

Toveri Lindstedt sanoi täällä, että jos edustajakokous ei voi hylätä työvaliokunnan ehdotusta, niin sen pitäisi ottaa sellainen kanta, että tässä asiassa suoritettaisiin jäsenäänestys. On muistettava, että ennen SAK:n vaaleja jokainen SAK:n jäsen tiesi, että tämä kysymys tulee esille SAK:n edustajakokouksessa. Asiallisesti ottaen tässä on jo suoritettu jäsenäänestys ja tämän edustajakokouksen osanottajat, äänivaltaiset edustajat, määrättelevät kantansa tämän jäsenäänestyksen perusteella. Mutta kenenkään -valuuksilla Lindstedt voi sanoa, että MAL:sta eroaminen merkitsisi sotaa, että se pitäisi paikkansa. Minä uskallan vakuuttaa tuntevani suomalaisten ajatukset tässä suhteessa, että sellainen sota ei ala ainakaan Suomesta käsin.

M. Salmisen: Vuonna * 1945 kokoontuivat Lontoossa maailman eri puolilta, eri maista ammattiyhdistysliikkeen edustajat pohtimaan kysymystä yhteisen maailman liiton perustamisesta. Tuossa konferenssissa luotiin perusta Maailman Ammattiyhdistysliiton perustamiselle. Saman vuoden syksyllä kokoontuivat edustajat Pariisiin, jossa hyväksyttiin Maailman Ammattiyhdistysliiton perusohjelma, Tässä kirjasessa "Maailman Ammattiyhdistysten Liiton perustaminen", joka teillä kaikilla edustajilla on myöskin käytettävissä, sivulla 7 Erkki Härmä, silloinen SAK:n puheenjohtaja, alkulauseessaan mm. sanoo näin:

"Pariisin kongressi uudisti myös Lontoon konferenssin päätöksen siitä, että ammatillisesti järjestyneelle työväestölle on annettava oikeus osallistua kaikkiin maailmanrauhaa järjesteleviin toimintoihin. On turvallista tietää, «ttä työväen etuja ja oikeuksia valvoo suurin ja voimakkain työväen kansainvälinen yhteenliittymä, mitä maailmassa on koskaan toiminut. Jo perusteilla ollen se Lontoon konferenssin kautta kohotti äänensä maailman työläisten puolesta, ja tuskinpa sen oikeutta puhua kansainvälisen työväestön nimissä nyt kukaan kiistänee."

Nyt kuitenkin tämän päivän kuluessa, kun olemme käsitelleet kansainvälistä tilannetta, nyt minun täytyy todeta, että tässä edustajakokouksessa tuntuu ainakin siltä, että te, jotka olette enemmistönä, te ette ole niiden päätösten takana, jotka silloin SAK:n työvaliokunta on hyväksynyt, "hyväksyessään Maailman Ammattiyhdistysliiton perustamisen ja myöskin ne periaatteet, jotka siinä on löytyä kiinni.

Mutta ehkä juuri siinä onkin syy, kuten tässä toveri Härmä sanoo, — tämä viimeinen lause tässä samassa kappaleessa. — On ilmeistä juuri se, minkä tähden Maailman Ammattiyhdistysten Liittoa on lähdetty hajoittamaan. Maailman kapitalistit näkivät silloin, kun Maailman Ammattiyhdistysten Liitto perustettiin, niinkuin silloin on nähnyt myöskin meidän ammatillisen liikkeen johto, työvaliokunta, että tuossa liikkeessä, tuossa järjestössä, maailman kapitalistit näkivät siinä sen vastustajan, jota vastaan heidän täytyy lähteä työskentelemään. Määrätietoisesti heti sen jälkeen, kun alettiin muodostaa tuotantojaostoja, MAL:n johtajat kokoontuivat, silloin alettiin eri maiden ja erikoisesti juuri kapitalististen maiden ammatillisten järjestöjen taholta heittää palikoita Maailman Ammattiyhdistysten Liiton tielle. Erikoiskysymykseksi otettiin tuotantojaostojen muodostaminen, ja siinä samassa yhteydessä tuli esille, mitenkä voidaan eri ammattialojen sihteeristöt liittää MAL:n yhteyteen.

Teillä on vuoden 1947 toimintakertomuksessa ne säännöt, jotka edellyttivät näiden tuotantojaostojen toiminnan, ja te voitte myöskin, edustajatoverit, niihin mahdollisimman perusteellisesti tutustua ja todeta itse, onko näissä säännöissä sellaista, mitä te ette voi hyväksyä. Minä sanoin, että

tuosta kysymyksestä tehtiin keppihevonen sen vuoksi, että saatiin jotakirt aihetta, jolla saataisiin hajoitetuksi maailmanliitto. Mutta siitä huolimatta, vaikka yrityksiä onkin tehty, on perustettu rinnalle toinen järjestö, MAL. on siitä huolimatta tänään meidän maapallomme suurin kansainvälinen yhteenliittymä ja tulee myös sitä olemaan.

.. Minulla on omakohtaisesti myöskin kokemus siitä, mitenkä sitä puolueettomuutta sitten näissä sihteeristöissä on harjoitettu. Olen ollut tilaisuudessa olemaan kutoma-alan, kansainvälisen kutomatyöväenliittojen sihteeristön kokouksessa ja minulla on eräs sellainen esimerkki, jolla voin täysin teille todistaa myöskin sen, ja tässä kokouksessa on myöskin saapuvilla eräs: ulkomaalainen toveri, joka oli myöskin tässä samassa kongressissa läsnä,, jolloin aivan selvästi tuossa kokouksessa lähdettiin taistelemaan kommunistmia vastaan.

Ranskassa perustettiin aikanaan varsinaisen kutomatyöväenliiton rinnalle toinen ns. hajotusjärjestö. Tämän järjestön edustaja v. 1948 Genevessä pidetyssä kongressissa — siis tämän Kutomatyöväen liittojen pääneuvoston kongressissa — pyysi Kansainvälisen Kutomatyöväen liiton sihteeristöltä avustusta nimenomaan siihen, että he voivat taistella Ranskassa kommunistista ammatillista järjestöä vastaan. Samassa kokouksessa myöskin sveitsiläinen Höier käyttämässään puheenvuorossa sanoi: "Meidän velvollisuutemme on tukea ranskalaisia tovereita, silloin kun he taistelevat kommunistia vastaan," Olin ainoa tuossa kokouksessa, joka ei voinut hyväksyä, avustuksen antamista tällaiseen taisteluun, jota tämä kongressi silloin pyrki harjoittamaan. Mutta tämä ranskalainen toveri ja se liitto, jota hän edusti, tuli saamaan silloin avustusta kansainväliseltä sihteeristöltä.

Lopuksi pyydän yhtyä niihin esityksiin, jotka täällä esitti Lindstedt on tehnyt, samalla myöskin kannatan toveri Lundströmin esittämää vastalauseetta.

E. Niitty: Kansainvälisen yhteistyökysymyksen tärkeydestä ei oltane tässä salissa eri mieltä. Kysymys on näköjään vain siitä, mitä tietä tätä tärkeyttä sitten korostetaan. Ja tässä me olemme kuulleet arvokkaitakin puheita, mutta olemme kuulleet paljon soopaakin tämän tärkeän kysymyksen yhteydessä.

Täällä meidän keskuudessamme, niinkuin on nähty, on liikkunut tänäänkin, niinkuin kaikissa edustajakokouksissa ja valtuustossa oikein ammatikseen tuommoista liikaista työtä tekemässä oleva tyyppi Hakulinen. Hänen esiintymisensä on jotakin semmoista luokkaa, että tässä tilaisuudessa, jossa on ulkomaisiakin vieraita, väärinkäsitysten välttämiseksi on syytä jotakin siitä selittää. Yhdyn täydellisesti MAL:n edustajan täällä lausumaan ajatukseen, että keskustelu on hyvä, hän mainitsi, että sitä tietä asiat selviävät, mutta että tähän keskusteluun ei koskaan saa sisältyä vihaa. Hakulisen esiintyminen on varmaan antanut sellaisille, jotka häntä eivät tarkemmin tunne, suuressa määrin sellaisen kuvan, että tosiaan täällä meillä Suomessa näiden erimielisyyksien lisäksi vielä sisältyisi siihen viha. Mutta minä haluaisin sen väitteen torjua, jos näin joku on sellaisen käsityksen saanut, sillä Hakulisen Janne — hänhän tunnetaan meillä kaikkien aikojen ammattiyhdistysliikkeen suurimpana pellenä, ja minä erikoisesti juuri haluaisin, että ulkomaiset vieraat eivät, saisi väärää käsitystä, että tämä juuri huomattaisiin; ja vielä sanoisin lisäksi, että vallankin länsimaiset edustajat ovat erikoisen suurimerkityksisiä tässä suhteessa, että ymmärrettäisiin tämä, sillä hän esiintyy täällä kaikesta huolimatta länsimaisen suunnan näkyvänä edustajana.

Näistä oli syytä tämän vakavankin keskustelun yhteydessä mainita, ja?, tietääkseni Hakulisella on perässä puheenvuoro, niin että hän tulee todistamaan minun puheeni oikeaksi esiintymisellään.

V. Eau te Iin: Täällä on paljon puhuttu tästä kysymyksestä ja on ennenkaikkeaa puhuttu ns. kysymys Arrachardista. Minulla on tästä puolesta vähän selvitetävää siksi, että kysymys Arrachard eräässä muodossa on tuotu mm. Hakulisen taholta väärin tässä kokouksessa esille. Kun täällä on syytetty, että toveri Arrachard, joka tuli tänne Suomeen ensi kertaa, että hän otti yhteyden joihinkin "lakkokenraaleihin" eikä muualle, niin tämä ei pidä paikkaansa.

Asia on siten, että toveri Arrachard tuli Suomeen lentokoneella, ja Malmin lentokentällä ei toveri Arrachardia ollut kukaan vastassa. Kun Arrachard tuli kaupunkiin, hän tuli bussilla, mikä Malmin kentältä tuodaan tänne Aeron eteen ja sieltä hän tuli Rakennustyöläisten Liittoon, koska hänellä tietääkseni ei ollut muuta tuttavuutta Helsingissä kuin allekirjoittanut,, jonka oli tullut tuntemaan eräässä konferenssissa Ranskassa. Hän otti Rakennustyöläisten Liittoon yhteyden ja sen kautta vasta, kun hän oli saapunut liittoon, me Rakennustyöläisten Liitosta ilmoitimme SAK:hon, että MAL:n edustaja se ja se on saapunut maahamme. Asia on todellisuudessa näin eikä niin- kuin täällä on haluttu sitä todistaa. Tämä pitää ehdottomasti paikkansa.

Kun te, hyvät edustajat, joudutte kantanne määrittelemään tässä kysymyksessä, niin minä sanoisin puolestani, että kysymys on siksi tärkeä, että», ennen kuin te lopullisesti kantanne määrittelette, teidän olisi jokaisen harkittava tätä kysymystä, sillä todellakin te edustajat olette joukkojen edes, sä vastuussa siitä päätöksestä, joka täällä tehdään, jos nim. te teette päätöksen, että SAK päättää erota MAL:sta. Tämä on onneton päätös, jota missään tapauksessa minä en soisi, että sitä tämä VI edustajakokous tekee... Me todellakin saatamme sodan vaaran yhä lähemmäksi. Täällä Lindblom äsken vakuutti, että tällä, ei ole mitään tekemistä sodan vaaraan. Tehän olette varmastikin saaneet lukea ja myöskin MAL:n säännöt edellyttävät, että MAL taistelee kalkilla toimenpiteillään uutta sotaa, fasismia vastaan, ja niin ollen osaltaan tietenkin te, toverit, heikennätte tätä järjestöä, siksi minä sanoisin, että kysymys on tärkeä ja harkitsemisen alainen, ennenkuin todellakin te suomalaisten edustajina määrittelette kantanne tähän asiaan. (Koutio: TJhkaatko sitten?) En, mutta sanon vain mitä halusin sanoa. (Koukuksesta: Halusit varoittaa!)

Kun täällä on eräs kansainvälinen provokaattori, sanoisinko keltaisenjärjestön edustaja käyttänyt myöskin puheenvuoron, niin on syytä siteerata, tämän keltaisen järjestön viime vuonna Brysselissä pidetyn kokouksen raportteja, josta todellakin selviää, mikä on tämä järjestö. (Kokouksesta: Mikä lehti?) Ehkä te voitte useammastakin lehdestä lukea tämän. Nim. viime vuonna tämän järjestön Brysselissä pidettyjen kokousten raporteissa esiintyy myös kohta, jossa sanotaan näin: "Yhtenä tehtävänä on koota ja lähettää luotettavia tietoja kommunistien toiminnasta ja todellisista olosuhteista kommunistisesti hallituissa maissa. Myöskin Neuvosto-Venäjällä olisi, mentävä pitemmällekin,'koetettava antaa rohkaisua ja apua näiden maiden demokraattisille voimille."

Tämä siteeraus kai riittää ja selvittää, täydellisesti, mitä todellakin on. tämä järjestö, jonka nimenä on muka Vapaa Maailmanliitto ja jonka edustajana täällä esiintyy Irving Brown. (Happonen: Onko väärin saada oikeita

tietoja?) Kun näin on asianlaita, niin minä myöskin valitan sitä, että täällä on «dustajia taikka yksilöitä, jotka todellakin aploodein hyväksyvät sellaiset puheenvuorot kuin tämä herra täällä käytti, missä hän törkeästi loukasi Neuvostoliittoa, maata, jota meidän kaikkien pitää kunnioittaa siitä, «ttä sen Punaisen Armeijan voitolla meilläkin on vapaus täälläkin kertaa pitää tätäkin kokousta näissä olosuhteissa, sillä varmasti asia olisi toisin, jos todellakin fasismi olisi päässyt valtaan tässä maassa. (Koutio: Olihan siinä muitakin kuin Punainen Armeija!) Kun asia on näin, niin se on valittava. Toivon kuitenkin, että se on pieni, vähemmistö, joka täällä todellakin antaa arvonsa tällaisille puheille.

O. Varpe: Minun täytyy palautua kansainvälisyyskysymyksen yhteydessä vähän ajassa taaksepäin ja kosketella vuoden 1939 tapahtumia. Me muistamme, miten kapitalistiset maat valmistelivat sotaa ja miten meidänkin maassamme tätä tehtiin, vaikkakaan ei aivan julkisesti, vaan hyvin paljon salaisesti. Tämän johdosta olisi pitänyt myöskin meidän maamme ammattiyhdistysliikkeen ottaa selvä asenne siitä, mille puolelle me kuulumme, taistelemmeko rauhan puolesta tai taistelemmeko natsi-Saksan rinnalla Neuvostoliittoa vastaan. Näin ei kuitenkaan tapahtunut. SAK:n silloinen johto antoi täyden siunauksen sille, että maamme työläisiä vietiin natsi-Saksan rinnalle. (Kokouksesta: Ei nyt sentään 1939!) Se on tosiasia, mikä pitää paikkansa. Mentiinpä niin pitkälle, että ammattiyhdistysliikkeen johtohenkilöt esiintyivät radiossa hiin maamme rajojen sisäpuolella kuin Skandinavian maissa, missä mainostettiin ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyyttä, miten yhtenäistä oli maamme ammattiyhdistysliike, kun lopetti avonaiset lakkoliikkeet sen johdosta, että oli kysymyksessä sota Neuvostoliittoa vastaan.

Nämä olivat todella katkeria kokemuksia ja todella kun sota päättyi, niin todettiin, että se oli suuri virhe ammattiyhdistysliikkeessämme.

Sodan jälkeen kun tämä virhe todettiin, otettiin yhteys Neuvostoliiton ammattiyhdistykseen, missä todella tunnustettiin avoimesti, että tällainen virhe on tehty, joka osaltaan vaikutti sen, että Neuvostoliitto oli valmis puoltamaan maamme liittymistä perustettuun Maailman Ammattiyhdistysten Liittoon.

Tämä tausta, joka silloin oli olemassa, on aivan paikallaan tämän hetken tilanteeseen. Meillä on maassamme solmittu linnarauha ja tämän linnarauhan eräs ehto on se, että minkäänlaisia työtaisteluja ei saa maassamme tämän 5 kuukauden aikana aloittaa! Se sopii vallan mainiosti vuoden 1939 tapauksiin. (Kokouksesta: Oliko silloinkin linnarauha?) On todella ihme, minkälaisessa suuressa voitonhumussa tällä hetkellä elätte, jotka ette ota lainkaan oppia historiasta. (Kokouksesta: Sinäkö olet historianopettaja?) On hyvin tärkeätä myös, että kun tehdään virheitä, virheet korjataan, mutta vielä tärkeämpää on, että ne myös tulevaisuudessa huomioidaan. (Kokouksesta: Ei osaa edes luntaansa lukea! — Puheenjohtaja: Ei saa häiritä puhujaa!) Ei voi olla muuta lopputulosta kuin se, että tällä hetkellä maamme ammattiyhdistysliikkeen johdossa eletään niin suuressa voiton humussa, että mennään seikkailuun, uuteen sotaseikkailuun, kuten tällä hetkellä jo on todettavissa Koreassa. (Kokouksesta: Kuuluuko sekifi tänne?) "..."••

En malta olla puuttumatta täällä, toveri Lindblomin mainintaan siitä, että ovatko kommunistit vastuussa siitä, että ammattiyhdistystoimitsijoita ja tovereita työpaikoilla terrorisoidaan ja, niinkuin hän mainitsi, ammattiyh-

edistystoimitsijoita mukiloidaan, jopa yritetään puukottaa. En nyt olisi luullut, että Lindblom tekee tällaisen tiedustelun, koska maassamme on paljon rikollisia ja toisaalta on todistettavissa ja haluankin kysyä, mitä toveri Lindblom teki sodan aikana. Tämä on eräs kysymys, joka on syytä "tehdä, vaikka se ehkä on, hyvin arkakin. Minun tietääkseni hän toimi peloituskomppaniassa. Tämä on kysymys.

Niinkuin toteamme, eivät Suomen kommunistit ole vastuussa kaikista röökisistä, niinkuin täällä yleensä pyritään väittämään. (Kokouksesta: Kyllä ne ovat!) — On erittäin valitettavaa, että täällä on niin levottomia sieluja •erikoisesti täällä etupäässä, etteivät malta tätäkään lyhyttä aikaa kuunnella, mutta toivon kuitenkin, että tämä erittäin arvovaltainen edustajakokous todella harkitsisi tätä kysymystä ja päättäisi edelleen kuulua Maailman Ammattiyhdistysten Liittoon.

J. Hakulinen,: Minun pitää vastata tälle edelliselle puhujalle alkuun toveri Lindblomin puolesta ja minä sanoisin niin, että toveri Lindblom ei ainakaan ollut saksalaisten hommissa niinkuin Rautelin, joka täällä on puhunut. Ja mitä toveri Niittyyn tulee, joka puhui minun taidostani esiintyä pellenä, niin minä olen saanut tietää, että hän on ollut ammattimaisena pellenä. Minä tarjoankin hänelle paikkaa ohjelmapalvelussa.

Mutta nyt itse varsinaiseen asiaan.- Kun täällä on toveri Junttila yrittänyt tehdä tästä Arrachardin tapauksesta pääkysymyksen, niin onhan selvää, että Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto ei kuulu eikä halua olla •uuilumatta johonkin järjestöön vain sen vuoksi, että siellä on tai on olemassa joku Arrachard. Eihän se voi olla luonnollisestikaan pääkysymys. Pääkysymys on ollut ennen kaikkea se, että Maailman Liiton toiminta on muodostunut sen laatuiseksi, että se on ristiriidassa sen sääntöjen kanssa. "Tämä Arrachardin tapaus on vain kyynel siihen täynnä olevaan maljaan, johonka me olemme olleet kyllästyneitä. Se on vain pikkuinen osa Siitä kysymyksestä.

Ja minä ihmettelen sitä, että minkä vuoksi toveri Junttila el nyt puolustanut Arrachardia, niinkuin hän teki silloin, kun tämä toveri kävi täällä. Niin, minkä vuoksi Te ette tee sitä nyt? Pelkäätekö Te omaakin nahkaanne, että siitä käy karva lähtemään? Minä olisin odottanut, että, toveri Junttila olisi ollut nyt edes jossakin määrin loogillinen. Silloin hän taisteli tämän miehen puolesta vereen saakka, jos niin voisimme sanoa, ja nyt hän ei puolusta häntä millään tavoin. Minä kuitenkin olisin mielelläni sanonut muutaman sanan ihmisenä hänestä, sillä minuun hän teki erittäin hyvän vaikutuksen. (Kokouksesta: Ole pellenä vain!)

Kun toveri Junttila kyseli, mitkä olivat ne terveet voimat, jotka saivat tähän maahan aikaan järjestyksen sen hulinan asemasta, johonka toveri Junttila ja hänen kaltaisensa olivat maan ammattiyhdistysliikkeen, vieneet, niin kyllä se oli tämän kokouksen enemmistöön nojautuva ammattiyhdistysväki, joka ei sallinut tässä maassa harjoitettavan korpilakkoja, sääntöjen rikkomuksia ja laittomuutta. (Kokouksesta: Oikein!) Jos vielä parempaa osoitetta тов. Junttila odottaa, niin minä voin vielä lisätä siihen. Erittäin suurella mielenkiinnolla kuuntelin hyvän ystäväni Lindstedtin puheenvuoron. (Lindstedt: Kiitos.) Minulla on se käsitys, että hänen esityksensä oli varmasti hyvällä tahdolla tehty. Mutta ilmeisesti тов. Lindstedt ei vain ottanut selvää määritellesään tätä käsitystään sanoiksi, mihinkä tämä johtaisi. Me saisimme entistä suuremman riidan vielä tässä kysymyksessä. (Kokouksesta: Kansanvaltaan se johtaa!) Kansanvaltaan, se on kyllä totta, mutta mitä se kansanvalta merkitsisi, jos kävisi niin, että Lindstedt vaik-

kapa voittaisi. Toinen ryhmä olisi siitä tyytymätön. Eikö tämä meidän esityksemme ole parempi, jossa me asetumme sille kannalle, että tässä asiassa, ei olisi enää lisättävä niitä riitakysymyksiä, joita meillä on riittävästi, yllia kyllin muutenkin. Senhän pitäisi olla tämän kysymyksen pohjana ja sea vuoksi minä en voi hyväksyä Lindstedtin tekemää esitystä. (Kokouksesta: Sinua peloittaa jäsenäänestys!) Ei vaan minua peloittaa se riita, mikä siitä, vain tulee lisää.

Minä haluaisin vielä sanoa muutaman sanan näiden kahden suurvallon-edustajien käymästä keskustelusta. Minä en tiedä, minkälaiset olot ovat Neuvostoliitossa, sillä minulla ei ole ollut tilaisuutta siellä käydä. Minua ei ole-laskettu sinne. Amerikkaan minä en ole päässyt käymään, koska minulla eL ole ollut varoja siihen eikä kukaan järjestö ole lähettänyt. Mutta minulla on, hyvin paljon tovereita, jotka ovat olleet vuosikymmeniä Amerikassa. Ne ovat käyneet täällä, katselleet meidän kaunista luontoamme, mutta sanoneet, että, he lähtevät sittenkin Amerikkaan, koska siellä on paremmat olot. Mutta, minä en ole tavannut vielä ainoatakaan suomalaista, joka olisi ollut kansan-demokraattisessa maassa, tullut sieltä tänne ja lähtenyt takaisin ja minä, haluaisin lisätä, minä en tunne edes ainoatakaan kommunistia, joka olisi, kansandemokraattiseen maahan mennyt olemaan muuta kuin väkisin.

Puhetta johtamaan siirtyi E. Antikainen.

A. Sumu : Valitan, että tämä keskustelu on täällä mennyt niinkin kii-vaaksi, kuin mitä se on mennyt. Asiahän on tärkeä ja siinä on monia polttaa via kohtia, mutta siitä huolimatta ei sen olisi tarvinnut saada sellaista ktU vasta sävyä, kuin mitä se on saanut. Kyllä meidän tulee pystyä näissä asioissa, hillitsemään itseämme. Tämä sanottuna kaikille, myöskin jokaiselle edusta-jalle. Tämän keskustelun johdosta haluan kosketella vielä eräitä seikkoja, ja toivottavasti kykenen hillitsemään itseni niin, että nyt en ylitä sopivaisuuden, rajoja.

Täällä on tämän kysymyksen tiimoilta keskustelu mennyt laajemmillekin, alueille, kuin mitä olisi ollut tarpeen. Tässä on käsitelty maailmanhistorian, tapauksia ja kukin aloittaa sen historiankirjoituksensa niistä vuosista kuin katsoo sen tarpeelliseksi. On puhuttu menneestä sodasta ja siihen liittyvistä, tapauksista, sekä Suomen osuudesta maailmanhistorian tapahtumiin. On-puhuttu siitä, että Suomi on natsjlaisten puolella jne. En nyt katso tarpeet-liseksi tässä yhteydessä lähteä maailmanhistoriaa selostamaan ja nftitä ta-pauksia mieliin palauttamaan, mutta haluan kuitenkin historiankirjoituksen aloitettavaksi kirjoitettavaksi hieman, ainakin hieman kauempaa kuin mitä ne-kommunistiset toverit ovat tehneet, jotka ovat täällä puheenvuoroja käyt-täneet. Aloittaisin sen historiankirjoituksen vaikkapa nyt niistä päivästä ja, ajankohdista, jolloin Saksa hyökkäsi Tanskaan ja Norjaan ja niistä päivästä,, jolloin näiden maiden kommunistiset puolueet, päivinä, jolloin Komintern, antoi vappu julistuksensa, jossa se hyväksyi tämän hyökkäyksen ja näiden maiden kommunistiset puolueet hyväksyivät Hitlerin hyökkäyksen näihin maihin. Tämä pitää paikkansa, tämä on totta historian edessä, se voidaan todistaa milloin tahansa. Te ette pysty sitä kumoamaan, vaikka teillä olisi kova halu se tehdä. (Kokouksesta: Todista!) Näin on asia, kyllä se voidaan todistaa, asiakirjoilla se voidaan todistaa. (Kokouksesta: SAK:n pöytäkir-joista!) Näin ollen on aivan turhaa, hyvät toverit, että me täällä pienen maan edustajat ryhdymme intoilemaan maailmanhistorian tapahtumilla. Me tiedämme kokemuksesta monista maista, monista pienistä maista, että silloin, kun maailmanhistoriassa suuret voimat alkavat jyllätä, niin pienet

kansat ja pienet maat ovat näiden suurten jaloissa, olkoonpa sitten niiden oma halu mikä tahansa. Näin on käynyt niissä sodissa, mitä maailma valitettavasti on joutunut kokemaan. Siinä ovat sodan'vankkurit jylisseet yli Belgian, Hollannin ja muiden maiden, niin Tanskan, Norjan kuin myöskin Suomen ylitse. Näin ollen hyvät toverit jättäkäämme intoilu näissä asioissa, sillä ne ovat suurelta osalta sellaisia asioita, jotka ovat tapahtuneita asioita, jotka ovat olleet meistä samoin kuin monista muista pienistä kansoista riippumattomia, riippumattomia niiden omasta halusta sillä valitettavasti niiden maantieteellinen sijainti on ollut sellainen, että ne ovat olleet suurten jaloissa. Tämä asetelma on se asetelma, jos sitä nyt näin sanoisi, joka on ollut pohjana sille käsitykselle, mikä on SAK:n työvaliokunnassa ollut nyt, kun on käsitelty tätä ammattiyhdistysliikkeen kansainvälisyyskysymystä. Me tiedämme, miten sota päättyi. Se päättyi juhlallisesti YK:n peruskirjaan', Yhdistyneiden Kansakuntien perustamiseen jne.', kaikkiin niihin juhlallisiin, kauliisiin asiakirjoihin ja instansseihin ja laitoksiin, jotka perustettiin. Me pienet kansat toivoimme, että suuret valtiot kerrankin voisivat sopia välinsä, voisivat selvittää keskinäiset kiistakysymyksensä niin, että pienten maiden ja kansojen ei alituisesti tarvitsisi olla niiden jaloissa ja kärsimässä. Valitettavasti meidän toiveemme on ollut turha. Huolimatta siitä, että perustettiin nämä yhteiset laitokset, Yhdistyneet Kansakunnat, Maailman Ammattiyhdistysten Liitto, huolimatta siitä, että tämä työ alkoi hyvin toivein ja hyvissä merkeissä, tätä yhteistyötä ei kestänyt kauan. Me olemme nähneet, että Maailman Ammattiyhdistysten Liitto on mennyt hajalle, me näemme YK:n piirissä suurvaltojen käyvän päivittäin kamppailua keskenään. Tämä on valitettavaa. Meidän toiveemme olisi, että maailmassa säilyisi rauha ja että suurvallat, jotka määräävät, sen me tiedämme, aivan kylmästi käytännöllisestä politiikasta, ja määräävät tämän maapallon kohtaloista, me toivoisimme, että ne voisivat sopia asiansa keskenään. Silloin, kun ne voivat tämän tehdä, silloin minun nähdäkseni on olemassa myöskin edellytykset yhteistyölle ja yhtenäisyydelle ammattiyhdistysliikkeen piirissä kansainvälisesti ottaen. Mutta niin kauan kun tämä ei ole tapahtunut, minun nähdäkseni sellaisen pienen maan ja pienen kansan kuin Suomi on, toivottava, että se saisi olla erillään näistä riidoista, joista me tänäänkin olemme täällä saaneet osoituksia niissä puheenvuoroissa, joita täällä on käytetty. Tämä on vilpittömästi se lähtökohta, se näkökohta, joka ainakin allekirjoittaneella henkilökohtaisesti tässä asiassa on. Minä pidän valitettavana sitä, että ammattiyhdistysliikkeen piirissä ei kansainvälistä yhtenäisyyttä ole voitu toteuttaa, ja vielä valitettavampana tietysti sitä, että suurvaltojen kesken ei ole voitu aikaansaada pysyväistä rauhantilaa.

Minä olisin tässä vielä palannut eräisiin yksityiskohtiin tämä MAL:n kysymyksen osalta sen vuoksi, että täällä keskustelun kuluessa on niitä koskeltu ja ne nyt ehkä kaipaavat vielä selvennystä.

Eräs kohta suhteessamme MAL:oon on ollut ns. tuotanto jaostoja koskeva kysymys. Ne tiedot, mitä MAL:n piirissä tätä kysymystä on kosketeltu, ovat niissä kirjasissa, siinä alustuksessa, joka on täällä edustajakokoukselle jaettu. Sellaisenaan mitään täydellistä selostusta en lähde enää uudelleen esittämään. Minä vain haluan huomauttaa siitä, että MAL:sta me emme tästä kysymyksestä ole saaneet vielä tähän päivään mennessä selvää ja johdonmukaista ja varmaa vastausta, mikä on MAL:n sääntöjen määräys, mitkä ovat MAL:n päätökset tässä asiassa. Päinvastoin MAL:n toimihenkilöt ovat eri kerroilla antaneet tästä asiasta täysin vastakkaisia lausuntoja. Meillä on siitä olemassa pikakirjoitusmuistiinpanot niiden keskustelujen pohjalla, joita

mm. tämän kysymyksen tiimoilta on käyty täällä Suomessa. Puutyöväen Liiton kokouksessa-marraskuun 11. päivänä 1949 oli saapuvilla MAL:n rakennus- ja puu teollisuusalojen departementin pääsihteeri ja tiedusteluun, joka hänelle siellä tehtiin, hän vastasi: "Puuliittoon kuuluvat jäsenet ja ennen kaikkea sen johto tietää ja, kuten puheenjohtaja mainitsi, tämän tuotantojaoston perustaminen ratkaistiin heinäkuussa Milanossa pidetyssä kongressissa. Maailman Ammattiyhdistysten Liiton säännöissä ja niissä kirjelmässä, mitä tältä jaostolta on sieltä saapunut, on selvitetty, että kaikkien niiden ammatillisten keskusjärjestöjen jäsenliitot, jotka kuuluvat Maailman Ammattiyhdistysten Liittoon, kuuluvat myöskin tähän tuotannolliseen jaostoon niin sanoakseni automaattisesti." Tämä on tämän alan departementin pääsihteerin lausunto asiassa. Edelleen pöytäkirjassa, joka pidettiin lokakuun 19. p:nä 1949 SAK:ssa, jossa läsnä olivat myöskin MAL:n edustajat Arrachard ja Somogyi, Arrachard lausui seuraavaa pikakirjoituspöytäkirjan mukaan: "Pyydän anteeksi, että puutun tähän asiaan, mutto toverit ovat paljon puhuneet sääntöjen yksityiskohdista, joten huomautukseni lienee paikallaan. Koska SAK on MAL:n jäsen, niin tästä itsestään seuraa sääntöjen päätösten mukaisesti, että kaikki SAK:n jäsenliitot kuuluvat aivan sääntöjen mukaisesti MAL:n tuotantojaoston jäsenyyteen." Myöhemmin, kun MAL:n edustajat olivat täällä Helsingissä niin he joutuivat myöskin tämän kysymyksen eteen, koska se on kiinnostanut meitä, ja me emme parhaasta yrityksestämme huolimatta ole Milanon kokouksen pöytäkirjoista voineet saada selville kysymystä tästä automaattisesta kuulumisesta MAL:n departementtiin. Tällöin MAL:n pääsihteeri Saillantille esitettiin tämä sama kysymys ja hänen vastauksensa puolestaan kulkee siihen suuntaan, että jonkin ammattijärjestön jäsenyys MAL:ssa ei merkitse sen ammattijärjestön jäsenliitoille automaattista kuulumista MAL:n departementteihin.

Näin ollen me emme ole voineet saada selvyyttä tähän tärkeään kysymykseen, joka erikoisesti on kiinnostanut Suomen ammattiliittoja, koska ne kansainvälisissä suhteissa ovat itsenäisiä järjestöjä ja vapaasti määrittelevät kansainväliset suhteensa. Olisikin vastoin Suomen ammattiyhdistysliikkeen luonnetta se, että jos SAK kuuluisi johonkin keskusjärjestöön, se automaattisesti velvoittaisi kaikki jäsenliittonsa kuulumaan sitten tällaisen keskusjärjestön aladepartementteihin. Päinvastoin meidän liittomme ovat kaikki halunneet tässä suhteessa korostaa itsenäisyyttään, autonomisuuttaan ja sitä, että ne itse vapaasti ratkaisevat kansainväliset suhteensa.

Täällä toveri Salomaa puheenvuorossaan viittasi siihen sähköeseen, joka meille on MAL:sta saapunut ja jossa kosketellaan tätä Suomen ammattiyhdistysliikkeen riippumattomuutta. Hän tiedusteli, miksi ei tätä sähköä ole esitetty työvaliokunnalle. Tämä sähkö on saapunut Helsinkiin 25 päivänä kesäkuuta illalla kello 22.55. Se on kannettu meidän toimistoomme seuraavana aamuna, siis viime tiistaina aamupäivällä. Se on lähetetty käännettäväksi ja sitä ei ole sen vuoksi ollut mahdollista esittää työvaliokunnalle, vaan se on siis käytettävissä tässä kokouksessa, koska se on niin myöhään meille saapunut. Minä en muista esittikö toveri Lindblom tämän sähköen sanamuodon (Lindblom: Ei!)—minä voin sen täällä lukea (Kokouksesta: Se on luettu!)—Jaha, se on luettu. Siinä tapauksessa jätän sen lukematta. Tämä sähkö edustaa nyt viimeistä vaihetta niissä keskusteluissa, joita me olemme käyneet MAL:n kanssa. Ja se viimeinen vaihe on se, että sen jälkeen kun MAL on meille aikaisemmin ilmoittanut, että se hyväksyy Arrachardin toiminnan täällä, niin viimeinen vaihe on sitten se, että tämä vedetään takaisin, korostetaan ammattijärjestöjen riippumattomuutta, ja sen huiDDuna on sitten, että Arrachard on erotettu. Kun me olemme puhuneet

tapaus Arrachardista, niin me emme missään vaiheessa ole esittäneet vaatimusta siitä, että Arrachard pitäisi erottaa. Päin vastoin tämä on tyyppillistä, määrätynlaista toimintaa, jossa sitten kun mies tekee virheen, niin hän saa lähtöpassin. Selvyyden vuoksi haluan tämän kokouksen pöytäkirjaan ja tämän kokouksen edessä sanoa, että me emme missään vaiheessa ole esittäneet MAL:lle vaatimusta Arrachardin erottamisesta toimestaan. Päinvastoin me olemme halunneet periaatteellisessa mielessä saada selvyyden siihen, katsooko MAL sääntöjensä mukaiseksi sen, että seri edustaja saapuu tänne puuttumaan meidän sisäisiin asioihimme sillä tavalla kuin on tapahtunut. Tämä on periaatteellinen kysymys, ei joku henkilökysymys, vaikka olemme puhuneet tapaus Arrachardista. (Kokouksesta: Ei MAL sitä käsitä!)

Minä en kuluta kokouksen aikaa pitemmälti. Minä uudelleen toistan sen, mitä edellä sanoin, että on valitettavaa, että suurvaltojen välit ovat sellaiset kuin ne ovat ja että ne sitten saavat peilauksensa niissä kansainvälisissä elimissä, joissa sitten yhteistyö on kerta kaikkiaan päätynyt ainakin tällä hetkellä. Kun nämä välit ovat sellaiset kuin ne ovat suurvaltojen kesken ja ryhmittymät sellaiset kuin ovat, niin kyllä minä meidän ammattiyhdistysliikkeenme kannalta pidän ehdottomasti oikeana sitä, että me toistaiseksi pyydämme saada olla ulkopuolella näiden riitojen ja ristiriitaisuuksien. Me emme halua itseämme sotkettavaksi näihin riitoihin, ja ristiriitoihin, joissa yhdellä kertaa väitetään yhtä ja toisella kertaa toista, ilman että meillä on mitään mahdollisuuksia kontrolloida, mikä väite kulloinkin pitää paikkansa ja mikä väite ei pidä paikkaansa.

Tältä pohjalta lähtee SAK:n työvaliokunnan esitys tälle edustajakokoukselle ja minä pyydän saada kannattaa tätä työvaliokunnan esitystä. Tämä siis merkitsee sitä, että SAK toistaiseksi jää kummakin keskusjärjestön, ulkopuolelle, mutta SAK:n jäsenliitoilla on täysi vapaus määritellä kansainväliset suhteensa niinkuin ne itse haluavat, ja näin on myöskin tapahtunut. Meillä on jäsenliittoja, jotka kuuluvat MAL:n departementteihin, mutta myöskin jäsenliittoja, jotka kuuluvat tuon uuden Vapaiden Ammattiyhdistysten Liiton vastaaviin alaosastoihin. Suomen ammattiyhdistysliike tulee täten, siis ainakin tässä vaiheessa jäämään suunnilleen sellaiseen asemaan, missä Norjan ammattiyhdistysliike oli aikaisemmin ennen sotia 1930-luvulla.

Meidän esityksemme ei ole tarkoitettu vihamieliseksi. Teoksi minnekään: päin eikä myöskään ystävälliseksi teoksi mihinkään toiseen suuntaan. Se on lähtenyt puhtaasti meidän omasta näkemyksestämme. Me haluamme edelleenkin olla ystävällisissä suhteissa kaikkien ammatillisten järjestöjen kanssa ja tässä mielessä hoitaa ja rakentaa, kansainvälisiä suhteitamme siinä toivossa, että nämä kansainväliset suhteet kerran jälleen rakentuisivat yhtenäisyyden ja kokonaisuuden pohjalle ja siinä mielessä, että perustaa luovana, seikkana tällöin maailmassa saataisiin todella pysyvä rauha aikaan.

P u h e e n j o h t a j a : Keskustelu SAK:n kansainvälisistä suhteista oi* päätynyt.

Keskustelun pohjana on SAK:n työvaliokunnan ehdotus, joka sisältää sen, että edustajakokous hyväksyisi ja vahvistaisi työvaliokunnan- ja valtuuston tähänastiset kansainvälisiä suhteita koskevat toimenpiteet ja päättäisi, että SAK eroaa MAL:n jäsenyydestä ja jää toistaiseksi ulkopuolelle kansainvälisten keskusjärjestöjen jäsenyyden. Tämän lisäksi työvaliokunta ehdottaa, että valittavalle työvaliokunnalle annettaisiin oikeus mahdollisuuksien mukaan, edistää yhtenäisyyden palauttamista kansainvälisen ammattiyhdistystoiminnan piirissä. Samoin on keskustelun pohjana ollut SAK:n toimintaker-

tomukset vuosilta 1947—50. Ja lisäksi keskustelun pohjana on ollut selostus kulan vuoden aikana tapahtuneesta kansainvälisestä yhteistyöstä.

Keskustelun kuluessa on Junttila esittänyt, että edustajakokous SAK:n kansainvälisiä suhteita koskevana hyväksyisi Helsingin puuseppien ammattiyhdistyksen tekemän esityksen" lisäten siihen seuraavaa: "Samoin on kehitettävä yhä kiinteämpää yhteistyötä kaikkien niiden maiden ammatillisiin järjestöihin jotka tinkimättömästi taistelevat omassa maassaan kapitalistista riistoa ja sortopolitiikkaa yastaan työväen elinehtojen, demokraattisten oikeuksien ja rauhan puolesta. On torjuttava yhteistyö taantumuksellisten ammattiyhdistysjohtajien kanssa." Tätäkin ehdotusta on kannatettu. Lisäksi Karl Lindstedt on ehdottanut edustajakokouksen päätettäväksi: "Siinä tapauksessa, että edustajakokous päättäisi hylätä Lars Junttilan esityksen kansainvälisistä suhteista, ehdotetaan, että kokous alistaisi kysymyksen SAK:n kuulumisesta Maailmanliiton jäsenyyteen ratkaistavaksi yksinkertaisella ääntenemmistöllä."

Minulla ei ole puheenjohtajana riittävää selvyyttä siitä, mitä tämä Lindstedtin ehdotus tarkoittaa. Näkisin, että yksinkertaisella ääntenemmistöllä tapahtuu tässä kokouksessa ratkaisu. Haluaisin tiedustaa, tarkoittaako tämä ehdotus muuta kuin mitä tässä kirjallisessa ehdotuksessa on sanottu (Kokouksesta: Se on sanottu!)— sitä ei sanota tässä, vaan tässä puhutaan muusta. (Kokouksesta: Ei se voi muuta tarkoittaa!) Tätä ehdotusta on kannatettu.

Lisäksi on keskustelun aikana Porkkala ehdottanut, että vuoden 1949 toimintakertomuksen kansainvälisten suhteiden osalta edustajakokous päättäisi tuomita sen menettelyn, jolla työvaliokunta katsoi tarpeettomaksi ottaa vastaan MAL:n pääsihteerin Louis Saillanfin hänen tarjoutuessaan neuvottelemaan SAK:sla erotettujen liittojen välisten suhteiden selvittämiseksi. Tätäkin ehdotusta on kannatettu,

- Lisäksi Lundström on vuoden 1950 toimintakertomuksen osalta, joka koskee valtuuston päätöstä, jolla päätöksellä valtuusto on hyväksynyt työvaliokunnan toimenpiteet suhtaantumisesta MAL:oon, ehdottanut, "että edelläolevaan viitaten edustajakokous päättäisi tuomita valtuuston v. 1950 tekemän päätöksen, jolla järjestölliset suhteet MAL:oon keskeytettiin." Tätäkin ehdotusta on kannatettu.

On olemassa neljä kannatettua ehdotusta. Katson nimittäin, että Lindstedtin ehdotus on todennäköisesti tarkoittanut, vaikka siinä ei niin sanota, jäsenäänestystä, ja sellaiseksi hän on sen nyt täällä korjannut. On siis olemassa neljä kannatettua ehdotusta, joista on äänestettävä.

Täällä on Lindstedtin pikakirjoitettu puheenvuoro! Me voisimme' katsoa siitä,' mitä hän on suullisessa esityksessään sanonut. Siinä sanotaan: "Siinä tapauksessa, että edustajakokous päättää hylätä Junttilan esityksen kansainvälisistä suhteista ehdotan, että kokous alistaisi kysymyksen SAK:n kuulumisesta Maailmanliiton jäsenyyteen jäsenten ratkaistavaksi yksinkertaisella ääntenemmistöllä." Hän on kaiken todennäköisyyden mukaan tarkoittanut suullisissakin esityksessään tällöin jäsenäänestystä.

Esitän seuraavan äänestys ehdotuksen: Ensiksi edustajakokous äänestää kahden, ehdotuksen välillä, äänestää siitä, hyväksyykö edustajakokous työvaliokunnan ehdotuksen SAK:n eroamiseksi MAL:on jäsenyydestä, jota vastaan on Junttilan tekemä äsken selostamani ehdotus, ja sen jälkeen äänestetään näiden toimintakertomuksiin kuuluvien ehdotusten osalta.

Äänestys ehdotukset hyväksytään.

Puheenjohtaja: Sen-jälkeen kun kysymys SAK*.n työvaliokunnan ehdotuksen ja Junttilan ehdotuksen välillä on tullut ratkaistuksi, äänestetään Lindstedtin ehdotuksesta.

Äänestysjärjestys hyväksytään.

Puheenjohtaja: Esitän seuraavan äänestys ehdotuksen: Ensin nostavat edustajakorttinsa ne, jotka hyväksyvät SAK:n työvaliokunnan päätöslauselmaehdotuksen, joka sisältää SAK:n eroamisen MAL:n jäsenyydestä ja sen jälkeen nostavat jäsenkorttinsa he, jotka yhtyvät Junttilan tekemään ehdotukseen.

Äänestysesitys hyväksytään.

Ääntenlaskijat todetaan vajaalukuisiksi.

H. Snabb: Ehdotan toveri Virtasen tilalle, joka joutui lähtemään aikaisemmin pois, ääntenlaskijaksi toveri Uno Valjanti.

Ehdotus hyväksytään ja ääntenlaskijaksi valitaan Uno Valjanti.

Äänestys toimitetaan. »

Päätös: Äänestyksessä on työvaliokunnan ehdotuksen puolesta annettu 146 ääntä Junttilan ehdotuksen saadessa 63 ääntä. Työvaliokunnan ehdotus on tullut tässä äänestyksessä edustajakokouksen päätökseksi.

Puheenjohtaja: Seuraavaksi äänestämme Lindstedtin ehdotuksen ja tämän äsken tehdyn päätöksen välillä.

Äänestysesitys hyväksytään ja äänestys toimitetaan.

Päätös: Edustajakokouksen edellisessä äänestyksessä tekemän päätöksen puolesta on annettu 146 ääntä ja Lindstedtin ehdotuksen puolesta 63 ääntä. Näin on edustajakokous hylännyt Lindstedtin ehdotuksen ja työvaliokunnan aikaisemmin tekemä ehdotus on tullut lopullisesti edustajakokouksen päätökseksi.

Päätöksen johdosta syntyy seuraava keskustelu:

K. Lindstedt: Esitän vastalauseen näin kuulvana: SAK:n edustajat kokouksen enemmistö on hylännyt esitykseni jäsenäänestyksen toimeenpanemisesta kansainvälisestä kysymyksestä ja täten sivuuttanut järjestödemokratian, joten esitän jyrkän vastalauseen. Tähän yhtyy myöskin yhtenäisyyden kannalla oleva ryhmä kokonaisuudessaan.

F. Jalonen: Minusta tuntuu, että täällä oleva enemmistöryhmä on ottanut vastuun maamme työväenluokan tulevasta kehityksestä ja sen kansainvälisistä suhteista, joten kannatan Lindstedtin esittämää vastalauseetta tämän päätöksen johdosta.

Puheenjohtaja: Seuraavana äänestämme vuoden 1949 toimintakertomuksen yhteydessä esitetystä ehdotuksesta. Teen seuraavan äänestys ehdotuksen: Ensin nostavat edustajakorttinsa ne, jotka yhtyvät vuoden 1949 toimintakertomukseen, sen jälkeen nostavat edustajakorttinsa ne, jotka yhtyvät Porkkalan tekemään ehdotukseen.

Äänestysesitys hyväksytään ja äänestys toimitetaan.

Päätös. Puheenjohtaja: Äänestyksen tulos: Toimintakertomuksen hyväksymisen puolesta On annettu 146 ääntä Porkkalan ehdotuksen saadessa 63 ääntä. Näin on edustajakokous hyväksynyt vuoden 1949 toimintakertomuksen kansainvälisten suhteiden osalta muuttumattomana.

Puheenjohtaja: Seuraavana äänestämme vuoden 1950 toimintakertomukseen tehdystä muutoksesta.

Teen seuraavan äänestysesityksen: Ensin nostavat edustajakorttinsa ne, jotta hyväksyvät Vuoden 1950 toimintakertomuksen kansainvälisten suhteiden osalta muuttumattomana ja sen jälkeen nostavat edustajakorttinsa ne, jotka yhtyvät Lundströmin tekemään ehdotukseen.

Äänestysesitys hyväksytään ja äänestys toimitetaan.

Päätös. Puheenjohtaja: Äänestyksen-tulos: Toimintakertomuksen hyväksymisen puolesta on anettu 145 ääntä Lundströmin ehdotuksen saadessa. 63 ääntä. Näin on edustajakokous kansainvälisten suhteiden osalta hyväksynyt vuoden 1950 toimintakertomuksen muuttamattomana.

Puheenjohtaja: Katson, että kun vuosien 1947, 1948, 1949 ja 1950 toimintakertomuksiin ei ole tehty mitään muutosehdotuksia, edustajakokous on ne hyväksynyt ja että kysymys kansainvälisistä suhteista on tullut loppuun käsitellyksi.

Puheenjohtaja: Katson, että kun vuosien 1947 ja 1948 toimintakertomuksiin ei ole tehty mitään muutosehdotuksia täällä, edustajakokous on, myöskin ne hyväksynyt ja että kysymys kansainvälisistä suhteista on tullut, loppuun käsitellyksi.

Päätöksen johdosta viriää seuraava keskustelu:

V. Ahonen: Äsken tehtyjen päätösten johdosta haluan esittää yhteinäisyysryhmän puolesta vastalauseeni, johonka myöskin tulevat yhtenäisyysryhmän edustajat yhtymään.

V. Reuna: Yhden edustaja Ahosen tekemään ehdotukseen vastalauseen tekemiseksi äskeisistä päätöksistä.

Puheenjohtaja: Haluan huomauttaa, että edustajakokouksessa et ole tämän nimistä ryhmää. Päätökseen nähden on olemassa enemmistö ja vähemmistö, ja näin ollen jos halutaan jättää vastalause pöytäkirjaan, se on esitettävä vähemmistöryhmän nimissä.

Tiedustan, haluaako vastalauseen esittäjä miittaa ehdotustaan panemalla esittäjäksi vähemmistöryhmän.

V. Ahonen: Puheenjohtaja Antikaisen nimenomaisesta pyynnöstä pyydän esittää, että vähemmistöryhmä on tämän vastalauseen takana yhtä hyvin kuin yhtenäisyysryhmäkin.

Puheenjohtaja: Merkitään vastalause vähemmistöryhmältä.

Asia on loppuunkäsitelty.

(Vastalauseet liitteenä n:o 10 a, 10 b ja 10 c.)

Puheenjohtaja: Kokous tältä päivältä päättyy. Työtä jatketaan huomenna kello 9.00.

Kokous keskeytetään kello 18.10.

KOLMAS KOKOUSPÄIVÄ.

Perjantaina, kesäkuun 29 p:nä 1951 kello 9.

Puhetta johtaa F. Aarni.

Puheenjohtajan ehdotuksesta lauletaan yhteisesti Työväen marssi.

Järjestävän valiokunnan esityksiä.

Puheenjohtaja: Järjestävän valiokunnan tiedoituksen antaa puheenjohtaja Sumu.

A. Sumu: Kokouksen osanottajaluetteloon sisältyy kokouksen työaika—määritelmä. Järjestävä valiokunta on käsitellyt kysymystä kokouksen työskentelystä ja todennut, että mikäli me aiomme saada tämän kokouksen päätymään kohtuullisessa ajassa, joksi on katsottava ensi sunnuntai viimeistään, koska eduskuntavaalit lähestyvät ja jokaisella on ikiye kotipaikkakunnalleen, — kokous tällöin tulee jatkuneeksi viisi päivää — niin meidän olisi ehkä poi—

kettava kokouksen työaikasuunnitelmasta, ja tässä mielessä järjestävä, valiokunta esittää, että tänään kokousaika jatketaan siten, että pidetään ns. iltatai yöistunto. Ne tovereista, jotka olivat saapuvilla «dellisessä edustajakokouksessa, muistavat, että tällöin meneteltiin myöskin samalla tavoin, -pidettiin, yhtenä iltana ns. yöisbunto.

Järjestävän valiokunnan esityksen mukaan kokous keskeytetään klo-18 päivällistaukoa varten, jota kestää 1/* tuntia. Edustajakokous kokoontuu jatkamaan työtään samana iltana, siis tänä iltana klo 19,30. Iltastunnon jatkuminen jää riippumaan kokouksen kulusta ja asiain käsittelyjärjestyksen, nopeudesta.

Esitän, että järjestävän valiokunnan esitys hyväksytään.

Järjestävän valiokunnan esitys hyväksytään.

Sumu: Järjestävä valiokunta on myöskin käsitellyt kysymystä eräiden liittöjen edustajien poissaolosta. Kuten nimenhuudossa on todettu, tästä kokouksesta on poissa kaikkiaan 6 edustajaa, kuka sairauden, kuka jonkin muun esteen vuoksi. Järjestävä valiokunta on tätä kysymystä käsitellytään, todennut, että SAK:n säännöt eivät puhu mitään ns. varaedustajista. Niissä, kiertokirjeissä ja vaaliohjelmissä, jotka on lähetetty edustajavaalien johdosta, ei myöskään ole puhuttu mitään varaedustajista. Näin ollen järjestävä valiokunta katsoo, ettei ole olemassa juriidisia edellytyksiä sille, että ns. varaedustajia kutsuttaisiin tähän kokoukseen täysivaltaisina edustajina niiden edustajien tilalle, jotka eivät ole voineet saapua kokoukseen. Sen sijaan järjestävä valiokunta esittää, että ne henkilöt, jotka tänne ovat saapuneet, kuten kokouksen alussa todettiin, siinä mielessä, että heille myönnettäisiin varaedustajan valtuudet, että näille henkilöille myönnetään tässä kokouksessa, läsnäolo-, puhe- ja esitysoikeus, kuitenkin niin, että sääntöjen edellyttämää äänestys-oikeutta heillä ei ole. Lisäksi järjestävä valiokunta esittää, että näille henkilöille maksetaan matkakulut ja päivärahat samaan tapaan kuin varsinaisille edustajille.

Esitän, että järjestävän valiokunnan esitys hyväksytään.

Järjestävän valiokunnan esitys hyväksytään.

V. Laitinen: Järjestävän valiokunnan ehdotuksen kuultuani minä esitän, että Metallityöväen Liiton edustaja Salosen tilalle nimettäisiin Vilho Aalto sinne luetteloon ja Laakson tilalle Toivo Virtanen.

Puheenjohtaja: Pyydetään, että ne henkilöt, joita täällä nyt on, varaedustajan ominaisuudessa, ilmoittautuisivat tänne sihteerille nimenkirjoitusta varten,

SAK:n toimintakertomukset vy. 1947—1950.

Puheenjohtaja: Työjärjestyksen mukaan otetaan käsiteltäväksi työjärjestyksen kohta n:o 5, kertomus SAK:n toiminnasta vv. 1947—1950.

Käsitellään vuosittain, 1947 otetaan ensimmäiseksi käsiteltäväksi ja käsitellään kohta kohdalta.

Käsittelyjärjestys hyväksytään ja ryhdytään toimintakertomusten käsitelyyn.

Vuoden 1947 toimintakertomus.

I. Poliittinen tilanne, hyväksytään keskustelutta.

II. Talouselämä, hyväksytään keskustelutta.

III. SAK :n jäsenistö ja hallintoelimet.

Alex Aalto: Haluan tässä kohdassa kysäistä sellaista asiaa, että kun vuonna 1947 oli SAK:n edustajakokous, niin sen kokouksen päätöksiä ei ole

ainakaan perus järjestöille ilmoitettu. Tavallisestihan kokouksessa pidetään pöytäkirjaa, mikä lähetetään kokouksen jälkeen edustajille ja perusjärjestöille. Näin ei ole vuoden 1947 kokouksesta menetelty. Onko pöytäkirja vieläkin valmis sitä haluaisin kysyä, koska ei ainakaan eteisessä, missä on edellisten kokousten pöytäkirjat, ole tätä vuoden 1947 pöytäkirjaa.

A. Sumu : SAK:n säännöt eivät edellytä pöytäkirjaa lähetettäväksi perusjärjestöille. Pöytäkirja on kyllä valmiina painettuna.

A. K a u h a n e n : Kun täällä tiedusteltiin onko SAK:n edellisen kokouksen pöytäkirja valmis, niin minä voin todeta, että oikovedoksena olen ainakin omalta kohdaltani sen tarkastanut ja antanut siitä seuraavan tarkastuslausunnon: "Olen tänään tarkastanut Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton viidennen edustajakokouksen pöytäkirjan korjausvedoksena, ja todennut sen kokouksen menon mukaiseksi ja että siihen oli kokouksen päätökset suurin piirtein oikein merkityt. Tarkempaa lausuntoa en voi antaa," koska en muista tapahtumien kulkua tarkalleen, syystä, kun kokouksesta on kulunut aikaa lähes neljä vuotta. Vastaisuuden varalle esitän toivomuksen, *ttä pöytäkirjan valmistamiseen ei käytettäisi niin paljon aikaa, kuin viidennen edustajakokouksen pöytäkirjan valmistamiseen oli kulunut. Helsingissä 11 p:nä kesäkuuta 1951. Aaro Kauhanen."

P u h e e n j o h t a j a : Varsinaisia muutosehdotuksia ei kohtaan ole tehty. Kohta hyväksyttäneen?

Hyväksytään.

IV. Yhteistyö kotimaisten järjestöjen ja laitosten kanssa, hyväksytään.

P u h e e n j o h t a j a : Seuraa kohta V. Kansainvälinen yhteistyö, joka käsiteltiin jo eilen.

VI. Valistustyö.

T. A h o n e n : SAK:n vuosikirjan 1947 sivulla 45—46 mainitaan julkaisu-toimintaa koskevassa luvussa mm. "Ammattiyhdistystiedon kirja I":stä. Tällaiselta ammattiyhdistysliikettä käsittelevältä peruskirjalta olisi voinut odottaa sekä asiallisuutta että ainakin totuutta. Mainitun käsikirjan sivulla 164 kerrotaan vuoden 1933 aikana tapahtuneista lakkotaisteluista mm. seuraavaa:

"Ammatillisten järjestöjen johtamien palkkalnkkeiden lukumäärä nousi 60:een ja niihin osallistui tuhansia työläisiä, neljä palkkaliikettä johti avoimeen taisteluun. Suurin näistä oli tammikuun 15 päivänä alkanut, 12 viikkoa kestänyt Helsingin makkara/työläisten lakko, johon osallistui 140 työn-tekiää."

Makkaratyöläisten lakko ei todellisuudessa ollut suurin. Siihen osallistui vain n. 10 % merimieslakkoon osallistuneiden määrästä. Huhtikuun 29 päivänä alkaneeseen ja elokuun 29 päivänä lopetettuun merimieslakkoon osallistui n. 1.500 merimiestä. Mutta tästä lakosta vaikenee SAK:n julkaisema Ammattiyhdistystiedon käsikirja kokonaan. On totta, että SAK:n silloinen johto fuhtautui siihen lakkoon vähintään kierosti, koska Unioni siiloin ei kuulunut SAK:oon. Mutta sellainenkaan seikka ei oikeuta salaamaan sen vuoden suurinta työtaistelua Suomessa. Ei kai sitä ole myöskään leimattu laittomuuden polttomerkillä, sillä kaikki skandinaviset veljesjärjestöt ja Englannin ammattiyhdistysten keskusliitto (TUO antoivat sille taistelulle taloudellista tukea ja Kansainvälinen Kuljetustyöväen Liitto (ITF) tuki sitä kaikin käytettävissään olevin keinoin. Kun mm. Suomen Tilastollinen Vuosikirja 1935 sivulla 276 tietää vuonna 1933 maassa käydyn neljä lakkotaistelua ja niihin osallistuneen 1.274 lakkolaista, osoittanee sekkin, ettei 140:n miehen lakko ole voinut olla suurin. On vaikeaa, uskoa, että SAK ei olisi käyttänyt virallista tilastoa valmistessaan "Ammattiyhdistystiedon kirjaansa", sillä 1030-luvulla

«li vaiheita, jolloin ei tahdottu katsoa tosiasioita silmiin, vaan kuviteltiin »eräänlaisen monopoliaseman tekävän vaaralliseksi epämieluisten seikkojen iokonaan salaamisen. On enemmän kuin valitettavaa, että niin arvovaltai- ssa teoksessa kuin "Ammattiyhdistystiedon kirjassa" annetaan väärä kuva työväen lakkotaisteluista.

Vuoden 1933 merimieslak&oa ei hävitetä historiasta eikä Suomen ja Poh- joismaiden järjestyneen työväen tietoisuudesta. SAK:lle ja sen alaisille jär- jestöille oli merimieslakon jälkeen paljon helpompi ryhtyä marssimaan eteen- päin. Olihan tullut hävitetyksi myytti laajempien lakkotaistelujen mahdottomuudesta ja taantumuksen ylivoimaisuudesta, oli pysäytetty palkkojen ale- uemissuunta ja lähdetty etenemään. Tietoisuus tästä kevensi niiden meri- miesten mieltä, jotka monelta taholta häväistyinä ja usein nälkäisinä taistelivat taantumuksen muria vastaan ja mursivat siihen riittävän suuren aukon

E. Salomaa*: En halua tässä puuttua merimiesten mainitun vuoden 1932 vai oliko se 1933 lakkoon ja SAK:n suhtautumiseen siihen. Sehän on luku sinänsä ja sitä on jo selviltetty tietyä useampaankin otteeseen. Mutta mielestäni Merimiesunionin edustajan puheenvuoro on sikäli yli maa- lin ammuttu, että tämän seikan mainitsematta jättäminen ei suinkaan johdu mistään tahallisesta ilkeämielisyydestä tai mistään SAK "n johdon silloisesta tai nykyisestä tai kirjan valmistumisvaiheen kannanotosta, vaan puhtaasta epähuomiosta. Suomen Merimiesunioni ei nimittäin ollut silloin SAK:n jäsen ja nämä Ammattiyhdistystiedon kirjan pätkkaliikkeitä koskevat tilastonume- rot ovat kootut SAK:n vuosikirjoista. Täytyy sanoa, että tässä siis on tapah- tunut lapsus, että siinä vaiheessa lähinnä minä en huomannut, että tällai- nenkin taistelu oli ollut, ja se siis jäi tilaston ulkopuolelle. Olin jälkeinpäin puhelinkeskustelussa tästä mm. Merimiesunionin puheenjohtajan Vällärin Tsanssa. Molemmiin puolin totesimme, että tässä on mainitusta syystä tapah- tunut huoma amattomuus eikä siis mikään poliittinen hyökkäys, ja seri vuoksi hieman kummastelen, kun tämä asia tässä mielessä tulee päiväjärjestykseen.

Puheenjohtaja : Keskustelu on päättynyt, Kohta hyväksyttäneen? Hyväksytään.

VII. Palkka- ja työehtokysymykset, VIII. Ammattiyhdistysliikkeen suhde eräisiin päiväkysymyksiin, IX. "Taloudellinen demokratia, SAK:n vuosikirjan liitteet v. 1947, sekä Tilastoja, hyväksytään keskustelutta.

Puheenjohtaja: Vuoden 1947 toimintakertomus on käsitelty lop- puun ja tullut hyväksytyksi.

Vuoden 1948 toimintakertomus.

I. Poliittinen tilanne, II. Talouselämä, III. SAK:n jäsenistö ja hallinto- elimet, IV. Yhteistyö kotimaisten järjestöjen ja laitosten kanssa ja VI. Valis- tustyö hyväksytään keskustelutta.

VII. Palkka- ja työehtokysymykset.

O. Leskinen: Vuoden 1948 toimintakertomusta käsiteltäessä on pai- kallaan puuttua muutamiin kysymyksiin. Tämä on. tärkeää siksi, että seuraajien vuosien toimintaa arvosteltaessa esiintyvät nämä samat kysymykset paljon kärkevimpinä SAK:n toiminnassa. Vaikka kysymyksiä olisi useampia vuoden 1948 aikana, kajoan palkka-asioiden hoitamiseen ja siitä johtuviin .seuraamuksiin.

Palkkakysymyksen hoitaminen varsinkin kertomusvuoden loppupuolella ei «ollut sellaista kuin SAK:n arvovallan mukaan olisi pitänyt olla. Mehän jo-

kainen tässä liikkeessä mukana olleet muistamme vuoden 1948 lokakuussa pidetyn SAK:n valtuuston kokouksen, jossa SAK:n työvaliokunnan taholta, tehtiin esitys palkkion korottamisesta 5,5 %:lla. Työvaliokunta samoin kuin, valtuustokin perusteli esitystään sillä, että maassamme oli tuotanto kohonnut ja maataloudessa saatu hyvä sato sekä ulkomaankaupamme vilkastunut ja näiden lisäksi saatiin Neuvostoliitolta helputuksia sotakorvausuurituksiin. Näillä edellytyksillä katsottiin olevan mahdollisuus korottaa työläisten palkkoja 5,5 %:lla. Edellytykset olisivat olleet silloin jo suurempaankin korotusesitykseen ja oikeuskin työläisiä kohtaan olisi ollut, sillä heidän elintasonsa oli alentunut jo pitkin kesää ja syksyä. Vasemmistolaiset tekivätkin suuremman korotusesityksen, mutta sehän ei tullut hyväksytyksi, hyväksyttiin tämä pienempi 5,5 %:n korotusesitys. Mutta hyvä niinkin, jos se olisi mennyt lävitse ja jos sen puolesta olisi edes kerrankin seisoheet sosiaalidemokraattiset ammattiyhdistysmiehet suoraselkäisinä ja panneet omilleenkin vastaan, niin kuin Sumu sanoi täällä avauspuheessaan, että tarpeen vaatiessa me seisomme miakin puolueovereita vastaan. Käsityseni mukaan tässä olisi ollut kysymys, jossa olisi voinut tätä rohkeuttaan näyttää, sillä tässä maassa ei vielä koskaan ammattiyhdistysliikettä ole asetettu niin huonoon valoon kuin silloin,, että sen piti kuukauden kuluttua kutsua uusi valtuuston kokous koolle ja peruuttaa ilman taistelua se esitys, joka tarkoitti edes osittain parannusta työläisten alaspainuneeseen elintasaan. Samalla se joutui peruuttamaan ne taloudelliset arvionsakin, jonka pohjalla korotusesitys oli tehty.

Kun puheenjohtaja Sumu täällä avauspuheessaan sanoi, että kommunistinen puolue vuonna 1949 on sotkeutunut ammatillisen liikkeen toimintaan, niin tässä yhteydessä voin sanoa, että sos.-dem. puolue sotkeutui jo vuonna 1948 syksyllä julkisesti ammattiyhdistysliikkeen toimintaan juuri, tämän palkkakysymyksen yhteydessä, sillä sen määräyksestä tämä 5,5 % korotusesitys lyötiin takaisin. Tänä aikanahan olivat hallituksessa sos.-dem. puolueen johtohenkilöt ja heidän tehtävänään oli silloin niinkuin nytkin,, vakaannuttaa tämä kapitalistinen talousjärjestelmä. Sos.-dem. Puolueen johtohenkilöt ja ministerit silloin prässäsivät näitä suoraselkäisiä ammattiyhdistysmiehiä Säätytalolla ja tuloksena oli yksi mustimpia lehtiä ammattiyhdistysliikkeen historiaan. Samana vuonna tapahtui myöskin huomattavin siihenastinen tapaus, jolla rajoitettiin työläisten taisteluoikeuksia ja jolloin SAK:n johto ei pannut vastalausestaan valtiovallan sekaantumiselle työläisten lakkotaisteluihin. Tämä tapahtui Arabian lakon yhteydessä. Talloinhan SAK:n taholta julistettiin työmaa avoimeksi ja ensi kertaa julkisesti asetuttiin työnantajan puolelle lakkokysymyksessä. Tässä taistelussa olivat vastakkain työläiset ja yksi maamme suurimmista työnantajista ja vielä häikäilemättömin, lisäksi. Ei olisi luullut, että ammatillinen järjestö, jonka jäseniä nämä työläiset olivat, asettuu heitä vastaan. Olkoonkin, että nämä työläiset taisteluun lähtiessään tekivät joitakin "kauneusvirheitä" joitakin sääntöjen pykäläiä vastaan. Ammattiyhdistysliikkeen periaatteen mukaista tai ainakin työläisten oikeustajun mukaista ei ole lähteä kapitalistien puolelle työläisiä vastaan silloin kun ne taistelevat oikeuksistaan.

Tämän lakon yhteydessä tapahtuneisiin työläisten pamputuksiin ja tuomitsemiseen olisi voitu käyttää sitä sosiaalidemokraattien suoraselkäisyyttä,, jota täällä avauspuheessa niin kovasti mainostettiin ja käytävä myöskin miakin vastaan, sillä tänä aikana oli sosialidemokraattinen hallitus ja sosialidemokraattisen sisäministerin määräyksestä näitä työläisiä pamputettu.

Edellä olen kajonnut vain muutama kysymyksiin, jotka pidän mielestäni tärkeinä tämän toimintakertomuksen yhteydessä huomioida. Näistä on keskusteltu SAK:n valtuustossa ja tehty niistä aikoinaan päätöksetkin, mutta.

aie päätökset mielestäni kaipaivat huomautusta. Siksi ehdotankin toimintakertomuksen yhteydessä hyväksyttäväksi seuraavaa:

"Palkkakysymystä käsiteltäessä vuoden 1948 lopulla ei työvaliokunta eikä valtuusto menetellyt työläisten etujen eikä myöskään SAK:n arvovallan mukaisesti ja että julistaessaan n.s. vapaaksi työmaaksi lakossa olevan Arabian tehtaan työmaan, menetteli työvaliokunta ja valtuusto työläisten yleisesti omaksumia periaatteita vastaan, kun taas saman lakon yhteydessä valtiovallan väkivaltainen sekaantuminen työläisten palkkataisteluun jätettiin tuomitsematta, jonka vuoksi edustajakokous päättää jyrkästi tuomita työvaliokunnan ja valtuuston menettelyn."

V. Reuna: Minä yhdyin kannattamaan Leskisen tekemää päätöslauselmaehdotusta.

O. Lindblom: Toveri Leskinen kosketteli äskeisessä puheenvuorossaan Arabian tapausta. Haluaisin tässä yhteydessä antaa muutamia selvityksiä, jotka asettavat Leskisen väitteet oikeaan arvoonsa.

Arabian kysymyksessä alkuvaiheiden jälkeen liittotoimikunta teki päätöksensä, jonka perusteella esitettiin, että Arabian selkkausta taikka Arabiassa vallitsevia riitaisuuksia ryhdyttäisiin selvittämään neuvottelujen kautta. Tätä liittotoimikunnan päätöstä ei kuitenkaan asianomaisen ammattiosaston kokouksessa huomioitu, vaan päätettiin lähteä välittömästi lakkoon ilman liittotoimikunnan lupaa ja vastoin sen nimenomaista päätöstä. Lakon jatkuttua jonkin aikaa oli SAK:n työvaliokunnassa esillä kysymys tästä työmaan avoimeksi julistamiseksi, mutta tätä kysymystä ei käsitelty siellä Arabian kysymyksenä. Asian oli saattanut SAK:n työvaliokunnan käsiteltäväksi Suomen Kutomoteollisuustyöväen Liitto, lähinnä Turussa eräiden niisittäjien kysymyksen yhteydessä ja tällöin nimenomaan liitto toivoi, että huolehdittaisiin siitä, että tällainen ryhmä ei voisi saada koko suuren työosaston töitä keskeytymään.

Tämän päätöksen tultua tunnetuksi, se johti siihen, että ne Arabian työntekijät, jotka katsoivat, että lakko on korpilakko ja katsoivat näin ollen oikeudekseen työskennellä, ryhtyivät työskentelemään. Niitä työntekijöitä, jotka työpaikalle olivat päättäneet mennä, uhattiin ennakolta ja työpaikan eteen oli kommunistien toimesta järjestetty joukko, jonka tehtävänä oli estää, vaikkapa väkivalloin, näiden työntekijäin pääsy työpaikalleen. Tästä oli seurauksena myöskin se, että järjestysvalta puuttui asiaan ja näin Arabian tunnetut mellakat olivat syntyneet. Kysymys on asetettava nyt siten, että onko sallittava laillisessa järjestyksessä työhön meneviin työntekijöihin näiden harjoittaa väkivaltaista painostusta. En usko, että ammattiyhdistysliike voi hyväksyä sellaista ja tämä oli myöskin SAK:n työvaliokunnan ja valtuuston kannan määrittelyjen perustana.

M. Nieminen: SAK:n toimintakertomus vuodelta 1948 aloittaa sen rikollisluontoisten tapahtumien sarjan, johon SAKin johdossa olevat, sosialidemokraateiksi itseään nimittävät herrat ovat kerta toisensa jälkeen syyllistyneet palvellessaan suurpääoman etuja viime edustajakokouksen jälkeisellä kaudella.

Eräs tapaus, jossa työnantajien asiamiehiksi antautuneet ammattiyhdistysjohtajat paljastivat itsensä kirkkaimmin, on Arabian tehtaan työläisten palkkataistelu syksyllä 1948. Tästä palkkaliikkeestä sanotaan SAK:n toimintakertomuksessa työläisiä syyttäen, että he esittivät työnantajille vaatimuksen urakkapalkkojen korottamisestako %:lla, mutta kun eivät sitä saaneet, he ryhtyivät suorittamaan työtään aikapalkalla. Fagerholmin vastikään muodostama sos.-dem. hallitus katsoi Arabian työläisten tällaisen menettelyn "jermuiluksi", kuten termi kuului. Seurauksena oli, että sos.-dem. puoluejohdon konnuuksia uskollisesti totteleva SAK:n työvaliokunnan oikeistolainen

enemmistö ei antanut Arabian työläisille uhkavaatimuslupaa Wärtsilä -yhtymän äimäpäisten •herrojen järjestykseen saattamiseksi. Työläiset olivat kuitenkin päättäneet ryhtyä lakkoon syyskuun 27. päivänä, mutta Lasi- ja Porsliinityöväenliiton Sos.-dem. enemmistöinen liittotoimikuntakin, joka aikaisemmin oli työläisten uhkavaatimusten takana, alistui nyt Sos>dem. ministerien määräykseen ja asetui työllisten palkkaliikettä, vastaan.

Lakon aloittaneita työläisiä vastassa oli nyt liittotoimikunnan ja SAK:n työvaliokunnan sos.-dem. enemmistö sekä Wärtsilä-yhtymä ja Fagerholminhallitus poliisiprefekti Gabrielssonin iskuvalmiiden joukkojen kanssa. Seurausena oli, että poliisiministeri Simosen ratsuväki hyökkäsi 100-päistä työläisjoukkoa vastaan, kuten hunnit tai Berliinin poliisipäällikön Tsörgiebelin poliisilaumat hakaten ja raastaen heitä poliisivankiloihinsa.

Tällöin tehtiin myös ensimmäinen törkeämpi väkivaltahyökkäys työväen sanomalehdistöä vastaan Simosen iskujoukkojen pidättäessä m.m. Työkansan Sanomain toimittajan ja pahoinpidellessä Vapaan Sanan valokuvaajaa.

Kaiken tämän hyväksyivät SAK:n johdossa istuvat oikeistososialidemokraatit, jotka harjoittivat silloinkin samanlaista nyrkkivaltaa, kuin mitä puheenjohtaja Sumu tässä kokouksessa. Fagerholmin hallituksen, poliisipiiskureiden ja SAK:n oikeistolaisen johdon avulla saattoi Wärtsilä-yhtymä murtaa työläisten sitkeän vastarinnan, mutta se mekitsi vain tilapäistä voittoa taantumukselle. Arabian lakko v. 1948 jätti SAK:n historiaan mustan lehden, joka seuraavana vuonna sitten jo tahrattiin lakkoon lähteneiden työläisten verellä.

Puheenjohtaja Sumu: Kysymys suhtautumisesta n.s. korpilakkoihin on suurin piirtein koko tämän edustajakokousten välisen nelivuotiskauden ajan, joka meillä nyt on tässä kokouksessa käsiteltävänä, ollut eräs ammattiyhdistysliikkeemme vaikeista ja kipeistä kysymyksistä. Tämä asia tulee esille periaatteellisessa mielessä uudelleen myöhemmässä yhteydessä, joten en tähän juttuun sen enempää puutu periaatteellisessa mielessä, vaan kosketellen tätä asiaa erään yksityiskohdan osalta, jotta edustajilla olisi käytettävissään niitä, asiatietoja, joita tässä asiassa tarvitaan.

Tämä koskee n.š. Turun niisittäjien korpilakkoa, johon täällä viitattiin ja josta on mainittu toimintakertomuksessa. Osoituksena siitä, että suhtautuminen näihin korpilakkoihin ei sentään aina ole ollut vain SAK:n "oikeistojohdon" ja sosialidemokraattien määrittelemää asennoitumista, minä mainitsen, että on meillä eräs kommunistijohtoinen ammattiliittokin, joka on kerran "hairsunut" määrittelemään lakon korpilakoksi ja julistamaan tällaisen korpilakkotyömaan avoimeksi työmaaksi. Tämä liitto silloin ehkä erehdyksessä yritti toimia selvällä ammattiyhdistyslinjalla.

Turun niisittäjien kysymys on seuraavanlainen. Pyydän saada lukea — seкулuttaa nyt hieman kokouksen aikaa — eräitä asiakirjoja sen johdosta. Kutomateollisuustyöväen. Liitto osoitti SAK:lle kirjeen, joka on päivätty Tampereella 12. päivänä lokakuuta 1948. Tässä kirjeessä sanotaan seuraavaa:

"Käännymme SAK:n työvaliokunnan puoleen Turun Verkatehtaalla syntyneen tilanteen johdosta, josta pyydämme työvaliokuntaa määrittelemään kantansa. Esitämme asian johdosta seuraavaa:

Turun Verkatehtaan niisitysosastolla on ollut noin kuukauden ajan palkkariita, joka viime perjantaina puhkesi avoimeksi työtaisteluksi, johon ei ole liittohallintomme lupaa. Niisitysosastolla työskentelee urakalla kaikkiaan 25 henkilöä, joiden palkka on ollut keskimäärin n. 55:— t:lta. Neuvotteluissa on päästy siihen, että urakkahintoja tarkistettaisiin niin paljon, että keskimääräinen ansio nousisi 60:50, joka on tehtaan taholta taattu. Nousu tekisi tuntia kohti n. 5:—. Tähän eivät työntekijät ole kuitenkaan tyytyneet, vaan liitivät kiinni vaatimuksestaan päästä keskimäärin 65:— ansiotasoon. (Paikkamäärät ovat ilman indeksiä.) Asian johdosta on oltu yhteydessä palkka-

viranomaisiin, mutta he eivät katso olevan mahdollista mennä korkeammalle. Joukkoritojen sovittelija tuomari Cederin välitysehdotuksen pohjalla on päästy edellämainittuun paikkamäärään, mutta hän on ilmoittanut että sen, korkeampaa esitystä ei voi tehdä, saatuaan siitä epäävän lausunnon ministeri Liljestromiltä.

Syntynyt tilanne aiheuttaa sen, että ennen pitkää koko tehdas tulee py-sähtymään, koska kutomoon ei saada enää loimitukkeja. Näin ollen koko-teenaan työväki lukumäärältään 1500 henkilöä joutuu työttömäksi.

Liittohallintomme on käsitellyt asiaa useampaan kertaan, voidaanko k.o. ryhmälle myöntää lakkolupa, mutta on tultu siihen lopputulokseen, että lak- kolupaa ei voida myöntää. Liittohallinnon päätös perustuu lähinnä siihen,, että nykyisellä korotusesityksellä niisittäjät pääsisivät jo 2:— korkeampaan keskimääräiseen palkkaan kuiri vanhemmat kutojat ja koska tarjottu urak- ka/voitto antaisi 55 %:n urakkavoiton ohjepalkkaan, joka on tällä ryhmällä. 39:—, ja näin ollen palkka täyttää paUtkasäännöstelypäätöksen ja työehto- sopimuksen määräykset. Tämän johdosta ei liittohallintomme ole lakon puh- keamisen jälkeen voinut lähteä tunnustamaan k.o. lakkoa.

Mainitseimme vielä, että liiton taholta on tehty kaikki mitä on voitu lakon puhkeamisen estämiseksi, mutta kuitenkin tuloksetta. Neuvotteluja käytiin viimeksi tehtaalla k.o. työntekijäin ja työnantajain kanssa lakon puhkeamisen edellisenä päivänä eli torstaina lokakuun 7. päivänä.

Pyydämme työvaliokuntaa käsittelemään edelläolevan asian ja määritte- lemään kantansa katsooko se mahdolliseksi lähteä tunnustamaan syntyneen lakon sekä katsooko se mahdolliseksi viedä läpi työntekijäin vaatima palkka- taso.

Pyydämme käsittelemään asian mahdollisimman kiireellisesti sekä tiedoit- tamaan päätöksestä liitollemme."

Tämä kirje oH päivätty lokakuun 12. päivänä. > .

Lokakuun 14. päivänä oli Kutomateollisuustyöväen Liitto, allekirjoittajana^ Martti Salminen, lähettänyt vastaavalle työnantajaliitolle eli Suomen Kuto- mateollisuuden Työnantajain Liitolle seuraavan kirjeen:

"Suomen Kutomateollisuuden Työnantajain Liitto, Tampere.

Viitaten kirjeeseen t.k. 11. päivältä koskien Turun Verkatehdas Osake- yhtiön lakkoa, saamme liittohallintomme Ikantana tiedoittaa seuraavaa:

Liittohallintomme käsitteli t.k. 11. p:nä pitämässään kokouksessa Turun Verkatehtaalla puhjennutta niisittäjien lakkoa, johon liittohallinto ei ole lakkolupaa myöntänyt. Liittohallintomme ei ole myöskään lakon puhkeami- sen jälkeen lakkoa hyväksynyt, joten niisitysosastoa katsotaan kuten siellä, ei lakkoa olisikaan. Liittohallinto tulee kirjeellisesti kääntymään Turun am- mattiosaston puoleen vieläkin ja kehoittaa järjestöömme kuuluvia niisittäjiä poistamaan syntynyt tilanne, koska lakko on syntynyt ilman asianomaista lupaa ja siitä,joutuvat ennenpitkää kärsimään koko tehtaan työväki."

SAK:n työvaliokunta yhtyi tähän Kutomateollisuustyöväen Liiton kan- taan, ja tämän mukaisesti allekirjoittanut myöskin kävi Turussa tätä asiaa selvittelemässä. Ja asia päättyi siihen, että tämä lakko saatiin selvitettyä, niinkuin oikein olikin, ammattiyhdistysliikkeen periaatteiden ja päätösten, mukaisesti.

K. Jokinen: Kun me käsitelimme vuoden 1947 kertomusta, niin jo eilen olin tietoinen siitä, että tämä vuoden 1947 kertomus voidaan hyvin no- peasti lyödä lukkoon, koska silloin oli maassa Pekkalan hallitus, ja niitä vir- jheitä ei kommunistien taholta haluta esiinkaivaa. Mutta heti kun käännyt- tiin toiminnassa Fagerholmin hallituksen aikakauteen, niin silloin kommu- nistien pyynnöstä oli jo jaettu luntia täällä oleville edustajille, jolta siten.

täällä on alettu lukea. Minulla on kuitenkin sellainen käsitys, että mitä tulee Arabian tehtaan kohtaan ja siinä vallinneeseen lakkoon, niin kommunistit menettelytavat ja se onneton harhauttava toiminta, joka johdatti Arabian työläiset kärsimyksiin, on sen laatuinen teko kommunistien taholta, että se ei suinkaan parane eikä valkene lunttien lukemisella tässä kokouksessa.

Tässä kuitenkin parhaiten selviää käsitys siitä, millä tavalla kommunistit kunnioittavat meidän maassamme liittojen ja SAK:n sääntöjä, millä tavalla he kunnioittavat liiton tekemiä päätöksiä ja samoin SAK:n päätöksiä. Arabian lakko syntyi siis täysin päätöskien vastaisesti, sen kai kommunistit myöntävät itsekkin, mikäli heillä on sen verran rehellisyyttä, että he voivat tunnustaa tämän virheensä.

Kun lakko siis oli syntynyt aivan sääntöjen vastaisesti, niin on aivan turhaa syyttää SAK:ta tämän kysymyksen yhteydessä ja vaatia, että vuosikirjaan olisi otettava joku sellainen kohta, jota kommunistit haluavat. Minun mielestäni olisi paljon paremmin pitänyt vuosikirjaan ottaa paljon voimakkaampi kehoitus siitä, että tämä Arabian tapaus on esimerkki, jota ei tässä maassa saisi uusia. Kun lakko oli mennyt hulinaksi ja nämä onnettomat työntekijät, jotka kommunistien kiihotuksen uhreina olivat menettäneet työn ja leivän mahdollisuudet, silloin kommunistit alkoivat tässä maassa syyttää liittoa ja SAK:ta siitä, että se ei selvittä Arabian lakkoa. Minun käsitykseni mukaan tämän lakon selvitys olisi pitänyt suorittaa kommunistisen puoluebyroon toimesta, joka sen lakon myöskin aloitti. Arabian tehtaan työläiset saavat olla suuresti kiitollisia SAK:lle siitä, että se selvitti tämän lakon ja tänä päivänä tulevat kommunistit syyttämään SAK:ta Arabian lakon johdosta. Se on jotakin sellaista, jota vain kommunistinen puolue ja sen byroo voi tehdä.

V. L a a m a n e n : Vuoden 1948 toimintakertomukseen sivulla 48. lopussa ja seuraavan sivun ensimmäisellä rivillä sanotaan m.m. "Marraskuun 7. päivänä pidetty valtuuston kokous määritteli ennakoivan indeksikorotuksen sekä kuoppapaikkojen järjestelyn linjan. Joulukuun 19. päivänä pidetty valtuuston kokous määritteli täsmällisemmin kuoppakorotuslinjan".

Mitä tällä tahdotaan sanoa. On aihetta ensiksikin kysyä, onko tämä johdonmukaista menettelyä, että suunnilleen kuukausi sen jälkeen, kun — ellen väärin muista, yksimielisesti — pidettiin välttämättöminä toimenpiteinä ennakoivan indeksikorotuksen aikaansaamista, joka johtui siihen asti tapahtuneista hintojen korotuksista — kun tämä päätös oli, kuten sanoin yksimielisesti tehty, ei ollut pitkää aikaa kulunut, kun SAK:n valtuuston jäsenille lähetettiin kutsu uudesta valtuuston kokouksesta, jossa mainittiin, että kysymys tulee uudestaan esille. Minä kysyin äsken, onko tämä johdonmukaista. Ymmärtäisin asian niin, että meidän työläisten kannalta tämä on kaikkea muuta, mutta ei johdonmukaista, vaan asia onkin nähtävä kokonaan toisessa valossa, nimittäin siinä, että ne toverit ja ne edustajat, jotka muistavat ja jotka lukivat marraskuun 8. ja 9. päivän sosialidemokraattisia sanomalehtiä samoin kuin porvarillisia sanomalehtiä, näkivätkin, että tämä valtuuston päätös ei ollutkaan porvaristolle, työnantajistolle mieluinen, vaan näissä sanomalehdissä hyökättiin hyvinkin kirpeästi tehtyä päätöstä vastaan, päätöstä, jolla siis vaadittiin marraskuun 15. päivästä alkaen, ellen väärin muista, toimeenpantavaa ennakoivaa indeksikorotusta. Tällä toimenpiteellään minun mielestäni SAK:n työvaliokunnan enemmistö samoin kuin SAK:n valtuuston enemmistö todellisuudessa osoittaa, mitä tietä se kulkee, kenen etuja se ajaa, palkkatyöläistenkö vai suurkapitalistien etuja. Minun mielestäni on aihetta lässäkin esittää vastalause SAK:n työvaliokunnan enemmistön samoin kuin SAK:n valtuuston päätöksen johdosta tämän päätöksen nielemisestä ja touttamisesta Loppujen lopuksi, joka tosin kuuluu seuraavan vuoden kä-

sittelyyn, mutta on joka tapauksessa aihetta todeta, että heti seuraavan vuoden alusta hallitus, jonka tehtäväksi annettiin sittemmin tämän asian toteuttaminen, päätyi kuoppakorotukseen, joka oli 0—7/8 %. Siis tässäkin on osoitettu SAK:n johdon taholla kaikkea muuta, vaan ei palkkatyöläisten ja yleensä työväenluokan edun mukaista politiikkaa.

Lisäksi minun mielestäni, josta тов. Oskari Leskinenkin mainitsi, olisi toimintakertomuksessa ollut aihetta huomioida ja mainita se tapaus, siihen saakka Suomen ammattiyhdistysliikkeen historiassa ainutlaatuinen tapaus, jolloin ammatillisesti järjestyneitä työläisiä pamputettiin, tallattiin ratsujen alle ja raahattiin vankilaan jne. Tässä minä yhdyin siis kannattamaan тов. Keskisen tekemää muutosehdotusta toimintakertomukseen.

Anna Salminen : Koska olen saanut tilaisuuden puheenvuoron käyttööni, haluan tässä muutamalla sanalla esittää ajatukseni Arabian lakkoon johtaneista syistä v. 1948 ja SAK:n suhtautumisesta siihen. Tämä siksi, koska asia on minulle hyvin läheinen työskennellessäni Arabian tehtaassa ja osallistuessani lakkotaisteluun sen kaikissa vaiheissa.

Lakon vaiheista on kirjoitettu paljon sanomalehdissä, josta osa on ollut totuudenmukaista, mutta myöskin valheellisia tietoja on levitetty. On ehkä -syytä lyhyesti selostaa niitä olosuhteita, jotka lakon edellä vallitsivat tehtaallamme, ja niitä pitkäaikaisia neuvotteluja, jotka lopulta johtivat lakkoon.

Työntekijät olivat esittäneet korjauksia työoloihinsa ja erikoisesti kireään työvauhtiin, koska oli tosiasia, että koko työmäärästä oli huomattava, osa liukkaan tehtyä työtä. Erikoisesti nämä virheellisyydet ilmenivät niissä työpisteissä, joissa oli esitetty yleinen korvaus suorittavaksi. Työntekijäin esityksestä käytiin liittojen kesken neuvotteluja useita kuukausia. Tänä aikana esiintyi yhä uusia epäkohtia ja esityksiä asian korjaamiseksi sekä syntyi useita palkkaselkkauksia eri osastoilla. Ammattiosasto oli tehnyt useista epäkohdista esityksiä liitolle ja useita oli korjattavaksi otettu työehtosopimuksen yhteydessä. Sopimus kuitenkin osoittautui varsin vaikeaksi saada aikaan, koska neuvotteluja käytiin yli 9 kuukautta pääsemättä tuloksiin. Kun työntekijät kiusaantuivat työehtosopimusneuvottelujen hitauteen, antoi SAK:kin luvan uhkavaatimuksen esittämiseksi työehtosopimusneuvottelujen eteenpäinviemiseksi. Näiden pitkäaikaisen neuvottelujen aikana työntekijät väsyivät odottamiseen, kun he lisäksi huomasivat työnantajan haluttomuuden asioiden järjestelyyn. Useita osaston esityksiä, tuli vallitsevien epäkohtien korjaamiseksi, epäkohtien, jotka olisivat vaatineet pikaista korjausta. Työnantajan hyvällä tahdolla ja joustavuudella olisi epäkohdat voitu korjata ilman minkäänlaista avointa selkkausta, koska esitykset eivät olleet sellaisia, että ne olisivat aiheuttaneet tuotantokustannusten nousua, jos työ olisi haluttu, järjestää johdonmukaisesti ja oikealla tavalla. Syntyi selkkauksia useilla eri osastoilla, jotka kaikki olivat aikatutkimuksen suoria tai epäsuoria aikaansaannoksia. Myös uniosastoUa syntyi samanlainen selkkkaus polttajien ja muiden työosaston työläisten esittäessä korjauksia, joilla vaadittiin jo aikaisemmin käytännössä olleeseen palkkasopimukseen palautumista. Esitykset eivät kuitenkaan johtaneet minkäänlaisiin tuloksiin. Seurauksena oli, että sanottiin irti useita työläisiä, jotka olivat olleet tehtaassa yli kaksikymmentä vuotta.

Lakkoon lähdettiin täysin osaston sääntöjä noudattaen. Ei olisi pitänyt olla kellään mitään sanomista, koska lakko oli syntynyt olosuhteiden pakosta, liiton ja SAK:n täysin tuntiessa tilanteen ja olosuhteet. Syntyi kuitenkin heti eräiden sos.-dem. oikeiston junttamiesten käskystä ryhmä, joka oli valmis rikkomaan ammattiosaston päätöksiä, päätöksiä, joihin yksikään osaston jäsen ei ollut esittänyt eriävää mielipidettä. Tuo oikeistolainen ryhmä otti tehtäväkseen työväestön rintaman rikkomisen. Kun työläiset, eivät alistu-

neet, työnantajan sanelemien määräysten alle, niin työväenluokan petturit SAK:ta, hyväksi käyttäen riensivät työnantajan avuksi, täysin unohtaen työväenluokan aseman, julistamaan lakossa olevan työmaan vapaaksi, antaen siten suunauksensa rikkurikaartille. Rikkurien suojelemiseksi käytettiin gaddottain poliiseja, jotka olivat valmiita pamputtamaan elinehtojensa puolesta, taistelevia työläisiä.

Meille arabialaisille on kyllin selvästi ja havainnollisesti opetettu porvarillista demokratiaa. Tunemme poliisin patukat, jäljet selässämme, tunemme, että työläisten perinteellisiä oikeuksia on perjettu.

Kaiken järjen nimessä olisi odottanut, että SAK:n työvaliokunta olisi käyttänyt arvovaltaansa työtaistelumme tukemiseksi. Myöskin olisi voittoa estää poliisien taholta lakossa oleviin työläisiin kohdistetut terroriteot, jos SAK olisi suhtautunut myötämielisesti asiaamme ja käyttänyt ratkaisevalla tavalla sitä Suurta joukkovoimaa, jonka silloinen SAK muodosti. Työläisten elinretujen vastainen SAK:n asennoituminen antoi uutta yllykettä taantumuksellisille aineksille hyökätä ammatillisia järjestöjämme ja yksityisiä järjestöihmisiä vastaan. Seuraukset alkoivat pian näkyä kaikkialla maassamme, joista vain yhden esimerkin mainitakseni olivat Kemän tapahtumat.

Olen tällä tahtonut osoittaa, että Arabian työläisten vaatimukset olivat, kohtuullisia ja puhe työläisten rettelöimishalusta lakon yhteydessä on kaikkea, pohjaa vailla: Käsitelmäni on, että SAK:n sos.-dem. oikeistoenemmistö ei toiminut lakon aikana työläisten etujen mukaisesti, vaan asettui vastustamaan työläisten palkkataistelua ja liittoutui työnantajakapitalistien kanssa.

Kun nyt tämä kokous joutuu määrittelemään kantansa v. 1948 toimintakertomuksessa, en voi työläisten edustajana olla esittämättä jyrkkää paheksumistani sen työläisten etujen vastaisen toiminnan johdosta, jota SAK:n oikeistojhto on noudattanut v. 1948 aikana.

Pyydettyään puheenvuoron työjärjestykseen lausuu

R o s m a n : Koska näyttää siltä, että kokouksen ulkopuoliset henkilöt antavat määräyksiä kokousedustajille poistua kokouksesta, niin minä pyytäisin että myös puheenjohtaja huomioisi nämä. Minusta tuntuu siltä, että jos: tämä meno, mitä kokouksen ulkopuolella olevat henkilöt voivat SAK:n edustajakokouksessa määrätä, kuka milloin kokoushuoneessa saa istua, niin tähän on silloin puututtava varsin ankaralla toimenpiteellä. Minä esittäisin, että milloin tätä havaitaan, kokous näihin toimenpiteisiin puuttuu.

Äsken tapahtui ilmiö, että Puutyöväen Liiton valistussihteeri tov. Lilja tult antamaan ryhmälleen määräyksen poistua kokouksesta, ja näytti siltä, että koko! Puutyöväen Liiton oikeistoryhmä noudatti tätä valistussihteeri Liljan määräystä.

Näihin toimenpiteisiin on tarmokkaasti puututtava. (Lukuisia välihuutoja, kokoussalin takaosasta.)

P u h e e n j o h t a j a : Ehkä otetaan huomioon, että pysytään paremmin paikoillaan,

J. S a l m i n e n : Koska allekirjoittanutkin on ollut Arabian tapahtumien, aikana työssä mainitussa laitoksessa ja joutunut säuraamaan tapahtumien kulkua, on alkuun sanottava, että mitä SAK:n v. 1948 vuosikirjassa on lakosta kirjoitettu, pitää täysin paikkansa.

Miten tämä lakko syntyi yksimielisesti, niinkuin täällä on esitetty, tosin luntasta luettuna, on myöskin paikallaan sanoa, miten tämä yksimielisyys; silloisessa kokouksessa syntyi. Tätä kokousta pidettiin Annalan kentällä ja, silloinen kommunistinen enemmistö ja toimikunnan johto, kun asiaa käsiteltiin ja pyydettiin äänestystä, jossa mentäisiin suorittamaan tehtaalle äänestys, ei puheenjohtaja huomionnut sitä asiaa, vaan heitti siihen, etteikö meillä olisi syytä sitten lähteä kotiin äänestämään. Ja näin ollen lakkoon lähte-

syntyi "yksimielisesti", joka on tunnettua kommunistista tyyliä, kun heillä on enemmistö paikalla.

Mitä tulee siihen, mistä lakko syntyi, aina cm olemassa epäkohtia ja korjattavaa, mutta ihmeellistä kyllä, tämä korjauspaikka ei suinkaan ollut niin räikeä, että siitä olisi voinut niin suurta numeroa tehdä, mutta koska se oli tehtaan pullonkaula, uuniosasto, ja kun se saatiin pysähtymään, on luonnollista, että koko teollisuuslaitoksen työskentelyn oli pysähdyttävä.'

Täällä on luettu luntista siitä terrorista, mikä vallitsi Arabian portilla silloin, kun työpaikka tuli avoimeksi ja työntekijät halusivat mennä töihin ja käyttää perustuslain suomaa oikeutta tehdä työtä. Täytynee sanoa, että siellä kyllä on virkavalta käynyt näiden satamamiesten ja makkaratyöntekijäin kimppuun, jotka kivet taskussa tulivat sinne tehdäkseen vähän muhenosta niistä työtovereista, jotka halusivat palata töihin. Näinhän tapahtui portilla, koska virkavalta on sitä varten, että se suojelee ihmisiä lakien mukaan, niin he myöskin suojelivat niitä työtovereita, jotka halusivat silloin mennä töihin.

Näin ollen on turhaa täällä esitellä luntia varsinkin sellaisten, jotka eivät ole paikalla olleet ja todenneet, että asia näin olisi. On hyvin ymmärrettävää, että näitä kyllä kommunistisessa byrossä syntyy valtavat määrät, vaikka teille jokaiselle edustajalle luettavaksi, mutta totuus on sen mukainen, mitä SAK vuosikirjassaan kirjoittaa. Ne yksityiskohdat, mitä terroriin tulee, ovat päinvastaiset, mitä täällä kommunistiedustajat ovat esittäneet.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puheenjohtaja : Keskustelun kuluessa on Leskinen jättänyt muutosehdotuksen, jota on myös kannatettu, jotenka asiassa on äänestettävä. Ehdotan, että ne, jotka ovat toimintakertomuksen kannalla nostavat ensin edustajakorttinsa ylös, ja sen jälkeen ne, jotka ovat muutosehdotuksen kannalla.

Selonteko ja äänestysesitys hyväksytään.

Äänestys toimitetaan.

Puheenjohtaja : Äänestyksen tulos: toimintakertomuksen puolesta on annettu 147 ääntä ja lisäksi ehdotuksen puolesta 62, jotenka tämä kohta on tullut hyväksytyksi ehdotetussa muodossa.

Päätökseen on pyytänyt puheenvuoron Leskinen.

O. Leskinen : Koska en voi hyväksyä sitä päätöstä, mikä täällä tehtiin vuoden 1948 toimintakertomuksen yhteydessä palkka- ja työehtokysymyksessä, joka oli esillä, sekä" sen yhteydessä tapahtuneisiin tekoihin nähden, niin pyydän, esittää vastalauseeni, päätöksen johdosta ja tähän vastalauseeseen yhtyy myös kokouksen vähemmistöryhmä.

(Vastalause liitteenä n:o 11.)

Puheenjohtaja : Työjärjestykseen on pyytänyt Kiuru puheenvuoron.

V. Kiuru: Esitän vastalauseen puheenjohtajan menettelyn johdosta sen takia, että hän on riistänyt minulta puheenvuoron vuoden 1948 toimintakertomuksen käsittelyssä. Puheenvuoron olin pyytänyt kirjallisesti kuten kokousohjeissa määrätään.

O. Lindblom : Kiurun vastalause on aiheeton. Hänen puheenvuoronsa on odottamassa sitä kohtaa, mille hän on asiassa puheenvuoron pyytänyt.

VIII. Ammattiyhdistysliikkeen asenne eräisiin päivänkysymyksiin.

V. Laamanen : Toimintakertomuksen sivulla 64 on lyhyt maininta työttömyydestä sekä SAK:n ja valtiovallan suhtautumisesta siihen ja tässä kohdassa sanotaan mm.: "Valtiovallan puoleen on kääntynyt vuoden aikana

uesita kertoja kirjelmien ja lähetystöjen muodossa. Marraskuun alussa kävi SAK:n työvaliokunnan lähetystö hallituksen luona esittämässä keskusliiton käsitykset työttömyyskysymyksestä ja sen hoitamisesta."

Tässä on erittäin tärkeätä huomioida eräs tekijä ia se tekijä on, että **SAK:n** silloinen johto «amoin kuin piiloinen hallituskin suhtautuivat lievästi sanottuna kylmästi koko työttömyyskysymykseen. On aihetta muistuttaa mm. silloisen SAK:n puheenjohtajan maininnasta, kun hänen luonaan kävi Pohjois-Suomesta työttömien lähetystö, ettei ole työttömyyttä, vaan että se on yksinomaan kommunistien vouhotusta ja pelleilyä koko työttömyydestä puhuminen. Samalla tavalla suhtautui myöskin ainakin alkukuukausina silloin muodostettu Fagerholmin hallitus. On aihetta tässäkin merkitä mieliin ja pöytäkirjaan toteamuksena hallituksen kylmästä suhtautumisesta erään ministerin lausunto. Täällä Helsingissä erään alan työnantajaliitto piti kokouksensa ja illalla oli tilaisuus, jossa nautittiin hiukan muutakin kuin kansalaisluottamusta. Tässä tilaisuudessa oli saapuvilla myös eräs silloisen hallituksen jäsenistä.-Hän käyttämässään puheenvuorossa sanoi: "Minä, herrat työnantajat, toivoisin teidän avuksenne työttömyyttä". Tämä minun mielestäni todellisuudessa osoittaa, mikä kanta silloisella hallituksella oli työttömyyteen, työttömien hätään, puutteeseen ja kurjuuteen nähden. Ja vielä on aihetta merkitä aikakirjoihin erään toisen silloisen ministerin ja valtioneuvoston jäsenen lausunto. Pohjois-Suomesta tuli työttömien maaseudun edustajien lähetystö Helsinkiin. He menivät valtiovalan puheille esittämään sen hädänalaisen tilan, mihin he maaseudulla ovat työttöminä joutuneet, kuinka heidän hevosillaan ei ole työtä jne. Tämä silloinen ministeri, nyt toisessa korkeassa asemassa oleva herra esitti keinon, millä he pääsevät tästä hädästä. Hän sanoi yksinkertaisesti, lyhyesti ja selvästi: Myykää hevosenne. Tämä oli sellainen esitys ja lausunto, jota ei olisi voinut odottaa työvienhallitukselta, mutta se toiselta puolen, -niin voi sanoa, esittää sen kannan ja kylmän suhtautumisen, millä tavalla siellä taholla työläisten hätään ja elintason kohottamisyprkimyksiin ja heidän esittämiinsä toivomuksiin suhtauduttiin. Kyllä minun mielestäni SAK:n olisi ollut huomioitava tässä se todellinen tilanne, ne todelliset kylmät suhtautumiset työttömyyteen ja työttömien hätään nähden.

H. koskinen: Näissä vuosikirjoissa esiintyy kysymys vappujuhlien vietosta ainakin kolmessa kohdassa, kun olen niitä katsellut. Minulla on tarkoitus puhua tästä perusteellisemmin vasta vuoden 1950:n kohdalla, koska SAK:n työvaliokunnan enemmistön kannanmäärittely vappujuhla-kysymykseen huipentuu vuosikirjasta toiseen, siis vuoteen 1950 mennessä. Minä tässä vain lyhyesti ilmoitan, että minä olen eri mieltä työvaliokunnan enemmistön kanssa siitä, kenelle kuuluu vappujuhlien järjestely ja onko soveliaista viedä järjestölippuja. näihin juhliin.

Kuten edellä mainitsin, tulen palaamaan tähän asiaan vuoden 1950 kohdalla paremmin, mutta pyydän, että minun eriävä mielipiteeni merkitään myös pöytäkirjaan vuoden 1948 näiden asioiden kohdalla, joista edellä mainitsin.

J. Hakulinen: Tämän toimintakertomuksen 8. kohtaan, sen 7. momenttiin, jos niin voisimme sanoa, kuuluvat myöskin n.s. Leino-lakot.

Olen kovasti ihmeteltyt, että kommunistit eivät ole pyytäneet tähän asiaan puheenvuoroja. Kun olisi vaara, *että tästä asiasta ei edes keskusteltaisi, niin minun on täytynyt pyytää puheenvuoro lähinnä sen vuoksi, että minä näen hänessä tänään erään miehen, joka on joutunut sorretuksi ja minä olen aina ollut sorrettujen puolella. Minä hyvin ymmärrän, minkä vuoksi kommunistit yrittävät vaieta tästä kysymyksestä, sillä nämä Leino-lakot, jotka tässä maassa aloitettiin **SKP:n**

toimesta, ovat mitä törkein luku meidän maamme ammattiyhdistysliikkeen historiassa. Mistä oli silloin todella kysymys? Kysymys oli Leinosta, joka oli yrittänyt tehdä kyllä kaikkensa, mitä SKP ja sen toimeksiantajat olivat hänelle asettaneet. Hän oli yrittänyt soluttaa maan poliisin, sen virkamiehistön ja yleensäkin järjestänyt asioita siihen kuntoon, että kommunistinen kaappaus tässä maassa olisi voitu suorittaa. Mutta täällä oli myöskin riittävästi niitä ihmisiä, jotka näkivät, mihinkä tämä maa joutuisi, jos täällä Leinot ja hänen kaltaisensa yleensä olisivat päässeet valtaan. Me ryhdyimme vastustamaan kommunistisia pyrkimyksiä. Minä myönnän, että se aika oli tämän maan työläisluokan parhaimmistolle erittäin raskasta, kun joka käänteessä saimme kuulla, että rykmentit marssivat ja Leinokin on vielä kaiken lisäksi. Ja kaiken kukkurana oli SKP:n puheenjohtaja Aimo Aaltonen ohranan päällikkönä.

Leino joutui pois, ei meidän esityksestämme, vaan kokoomuspuolueen esityksestä ja kun Leino joutui menettämään paikkansa sisäministerinä, ministerinä, jossa hän ei suinkaan ollut palvellut tämän maan kansaa, vaari kommunistisia pyrkimyksiä mitä sataprosenttisimmin. (Kokoussalista: Sinä puolustat häntä!) Minä päädyn siihen, älä hätäile, koska on Sinunkin turvastasi kysymys. Niin, SKP:n toimesta ryhdyttiin muka puolustamaan Leinoa ja käytiin lakkoon, joka oli tyypillinen, korpilakko. Korpilakko, jolla et ollut mitään tekemistä ammattiyhdistysliikkeen tehtävien kanssa. Ja kaiken lisäksi se oli väärän asian puolesta tehty lakko.

Minä ymmärrän, että tässä kokouksessa kommunistiset edustajat vaikeavat, koska tässä maassa oli satoja, ilmeisesti tuhansia työläisiä, jotka menettivät työpaikkansa vain sen vuoksi, että käytiin tällainen turha lakko. Teillä ei ole omaatuntoa, kun te ette tässä yhteydessä puhu ja sano suoraan, että te olitte tehneet suuren virheen. Teillä ei ole minkäänlaista halua puolustaa edes niitä tuhansia työläisiä, joka syyttömästi joutuivat menettämään teidän propagandanne uhriina työpaikkansa. (Kokoussalista: Johtajat eivät ole täällä!) Johtajat ilmeisesti eivät ole täällä, eivätkä edes parvekkeella.

Ja mikä oli sitten lopputulos? Me tiedämme, että Leino menetti paikkansa. Mutta ei sillä hyvä. Kommunistiseen taktiikkaan ja elämänjärjestykseen kuuluu, että aina pitää löytää syyllinen. Ja nyt löydettiin syyllinen miehestä, joka meidän — hänen vastustajiensa — mielestä oli tehnyt kaikesta päättäen parhaansa kommunistisen diktatuurin pystyttämiseksi maahan.

Ja nyt tulee se evankeliumin osa, jota toveri täällä tiedusteli.

Minun mielestäni ei ihmistä pitäisi rangaista niin ankarasti vain Sen vuoksi, että hän on tehnyt parhaansa, mutta epäonnistunut. Olisi kohtuullista, että hänen työnsä edes jotain arvoa annettaisiin. Mutta kuinka kävi? Ei ainoastaan sen, että menetti eukkonsa, hän menetti paljon enemmän. Hänelle kävi niin, että hän joutui entistä enemmän syrjään kommunistisesta toiminnasta, hänet tehtiin erakoksi ja Vapaa Sana antoi hänelle 12. 6. —51 lopullisen siunauksen. Siinä todetaan, että hänestä on tullut demokraatian "jellonen raato", jonka "karvat ovat läheneet ja se haisee jo". Ja tällaisen raadon puolesta meidän olisi SAK:n nimissä täytynyt tehdä lakko! Tällaisen shakaalin puolesta meidän olisi täytynyt marssia "täysin rinnoin", tällaisen haisevan raadon puolesta meidän olisi täytynyt koko veremme ja innostuksemme uhrata. Eikö tämä, kommunistiset toverit, pane vähän teitä ajattelemaan. (Kokoussalista: Ei vähääkään!) Minä luulen, ei vähääkään ainakaan näitä, jotka täällä olette. Mutta minä tiedän, että monet rivimiehet ovat jo käyneet tämän Leino-tapauksen johdosta vähän-miettimään. Heille on varmastikin käynyt selville, että sellairiety ryhmä, joka menettelee tällä taivoin tovereitaan kohtaan, ei voi olla mikään

sellainen ryhmä, joka parantaisi ja uudistaisi maailmaa. Ei alkuunkaan. Se on ryhmä, jolla ei ote mitään tekemistä maailman parantamisen ja sen uudistamisen kanssa.

Minä en ole kuitenkaan pyytänyt puheenvuoroa muuta kuin sen vuoksi, että minä haluaisin sanoa muutaman sanan niille tovereille, jotka tänä päivänä vielä ovat kommunistisissa riveissä mukana, mutta eivät uskalla sitä jättää vain sen vuoksi, että pelkäävät, että he joutuvat "jellonan raadoiksi". Mutta haluaisin korostaa sitä, toverit, että te asutte Suomessa. Te ette ole missään diktatuurimaassa. Jos Leinon kaltainen mies olisi ollut josakin diktatuurimaassa, hän, ilmeisesti olisi saanut parinkymmenen vuoden kuritushuonetuomion erehdyksensä vuoksi, ellei olisi kokonaan siirretty suorasääristen valtakuntaan. Mutta onneksi hän on Suomessa, maassa, jossa on voimakas sosialidemokraattinen puolue ja voimakas ammattiyhdistysliike, joka haluaa puolustaa sorrettuja ja niitä ihmisiä, jotka haluavat säilyttää omat mielipiteensä. Minä haluaisin sanoa, älkää pelätkö, te elätte Suomessa ja maassa, jossa on sosialidemokraattinen puolue ja voimakas ammattiyhdistysliike, joka on valmis puolustamaan teidän mielipiteitänne, olittepa sitten titolaisia tai mitä tahansa, kunhan vain olette suomalaisia. Sillä tavalla minä olen halunnut puolustaa niitä, joista toverit täällä takapenkissä niin mielellään vaikenavat.

K. Jokin en : Kun täällä Laamanen äskeisessä puheenvuorossaan arvoiteli työttömyyskysymyksen hoitamista varsin ankarassa äänilajissa, niin on Sen vuoksi syytä sanoa tällä kohdalla muutama sana.

Tämän lausunnon olisi voinut antaa myöskin vuoden 1949 kertomuksen yhteydessä, mutta koska työttömyyskysymys rajoittuu kumpaankin vuosiin, niin on syytä se lausua tässä yhteydessä, koska Laamanenkin sen tässä yhteydessä esitti.

Minulla on muistissani eduskunnan pöytäkirja 14. 6. —49, jolloin käsiteltiin Suomen eduskunnassa edellisen talvikauden työttömyyspolitiikkaa. Valtiovarainvaliokunnassa tätä asiaa käsiteltäessä maalaisliitto ja kokoomus esittivät valtiovarainvaliokunnan mietintöön otettavaksi lausunnon, jossa mainitaan, että "hallitus on teettänyt liian paljon varatöitä, niissä on maksettu liian korkeita palkkoja, joka on aiheuttanut sen, että vapailta työmarkkinoilta on siirtynyt kansalaisia varatöihin. Tällaisesta työttömyyspolitiikasta olisi luovuttava". Valtiovarainvaliokunnassa oli kuitenkin eräitä porvareita, jotka eivät olleet valmiita menemään tällaisen lausuman taakse. Mutta kommunistit valtiovarainvaliokunnassa pelastivat tämän tilanteen porvaristolle jättäytymällä äänestämästä tätä ponsiesitystä vastaan. Näin tuli valtiovarainvaliokunnan mietintöön tällainen ponsi ja se tuli myöskin eduskuntakäsittelyyn. Eduskunnassa pääministeri Fagerholm ilmoitti, että hän asettaa tämän asian luottamuskysymykseksi. Hallitus ei voi hyväksyä tällaista moitelausumaa työttömyyskysymyksen hoitoon nähden. Asia tuli eduskunnassa äänestykseen 14. 6. —49 ja jokainen kommunisti-kansanedustaja äänesti tämän ponsilauseelman puolesta, jossa mainittiin, että hallitus on teettänyt liian paljon varatöitä, niissä on maksettu liian korkeita palkkoja, (Kokouksesta: Kuulkaa!)-jotka ovat aiheuttaneet sen, että vapailta työmarkkinoilta on siirtynyt kansalaisia varatöihin ja että tällaisesta työttömyyspolitiikasta, on luovuttava..

Samanaikaisesti oli eduskunnassa käsiteltävänä myöskin maalaisliiton esitys viljan hinnoista. Ja samassa yhteydessä kommunistinen ryhmä äänesti myöskin maalaisliiton kanssa viljan hintojen korotuksen puolesta. Samanaikaisesti maan kommunistinen lehdistö kirjoitti, että hallitus on teettänyt liian heikosti töitä, palkat ovat liian pieniä. Mutta eduskunnan pöytäkirjat kertovat aivan päinvastaista. Olen tämän halunnut vain sanoa sen

-vuoksi, etteivät kommunistit, puhuisi täällä työttömyyspolitiikasta pöytä. Taan kaivaisivat esille ne asiakirjat, joilla kommunistinen johto ja eduskuntaryhmä ovat osoittaneet kannatuksensa ja mielipiteensä maan työttömyys-
^asiain hoidosta.

S. Koutio: (Työjärjestykseen). Ehdottaisin, että vuoden 1948 kertomuksen VIII kohdan käsittelyssä rajoitettaisiin puheenvuorot.

Puheenjohtaja: • On ehdotettu, että puheenvuorot rajoitettaisiin. — Ehkä rajoitetaan?

Hyväksytään.

A. Reunamo: Johtaja Hakulinen on täällä puuttunut persoonakysymyksiin, kuten hänen tavakseen oh näissä kokouksissa yleensä aina osoitetaan. Ihmettelen vain sitä, että Hakulinen ei tuonut esille samanaikaisesti tapaus Pyöränöä ja hänen rikostaan ja siirtymistään kansanpuolueeseen. Tämä herra lähinnä kiinnostaisi täällä olevaa edustajiston enemmistöä.

• Kysymys lakoista ei ollut persoonakysymys vuonna 1948. Kysymys oli taistelusta sitä suuntausta vastaan, oikeistososialidemokraattien ja porvariston hyökkäyksestä työtätekevää kansaa ja sen demokraattisia oikeuksia vastaan. Tätä hyökkäystä vastaan lähtivät työläiset yhteisrintamassa. Tämä Ihyökkäys kohdistui lähinnä myöskin juuri niitä demokraattisia voimia vastaan, jotka työläisellä olivat meidän maamme hallituksessa. Ja on totta, »että juuri työläisten yhteisrintaman taistelun tuloksena eivät porvaristo ja ©ikeistososialidemokraatit' onnistuneet pyrkimyksissään poistaa demokraattiset edustajat hallituksesta, ja juuri tämä on se tekijä, joka on suuttanut Johtaja Hakulisen ja joka saa hänet täällä hyökkäävällä tavalla puuttumaan persoonakysymyksiin. Totuus on kuitenkin se, minkä olen maininnut, ja uskoisin, että jos te positiivisesti tähän kysymykseen suhtaudutte, olette kannsani samaa mieltä.

E. Niitty: Minun oli pakko pyytää tämä puheenvuoro siksi, että en parhaalla tahdollanikaan saanut itselleni, selväksi enkä tovereiltani kysytyänikään sitä, mitä tekemistä oli tällä meidän kaikkien tunteiman Jannen ^äskeisellä vuodatuksella ja sitten toiselta puolelta tällä edustajakokouksella yleensä. Ainoa, mitä siinä nyt voisi kuvitella, on tietysti vaalien läheisyys, ja näin kun hän sitä työtä tekee, niin hän tekee sitä kaikkialla, missä se .suinkin on mahdollista. Täällä, on yritetty syyttää tämän kokouksen vähemmistöönkin kuuluvia ihmisiä siitä, että politisoidaan ammattiyhdistysliikettä, mutta kuka teistä uskaltaa väittää, että esim. Jannen äskeisessä - «sityksessä oli sanaakaan muuta kuin pelkkää politiikkaa. Jos täältä joku .semmoinen löytyy, niin minä väittäisin, että hän'on nero.

Mitä tulee itse näihin lakkoihin, niin täällä toveri Reunamo niistä mainitsikin. Sanoisin vain, että nämä lakot syntyivät sen johdosta, että työni-tekijät työpaikoilla havaitsivat, että se suuntaus, joka Viime aikoina oli pääsemässä niskan päälle, se heti jo kärkeen aloitti törkeän painostuksen lähinnä juuri vasemmistotyöläisiä, mutta kaikkia muitakin niitä työläisiä kohtaan, jotka rohkenivat puolustaa työläisten etuja. Ja silloin pelättiin ja aavistettiin — kun täällä Janne Hakulinen yritti kovin korostaa, että Leilion aikana oli ohranapäällikkönä Aimo Aaltonen— että nyt on tulossa, entiset tunnetut ohranapäälliköt valtiollisen poliisin johtoon. Ja niinhän se sitten kävikin. Tämä oli se seikka, joka pani työläiset liikkeelle eikä suin-Isaan minkään jonkun haaskan "puolustelu, niinkuin täällä toveri Janne on yrittänyt meitä harhaanjohtaa,

Minä vielä lopuksi totean, että minun tuntemukseni siitä, kuinka suuri pelle Janne tosiaan-on, onkik ollut hiukan harhaan osunut — hän oh huomattavasti suurempi pelle, kuin eilen totesin.

A. Kauhanen: Kun toverimme Janne keskustele täällä asioista, niini on syytä painaa mieleen, ettei hän puhu aivan vakavassa mielessä. Hänshän. tahtoo yleensä pelleillä kaikissa järjestöjen kokouksissa, missä suinkin hänellä siihen tilaisuus on. Ja toinen juttu, hän ei asioita tuntemattomana pysy aina asiassa, mutta hyökkää vain persoonapolitiikkaan. Se oh ollut. Jannen tapaista keskustelua niin kauan kun hän työväenliikkeessä on ollut. Minä tunnen ystäväni.

Ensiksi näihin lakkoihin. Oliko tämä jonkin järjestön aloittama lakko. Minä haluaisin Jannelta kysyä, kuuluvat kommunistisen puolueen tekokset tai tekemättä jättämiset tämän kokouksen arvosteltaviksi.

Silloin kun on kysymys puoluetoiminnasta, niin eikö sos.demokraattisen puolueen toimintaa arvostella sen omissa elimissä. Mutta kun me nyt puhumme joistakin henkilöistä niinkuin Leinosta, jota toverimme Janne on alkanut kovin puolustaa ja kehuu olevansa sorrettujen ystävä, minä sallin, vallan hyvin sen, että Leino ja Janne kuuluvat samaan porukkaan. Lyökää, tassua päälle, enkä kadehdi, vaikka kuulutte samaan poliittiseen puolueeseen. Mutta kun kerran puhutaan jostakin sorretusta Leinosta, niin minä, haluaisin olla myöskin niiden sorrettujen puolella, jotka sosialidemokraattisen puolueen taholta on ajettu lurjusten kirjoihin, jos ovat olleet työläisille myötämisiä. Edesmenneet ystävämmet toverit Wiik, Ampuja ja nykyisin vielä elävät Pekkalat ja Kilvet ym., ovatko he tehneet sellaisia rikoksia». lurjuksen tekoja, että nämä olisi pitänyt potkia pois teidän puolueestanne. He ovat yrittäneet teidänkin puolueessanne ajaa työväenluokan etuja; sentakia te niitä potkitte pois ja halveksitte.

Kun Hakulisen Janne sanoo, että hän turvaa tässä maassa kommunisteille elämän mahdollisuudet ja rauhan, minä en, luota sellaiseen juttuun. Minä sanoisin, että Hakulisen Jannen turva ei ole mitään sosialidemokraateille eikä kommunisteille, hän on itse perin arka mies. Muistan vain, kuinka hän ennen talvisotaa YH:n aikana riehuu kuin mielipuoli, että kun kommunistit pidetään aisoissa, niin kyllä Kannas kestä. Mutta heti kuriensimmäiset pommit putosivat Helsinkiin, niin Hakulisen Janne muuttLi Liiketyöntekijäin putiikin Turenkiin pommitusta karkuun.

J. Hakulinen: Minä vielä joudun vähän käyttämään kokouksen kaltilista aikaa sanoakseni muutaman sanan johtaja Reunamolle, joka on Elin-tarviketyöläisten Liiton toiminnanjohtaja, niinkuin Jaakko Kivi paneo pasiinsa "metalliliiton toiminnanjohtaja".

No niin, toveri Reunamo yrittää samoin kuin Niitykin kiertää varsinaisen pääasian. Ei ole kysymys ollut yksinomaan poliittisesta linjasta. -Minä, haluaisin huomauttaa siitä tosiasista, että näin ei ollut asian laita päätellen siitä, e*ttä Vapaan Sanan päätoimittaja Palmgren puhui alppilavalla. Leino-lakon yhteydessä, että "me emme palaa työhön, ennenkuin Leino on sisäministeri". Eikö tämä ollut silloin lakko-Leinon puolesta, kun teidän omat tunnuksenne olivat tämän luontoiset! En minä sille voi mitään, että te ette tänä päivänä hyväksy Leinoa, mutta silloin hän oli teille kaikki kaikessa.

Ja minS haluaisin toveri Niitylle sanoa: En minä sille voi mitään., että -tämä keskustelu on poliittinen, koska oli poliittisesta lakosta kysymys. Pitäisikö minun nyt tässä käydä leikkimään jotakin puolueettomuutta vain sen vuoksi, että toveri Niitylle tämä oh varsin raskas asia, jos demokratiaa hänen työpaikallaan hoidellaan niin, että vasaralla kulmaan silloin, jollei. ole samalla kannalla kuin toveri Niitty, jossa hän on luottamusmiehenä.. Näin ollen minun mielestäni on ollut aivan oikein, että me tästä asiasta olemme keskustelleet ja historian vuoksi saaneet myöskin pöytäkirjaan oi—

kean valaistuksen tästä asiasta. Tosiasia on vain se, että te ette ole jaksaneet olla Leinon kannalla loppuun asti. lautta sillehän me emme voi mitään.

Keskustelun päätyttyä kohta VIII hyväksytään.

Vuosikirjan liitteet hyväksytään keskustelutta.

Puheenjohtaja: Vuoden 1948 toimintakertomus on loppuun käsitelty ja on se tullut hyväksytyksi.

Kertomus SAK:n toiminnasta v. 1949.

I. Poliittinen tilanne.

O. Leskinen: Täällä 1949 toimintakertomuksessa ensimmäisellä sivulla, poliittinen tilanne, on kohta, johonka tahtoisin kajota siinä mielessä,, että SAK:n hallintoelimet niin tässä kokouksessa kuin valtuuston kokouksessakin hyvin usein ovat toistaneet sen, ettemme sotkeennu poliittisissa, kysymyksissä suurvaltojen asioihin. Mutta kuitenkin tässä 1949 toimintakertomuksen kohdalla tässä asnotaan: "Vuoden vaihteessa voimassaollut Neuvostoliiton aikaansaama Berliinin saarto päättyi toukokuun puolivälissä." Onko SAK:n työvaliokunta tai SAK:n hallinto tutkinut, oliko tämä saarto Neuvostoliiton aikaansaama? Jos se on sen asian tutkinut, asia on silloin hyvä ja lausunt p on silloin paikallaan, jos on tutkinut ja tullut tähän tulokseen. Mutta minä luulen, että tässä kysymyksessä on samanlainen juttu kuin viimeisessä valtuuston kokouksessakin, jossa äänestettiin 69 äänen enemmistöllä, että Pohjois-Korea hyökkäsi Etelä-Koreaan. Tätäkään kysymystä ei ole ratkaistu YK:nkaan taholta ja SAK:n valtuusto tällaisen asian pyyhki yksinkertaisesti pois päiväjärjestyksestä. Minä luulen, että tässä on samanlainen juttu ja toivoisinkin,-että SAK:n toimintakertomukseen ei noin suoraviivaisesti ilman muuta laitettaisi tällaisia mainintoja, koska tämäkin asia todennäköisesti on vielä ratkaisematta, kuka tämän saar-ron loppujen lopuksi järjesti.

H. Pulkka: Vuosikirjan sivulla 6 kerrotaan: "Poliittisissa merkeissä syntyi ensin kesäkuulla ja sittemmin elokuulla maassa useita ilman SAK:n työvaliokunnan lupaa alkaneita lakkoja." Tällainen lausunto antaisi sellaisen käsityksen, ettei maassamme olisi ollut mitään muita aiheita lakkoilla kuin poliittisia kysymyksiä. Kuitenkin W. 1948-49 taloudellinen tilanne oli muodostunut maassamme sellaiseksi, että palkkatyöläiset tunsivat kovaa huolta elintasonsa huonosta tilasta ja myöskin sen parantamisen puolesta käytävistä toimenpiteistä. Tässä mielessä syntyi 1949 keväällä työläisten keskuudessa liikehtimistä, joka Johti avoimiin palkkataisteluihin. Monet liitot esittivät SAK:lle toivomuksiaan palkkaliikkeiden järjestämisestä, mutta SAK oli ihan kuuro näille; toivomuksille. Myöskin tuollaisia spontaanisia lakkoja puhkesi ammattiosastojen piirissä. Tämäkin tapaus, mikä tässä sivulla on kerrottuna, Kemin tapaus, osoittaa selvästi sen tosiasian, että työnantajat ryhtyivät laskemaan työläisten palkkoja ja siltä pohjalta syntyi siellä lakkoliike. Tähän asiaan palataan myöhemmin, tähän Kemin tapaukseen siinä mielessä,, minkä-luontoinen tuo lakko oli, mutta kun tässä sanotaan, että nämä Kemin lakkoilevat työläiset lähtivät jokisuulle estämään työn suoritusta ja virkavalta, joka Siellä oli muka valvomassa työn suoritusta, törmäsi näiden päälle. Tällainen asian käsittely on ihan virheellinen ja harhaan johtava." Täsmän Lautiosaaren tapauksen yhteyteen sSaltyypi niin paljon ihmisten kärsimyksiä ja myöskin vaivannäköä niille ihmisille, jotka oVat joutuneet saartotilaan työnantajan taholta, että on

ihan ihmeellistä, että SAK arvovaltaisena järjestönä toimintakertomukseensa tällaisen lausunnon on ottanut.

Sitten siinä tahdotaan vielä alleviivata Suomen kommunistista puoluetta, että se olisi ollut jollakin tavalla siunaamassa tätä lakkoliikettä. On ihan paikallaan, että annetaan tunnustus puolueelle, että se on tukenut työläisten taistelua ja ollut niiden puolesta esiintymässä, mutta ne taistelut eivät ole kommunistipuolueen aikaansaamia, ne ovat työläisten elämän olosuhteet synnyttäneet ja niiden puolesta käytävistä taisteluista kommunistit tulevat aina olemaan mukana.

Palaan tuohon Kemin tapaukseen uudestaan silloin, kun se kohta tulee «sille, jotenka en tällä kertaa käytä enempää tätä aikaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Kohta hyväksytään.

II. Talouselämä.

Kohta hyväksytään keskustelutta.

III. SAK:n jäsenistö ja hallintoelimet.

J. L i n d e n : Minä haluaisin kosketella tätä kohtaa, miten SAK:n valtuusto on suhtautunut erotettuihin liittoihin. Näissä lupauksissa, mitä SAK'n valtuusto antoi, että erotetut Uitot pitäisi ottaa kaikki SAK:n jäsenyyteen takaisin, mutta kuitenkin sitten kävi sillä tavalla, että SAK:n valtuusto jälkepäin kielsi Metsä- ja Uittotyöväen Liiton samaten kuin Suomen Kuljetustyöntekijäin Liiton ottamisen SAK:n jäsenyyteen. Olisin sitä mieltä, että yhteisymmärryksessä, yhteisrintamassa SAK:n olisi pitänyt nämä liitot myöskin hyväksyä SAK:n jäsenyyteen..

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Kohta hyväksytään.

IV. Yhteistyö kotimaisten laitosten ja järjestöjen kanssa.

A. R e u n a m o : Kohta 4:ssä SAK:n valtuuston päätöksessä käsitellään ja kosketellaan järjestökurla, Tämä on yksi esimerkki siitä, miten johdon mukaisesti fagerholmilaisen hallituskauden aikana häikäilemättömästi harjoitettiin työläisten vastaista ja kapitalisteja suosivaa politiikkaa, jonka SAK:n työvaliokunta ja oikeistososialidemokraatit valtuustossa ovat enemmistöpäätöksillään siunanneet. Se on ilmennyt selvemmin suurpääoman Hyökkäyksenä työläisten elintason polkemisen puolesta ja jo saavutettujen oikeuksien kaventamisella sekä avata tiet sodanlietsojani pyrkimyksille. "Tällaisena ajankohtana olisi ollut, välttämätöntä koota palkkatyöläisten voimat näitä hyökkäyksiä vastaan, mutta SAK:n oikeistososialidemokraattinen johto asennoituikin päinvastaiseen suuntaan työnantajain puolelle palkiansa puolesta taistelevia työläisiä vastaan avustaan työnantajia lakkojen murtamisessa ja siunaamalla työläisiin kohdistuneen väkivallan, joka muuten hakee vertojaan ammattiyhdistysliikkeemme historiassa, sekä eroittamalla 7 ammattiliittoa, jotka muka erotettiin sen vuoksi, että olivat vaarantaneet ammattiyhdistysliikkeen sisäistä järjestystä. Kun palkkatyöläiset vaativat palkkoihinsa korjausta ja taistelevat senvuoksi kapitalisteja vastaan, on se "sisäisen järjestyksen rikkomista".

On todettava, että se liikehtiminen, jota toimintakertomuksessakin käsitellään ei suinkaan ollut mitään muuta kuin pakon sanelemaa sen nälkiinnyttämispolitiikan johdosta, jota maassamme silloin harjoitettiin. Yhtenä esimerkkinä voin mainita, että mm. meillä Elintarviketyöläisten Liiton pii-

Tissä yli 90 % jäsenistöstä oli sitä mieltä, että palkkavaatimus on vietävä voimakkein keinoin lävitse, jolleivat työnantajat muuten palkkojen korotuksiin suostu. Oliko vika näissä työläisissä, jotka nälkä pani taistelemaan? Eikö se ollut SAK:ssa, joka ei antanut lakkolupaa heidän pyynnöstään huolimatta?

Mainittakoon vielä, että useissa liitoissa liittotoimikuntien päätökset lakkoonlähtemisestä olivat täysin yksimielisiä, siis myöskin sosialidemokraatit olivat mukana. Näin ollen olisi odottanut SAK:n johdolta tukea työläisten oikeutetulle taistelulle. Mutta se ryhtyikin päinvastoin yhteistoimintaan kapitalistien kanssa työläisiä vastaan.

Erotettuja liittoja syytettiin ja syytetään sääntöjen rikkomisesta ja nimitetään sellaisia lakkoja korpilakoiksi. Kuitenkaan ei ollut kovinkaan kauan ennen näitä lakkoja, kun SAK:n aikaisempi puheenjohtaja Huuononen porvarilehdille antamassaan haastattelussa totesi, kun kysymys oli Kuljetustyöntekijäin Liiton lakosta silloin, että SAK:n luvatta tehty lakko, jonka liitto on julistanut, ei ole korpilakko, vaan se edellyttää yksinomaan sitä, että SAK taloudellisesti ei tue tällaista liittoa. Kuitenkin tapahtui näiden lakkojen yhteydessä täydellinen lehmänkäännös, kuten niin monessa muusakin tapauksessa ja näiden työläisten työtaistelut katsottiin korpilakoiksi ja laittomiksi lakoina.

SAK:n oikeistososialidemokraattinen johto on näin ollen osoittanut, että se järjestön voiman kokoamisen sijasta lähti hajoittamaan työläisten järjestöjä erottaessaan ammattiliittoja, ja on tällä menettelyllään tukenut työnantajain nälkiinnyttämisspolitiikkaa ja sodanlietsojain pyrkimyksiä. SAK:n valtuuston päätös liittojen erottamisesta silloin, kun ne taistelevat palkkojen puolesta, on täysin SAK:n 5. edustajakokouksen päätöksen vastainen, jossa tähdennetään työläisten elintason parantamistoimenpiteitä. Samoin SAK:n oikeisto on kylmästi rikkonut SAK:n sääntöjen toista pykälää, jossa tähdennetään, että keskusliiton pitää toimia palkkatyöläisten etujen valvojana eikä siten kuin nyt, taistella sitä vastaan ja hajottaa ammattiyhdistysliikettä.

Esitän, että tämä SAK:n 6. edustajakokous jyrkästi tuomitsee SAK:n valtuuston päätöksen ammattiliittojen erottamisesta sen johdosta, että ne taistelivat työläisten etujen puolesta.

O. Lindblom! Toveri Reunamo nojautui puolustuspuheessaan eräaseen haastatteluun, jonka hän sanoi annetun porvarilehdille. Asia on niin, että Suomen Tietotoimisto oli kääntynyt puheenjohtaja Huuonosen puoleen ja pyytänyt jotain lausuntoa silloisesta Kuljetustyöntekijäin Liiton lakosta, ja silloin Huuononen antoi lausuntonsa, jota SAK:n työvaliokunta ei ole koskaan hyväksynyt.

Toveri Reunamo halusi näistä erotetuista liitoista puhuessaan kiinnittää huomiota Huuonosen lausuntoon ja piti oikeana, että nämä liitot ovat tähän lausuntoon-nojautuen toimineet ja niin muodoin niitä ei olisi pitänyt rangaista. Nyt toveri Reunamo joko lyhytmuistisena tai tahallisesti unohtaa täysin sen tosiasian, että SAK:n työvaliokunta ennen näiden lakkojen alkamista antoi asianomaisille liitoille kehoituksen peruuttaa päätöksensä, jota nämä liitot eivät kuitenkaan noudattaneet, ja seurauksena oli SAK:n valtuuston päätös.

Minä haluaisin vielä lisäksi todeta sen, että näiden liittojen paluumahdollisuudet SAK:n jäsenyyteen uudelleen mahdollistettiin silloin pidetyn Valtuuston kokouksen päätöksen puitteissa, mutta niissä myöskin asetettiin uudelleen liittymisen edellytykseksi, että nämä liitot tulevat vastaisuudessa noudattamaan SAK:n sääntöjä ja menettelytapapäätöksiä sekä työskentelemään lojaalisina keskusliiton päätöksille. Tämän ehdon nämä liitot ovat

kin täyttäneet kirjallisen ilmoituksen muodossa liittymisanomusta tehdesään. Mutta senjälkeiset toimenpiteet eivät kuitenkaan ole osoittaneet, että nämä liitot olisivat täydellisesti tätä sitoumataan noudattaneet. Voitaisiin sanoa, että SAK:n työvaliokunta on pikemminkin ollut liian hyväntahtoinen ja lojaali tässä asiassa kuin väittää sitä, että se olisi ollut liian ankara näitä, liitto ja kohtaan.

Puheenjohtaja : Kokko on pyytänyt työjärjestykseen puheenvuoron.

T. Kokko: Tämän kokouksen aikana on puhuttu hyvin paljon tuolla takana. Minä toivoisin, että edustajille annettaisiin mahdollisuus seurata edes häiritsemättä kokouksen kulkua. Tuolla salin perällä kuulee muutenkin huonosti ja peräpöydässä on ryhmä herrasmiehiä, jotka äänekkääällä keskustelullaan ja ilveilyllään häiritsevät kokousta. Minä ehdotan, että elleivät nämä herrasmiehet voi olla häiritsemättä, heidät poistettaisiin kokouksesta.

Puheenjohtaja : Pyydetään, että siellä perällä ollaan hiljaa, niin että voidaan seurata kokouksen kulkua.

O. Varpe: Minä pyydän yhtyä toveri Reunamon esitykseen vuoden 1949 toimintakertomuksessa, joka koskee kohtaa IV, missä Reunamo aivan selvästi tuomitsi SAK:n silloisen johdon menettelyn eroittaessaan ammatti—liitot SAK:n jäsenyydestä.

Puheenjohtaja : Keskustelu on päättynyt. Kohtaan ei ole jätetty mitään muutosehdotusta. Kohta hyväksyttäneen?

Hyväksytään.

Puheenjohtaja : Kohta V. Kansainvälinen yhteistyö, käsiteltiin jo eilen.

VI. Valistus- ja kasvatustyö.

V. Laamanen: Sivulla 39 toimintakertomuksessa todetaan ja sanotaan taloudellisen aseman heikkenemisen johtaneen mm. toimitsija voimien osittaiseen vähentämiseen. Tässä on aihetta tarkastella, että toimitsijavoimien vähentäminen kohdistui yksinomaan SAK:n palveluksessa oleviin vasemmistolaisiin työläisiin. Tämän taloudellisen tilanteen luultiin paranevaa, ehkä sillä, että ainoastaan vasemmistolaisia toimitsijoita erotettiin SAK:n palveluksesta.

Tässä on aihetta todeta se tosiasia, että meillä yhä selvemmin tällaisia toimenpitein osoitetaan se, että SAK:sta pyritään muodostamaan sosialidemokraattisen puolueen apujärjestö. Jos kerran yksinomaan taloudelliset, tekijät olisivat olleet vaikuttamassa toimitsijavoimien vähentämiseen, olisi varmasti voitu silloin menetellä myös siten, että myöskin sosialidemokraattisia toimitsijoita olisi vähennetty. Kun näin ei kuitenkaan ole tapahtunut on se minun mielestäni asia, jonka johdosta esitän paheksumislausuntoni SAK:n työvaliokunnalle. Sitä, että SAK siirtyy entistäänkin näkyvämmällä tavalla sos.-dem. puolueen apujärjestöksi osoittaa myös se, että SAK:n toinen puheenjohtaja toveri Tattari erotettiin toimestaan tämän kysymyksessä olevan vuoden aikana. Tämän johdosta minä esitän paheksumislausuntoni työvaliokunnalle.

Puheenjohtaja : Keskustelu on päättynyt. Kohta hyväksyttäneen?*
Hyväksytään.

VII. Palkka- ja työehtosopimuskysymykset.

E. Salomaa: Haluaisin vielä kiinnittää huomiota näiden erotettujen liittojen asiaan. Sanotaan, että nämä liitot, joita silloin 1949 palkkaliikkeen yhteydessä erotettiin SAK:sta, olivat tehneet niin raskaita rikkomuksia, että «e olisi ollut jo ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyydenkin kannalta välttämätöntä». Kun me kuitenkin katselemme tilannetta sen jälkeen erityisesti niillä työaloilla, joilta pari liittoa vieläkin on SAK:n ulkopuolella, niin kukaan ei voine väittää, että tämä toimenpide olisi vaikuttanut ammattiyhdistysliikettä eheyttävästi ja yhtenäistävästi. Jäsenmäärä on näiden työntekijäryhmien osalta laskenut, vaikka näitä työntekijöitä on SAK:n johdon toimesta yritetty ohjata toisiinkin Uittoihin. Rohkenen väittää, että asianomaisten alojen työntekijäin enemmistö ei ole tuntenut näitä korvke-liittoja omikseen.

Tässä yhteydessä on vielä kiinnitettävä huomiota silloiseen tilanteeseen ja sen taustaan. Kun meillä tapahtui hallituksen vaihdos, silloinhan tapahtui myös muutos SAK:n johdon palkkapolitiikassa. Jos me selailemme vaikka vanhoja palkkapäätöksiä, mehän voimme sieltä lukea, että kaikki palkkorotukset, kaikki palkkaliikkeet ovat suorastaan mahdottomia ja järjettömiä ja että meidän kansantaloutemme ei niitä kestä. Näissä olosuhteissa siis nämä liitot lähtivät lakkoihin. Ja jo sekin, että SAK myöhemässä vaiheessa vihautun, paljon parjatun herra Kekkonen ensimmäisen hallituksen aikana huomasi, että Suomen kansantalous sittenkin kestäisi jonkin verran palkkojen korotuksia, osoittaa, että tämän kysymyksen asettelu Fagerholmin hallituksen syntyessä oli virheellinen. Jo tämänkin vuoksi pidän näiden liittojen, erottamistoimenpiteitä virheellisinä ja yhdyin samoilin ajatuksiin, mitä toveri Reunamo aikaisemmassa puheenvuorossaan täällä esitti.

V. Laamanen: Täällä sanotaan valtuuston ja työvaliokunnan hyväksyneen tehdyn päätöksen, jolla suoraan suomeksi sanottuna, tehdään rikkisuus lailliseksi. Minun mielestäni tämä on niin häpeällinen teko maamme ammattiyhdistysliikkeessä kuin suinkin ajatella saattaa ja sen johdosta esitän paheksumislausuntoni sekä SAK:n työvaliokunnalle, jonka esityksestä se on tehty, että myöskin esitän edustajakokouksen annettavaksi paheksumislausunhon SAK:n valtuustolle.

Edelleen todetaan seuraavalla sivulla työtuomioistuimen antamista päätöksistä, jolloin liittojen maksettavaksi tuomittiin miljoonien markkojen sakot. On häpeällistä todeta, että tässäkin, näiden tuomioiden antamisessa, oli mukana SAK:n edustaja. Minä esitän, että edustajakokous antaa paheksumisensa niille SAK:n jäsenille, jotka työtuomioistuimessa ovat olleet mukana näitä miljoonasakkoja työntekijäin ammattiliittojen järjestöille järjestämässä ja antamassa.

P. Lundström: Vuoden 1949 aikana ryhtyivät työnantajat yhteistoiminnassa oikeistososialidemokraattisen hallituksen kanssa järjestelmälliseen toimintaan työntekijäin elintason alentamiseksi. Kuinka järjestelmällistä ja suunnitelmallista tämä toiminta oli, siitä antaa meille selvän käsityksen ne toimenpiteet, joita suoritettiin Kemin selluloosatehtaan työntekijäin palkkojen alentamiseksi.

Toimintakertomuksen sivulla 58 käsitellään Kemin tapausta. Tässä kohdassa tahdotaan salata erinäisiä tosiasioita, samalla kun siinä halutaan antaa asian käsittelystä virheellinen käsitys. Ensiksikin siinä mainitaan, että kesäkuussa ilmoitettiin Kemi-yhtiön johdon taholta työläisille, että sanotun yhtiön massavarastolla olevien työläisten urakkapalkkoja tullaan alentamaan. Tämä ei ollut yksinomaan työnantajain toimenpide. Tämän

toimenpiteen taakse kätkeytyi sosialidemokraattisen ministerin alainen palkkajaosto. Sen lisäksi tässä väitetään, että poliittisten ristiriitojen vuoksi osasto ei halunnut antaa asiaa liiton hoidettavaksi. Asia oli liittojen hoidettavana. Mutta sen jälkeen kun puheenjohtaja Rantanen oli käynyt kesäkuussa neuvotteluja työnantajaliiton kanssa asiasta pääsemättä siinä tulokseen, työnantajat nim. esittivät palkkoja alennettaviksi, ilmoitti liitto-kirjeellä Kemin osastolle, että neuvottelut työnantajien kanssa asiasta eivät ole johtaneet tulokseen ja asia jätetään osaston hoitoon.

Tällä tavalla siis otettiin liiton tuki tuon asian takaa pois. Työläisillä ei ollut mitään mahdollisuutta sen jälkeen, kun työnantaja ilmoitti, että urakapalkkoja tullaan alentamaan, kuin ryhtyä taisteluun oikeuksiensa puolesta. Se taistelu oli lakko!

Millä tavalla sitten ammatilliset liitot ja SAK suhtautuivat tähän kysymykseen. Kemin työläiset olivat pitkän ajan lakossa, siis massa-tehtaan työläiset ja sen jälkeen melkein kaikki Kemin työläiset ryhtyivät kannatuslakolla tukemaan massatehtaan työläisten taistelua. Olisi odottanut, että liitot ja SAK olisivat puuttuneet tähän kysymykseen. Millä tavalla meneteltiin? Meneteltiin sillä tavalla, että Kemiin saapui Paperityöntekijäin Liiton puheenjohtaja Rantanen ja Metallityöväen liiton asiamies-Trygg. Näitten olisi pitänyt ottaa kosketus työläisiin, mutta sen sijaan järjestettiin työväentalon vintille hämäräperäinen kokous, jossa valittiin lak-kotoimikunta ja neuvottelukunta, jonka tehtävänä oli sitten tämän lakon, päättäminen. Tästä toimenpiteestä ei ollut kuitenkaan mitään hyötyä. Työläiset jatkoivat taisteluun oikeuksiensa puolesta. Sen jälkeen valtiovallan, toimesta lähetettiin, kuten virallisessa ilmoituksessa sanotaan, vartiotojen sovittelija Kemiin. Sinne saapui tuomari Kulovaara. Häneltä asiaa tiedus-teltaessa hän ei edes tiennyt, millä valtuuksilla hän siellä liikkui, eikä hän osannut selvittää, millä tavalla asia voidaan hoitaa. Tarkoituksena olikin, asian pitkittäminen ja Kemin työläisten sankarillisen taistelun murtaminen. Kenties pohjoiseen harjoitusleirille matkalla olevia tykistöpatteristort miehiä pidettiin jonkin aikaa Kemin asemalla ärsyttääkseen Kemin työläisiä.

Kemin työläiset kävivät ankaraa taistelua oikeuksiensa puolesta. Tehtiin kaikki voitava tämän lakon murtamisessa, mutta siinä ei onnistuttu. Sen jälkeen Kemiin haalattiin lukuisa joukko poliiseja, yritettiin pieksämällä kaduilla ja kujilla liikkuvia ihmisiä saada palaamaan töihin tässä, kuitenkin onnistumatta. Sen jälkeen ryhdyttiin jyrkempiin toimenpiteisiin työntekijäin taistelun murskaamiseksi. Siinä mielessä konepistooleilla ammuttiin rauhallisessa mielenosoituskulkueessa liikkuvia työläisiä. Toveri Hakulinen! Miksi et noussut silloin puolustamaan sorrettuja, kun poliisiministerin toimesta ammuttiin ja pamputettiin turvattomia työläisiä? Missä, olit silloin?

Edelliseen viitaten ehdotan, että: '

1) Edustajakokous toteaa, että SAK:n työvaliokunta useampaan kertaan vakuutti julkilausumissaan ja päätöksissään ennen Kemin työläisten taistelua ja sen jälkeenkin, että työvaliokunta tulee kaikin keinoin taistelemaan työnantajain pyrkimyksiä vastaan alentaa työntekijäin palkkatasoa. Tällaisista julistuksista ja vakuutteluista huolimatta ei SAK:n työvaliokunta kuitenkaan ryhtynyt mihinkään työntekijöille myönteiseen toimintaan silloin, kun Kemi Oy:n toimesta alennettiin selluloosatehtaan työläisten, palkkoja. Sen sijaan, että SAK:n työvaliokunta olisi pyrkinyt tukemaan eilnehtojensa puolesta taistelevia työläisiä, yritti se keksiä mahdollisia syitä* joilla olisi voinut vastuusta vapautua.

2) Edustajakokous toteaa, että Kemi Oy:n selluloosatehtaan työläiset-ryhtyessään taistelemaan työnantajain palkanalennuspyrkimyksiä vastaan, ovat toimineet ammattiyhdistysliikkeen' hyväksymän periaatteen mukaisesti.

- 3) Edustajakokous antaa tunnustuksen niille Kemien työläisille, jotka ryhtyessään kannatuslakkoon, tukivat selluloosatehtaan työläisten taistelua.

4) Edustajakokous paheksuu sitä, että SAK:n työvaliokunta ei ryhtynyt-mihinkään toimenpiteisiin sen poliisien terroriuhkayksen johdosta, jossa mm. kaksi ammattiyhdistysliikkeen jäsentä Felix Pietilä ja Anni Kontio-kangas saivat surmansa.

A. Nurminen: Kun täällä on arvosteltu SAK:n johdon menettelyä, vuoden 1949 toimintakertomuksen kohdalta siitä, onko SAK:n johdon menettely ollut hyväksyttävää palkkapolitiikan hoidossa vuoden 1949 aikana käytyjen lakkojen aikana, minä pyrin rajoittamaan sanontani oman liittoni, Rakennustyöläisten liiton kohdalle, koska lähinnä tunnen rakennustyöläisten käymiä palkkaliikkeitä oman kaupunkini kohdalta, nim. Lahden, jossa palkkaliike 1949 oli yksimielistä ja voimakasta. • ,

Lahden rakennustyöläisten lähtiessään palkkaliikkeeseen mukaan, läksivät tähän taisteluun siinä mielessä ja vakaumuksessa, että he olivat yksimielisesti, niinkuin koko liittomme jäsenistökin, antanut liittolleen valtuudet jäsenäänestyksessään hoitaa työ- ja palkkaehtosopimukset työläisilleonnelliseen ratkaisuun. Mehän muistamme, että liittomme piirissä suoritettun äänestyksen tuloksen: lähes iOO-prosenttisesti jäsenistömme antoi liitolle täydet valtuudet asian hoitamisen suhteen.

Kun palkkaliike alkoi, läksivät, rakennustyöläiset Lahdessa niinkuin, kautta maan yksimielisinä tähän taisteluun. Rakennustyöläiset odottivat,, että SAK:n johto olisi pysynyt sen lupauksen takana, joka meille liiton taholta ilmoitettiin, että SAK oli myöntänyt liitolle luvan myöskin uhkavaatimuksen jättämiseen ja lakon aloittamiseen. Tätä lupaa käytettiin. (Kokouksalista: Liian myöhään!) On selvää, että SAK:n johdolla ei käsittääkseni ollut oikeutta, niinkuin väitetään, peruuttaa lupaa ajankohtana, jolloinka työnantajat, rakennustyönantajakapitalistit, olivat siinä tilassa, että heidän olisi tässä taistelussa pakko hyväksyä rakennustyöntekijäin liiton esittämä oikeutettu ja kohtuullinen työehto- ja palkkasopimus. Meitä raken^ nustyöläisiä on katkerasti ihmetyttänyt se tosiasia, että SAK:n johto- tais- teluvaiheen kaikkein kriittisimpänä aikana oli ryhtynyt julistamaan näitä- lakkoja korpilakoiksi, että näiden lakkojen aikana ryhdyttiin julistamaan,, että työmaat ovat vapaita työmaita.

Nyt voisi kysyä, että oliko SAK:n johdon menettely todella,täysin oikeutettua ja oikein rehellistä? Minun käsittääkseni tämän vaiheen aikana olisi itsestään selvää, että SAK:n johto olisi antanut kaiken tukensa tämän taistelun ratkaisemiseksi ja onnelliseen tulokseen saattamiseksi eikä lähtenyt-taisteluvaiheen aikana erottamaan rakennustyöväen liittoa SAK:n jäsenyydestä. Tällä erottamisellaan ja toimenpiteillään SAK:n johto antoi asean rakennustyönantajakapitalisteille entistä voimakkaemmin hyökätä raken- nustyöläisiä vastaan. Nyt voisi kysyä Janne Hakuliselta, mitä Jan-ne Haku- linen on tehnyt niiden useiden tuhansien rakennustyöläisten puolesta, jotka joutuivat tämän onnettoman SAK:n otteen johdosta rakennustyönantaja- kapitalistien terrorin uhan alaiseksi ja vainon alaiseksi ja jotka eivät vielä tänäkään päivänä ole kelvanneet kotikaupungeissaan rakennustyömaille» työskentelemään siitä huolimatta, että he eivät ole niitä syyllisiä, niinkuirt täällä sanotaan kommunisteja. Ne olivat usein sosialidemokraatteja, ne oli- vat rehellisiä työläisiä. Tässä voidaan myöskin tehdä kysymys näiden sor- rettujen työläisten puolesta. Minä pyydän yhtyä kaikkiin niihin esityksiin^..

jotka on annettu tämän kohdan yhteydessä, arvosteluun siitä, että SAK:n menettely, erottaessaan eri ammattiliittoa SAK:n jäsenyydestä, on menettelyt väärin ja näin heikentänyt käytyjä työläisten oikeutettuja palkkatas- telta.

Puheenjohtaja Sumu: En pyytänyt tätä puheenvuoroa itee varsinai- seen keskusteluun, vaan nyt, kun seuraa kahden tunnin aamiaistauko, niin minä suosittelen tovereille tätä aamiaistaukoa käytettäväksi myöskin tu- tumiseksi kirjallisuuteen ja erikoisesti suosittelen tätä kirjaa "Mitä ta- pautui kesällä 1949?" Tässä kirjassa on sen lisäksi, mitä vuosikirjassa on mainittu — tämä on dokumentaarinen asiakirja, tässä on dokumentein meille osoitettu koko se tapahtumien ketju — mikä tapahtui mainitun vuo- den kesällä; ja nämä asiakirjat pitävät täysin paikkansa.

"Täällä Lundström käytti puheenvuoron ja suurin piirtein samantapaisen puheenvuoron, jonka hän on esittänyt moneen kertaan SAK:n valtuustos- sa. Ehkä meidän täytyy ruveta toistamaan niitä samoja puheenvuoroja, mitä olemme käyttäneet, mutta niitä sisältyy tähän dokumenttiasiakirjaan. Sen vuoksi minä kehoitan tovereita tutustumaan näihin asiakirjoihin. Näis- sä on asiat esitetty aivan niinkuin ne ovat. — Mitä tulee itse asiaan, niin siihen minä voin palata sitten myöhemmin keskustelun kuluessa.

- Puheenjohtaja: Asian käsittely keskeytetään aamiaistauon vuoksi.

Kokous keskeytetään klo 12.00.

Kokousta jatketaan klo 14.00.

Puhetta johtaa Palander.

Jatketaan keskustelua v. 1949 vuosikirjan VII kohdasta:

A. Semi: Jo ennen päivällistaukoa täällä esitettyjä ajatuksia lähdän kannattamaan ja myöskin kannatan Lundströmin tekemää esitystä 1949 toimintakertomuksen kohdalta.

V. Rantanen: Nähdessäni tov. Lundströmin tulevan tänne puhuja- korokkeelle, odotin häneltä hyvin selvää ja asianmukaista kuvausta Kemin lakkotapauksista, sillä mehän tiedämme, että hän oli kaksi kuukautta lo- mailemassa siellä ns. lakkokenraalina v. 1949. Kuitenkin nämä tiedonannot, mitä hän antoi, eivät ole ollenkaan totuudenmukaisia. Hänen pitämisi lii- tomme entisenä puheenjohtajana tuntee työehtosopimukset ja tuntee myös- kin liiton säännöt ja tietää millä tavalla menetellään silloin, kun aiotaan työnseisausta ryhtyä toimeenpanemaan.

Asian todellinen kulkuhan on ollut siten, että liitot eivät todellakaan päässeet yksimielisyyteen siitä työnantajaliiton esityksestä, että urakkapalk- koja alennettaisiin. Tällöin Paperiteollisuudentyöntekijäin Liitto jätti asian osaston käsiteltäväksi, kuten kuuluukin, ja odotti, että osasto olisi pyytänyt liitolta lakkolupaa, jonka lakkoluvan liitto olisi ilman muuta osastolle an- tanut, koska liitto oli ilmoittanut osastolle, että se ei hyväksy työnantajain esitystä. Samaten epävirallisesti ilmoitettiin osaston päluottamusmiehelle allekirjoittaneen toimesta, että olisi pyydettävä lakkolupa.

Toveri Lundström, joka johti tätä lakkotaistelua, hän johti sitä eräistä aivan muista syistä kuin palkkatyöläisten etujen edistämiseksi. Hän johti Kemin työläiset sulfaattitehtaalla lakkoon sen vuoksi, että hän pyrki vai- keuttamaan Paperiteollisuudentyöntekijäin Liiton toimintaa. Hän kielsi osastoa ottamasta yhteyttä liittoon. Hän pyrki toimimaan siten, että SAK:n työvaliokunnan ehdotus yhteisen sovitteluelimen asettamisesta ja tutkijaeli- men asettamisesta hylättäisiin, että* tähän ei kelpaisi SAK:n virallinen jä- sen Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin Liitto, kuten tov. Tattarin pu- heenvuorosta tässä toimintakertomuksessa käy selville.

Tällainen menettely kommunistien taholta ei suinkaan ole ammattiyh- distysliikkeen hengen mukaista eikä palkkatyöläisten etujen puolustamista,

Taan se on työläisten syöksemistä kurjuuteen, josta on selvät esimerkit olemassa myöskin Kemlin lakon aikana massatehtaan työläisten kohdaltakin, sillä siellä joutui hyvin useita työntekijöitä työttömäksi juuri sen vuoksi, -että tämä tunnettu lakkokenraalimme oli johtamassa heitä harhaan.

On hyvin valitettavaa, että ammattiyhdistysliikkeen palveluksessa on tälläkin hetkellä henkilöitä, joilla on otsaa vieläkin tulla väittämään näin arvovaltaisessa tilaisuudessa sellaista, mitä tv:n Lundström täällä väitti. Olisi ehkä terveellistä lähettää hänet edelleenkin Kemiin.

E. Antikainen: Täällä Laamanen kommunistien yleisten ponsi- ja paheksomislausuntoehdotustehtailun yhteydessä on esittänyt annettavaksi SAK:n työvaliokunnalle päheksumislausunnon myöskin sen johdosta, että sen edustajat työtuomioistuimessa olivat aikanaan myötävaikuttamassa siltien, että korpilakossa mukanaolleiden eräiden liittojen työehtosopimukset tuomittiin puretuiksi. Kun asia koskee SAK:oa ja välillisesti myöskin allein- joittanutta työtuomioistuimen jäsenenä halusin tässä lausua muutaman sanan.

Taistellessamme yleensä palkkatyöntekijäin palkkoja ja fiuita työehtoja koskevan turvallisuuden puolesta, olemme joutuneet taistelemaan työnantajia vastaan myöskin siitä syystä, että sopimusten määräyksiä ja niiden sisältämiä ehtoja on siltä puolen pyritty rikkomaan. Olemme joutuneet toiminnessamme korostamaan, että sopimusrikkomuksia ei ole sallittava. Yhtyminen näiden työehtosopimusten määräysten vastaiseen korpilakkoon oli sopimusten vastainen rikos, jonka nämä liitot, jotka olivat lakkoihin yllyttämässä täysin hyvin tiesivät. Ei ole sen vuoksi ollut mahdollista niiden, jotka antavat jotakin arvoa sopimuksille taikka niiden pohjalla olevalle lainsäädännölle, muuhun kuin yhtyä työtuomioistuimen käsityksiin siinä suhteessa, että törkeitä rikkomuksia oli tapahtunut. Itsensä SAK:n arvovalta ylimpänä työehtosopimuspolitiikkaa johtavana järjestönä ei olisi kestänyt muuta kannanottoa, eikä olisi kestänyt muunlaista kannanottoa myöskään sellaisten SAK:n edustajien oma asema työtuomioistuimessa, jotka antavat jotakin arvoa lainsäädännölle ja sopimuksille.

Ettei kuitenkaan tulisi mitään väriä käsityksiä eikä kommunistien taaliolla ryhdyttäisi syytelemään niiden omia edustajia kenties taolaisuudesta, haluan sanoa, että SAK:n edustajain käsitys työtuomioistuimessa ei ollut yksimielinen. Päinvastoin SAK:h.silloinen toinen puheenjohtaja Tattari, joka oli työtuomioistuimen jäsen, oli ratkaisuun nähden täysin toista mieltä — ei sen johdosta, että tuomio ei olisi ollut sopimuksen mukainen, mutta sen johdosta, että hän katsoi, että hän ei anna yleensä mitään arvoa porvarillisen yhteiskunnan pohjalla olevalle lainsäädännölle eikä myöskään sen lainsäädännön pohjalla syntyneille työehtosopimuksille. Ja kun näin oli asianlaita, niin silloin hän ei voinut yhtyä työtuomioistuimen päätöksiin.

Kun kuitenkin on asia niin, että meillä oikeuskäsityksemme nykyisessä yhteiskunnassa eivät aikanaan toistaiseksi perustu mihinkään kansantuuomioistuihin, vaan ne perustuvat voimassa olevaan lainsäädäntöön, oli silloin vastuunalaisten edustajain, SAK:n edustajain, asennoituttava työtuomioistuimessa sen mukaisesti.

H. Pulkka: Oh valitettavaa, että joudutaan täällä maamme ammattiyhdistysliikkeen parlamentissa pohtimaan työtaisteluja siinä hengessä, «W& ne olisivat laittomia tai ovat olleet epäoikeudenmukaisia tai niissä on tehty jotain rikkomuksia. Minun nähdäkseni meidän pitäisi siinä hengessä pohtia näitä kysymyksiä, ovatko nämä työtaistelut tuottaneet työläisille röttävää tulosta, onko elintaso niillä korjaantunut ja missä mielessä näitä taistehija olisi kehitettävä ja mihinkä suuntaan pitäisi myöskii kehitellä.

Tällainen taisteluliike, mikä syntyi v. 1949, ei syntynyt minkään poliittisen eikä maailmankatsomukseen pohjautuvan mielipiteen vuoksi. Nehän» olivat lakkotaisteluja, joissa yhdistyi lakon loppuvaiheissa poliitiikkaa siinä, mielessä, kun hallitusvalta puuttui näihin taisteluihin. Kemissä syntyi lakko,, niin kuin nähdään vuosikirjan Sivulla muutamassa kohdassa, työnantajaa laskettua työläisten palkkoja. Ja kun tuo pieni ryhmä, joka joutui ensimmäiseksi työnantajain hyökkäyksen kohteeksi, ei kyennyt yksinään puolustamaan itseään eikä palauttamaan työnantajia järjestykseen, täytyi heidän turvautua toisiin työläisiin, vedota heidän solidaarisuuteensa, ja siinä* syntyi koko Kemien alueen käsittävä lakkoliike.

> Täällä on tuotu esille sellainen syytös — vähän niin kuin kemiläisiä vastaan — että ne olisivat rikkoneet järjestöperiaatteita ja menelleet laittomasti. Kuitenkin minun henkilökohtainen käsitykseni on, kun olen paik-
kakunnalla ollut silloin, ja myöskin tuossa lakkoliikkeessä mukana, ettei olisi Kemi-yhtion selkärankaa voitu muuten murtaa eikä saada sitä perääntymään päätöksissään, ellei olisi tuollainen solidaarinen voima ollut tämän massatehtaan työläisten takana.

Tuohon Kemien taisteluun sisältyy myöskin voitto koko maamme työväestölle. Koska siinä kyettiin peräyttämään tuollainen mahtaja kuin Kemi-yhtiö, oli myöskin selviö, että toistenkin työnantajain täytyi noudattaa sitä, etteivät enää yritäkään työläisten palkkojen pudottamiseen sen vuoden aikana.

Tähän Kemien taisteluun sisältyy sellainen virheellinen pohja tuossa: Vuosikirjassa, kun siinä tahdotaan osoittaa, että lakkolaiset olisivat häiriöitä, synnyttäessään pyrkinet tuonne työmaalle ja että he siinä mielessä olivat väijyksissä ja että ne, jotka muka olivat suojelemassa työmaata, joutuivat niinkuin itsepuolustuksena hyökkäämään työläisiä «vastaan, kun päinvastoin on tilanne, että tuo Kemien työläisten joukko, järjestäytyneitä ihmisiä kun ovat, tuntevat ne taistelukeinot ja muodot, mitä lakkoliikkeessä on työvälillä mahdollista käyttää. Ja toimitsijaoppaassakin sanotaan, ammattiyhdistysväen tuomoisessa tietokirjassa, että tällaisten mielenosoitustilaisuuksien järjestämisen avulla työläisten täytyy koettaa myötätuntoa itsensä puolelle kasvattaa, ja tässä mielessä myöskin tuo lakkoileva "väkijoukko Kemissä lähti katsomaan sitä rikkurijoukkoa, joka siellä lajittejutyoimaalla; piti olla työssä ja josta porvari- ja sos.-dem. lehdet tekivät kovaa propagandaa. Tuon väkijoukon kimppuun hyökänneen poliisijoukon aseistamiseen oli jo ennakolta valmistauduttu monien päivien aikana. Sinnehan oli laahattu tuollaista iskujoukkoa Etelä-Suomen alueelta ja myöskin sieltä. Pohjois-Suomesta, ja heidät oli varustettu konepistooleilla, joka ei ollut ihan poikkeuksellinen ase varsinaisen järjestyspoliisin hallittavissa, ja sellainen maantiekulma vielä varattu tähän väijytyskohtaan, että väkijoukko ei kyennyt edes näkemään sitä poliisipartiota, ja he avasivat tulen ja pamputuksen heti, kun väkijoukko tuli niin lähelle, että he pystyivät sen tekemään. Mutta vuosikirjassa ei sanota tätä asiaa tällä tavalla. Siellä sanotaan se siinä hengessä kuin poliisit olisivat olleet suojelemassa paikkaa ja väkijoukko olisi murtautunut ja että poliisit itsepuolustukseensa joutuivat tuollaiseen tilanteeseen, että ampuivat.

SAK:n olisi kaikilla keinoilla, joko sopimusteitse tai muuten, pitänyt noiden vuoden 1949 lakkojen lopettamiseksi pyrkiä siihen, että työläisten toimeentulo olisi turvattua ja myöskin se palkkataisteluvyöry, mikä silloin, oli uhkaamassa, olisi saatu hoidettua niin, että työläiset olisivat saaneet riittävän toimeentulon sen kautta itselleen. Mutta näinhän ei ole menetetty ja tahdotaan noilla asiakirjoilla, mitkä ovat, minä luulin, Suomen kautta kulkeutuneet SAK:n tähän pöytäkirjaan, koska oikeuskäsittelyn yh-

teydessä Suopo niistä tähän tyyliin kirjoitteli, ja siinä mielessä tuo pöytäkirjoissa oleva ja vuosikirjoissa olevat asiatiedot eivät kuuluisi työväenliikkeen historiikirjoihin, koskapa niissä ihan nurinpäin asiat esitellään ja myöskin väristellen sanotaan totuus, mikä asioista on.

Minä yhdyin toveri Lundströmin tekemään ponsiehdotukseen.

T Sillfors: SAK:n vuoden 1949 toimintakertomuksen sivuilla 62—63 käsitellään myös vuoden 1949 aikana sattuneita palkkaliikkeitä, jotka olivat seurausta* työläisten elintason alenemisesta ja työpalkkojen riittämättömyydestä sekä useissa tapauksissa siitä, että työnantaja-kapitalistit olivat ryhtyneet alentamaan työläisten palkkoja. Täällä kokouksessa ovat jo eräät toiset edustajat selvittelleet vuoden 1949 aikana sattuneita palkkaliikkeitä ja niitä seuraamuksia, joihin SAK:n työvaliokunnan enemmistö saattoi maamme ammattiyhdistysliikkeen, nimittäin hajoamisen partaalle. Puutun kuitenkin vielä lyhyesti oman liittoni kohdalta, nimittäin Suomen Sukeltajain Liiton kohdalta vuoden 1949 lakkotapahtumiin, vaikkakin liittomme puheenjohtaja, SAK:n valtuuston jäsen Laine on jo sitä SAK:n valtuuston kokouksessa vuoden 1949 syyskuulla laajasti ja perusteellisesti selvittänyt ja erikoisesti sen vuoksi, että SAK:n työvaliokunnan ja valtuuston ylimääräisen kokouksen enemmistön tekemät päätökset liittomme erotamisesta hakevat hävyttömyydessään vertaistaan ammattiyhdistysliikkeen historiassa.

Liittomme erotettiin keskusjärjestön jäsenyydestä sen johdosta, että sen jäsenet ryhtyivät taisteluun työnantajia vastaan. Työnantajat pakottivat meidät työtaisteluun, koska neuvottelutietä emme päässeet eteenpäin, ja saatamaan meille edulliseen päätökseen toista vuotta käynnissä olleita työehtosopimusneuvotteluja. On paikallaan huomauttaa, että olemme saaneet jo aikaisemmin SAK:lta uhkavaatimuksen esittämisen luvan ja kolme kertaa usean kuukauden aikana pyysimme SAK:lta lakkolupaa kuitenkin sitä saamatta, vaikka työnantajat olivat katkaisseet meidän keskenme käydyt sopimusneuvottelut. Tuijottaen Fagerholmin hallituksen työnantajille suosiolliseen politiikkaan keskusjärjestömme jätti hoitamatta meidän palkkakysymyksemme, lopulta erottaen liittomme jäsenyydestään, kun uskalsimme aloittaa työnantajia vastaan tähdätyn yksimielisesti päättämämme lakon. Kuvaavaa asioiden kulkuun on vielä se, että niin sukeltajain kuin merkinantajainkin palkat vapautettiin palkkasäännöstelystä ennen lakon aloittamista heinä—elokuussa meidän anomuksestamme, jonka myös SAK hyväksyi, ja että tämän jälkeen ei olisi luullut olevan mitään syytä estää lakkomme aloittamista, koska se oli tähdätty juuri työnantaja-kapitalisteja vastaan työehtosopimukseen pääsemiseksi.

Kuten jo edellä sanoin, on otettava huomioon, että olimme jo SAK:lta saaneet luvan uhkavaatimuksen esittämiseen, niutta koska se ei tuottanut toivottua tulosta, työnantajan pysyessä härkämäisesti kannassaan, ei liittolamme ollut muuta mahdollisuutta kuin aloittaa työtaistelu. Se syy, miksi SAK:n työvaliokunnan enemmistö ei kolmesta lakkolupa-anomuksestamme huolimatta sitä meille myöntänyt, oli siis selvästi poliittinen ja syrjäytti täysin työläisten vaatimukset sekä edut. Meidän olisi pitänyt SAK:n mielestä antautua työnantajain armoille. Se on SAK:n oikeistoherrojen tarkoitus. Tämä selviää silloisen ja nykyisenkin ministerin, entisen SAK:n puheenjohtaja Huunosen käyttämästä puheenvuorosta valtuuston ylimääräisessä kokouksessa kesäkuussa 1951, jolloin liittomme eroittaminen lyötiin lukkoon. Tässä puheenvuorossa Huunonen esitteli sellaisia valheita liittomme palkkakysymyksistä, että ne olisivat sopineet parhaiten työnantajien lausunnoiksi. Hän mm. väitti, että sukeltajain palkat olivat vuonna 1949 350—400 markkaa tunnissa, vaikka työehtosopimuksen mukaan ne olivat alle 100 markkaa ja parhaiten

- palkatut sukeltajat saivat silloin palkkaa 150 mk tunnissa, ns. mustia palkkoja. Ne olivat juuri; samoja sanoja h&mä Huunosen sanat, joita meille työnantajat neuvotteluissa esittivät, toinkaan ottamatta huomioon, että liittomme jäsenet olivat olleet ilman sopimusta yli puolitoista vuotta, että työnantajat pyrkivät huonontamaan ei yksinomaan palkkojamme, vaan myöskin meille välttämätöntä päivärahaa koskevaa kohtaa ja muita jo saavutettuja gppimusetuisuuksia, lähtivät SAK:n työvaliokunnan ja valtuuston enemmistö poliittiseen painostukseen, lyömään jäseniä, jotka olivat uskaltaneet taisteluun työnantajien harjoittamaa terroria vastaan. Keskusjärjestömme, johto antautui siis hajoitukseen ja samalla siis työnantajain täydelliseen palvelukseen.

Edellä sanotun johdosta ehdotan, että tämä edustajakokous tuomitsee jyrkästi vuoden 1949 SAK:n enemmistön harjoittaman ammatillisen liikkeen hajoittamisen ja työnantajia suosivan politiikan sekä vaatii uuden nyt tässä kokouksessa valittavan työvaliokunnan sekä valtuuston toimimaan työväenliikkeen, ammatilliset järjestöt niihin mukaan luettuina, yhtenäisyyden palauttamiseksi ja hoitamaan sekä antamaan kaiken tukensa työläisten palkkavaatimuksille, auttaen liittoja viemään oikeutetut vaatimukset voitolliseen päätökseen ja antamalla tukensa työläisten palkka- ja työehtojen parannustaisteluille.

J. Lindgren: Koska tämä keskustelu tästä vuoden 1949 vuosikirjan 7. kohdasta näyttää keskittyvän siihen, että samat jutut toistuvat, niin ehdotan, että puheenvuorot rajoitettaisiin tältä kohtaa sekä puheaika rajoitettaisiin 5 minuuttiin.

U. Syrjä: Palkkakysymyksen käsittely on yksi ammattiyhdistysliikkeen, tärkeimpiä kysymyksiä ja tässä mielessä minä esitän, että puheenvuoroja tässä asiassa ei rajoitettaisi eikä puheaikaa myöskään.

Puheenvuorot rajoitettiin samoin kuin puheaika 5 minuuttiin.

K. Oksa: Täällä ovat-useammat jo kiinnittäneet huomiota kysymykseen, mikä koskee tätä vuoden 1949 lakon laajenemista koskevaa osaa. Minä en siihen puutukaan tuon enempää, koska siitä on näinkin paljon täällä puhuttu, mutta yhteen asiaan kiinnittäisin kuitenkin huomiota ja se on se, että samanaikaisesti, kun silloin jäsenäänestyksissä oli liitoissa suurella äänenenemmistöillä hyväksytty lakkoon lähteminen, joskaan siihen ei SAK:n työvaliokunta lupaa antanut, vaikka jäsenäänestys meidänkin liitossamme oli suoritettu kaksi kertaa. Kun tällaisia tapauksia sattui silloin, niin ihmettelimme, että SAK:n työvaliokunta ei hyväksy jäsenäänestyksen suorittamista. Jälkeenpäin viime kesän lakossa me näimme, että ilman jäsenäänestystä SAK:n työvaliokunta antoi lakkoluvan.

Mitä tulee kysymyksen siihen kohtaan, kun tämä lakkoliike oli vallalla, niin lienee syytä tässä huomauttaa myöskin sosialidemokraattiselle sanomalehdistöille siitä työstä, minkä se teki, sillä täällä SAK:n työvaliokunnan kirjassessa sanotaan näiden lakkoUSkkeiden lopettamisesta, että liitot "katsottiin eronneiksi" kun ne olivat tähän lakkoon lähteneet. Nyt kuitenkin SAK otti eronneitakin liittoja vastaan ja sosialidemokraattinen sanomalehdistö säesti sitä siinä mielessä, että näille työmaille, jotka ovat olleet järjestyneiden työläisten yhteisiä lakkoja suositellaan mm. rikkurityövoimaa. Tällaista en olisi koskaan osannut odottaa vanhana tai sanoisinko keski-ikäisenä ammattiyhdistysmiehenä siitä järjestöstä, johonka minäkin olen kuullut jo ennen sen perustamista, nim. Suomen Ammattijärjestöön.

Kun tällaista saattaa tapahtua, ei sitä voi katsella mitenkään rakentavassa mielessä tapahtuneeksi. Toivoisinkin, että tämä edustajakokous päättäisi niiden esitysten pohjalla, mitä täällä samaan ryhmään kuuluvat henkilöt ovat

tehneet, että vastainen toiminta menisi toista linjaa. Näin me rakennamme, mutta emme muuten.

L. Grönberg: Kemin tapauksesta olemme täällä jo saaneet selityksen, millä tavalla se on alkuun lähtenyt ja katselenkin sitä ennen kaikkea tämän puheena olevan vuoden 1949 vuosikertomuksen valossa. Siinä kuten täällä toveri Pulkka osoitti sivulla 6 alimman kappaleen etuotsakkeena sanotaan, että "Poliittisissa merkeissä syntyi ensin kesäkuulla ja sittemmin elokuulla maassa useita lakkoja". Tällä tarkoitetaan sitä, että myöskin Kemin lakko olisi syntynyt poliittisissa merkeissä todeten siten kuitenkin toisessa kohdassa, missä varsinaisesti kosketellaan Kemin lakkoa, nim. tämän asianomaisen esilläolevan kirjan sivulla 5&, että tämä on muodostunut siitä syystä, että työnantaja on lähtenyt Kemissä pudottamaan niitä palkkoja, jotka jo hinta- ja palkkaviranomaiset ovat vahvistaneet (Hakulinen: Eihän sitä kukaan kielläkään). Tämähän todetaan tässä kirjassa ja joka puheenjohtaja Sumun taholta osoitettiin, niin että numeroilla todistetaan kuinka paljon niitä palkkoja alennettiin.

Kun me tarkastelemme tätä kysymystä, kumman tunnuksen mukaan tätä SAK:n puitteissa hoidettiin, niin meidän on pantava merkille se seikka, että tässä unohdettiin tämä tosiasia ja tehtiin tästä kysymyksestä poliittinen kysymys. Mutta tällä poliittisella keihäänheitolla, joka yleensä SAK:n oikeistojohtajien taholta kaikkiin kysymyksiin nähden yritetään heittää työväenluokan keskuuteen, kun se ei tuottanut tulosta, niin sen seurauksenahan Kemiin piti marssittaa Simosen poliisiarmeija ja myöskin joukko sotilaita. Kemissä yritettiin toteuttaaakin tämä ensi kädessä sen vuoksi, että meidän on kaikkien tunnustettava, että Kemi on meidän työväenliikkeen vahvin paikka, Kemi on työväenliikkeemme vahvin linnoitus. Mutta siellä aiottiin tämä ensinnäkin toteuttaa ja sen jälkeen aaltona vyöryttää koko maata käsitteväksi. (Kokouksesta: Ohoi.)

Siinä mielessä tällainen ristiriita syntyi Kemissä yhtenäisenä esiintyvän työväenluokan ja pääomapiirien välillä. Se muodostui siellä aseelliseksi selkkaukseksi — miltä puolelta, se on meidän helppo todistaa. Ei niillä mielenosoituskulkueseen lähteneillä lakkolaisilla ollut aseita, vaan on todistettavissa asiakirjojen ja valokuvien valossa, millä puolella aseet olivat ja miltä puolelta ne käytäntöön otettiin.

Tämä Kemin tapaus todistaa ennenkaikkea sitä työväenluokan yhtenäisyyttä, taisteluyhtenäisyyttä, jolla saatetaan jotakin saada aikaan. Me näimme tämän Kemin tapauksen yhteydessä, että se järkytti koko meidän pientä, maataamme, koko meidän yhteiskuntaamme siinä mielessä, että jouduttiin liikuttelemaan niin poliisin kuin myöskin armeijan joukko-osastoja. On eittämätön tosiseikka se, että tämä taistelu ei yksistään ollut Kemin työläisten omien etujen puolesta käyty, vaan että se oli koko maamme työväenluokan etujen puolesta käytävää taistelua ja siinä mielessä me olemme koko työväenluokkana suuressa kiitollisuudenvelassa niille rohkeille esitaistelijoille, jotka Kemissä näillä otteillaan tyrmäsivät työnantajakapitalistien otteet. Siinä mielessä meidän olisi tätä kysymystä arvosteltava ja annettava tunnustus niille tovereille, jotka täällä, tosin suuria uhreja kärsien, saivat työnantajakapitalistien aiheet tyrmäyksi.

M. Salmi: Ennen kuin aloitan varsinaisen puheenvuoroni protestoin puhemiestön menettelyä vastaan sillä kohtaa, että minä en ole saanut puheenvuoroani siinä järjestyksessä kuin minä olen sen puhemiestölle jättänyt. Tänä aamuna silloin kun toimintakertomuksia alettiin käsitellä, minä* iäin puheenvuoroni ja nyt minä sen vasta saan näin pitkän ajan kuluttua ja todistettavasti monet täällä olevat edustajat ovat käyttäneet puheenvuoroja, jotka ovat pyytäneet huomattavasti paljon järempänä kuin minä. Mitä

merkitystä meillä on silloin, jos me hyväksymme työjärjestyksen, jossa sanotaan "puheenvuorot annetaan siinä järjestyksessä kuin ne on pyydetty" — 3. kohta työjärjestyksessä. Minä toivon, että puhemiehistö seuraa paremmin puheenvuorojen antamista siinä järjestyksessä kuin ne. nimenomaan pyydetään.

Nyt minä menen vasta asiaan.,(Kokouksesta: Eikös tämä ollut asia?)——
Tämä oli asiaa tämäkin.

Me olemme tänä päivänä jo käsitelleet palkka- ja työehtosopimuskeskusteluita vuoden 1949 ajalta. Vuosi 1949 muodostaa meidän maassamme yhden merkittävän vuoden maamme ammattiyhdistysliikkeen historiassa. Mutta tämä vuosi 1949 ei suinkaan meidän maamme ammattiyhdistysliikkeelle ole sellainen vuosi, että sitä tulevat jälkipolvet katsomaan kunnioituksella SAK:ta kohtaan, vaan nimenomaan jälkipolvi tulee katsomaan vuotta 1949 nimenomaan SAK:n toiminnan kannalta katsottuna synkkänä vuotena, meidän maamme työväenliikkeen historiassa. Tämä johtuu nimenomaan siitä, että SAK ei silloin, kun työläiset taistelivat palkoistaan ja elinehdoistaan, missään muodossa antanut tukea työntekijöille, vaan yhdessä maan silloisen hallituksen ja työnantajien kanssa lähti murtamaan työntekijäin oikeutettua taistelua, taistelua, jossa työläisillä oli kysymys leivästä.

SAK:n valtuuston kokouksessa syyskuussa selvitettiin SAK:n taholta silloin, "että ei ole syytä palkkojen korotuksiin, työläisten elintaso ei ole siinä määrin laskenut. Saman vuoden syksyllä sen jälkeen pidetyssä valtuuston kokouksessa perusteltiin palkkojen korotuksen välttämättömyyttä aivan samoilla perusteilla niiden liittojen kohdalta, joiden jäsenet olivat olleet työtaistelussa vuonna 1949.

Minä omalta kohdaltani en voi hyväksyä vuoden 1949 SAK:n toimintaa, SAK:n työvaliokunnan enkä myöskään valtuuston päätöksiä niiltä kohdilta, jotka ovat kohdistuneet eri ammattiliittoihin, niiden erottamiseen ja muuhun, joka tähtäsi täydellisesti työntekijöitä vastaan eikä suinkaan työntekijöiden puolesta niinkuin meidän maamme ammatillisen keskusjärjestön koko toiminnan pitäisi perustua.

Sen vuoksi minä esitänkin edustajakokouksen päätettäväksi seuraavan päätöslauselmaesityksen: "Edustajakokous toteaa, että työvaliokunnan ja valtuuston päätökset, jotka kohdistuvat maamme palkkatyöläisten lakko-taistelun murtamiseen työnantajain toivomusten mukaisesti hetkellä, jolloin työläiset taistelivat elinehdoistaan, on törkeä rikos maamme palkkatyöläisiä vastaan. SAK:n olisi pitänyt käytettävissä olevin keinoin antaa kaiken tukensa työläisten taistelun voittoon viemiseksi, koska elintason aleneminen sitä selvästi osoittaa. Edustajakokous «delleen toteaa, ettei työvaliokunta ja valtuusto ole toiminut näissä kysymyksissä siten kuin sen, SAK:n edustajakokousten välisenä aikana korkeimpana elimenä olisi pitänyt toimia, joten edustajakokous ei voi hyväksyä työvaliokunnan ja valtuuston toimintaa tältä kohdalta."

U. Syrjä : SAK:n palkkapolitiikan hoito vuodelta 1949 on suoraan sanoen ollut huonoa, oikeastaan voisi sanoa vastuutonta. Niin haparoivaa ja epämääräistä palkkapolitiikkaa ei voi olla kuin mitä SAK:n johto vuonna 1949 käytti. Ensinnäkin tuntuu siltä kuin SAK:n johto olisi unohtanut sen, mitä varten ammattiyhdistysliike on. Päätarkoituksiksi on muodostunut se, että haukutaan kommunisteja, laaditaan mahtavia >ponsilausemia ja turvataan sos.-dem. ministerien istuminen ministerituolilla. Tähän on keskittynyt SAK:n palkkapolitiittinen toiminta vuonna 1949. On kuvaavaa, että SAK:n toimintakertomuksessa vuodelta 1949 on mm. lause: "Kun levottomuus työläisten keskuudessa näytti saavan uhkaavan luonteen ja kun oli pelättävissä, että eräiden ammatillisten järjestöjen taholta voidaan ryhtyä sääntöjen ja

päättösten sekä voimassa olevien sopimusten vastaiseen toimintaan, ahti työvaliokunta julkisuuteen seuraavan kannanilmaisunsa".

Sillä hetkellä, kun työläiset todellakin vaativat palkkojensa korjausta, 3mn työläiset olivat todenneet, että elintaso oli laskenut, sama toteamus, jonka SAK:n valtuusto edellisen vuoden marraskuulla jo oli tehnyt, niin silloin SAK:n työvaliokunta peläten, että työläiset todella ryhtyisivät toimenpiteisiin palkkojensa parantamiseksi, antaa julkilausuman. Tässä julkilausumassa SAK:n työvaliokunta toteaa, että työnantajat ovat ryhtyneet -palkkoja alentamaan. Sen lisäksi työvaliokunta toteaa, että markkamme rarvoa on muutettu ja että on odotettavissa joittenkin hintojen nousua. Työvallokkunta antaa palkkojen alennuksesta julkilausuman, jossa se lupaa; että jkaikkia palkanalennuksia vastaan SAK tulee taistelemaan. Kuitenkin — te' voitte lukea tämän julkilausuman tästä toimintakertomuksesta — se ei ole työnantajia vastaan, vaan se on työntekijöitä vastaan siinä mielessä, että työläisten olisi oltava paikallaan ja tyydyttävä siihen, mitä on. Samassa julkilausumassa kuvataan komeasti, että ryhdytään tutkimaan, minkä vaikutuksen devalvatio, tekee, hintoihin. Tämän tutkimuksen tuloksena SAK:n "työvaliokunta sitten toimi ja, se nähdään SAK:n valtuuston päätöksissä; (Kokouksesta: Sehän voidaan laskea.) Mutta kansa ja käytäntö tiesi toista." Tutkimuksen tuloksena työvaliokunta väittää, että devalvatio ei tule vaikuttamaan hintoihin nostavasti kuin jossain määrin, siis pienemmässä määrässä, mutta toisaalta on olemassa hintoja alentavia tekijöitä ja näin ollen työntekijän realipalkkataso ei laske. Tällä hetkellä tuskin Aku Sumukaan enää "väittää, ettei devalvatio vaikuta hintoihin nostavasti, vaikka toveri Hakulinen näyttää sitä vielä väittävän. Hakulisen on hyvä tutkia, mitä devalvatio merr" kuitsee ja käsittää sen jälkeen asioita. Tosiasiassa SAK:n työvaliokunta ei käsittänyt, että hintojen nousua tulee marras—syyskuulla, mutta joulukuussa samana vuotena se oli jo sen käsittänyt. Valtuuston kokouksessa joulukuussa sanottiin mm. siitä, että hintoja oli nostettu. Vuosikertomuksesta voitte lukea kohdan. Toisaalta ei myöskään näytä olevan odotettavissa mitään toimeentuloon vaikuttavia helpotuksia hintojen ja verojen osalta, vaan päinvastoin jo nähtävissä olevia vuokrien korotuksia sekä devalvation aiheuttamia rhtintojen nousuja. Ne aiheuttavat palkannauttijan realipalkan alenemisen.

Puheenjohtaja koputtaa.

Puhuja: Pyydän ryhtyä kannattamaan Salmisen tekemää ehdotusta!

J. Karvonen: Minäkin tässä Kemn jutussa pyysin puheenvuoron sen tähden, että minä jouduin myöskin tavallaan käsittelemään sitä seikkaa, joka muodosti sitten sen Kemn jutun. Ja tässä suhteessa eivät esim kemiläiset ole lausuneet eräitä hyvin tärkeitä tosiasioita. Olin silloin Metsä- ja TJittotyöväen liittotoimikunnassa ja meille saapui kirjeellinen tieto eräältä liittotyöväisten osastolta, että he pyytävät lakkolupaa. Kun meillä oli sopimus, joka oli tehty työnantajain kanssa, jossa sopimuksessa edellytettiin niinkuin tavallista, että ennenkuin mihinkään selkkaukseen ryhdytään tai minkäänlaiseen seisaukseen puolelta tai toiselta, täytyy liittojen neuvotella siitä, ja sen jälkeen asia tavallista tietä menee, mikä yleensä on lakkosten alkaminen. "Kun meille saapui tuo kirje, niin liittotoimikunta kutsuttiin kiireellisesti koolle ja lähetettiin mies lentokoneella Kemiin sellaisella määräyksellä, että jos lakko on syntymässä, vaatimuksesta täytyy toimittaa tiedot liittotoimikunnalle ja jos huomataan sellaisia syitä olevan, jotka tekevät lakon välttämättömäksi, niin sen seurauksesta on lakkoa siirrettävä niin kauas, kunnes liittotoimikunta ja työnantajaliitto voivat keskenään asioista neuvotella ja jos tulee tarpeelliseksi pyytää myöskin SAK:lta lakkolupa. Samana yönä luin me kahden aikaan lähetettiin mies mies lentokoneella Kemiin, niin samana yönä saapui sähkösanoma Kemistä, jossa sanottiin, että lakko alkaa

huomenna klo 6 ja se alkoi silloin. Liittotoimikunta kokoontui toisen kerran seuraavana aamuna ja lähetti liiton puheenjohtajan Kemiin, silloisen puheenjohtajan Pihlmanin sillä nimenomaisella määräyksellä, että tämä lakko täytyy selvittää pikaisesti, koska me tiesimme sen, että työehtosopimusten rikkomisesta joudutaan työuomioistuimessa vastaamaan. Puheenjohtajalla annettiin sellainen määräys tai ohje — ja minä haluan sanoa, että myöskin kommunistit olivat tässä kysymyksessä yksimielisiä liittotoimikunnassa, että.. me emme voi rikkoa työehtosopimusta tässä mielessä, koska se ei ollut ainoastaan Kemin juttu, mutta se menee läpeensä koko linjan ja sen seurauksesta siis meidän kantamme oli silloin kielteinen tähän lakkoon yhtymiseen. Puheenjohtaja meni myös lentokoneella Kemiin ja alkoi neuvotella ja neuvotteluissa, sikäli kuin hän myöhemmin kertoi myös liittotoimikunnalle, niin hän oli päässyt kaikissa muissa suhteissa työnantajan kanssa yksimielisyyteen, mitä oli alkuperäisesti työntekijät vaatineet, mutta hän neuvottelujen aikana lisäsi siihen erään kohdan ja se oli lakkoajan palkka. Tähän, myös kompastuivat silloin neuvottelut. Kun työnantajan taholta ja myöskin liittotoimikunnan taholta kysyttiin, että mistä hän tällaisen ohjeen oli saanut, hän sanoi, ettei hänellä ollut valtuuksia sopia niillä ehdoilla, mitä liittotoimikunta oli antanut. Minä en tiedä nyt» mistä nämä muut määräykset olivat tulleet, koska liittotoimikunta yksimielisesti oli antanut hänelle täydet valtuudet sopia lakosta. Tämän seurauksesta lakko jatkuikin. ja onkin hyvin ymmärrettävää, niinkuin täällä eräässä puheenvuorossa erä» toveri sanoi, että Kemi on työväestön vahvin linnoitus, josta lähtien voidaan asiaa vyöryttää ja me käsitimme silloin aivan hyvin tämän jutun, että» tämä oli juuri se, josta oli tarkoitus lähteä vyöryttämään ei ainoastaan palkkaliikkeen muodossa, mutta myöskin poliittisessa mielessä silloisen hallituksen kukistamiseksi. Ja tästä syystä sitten myöhemmin johtui myös ne» ikävät selkkaukset, jotka Lauttasaassa tapahtuivat.

J. Karenti: Lähtemättä enemmän käsittelemään eri liittojen asioita-omissa lakfotaiستلuisaan tahdon lyhyesti tuoda julki Merimies-UnioninL kannan. Me olemme kautta aikojen olleet sitä mieltä, että eri liitoilla täytyy olla oikeus julistaa lakko. Ja niillä on myös oikeus Suomen lakien mukaan. Näin muodoin liitto-hoitaisi lakkoasiansa. Nyt joudutaan siihen vaiheeseen, että ellei SAK määrätyistä seikoista anna liitolle lakkolupaa, niirt se julistaa silloin sen korpilakoksi, jota se todellisuudessa ei ole, kun liiton sen julistanut. Silloin alkaa myöskin maan sanomalehdistö muokata, yleisön mielipidetä samalta suunnalta ja loppujen lopuksi vieraat voivat pilata koko asian. Tämän ajatuskannan me olemme tuoneet edustajamme-kautta. SAK:n valtuustossa esille ja näin muodoin kannatamme sitä, että». asianomaisella liitolla olisi oikeus julistaa lakko ja lakko ei ole silloin korpilakko. Näin muodoin päätisimme ehdottomasti onnellisimpaan tulokseen^

- Nyt oli seurauksena, että SAK on erottanut määrättyjä liittoja ja näin muodoin lähtenyt, niinkuin täällä mainittiin, osittain hajoituksen tielle. Olen sitä mieltä vieläkin, että liitoilla on omat oikeutensa laissa.

O. Lindblom: Tarkoitukseni on vastata sekä Syrjän että Karentiix. puheenvuoroihin. Syrjä piti täällä innostuneen poliittisen puheen ja siinä, kuumeessaan innostui sitten arvostelemaan SAK:n työvaliokunnan julkilausumaa kesältä 1949. Hän väitti, että tämä julkilausuman henki ja tarkoituksen palvella työnantajia. Minä kehoittaisin toveri Syrjää vaikkapa suurenuslasiä hyväkseen käyttäen tutkimaan tätä julkilausumaa, henkeä ja sen tarkoitusta. Siinä nimenomaan lähdetään siitä, että työnantajat ovat tehneet yrityksiä palkkojen alentamiseksi ja korostetaan, että tämäntapaisiin pyrkimyksiin ammattiyhdistysliike tulee vastaamaan täydellä voimallaan^ Mutta se korostaa myöskin sitä, että ammattiyhdistysliike toimii järjeste-

tyllä tavalla ia korostaa sitä, että liitot ja työvaliokunta olivat sillä hetkellä vielä sidottu määrättyihin sopimuksiin ja myöskin valtuuston päätöksiin. Työvaliokunta tehdäkseen tässä asiassa riittävän selvää työtä, asetti myöskin tutkimuslautakunnan tutkimaan todellista tilannetta, jotta voitaisiin olla irti kaikesta siitä propagandasta, mitä tällaisen asian puitteissa esitettiin. Mutta toveri Syrjälle ei riitä se, että SAK:n työvaliokunta pyrki tuossa vaiheessa tukemaan kaikkia sen järjestöjä ja niiden järjestettyä toimintaa.

Toveri Syrjä puhui sitten SAK:n palkkapolitiikasta 1949 ja piti sitä horjuttavana. Mitä oikeuksia toveri Syrjällä nimenomaan rakennusliiton edustajana tässä suhteessa itse asiassa on, se käy hyvin selville siitä, että rakennusliitto pitkitti pitkän kevättä palkkaliikettään kaikin keinoin ja kun tämä liitto sitten lopulta sai SAK:n uhkavaatimusluvan heinäkuun alusta, niin suuren taistelun kynnyksellä liiton puheenjohtaja Rautelin astuu lentokoneeseen ja vastoin silloisen SAK:n pääsihteerin, nykyisen puheenjohtaja Sumun henkilökohtaisesti korostamaa kieltoa hän katsoo aiheelliseksi lähteä ulkomaille. Ja näin ollen tämä ylväästi ja asiallisesti hoidettu palkkaliike työntekijäin etujen nimessä sai siirtyä elokuuhun, jotta se olisi sopinut kommunistien suunnitelmiin. Tämä on asiassa totuus.

Toveri Karentille vain sanoisin, että meillä on Merimies-Unionille paikalla asianomaisessa ammattiyhdistysopistossa. Sopisi hiukan tutkia SAK:n sääntöjä. On ikävää joutua sanomaan tällainen tosiasia vanhalle ammattiyhdistysjohtajalle, mutta kyllä häneltä täytyisi vaatia sitä, että hän tuntee SAK:n sääntöjen 13 §:n.

Toveri Karenti sanoi, että liitolla täytyy olla oikeus julistaa lakko. Suomen Rakennustyöläisten Liiton säännöissä, Suomen Puutyöväen Liiton säännöissä ja useimpien SAK:n jäsenliittojen säännöissä on selvä maininta, että liittotoimikunnan täytyy saada lakkopäätökselleen SAK:n työvaliokunnan lupa. He ovat itse alistuneet noudattamaan niitä linjoja, mitä me olemme ammattiyhdistysliikkeen puitteissa vuosien kokemusten pohjalla luoneet, jolloin kokemukset ovat lähteneet siitä, että ammattiyhdistysliikkeen täytyy toimia järjestetysti eikä niin, että milloin tahansa jollakin työhuonekunnallakin voi olla oikeus julistaa lakko, ja jos se rupeaa menemään päin prinkkalaa, silloin pitää ammattiyhdistysliikkeen marssia tämän lakon taakse. Sellainen menettely ei voi olla ammattiyhdistysliikkeen voimien oikeata, työntekijöiden edun mukaista käyttämistä.

E. Ojala: Täällä on useissakin puheenvuoroissa näitä v. 1949 lakkoliikkeitä jo selostettu ja tahdottu niissä antaa mm. sellainen kuva, etteivät ne olisi olleet mitään poliittisia korpilakkoja, vaan taloudellisesta tilanteesta johtuvia, siis työläisten spontaanista esiintymisiä.

Minun mielestäni tätä taloudellista tilannetta ja hintakehitystä kuvastaa omalta osaltaan myöskin virallinen elinkustannusindeksi ja se osoittaa, niinkuin tästä toimintakertomuksesta voimme todeta, että elinkustannusindeksi mainittuna vuonna on kohonnut noin 3,5 %:lla, kun sen sijaan esim. v. 1945 se kohosi 99 %, v. 1946 15,8 %, ja v. 1947 53,9 %, v. 1948 10,7 % ja v. 1950 20,8 %. Näin ollen tuntuu nimenomaan elinkustannusindeksin kohoamiseen vetoaminen huonolta perusteelta näiden lakkojen aloittamiselle varsinkin huomioonottaen yleisen mielipiteen.

Minä lyhyesti haluan vain osoittaa, millä tavalla näihin lakkoihin lähdettiin, ja siinä mielessä esitän puuliiton kohdalta, millä tavalla puuliitossa tähän lakkoon lähdettiin.

Ensinnäkin on huomioitava, että tämä lakkoliike aloitettiin liittotoimikunnan kehoituksesta. Liittotoimikuntahan lähetti siitä kirjelmät jo muistaakseni kesäkuulla, ja sen jälkeen sitten asiaa lähdettiin hoitelemaan. Sit-

ten varsinainen lakkopäätös, kun se tehtiin, tämä lakkohan aloitettiin ilman SAK:n työvaliokunnan lupaa ja niin ollen siis sääntöjen vastaisesti.

Suoritettua liittöäänestuksessa ei tämän uhkavaatimuksen taakse saatu sääntöjen edellyttämää 2/3 enemmistöä, ja täytyy sanoa, että yksinkertain- nenkin enemmistö oli kyseenalainen.

Sitten kolmanneksi. Lakosta päätettäessä ei liittovaltuusto ollut päätös- yaltainen, sillä liittovaltuustoon kuului »henkilö, joka sääntöjen mukaan ei voi liittovaltuustoon kuulua syystä, että hän oli työnjohtaja-asemassa ja lisäksi hänen toimipaikkansa oli ulkopuolella sen piirin, mistä hänet oli va- luttu. - .

Sitten neljänneksi ne ohjeet, niitkä liitosta tämän lakon aloittamiseen osastoille annettiin, olivat senlaatuiset, että niissä ohjeissa kiellettiin, että minkäänlaisia väliaikaisiakaan sopimuksia ei saa tehdä. Ja nyt on huomioi- tava, että esim. sillä paikkakunnalla, mistä allekirjoittanut on, siellä on ainakin toistakymmentä sellaista pikkuliikkeen harjoittajaa, jotka eivät Tiuluu työnantajaliittoihin, ja näin ollen näillähän ei ole minkäänlaisia mah- dollisuutta tämän ohjeen perusteella sopia tätä riitakysymystä, vaikkapa he olisivat tämän palkankorotuksen hyväksyneetkin.

Lisäksi on huomioitava, että lakko oli työehtosopimuksen vastainen ja liitto joutui siitä maksamaan muistaakseni 1.600.000 mk työtuomioistuimen päätöksellä. Sitten lisäksi sen, että lakko oli poliittinen osoittaa se, että ai- nakin meidän liittomme kohdalla on sattunut tapaus, että henkilö, joka on .asettunut vastustamaan tätä lakkoa, oh erotettu Suomen Kommunistisesta Puolueesta.

Minä en tämän pitemmälle tähän asiaan halua puuttua, olen vain tä- män kokouksen pöytäkirjoihin halunnut nämä asiat esittää vakavana esi- merkinä siitä, millä tavalla ei vastaisuudessa pitäisi asioita hoitaa.

Lisäksi minä saanen tässä yhteydessä esittää kokouksen osanottajille — tai oikeastaan olen niinkuin anteesipyyntöön velkaa, koska täällä toveri Rosman aamupäivällä teki numeron siitä, että meidän liittomme edustajis- to poistui hetkeksi täältä kokoussalista. Tämä johtui siitä, että meistä oteti- tiin potretti tuolla eteisessä, jotenka se ei ollut tarkoitettu missään tapauk- ssa miksikään mielenosoitukseksi silloista esiintyjää, naispuolista esiinty- jää kohtaan, ja jos hän on sellaiseksi sen käsittänyt, niin minä meidän edustajiston puolesta pyydän anteeksi, (Kokouksesta: Hyvä!)

K. Jokinen: Kommunistien palkkapolitiikkaa on hyvin vaikea käsit- tää, jos sitä katsellaan asiallisessa valossa. Pekkalan hallituksen aikana meillä annettiin asetus palkoista, laki hinta- ja palkkaneuvostosta, laki työtuomioistuimesta ja samoin meillä vahvistettiin silloin virallinen elinkus- tannusindeksi. Sen jälkeen kuin meille tuli sitten Fagerholmin hallitus, Tiini silloin sanottiin, että tämä indeksi on Hakulisen Jannen keksimä, vaika se oli myöskin kommunistien yksimielisesti hyväksymä.

Minimipalkkalaki oli tyydyttävä ja kommunistien mielestä erikoisen hyvä Pekkalan hallituksen aikana. Kun tuli Fagerholmin hallitus, niin tällä laila ei ollut mitään merkitystä, vaikka se oli kommunistien itsensä hyväksy- mä laki eduskunnassa. Hinta- ja palkkaneuvoston tehtävänä oli valvoa hin- toja ja palkkoja, ja niin myöskin valvottiin kommunistien itsensä hyväksy- män lain nojalla palkkoja Kemissä. Kun oli maksettu ylipaikkoja, niin Ttomunistien itsensä esittämän lain mukaan hinta- ja palkkaneuvoston tarkkailijat^ vaativat tämän pslkan lain mukaiseksi, siis kommunistien it- sensä hyväksymän lain mukaiseksi. Kommunistit tekivät lakon. Tällä laila ei ollut mitään virkaa. Työtuomioistuin on myöskin kommunistien hy- väksymä* Sen päätöksiä eivät kommunistit hyväksy, mutta kyllä Pekkalan liallituksen aikana ne kaikki hyväksyttiin.

Tästä ilmenee, että kyllä tämän lakon sitten täytyi, olla poliittinen, koska Pekkalan hallituksen aikana nämä lait olivat kaikki niin hyviä ja kunioitettavia, että niitä noudatettiin aivan viimeistä kirjainta myöten.

Ei olisi Kemissäkään syntynyt lakkoa, sillä hallitus ilmoitti, että ne palkkat "kat maksetaan siitä huolimatta, että ne olivat hinta- ja palkkaneuvoston asettaman korkeimman palkan ylärajan ylitse. Mutta kannatuslakkooja syn^ "tyi vielä senkin jälkeen. Mistä nämä kannatuslakkot syntyivät, elleivät ne olleet poliittisia, koska kaikki syyt lakon edelleen voimassapitämiseksi olivat näin ollen poistettut.

Kun tätä asiaa katselee ja kun täällä puhutaan yhtenäisyydestä ja puultaan, että sosialidemokraatit pyrkivät hajoittamaan yhtenäisyyttä, niin iyllä kai asia on sillä tavalla, että, jos tässä yhteistoimintaa jollakin tavalla yritettäisiin tehdä, kun ei kerran lailla ole mitään merkitystä, sää- : iillä, ei ole mitään merkitystä, niin millä sitten, hyvät ystävät, tässä maailmassa on merkitystä. Kommunistit tekevät tänä päivänä lain tai työehtosopimuksen, huomenna se mitätöidään ja sanotaan, että jos tätä joku kunioittaa, niin hän on työväenluokan petturi. Tässä maassa ovat kohta kaikki työväenluokan pettureita, jos lähtevät juoksemaan kommunistien vanave- «dessä.

Samanaikaisesti kuin meille tuli maahan sodan jälkeen kommunistinen puolue, meille tuli myöskin ns. lustokuoriainehkin, joka syö omenapuita ja hedelmäpuita sisältä. Meillä on kommunistinen puolue ollut sellainen "lustokuoriainen", joka on pyrkinyt syömään tätä ammattijärjestöä sisältä ja hajoittamaan sitä, ja lustokuoriaisen kirjoissa se on varmaan myöskin Kominformissa, koska ne eivät ole ottaneet sitä jäsenyyteensä, koska ne tietävät, että se on sellainen hajoittaja ja sääntöjen syöjä.

V. Liljeström : Minä pyysin tämän puheenvuoron lähinnä tov. Lundströmin puheenvuoron johdosta, jossa hän valitti siitä, että liitot ja SAK •eivät ole antaneet Kemian lakossa oleville työntekijöille kaikkea sitä mahdollista tukea, mitä olisi pitänyt antaa.

Ei kukaan halua kieltää, etteikö asianomaisilla työntekijöillä ollut täysi •oikeus vastarintaan niitä toimenpiteitä vastaan, joita työnantajat yrittivät nimenomaan palkkojen alentamiseksi. Kysymyshän oli vain siitä, että tätä asiaa ei lähdetty hoitamaan oikeita raiteita, niinkuin olisi pitänyt tehdä. Kun asia oli SAK:n työvaliokunnassa aikanaan esillä, niin SAK:n työvaliokuntahan päätti lähettää mm. kirjelmän useimmille liitoille tiedustellen, haluavatko he osallistua tämän kysymyksen selvittelyyn. SAK:n työvaliokunta omasta puolestaan yritti tässä suhteessa tehdä, parhaansa, mutta ei ole SAK:n vika, että asianomaisten työläisten ammattiosastot eivät katsooneet voivansa suostua näihin toimenpiteisiin. •

Mitä tulee kysymykseen metallimiesten asenteesta Kemian lakkojen aikana, niin haluan siitä erikseen mainita, että kun lakko alkoi, niin Kemistä ilmoitettiin liiton toimistoon ja tiedusteltiin, mikä on Metallimiesten Liiton kanta asiaan nähden ja he halusivat saada siihen hyvin nopean vastauksen syystä, että asianomaiset lakossa olevat työntekijät yrittävät väkisin ja puolipakkoa käyttäen saada metallimiehet osallistumaan kannatuslakkoon. Liiton taholta ilmoitettiin, että tällaiseen kannatuslakkoon ei voida mennä ilman muuta, että asia täytyy käsitellä myöskin liittotoimikunnassa sekä myöskin SAK:ssa, lähinnä sen johdosta, että liitto on asianomaiseen työnantajaliittoon myöskin, sopimussuhteessa. Kun kuitenkin tilanne •oli hyvin kriittinen, niin asianomaisen korjauspajan työntekijäin luottamusmies ja asianomainen osasto pyysivät kiireellisesti lähettämään liiton edustajan paikan päälle lähemmin tätä kysymystä nimenomaan metallimie- liille selvittämään, ja näin myöskin tehtiin. Sen jälkeen kun-liiton asiamies

toveri Trygg kävi Kemissä Ja selvitti tämän asian perinpohjin asianomaisille metallimiehille, niin he yksimielisesti omassa kokouksessaan silloin myöskin päättivät, että he eivät lähde mihinkään korpilakkoon, mutta Jo» on kysymys laillisesta lakosta, jos on kysymys liittotoimikunnan hyväksymästä ja SAK:n hyväksymästä lakosta, he ovat sataprosenttisesti valmiita aina asiaa tukemaan.

Varsinkin kommunistilehtien taholta on haluttu tässä asiassa erikoisesti moittia toveri Tryggia siitä, että hän paikan päällä kävi asiaa selvittämässä. Mutta minä haluan tässä yhteydessä kuitenkin korostaa, että sen jälkeen, kun liiton asiamies palasi matkaltaan ja antoi selostuksen liittotoimikunnassa niin liittotoimikunta aivan yksimielisesti, myöskin kommunistiset liittotoimikunnan jäsenet mukaan luettuina, hyväksyi Tryggin toimenpiteet.

A. Siro: Kun toimintakertomuksessa mainitaan kiinteistöyöntekijäin työtaistelusta, niin haluan sen johdosta ja sitä edeltäneeltä ajalta lausua, muutamia ajatuksia.

Syksyllä 1948 liittotoimikunta jätti Suomen Asuntokiinteistöliitolle esityksen työehtosopimuksen aikaansaamiseksi koko maan käsittävänä. Tämä esitys jätettiin ennen kuin siitä oli SAK:lle ilmoitettu, ja kun me sen jälkeen. SAK:lle tämän sanoman veimme, niin SAK ei ottanut sitä edes käsittelyn alaiseksi, koska, niinkuin minä jo mainitsin, siitä ei oltu tehty SAK:He ilmoitusta ennen sen työnantajille jättämistä* Minusta kuitenkin, kun oli kysymyksessä työehtosopimuksen aikaansaaminen, vaikka näitä muutoseikkoja oli sivuutettukin, SAK:n olisi kuitenkin pitänyt käsitteäkseni ottaa asia käsiteltäväkseen, eikä tehdä sillä tavoin kuin se kirjeellä liitollemme ilmoitti, että se ei käsittele tätä asiaa, koska, niinkuin sanottu, siitä ei ole sille tehty ilmoitusta. Joka tapauksessa me hyvässä järjestyksessä peräydimme, vaikka tiesimme hyvin sen, että näin oli menetelty aikaisemmin eräiden toisten liittojen kohdalla palkka-asioita esitettäessä työnantajille, mm. Suomen Työläisliiton kohdalla, jossa myös olen ollut mukana. Me peräydyimme, niinkuin mainitsin, ja pyysimme SAK:lta uudelleen lupaa esittää työehtosopimus ja myöskin palkankorotukset. SAK suostui siihen ja, olipa niinkin myötämielinen vielä, että asetti itsensä Lindblomin ja Tattarin näihin neuvotteluihin. Kuitenkin kun neuvotteluja ryhdyttiin käymään, niin jo heti ensimmäisessä neuvottelussa saatiin todeta SAK:n taholla, että työnantajamme ovat niitä työnantajia, jotka eivät suostu mihinkään vaatimukseen, ennenkuin vuokrakysymykset on järjestetty. Lindblom nimenomaan mainitsi heti ensimmäisen neuvottelun jälkeen, ettei hän ole koskaan ollut tuollaisten neuvottelijani kanssa tekemisissä. Siitä huolimatta hän kuitenkin väistyi näistä neuvotteluista, sen jälkeisistä neuvotteluista. Hänellä oli yleensä tapana tulla neuvotteluhuoneeseen, katsoa kelloon ja sanoa,, että jaha,, hänellä on sinne ja sinne menoa. Tässä kävi vihdoinkin sillä tavoin,, että kun aika tuli, joulukuun ensimmäinen päivä, jolloinka piti lähteä lakokotaisteluun, me odotimme SAK:lta vastausta lakkolupapyyntöön. SAKissa ei tiedetty koko kirjeestä mitään, vaikka se toimitettiin henkilökohtaisesti sinne. Jouduimme hyvin vaikeaan tilanteeseen ja meidän oli tässä vaiheessa alistuttava taas välitysmiehen esitykseen ja siirrettävä tätä työtaistelua kahdella kuukaudella. Kun työtaistelu sitten helmikuussa alkoi, niin sen valtiovalta heti lopetti lämmityksen osalta. Ikävintä tässä on se, että kun se lämmityksen osalta lopetettiin ja määrättiin lautakunta määrittelemään talonmiehille lämmityksestä tulevaa palkkaa, niin Fagerholmin hallitus alensi niitäkkin palkkoja, jotka sillä hetkellä olivat paikallisissa työehtosopimuksissa, ajensi 50 %:lla, me ilmoitimme tämän SAK:lie. Huunonen ja Lindblom kävivät lähetystönä, olivat mukana meidän mukanamme ministeri Peltosen tykönä ja olivat ainakin näyttävintään «ilta, että he eivät hy-

väky tuollaista, päätöstä. Peltonen kuitenkin mainitsi, että se, mistä on päätetty, se pitää ja talonmiehet saavat tyytyä tähän päätökseen.

Tapahtui paljon muitakin tämän lakkotaistelun aikana. Mm. sosialidemokraattinen sanomalehdistö ei kertonut muuta kuin ainoastaan sen, että lakkokenraali, siis allekirjoittanut, niinkuin on tapa sanoa, ilmoitti toimittaja Manniselle lakkorajakysymykset ja ilmoitti sen sillä tavoin, että me katsomme lakonmurtajiksi kaikki ne osakkeenomistajat, jotka ryhtyvät työtä suorittamaan. Toimittaja Manninen olisi tahtonut muuttaa tämän liittotoimikunnan päätöksen, mutta minunhan täytyi sanoa, niinkuin asia oli. Ja tästä, että totuuden toin, niin toimittaja Manninen sai aiheen kirjoittaa sillä tavoin kuin on S. Sosialidemokratissa kirjoittanut. Ja koko lakon aikana tuo lehti ei maininnut lakostamme mitään, vaikka olisi työväenlehden, jos näin voisi sanoa, luullut puuttuvan tähän työtaisteluimme.

E. Trygg: Pyysin tämän puheenvuoron siitä syystä, että vanha ystäväni Pentti Lundström tapansa mukaan poikkeaa totuudesta ja lukee kaikkia sääntöjä ja sopimuksia niinkuin vanha Häntä-Heikki. Hän ei muista, mikä on meidän työehtosopimuksemme sanonta. Silloin kun on kysymyksessä poliittinen tempaus, silloin hän unohtaa kaikki muut ja hän on valmis syyttämään kaikkia lakonmurtajiksi, jotka oikeutetusti suojelevat työehtosopimusta ja noudattavat niin liittonsa kuin SAK:n sääntöjä. Pentti Lundström ei ollut vähääkään selvittämässä lakkoasiaa ja työläisten etuja valvomassa Kemissä ollessaan, vaan hän istui lakkokomiteassa siellä suunnittelemassa kiristysköyttä myöskin metallimiesten pään menoksi. Hänellä oli valmiit reseptit niin pitkälle lakkorajoiksi, joilla halusi metallimiesten lakkorajat määrittellä, että käytännöllisesti katsoen ainoa mihin metallimiehet olisivat voineet puuttua korjauspajalla, olisi ollut kellon leimaus. Tämän suuntainen oli se Pentin suunnittelema resepti lakkorajoista siellä Kemien metallimiehille.

Lundström mainitsi vinttikokouksesta. Se kokous saatiin hyvinkin nopeasti pystyyn ja juuri paperimiesten, sellaisten miesten pyynnöstä, jotka eivät olleet Pentin poliittisen lakon kannalla, ja jotka ihmettelivät, miksei Pentti Lundström haluakaan muita asioita hoitaa. Siitähän hän sai tuomionsa edustajakokouksessa juuri, hänhän putosi puheenjohtajan pukilta hyvien asioiden hoidosta. Pentti Lundström lähetti ja järjesteli siellä polkupyöräpartioita ja jalkapaxtioita seuraamaan kaikkia meikäläisten liikkeitä Kemissä jopa lentokenttiä myöten. Tämä oli Pentin esikunnan hommaa siellä, siis ei mitään muuta kuin työläisiä vedettiin huulesta ja siten saatiin juoksemaan niinkuin Austraalian marakatit pitkin katuja. Minä luulen, että jos Pentti Lundström ei hoitaisi ammattiyhdistysliikkeen asioita niinkuin jokin Kaisaniemenkadun yliesikunta määrää, niin hän istuisi Varmasti vahvasti Paperiliiton puheenjohtajan pukilla tänä päivänä.

Kun tässä on puhuttu, onko tämä ollut korpilakko ja poliittinen lakko ja ovatko* menetelleet SAK:n sääntöjen mukaan tai ei, uskoisin, että nyt Penttikin tämän saa päähänsä, koska tavallaan on MAL:kin tutkittuaan perusteellisesti SAK:n sääntöjä antanut potkut Arrachardille ja todennut, että hän on ollut kommunistien vedettävänä täällä. En minä syyttäisi Arrachardia tästä, vaan lähinnä juuri Suomen kommunisteja, jotka häntä kiikuttelivat tuolla tavalla pitkin nurkkia.

Jos olisi ollut Pekkalan hallitus, ei olisi ollut Kemissä korpilakkoa, ehkä olisi ollut käytännössä Pessin lakiesitys, jossa 2—8 vuoteen ehdotettiin linnaa korpilakosta. (Välihuutoja salin taustalta.) Onneksi tämä lakiesitys ei ole nähty päivänvaloa. (Kokouksesta: Lue se teksti!) Minä luulen, että jos me siirtyisimme kansandemokratioihin, niin voitaisiin pitää lakkoja niinkuin eräessä maassa- se kesti viisi minuuttia. 10 jeeppiä tuli konepis-

toolimiehet mukana tehtaan portille, työministeri antoi viisi minuuttia aikaa päättää, jatketaanko lakkoa tai ei, tai muuten he joutuvat ehkä tekemään jossakin muualla töitä.

Minä luulen, että Penttikin ymmärtää nämä asiat ja kaikki kommunistit ymmärtävät nämä asiat, mutta koska he ovat poliittisen byroonsa orjia, heiltä ei voida tässä vaiheessa enempää vaatia.

P. Lundström: Minä kiitän toveri Tryggiä siitä huomaavaisuudesta. Tämän saman huomaavaisuuden minulle osoitti jo vuonna 1949 tämän maan porvarillinen ja taantumuksellinen sanomalehdistö.

Tässä yhteydessä on haluttu tehdä Kemlin lakosta poliittinen lakko. Jos me katselemme tosiaan tätä kirjasta, mitä Sumu meille suositteli tutkittavaksi, niin sivulla 13 sanotaan: "Kun Kemi-yhtiö oli irtisanonut 11. 5. — 49* urakkahinnoittelusopimuksen, pyysi Suomen Puunjalostusteollisuuden Työntajaliitto palkkaviranomaisten ratkaisua asiassa. Vastauskirjelmässään 11. 6. — 49 nämä pysyivät aikaisemmin esittämällään kannalla, jonka mukaan kyseisten yliiukuneiden palkkojen maksamisesta olisi luovuttava, muutama päivä myöhemmin — 16. 6. — 49 — sosiaaliministeriön paikkaosasta palasi uudelleen asiaan määräten palkkasäännöstelypäätöksen 4 §:n 4 momentin nojalla kyseisen hinnoittelun uudelleen laadittavaksi." Siis kuten minä jo ensimmäisessä puheenvuorossani sanoin, tämä tapahtui oikeistososiaalidemokraattisen ministeriön alaisen laitoksen toimesta. Jos tämä oli poliittikkaa, niin se oli Kemlin lakossa poliittikkaa, mutta Kemlin työläisten taistelu oli taistelua elinehtojensa puolesta.

Tässä muuten tulkoon mainittua toveri Jokiselle, joka sanoi, että Kemlin työläisten palkat olivat yliiukuneita: tarkastuksessa nimenomaan todettiin, että ne eivät kaikilta kohdin täyttäneet sopimuksen edellyttämiäkään määräyksiä. Näitä palkkoja sosiaaliministeriön toimesta määrättiin alennettavaksi. (Kokouksesta: Se on vale!) Se pitää paikkansa eikä ole valletta.

Sen lisäksi on haluttu väittää sitä tosiasiaa vastaan, että Kemlin työläiset olisivat halunneet sivuuttaa ammatilliset järjestöt tämän asian hoitamisessa. Jos te katsotte tätä samaa kirjaa, josta äsken mainitsin, niin sivulla 14 sanotaan: "Asia tuli esiin SAK:n työvaliokunnan kokouksessa 12. 7. — 49." Asia oli tosiaan käsiteltävänä Kemlin paperiteollisuustyöntekijäin ammattiosaston kirjelmän pohjalla SAK:n työvaliokunnan kokouksessa. Tässä kokouksessa ei ryhdytty mihinkään toimenpiteisiin Kemlin lakon selvittämiseksi ja työläisten auttamiseksi. (Hakulinen: Kuului liitolle! — Puheenjohtaja: Hakulinen hiljaa! — Kokouksesta: Oikein.)

• Täällä palkkakysymyksen yhteydessä toveri Jokinen halusi myöskin väittää sitä, että Pekkanen hallituksen aikana kommunistit olisivat poikkeuksetta hyväksyneet ne esitykset tai ne asetukset, mitkä koskivat palkkasäännöstelypäätöstä. Minä ihmettelen, että toveri Jokinen SAK:n valtuuston jäsenenä ei tiedä niitä toimenpiteitä, mitä suoritettiin 1949 syksyllä, jolloinka SAK yleisiakkouhan avulla vaati palkkasäännöstelypäätökseen muutosta ja sai siihen muutoksen. Silloin oltiin yhteisrintamassa tässä taistelussa, mutta minä uskon, mikä on aivan luonnollista, että eräät piirit tuntevat katkeruutta Kemlin tapauksen johdosta sen takia, että Kemlin sankarillinen työläisten taistelu ei sortunut poliisiministerin konepistooleihin eikä patukoihin. Tämän maan työväenluokka voi olla Kemlin työläisille kiitollinen siitä, että se esti silloin yleisesti suunniteltujen palkkojen alennusten toimeenpanemisen tässä maassa, ja tulee muistamaan Kemlin työläisten sankarillisen taistelun..

B. Airola: Olen kuunnellut tätä keskustelua, joka tapahtuu toimintakertomuksesta vuodelta 1949, ja ennenkaikkea täytyy tehdä se johtopäätös.

että ei voida kertomuksen käsittelyn yhteydessäkään pysyä vähääkään totuudessa. Ensinnäkin tekee murheellisen vaikutuksen se, että täällä tavattoman paljon koetetaan tätä arvovaltaista kokousta ruokkia sellaisilla valheilla, vääristelyillä, jotka aikanaan päivälehdissä on julkaistu ja todettu: perusteellisesti paikkansapitämättömiksi. Kemin lakon yhteydessä on tuotu esille niin paljon roskaa, että SAK:n on täytynyt vaivautua julkaisemaan tällainen teos asiakirjoineen, josta totuus käy selville. Tämäkään ei vain. kommunisteihin mahdu, vaan edelleen pyritään tuomaan esille valheita, ja oletetaan, että Suomen työmiehet olisivat tässä kokouksessa nyt niin alamittaisia kehityksessään, että he uskoisivat noita valheita. (Kokouksesta: Kyllä täällä niitäkin on.) No, voi olla joitakuuta, mutta ne ovat määrätietoisesti valheen takana siksi, että heillä on tarkoitusperänsä. Kun toimintakertomusta käsitellään, käsitellään se siinä vakaassa mielessä, että todella tarkastetaan yksityiskohtia, onko tehty joitakin virheitä, onko tehty, mitä on ollut mahdollista tehdä, ja tehdä tulevaisuuteen nähdessä virheitä' johtopäätöksiä. Nyt näiden valheiden alle kätketään koko asiallisuus. El voi muuta kuin katsella murheellisesti- tuota menetelmää. (Kokouksesta: Älä valehtele!) Totuutta ei ole lausuttu siteeksikään lukuunottamatta yhtä. puheenvuoron käyttäjää, joka sanoi, että Kemin työläiset lähtivät voimakkaasti vyöryttämään yli maan sitä, lakkoa. Juuri tämä tiedetään, että nyt oli pyrkimyksenä vyöryttää yleislakko kautta maan, ja sen tähden ammattiyhdistysliike ei voinut olla siinä mukana, koska se vyöryttäminen kävi jo mahdottomaksi siksi, että eri aloilla olivat voimassa työehtosopimukset,, ja toiseksi ei ollut sellaista sitovaa aihetta, joka olisi vetänyt vyörytykseen mukaan. Että tuo todella oli syrjästä päin organisoitu tuo vyöryttäminen, sen todistaa jo sekin seikka, että syrjästä päin asetettiin tälle vyöryttämiselle johto SKDL:n puoleudessa, jossa oli Kusti Kulo ja Atos Wirtanen ja kolmatta en minä muista. Alkää nyt lähtekö sille tielle, että asetat SAK:IL siittä vastuuseen, mitä teidän oma lakonjohtonne SKDL:ssä lähti organisoimaan. Nyt olette pahoillanne siitä, että SAK ei lähtenyt mukaan tätä vyörytystä suorittamaan, joka oli poliittisesti organisoitu poliittisia tarkoituksiperiä varten. Tämä on totuus, joka ei horju, joka voidaan kyllä vetää, esiin asiakirjoista, mutta millä tavalla teille ruokitaan noita totuuksia päivälehdistä. On allekirjoittaneen kohdalla tämänpäiväisessä Vapaassa Sannassa hyvin kuvaannollinen seikka, vaikkakin pikku asia, mutta kaikessa tapauksessa työläisten asia.^N Rubriikissa sanotaan, että urakkapalkkoja alennetaan kappatehtaissa, sitten selvitetään, kuinka paljon ne on alennettu ja sanotaan, että työläiset ovat kääntyneet liiton puoleen, työläiset ovat ilmoittaneet asiasta vaatetustyöntekijäin liittoon, mutta liiton oikeistolainen sihteeri kuuluu vastanneen erittäin työkeästi ja ymmärtäneen hyvin työnantajan menettelyn. Ja tämä allekirjoittanut sihteeri halusi omasta liitostaan tulla nyt tänne kokoukseen eikä ole ollut asian kanssa missään tekemisissä, mutta tällainen uutinen löydetään. Näin'sitä totuutta ruokitaan ja sitten ratsastetaan edustajakokouksissa niillä totuuksilla, mukamas- Ehkä on oikein se kansanomainen päätelmä, että kun ihminen oikein ruoskii itseään valhettelemalla ja valhetellen, niin uskoo lopulta itsekin omat valheensa, kuten rakennusliiton puheenjohtaja uskoi itse jo, vaikka työvaliokunnassa silmä silmästä muita edustajia katsellen, että he olivat saaneet lakkoluvan, vaikka he eivät olleetkaan lakkolupaa saaneet.

O. Varpe : Yhdyn täällä edustaja Salmisen tekemään esitykseen, ettei voida hyväksyä vuoden 1949 palkka- ja työehtosopimuspolitiikkaa. Edelleen yhdyn Unionin edustajan kantaan, että ammattiliitoilla pitää olla itsenäinen oikeus päättää, koska aloittaa lakon, saamatta siihen SAK:n lupaa. O» asia toinen se, ellei SAK:n työvaliokunta myönnä lakkolupaa. Voidaan tul-

kita, ainakin minä käsitän kysymyksen siten, että SAK vapautuu silloin lakköavustuksista, mutta jos jokin liitto katsoo itsellään olevan riittävästi voimaa lähteä työtaisteluun, niin kyiö sillä pitää olla myöskin oikeus. (Kokouksesta: Mitäs me sitten täällä ollaan?) Mtoä toivoisin pBhÄenjohtajan huomauttavan näille välihuudon tekijöille, että he antavat rauhassa edustajien puhua. (Puheenjohtaja koputtaa: Varpeila on puheenvuoro nyt, toiset hiljaa!)

Eräs kohta, mikä on jäänyt koskettelematta koko vuoden 1949 toimintakertomuksesta, on ns. työmaaterroritapaus.

Koska olen edustajana täällä Turusta, jossa myös vuoden 1949 jälkeen on ollut erittäin räikeätä työmaaterroria, niin haluan siitä myöskin lausua muutaman sanan. (Kokouksesta: Kommunistien taholta!) Syksyllä vuonna 1949, jolloin työntekijät kävivät tämän oikeutetun taistelunsa sen johdosta, että sosialidemokraattinen puolue komensi kaikki voimansa tukahduttakseen tämän lakon, ja täytyy surulla tunnustaa, että myös onnistui. Eä se onnistunut siinä mielessä, että se olisi vienyt työläisiltä taiste&tahdon, mutta kuitenkin pystyi hajoittamaan työläisten yhtenäisen taistelun. Tämän jälkeen työnantajat lähtivät hyvin seikkaperäiseen työmaaterröriin, •Mm. metalliteollisuuden alalla, jolla alalla mm. allekirjoittanut työskenteli silloin liiton asiamiehenä, vain mainita joitakin yksityiskohtia, miten työnantaja lausunnollaan todisti sen seikan, että SAK:n johto ja myöskin metallityöväen liiton johto ei piitannut mistään niistä erottamisista, jolloin erotettiin amma/ttityhdistysliikkeen aktiiveja työpaikoiltaan. Ollessani mm. Crichton-Vulcanin johtajan Roosin kanssa neuvottelemassa noin suunnilleen keväällä 1950 tammikuussa johtaja Roos mainitsi, että on aivan aiheetonta keskustella tapauksesta, kun eräs mittari, joka oli kuulunut ammattiyhdistysliikkeeseen perustamisesta asti, oli työskennellyt tehtaassa yli 30 vuotta, mutta erotettiin kyseessä olevan lakon jälkeen. Ja mikä kummempaa, tämä toveri ei ollut kommunistipuolueen jäsen. Tämä johtaja mainitsi, että heidän on nyt aivan suotta tästä asiasta keskustella. Jos tämä menee liittojen välille ja edelleen jos se siirretään SAK:n ja Työnantajain Keskusliiton väliseksi riidaksi, heillä on aivan sama kanta kuin meilläkin, että uudistuksia pitää työpaikalla suorittaa. Tämä oli valitettavaa. Se ihmetytti allekirjoittanutta siksi, että kyllä minulla oli henkilökohtainen käsitys se, että jos pystytään jokin konkreettinen työmaaterroritapaus esittämään liitolle ja edelleen SAK:lle, että myöskin näihin puututaan. Monesta ehkä tuntuu, että tällä hetkellä tämä työmaaterrori kohdistuu ainoastaan kommunisteja vastaan, mutta ei meidän pidä olla niin sinisilmäisiä siinä asiassa. Tänään ehkä työnantajat harjoittavat terroria kommunisteja vastaan, mutta hyvät toverit, huomenna voi olla tapaus myöskin sosialidemokraattien' kohdalla. Ne eivät tule siinä minkäänlaista rajaa vetämään. (Puheenjohtaja koputtaa: Puhuja kannatti Salmisen tekemää ehdotusta?) Ja yhtyisin myöskin Merimies-Uniönin esittämään kantaan.

M. Nieminen: Täällä ovat lukuisat edustajatoverit jo vakuuttavasti tuoneet esille, miten suurpääomapiirit lähtiessään hyökkäykseen työtekevien elintason alentamiseksi provosoivat Kemissä veritorstain. En puutu siis tämän lakkoliikkeen enempää kuin Kemin lakonkaan syihin ja sen eri vaiheisiin, mutta koska olin itse paikalla tuon lakkoliikkeen aikana ja nimenomaan Lautiosaassa •veritorstaina, haluan lausua edustajatovereille jonkin sahan.

Tässä eräät edustajat rohkenivat väittää, kun puhutaan Arabian lakkotapauksesta, ettei minulla olisi ollut oikeutta puhua, koska en ollut paikalla. Vakuutan, että olin paikalla silloin, kun poliisit hyökkäsivät työläisiä vastaan, samoin kuin olin paikalla Kemissä silloin, kun siellä poliisiarmeija ryh-

"tyi pieksämään ja tulittamaan työläisjoukkoja. Työläiset, kuten tiedätte, "kulkivat rauhallisessa mielenosoituskulkuessa Lauttasaareen päin, kun pillossa olleet poliisijoukot yhtäkkiä hyökkäsivät noin 100 miehen voimalla "tätä työläisten rauhallista mielenosoituskulkuetta vastaan ja avasivat kone-tuliaseilla tulen. Tämä oli järkyttävä näky. Minä uskon, että jos teistä toverit ne, jotka nyt tekevät välihuutoja, olisivat olleet paikalla, tekin väikenisitte tällä kertaa, kun puhutaan niiden kunniakkaiden Keminsä tovereiden puolesta, jotka joutuivat antamaan henkensä taikka jotka joutuivat sairaaloihin poliisiluotien haavoittamina. (Kokouksesta: Tai kommunistien ampumina!) Kun sen jälkeen porvarillinen ja sosialidemokraattinen lehdistö aloitti voimakkaan hämäämispropagandan tämän terroriteon salaamiseksi Suomen kansalta, siihen yhtyivät, myöskin ammattiyhdistysliikkeen oikeistolaiset johtajat. He eivät panneet ainuttakaan kertaa vastalauseita niitä terroritekoja vastaan, joita Keminsä työläisiin kohdistettiin. Olisi odottanut, että rehellisesti työväenluokan asiaa ajavat ammattiyhdistyksen johtajat olisivat edes tässä vaiheessa ryhtyneet toimenpiteisiin. Kun näin ei tapahtunut, he siunasiivat sen menettelyn ja sen tavan, millä poliisikunnat kukistivat Keminsä työläisten sankarilliset taistelut.

Velvollisuuteni on lausua tämän edustajakokouksen pöytäkirjoihin: Kunnianosoitus Kemissä 1948 syksyllä kaatuneille ammatillisesti järjestäytyneille työläistovereille Anni Kontiokankaalle ja Felix Pietilälle ja minä uskon, että sydämessään valtava osa tämän edustajakokouksen edustajista yhtyy tähän kunnianosoitukseemme. Mahdollista on, että Keminsä työläiset tekivät joitakin etikettivirheitä lähtiessään taisteluun, että he eivät, kaikissa vaiheissaan riittävän nöyrästi alistuneet SAK:n oikeistolaisen johdon edessä "kamppailunsa eri vaiheissa. Mutta se taistelu, jota he kävivät, se oli ehdottomasti oikein. Ja niinpä ne uhrin, joita Keminsä työläiset joutuivat anta-jotka ovat syytä Keminsä työläisten murhiin.

Puheenjohtaja : Aika loppuu.

Puhuja jatkaa: Samalla yhdyin kannattamaan Salmisen esitystä. Lausun käsityksenäni, että Suomen työläiset tulevat asettamaan vastuuseen ne, jotka ovat syytä Keminsä työläisten murhiin. (Suosionosoituksia.)

O. Lindblom: Jo useaan otteeseen SAK:n valtuuston kokouksissa on käynyt niin, että kommunistiset puheenvuoron käyttäjät eivät ole noudattaneet kokouksen päätöksiä puheajasta. Tässä, tapauksessa ylitys ei ollut kovin pitkä, mutta henkilökohtaisesti olen täysin sillä kannalla, että elleivät tässä suhteessa puhujat pysy järjestyksessä, asianomaisille puhujille ei voida myöntää puheenvuoroja vastedes/(Kokouksesta: Hyvä! Se on oikein!)

Puheenjohtaja : Tämä ilmoitus otettaneen huomioon.

N. Rantanen: Täällä Lindblom aikaisemmassa puheessaan käsittelee jossain määrin sitä tilannetta, millä tavalla Rakennustyöntekijäin liitto joutui tuona vuonna lakkotaisteluun. En puutu siihen sen suuremmin. Jätän tämän kiistan näiden toimitsijain Rautelinin ja Lindblomin kesken hoidettavaksi, koska sitä kiistaa on hoidettu jo näinkin, kauan, mutta ei ole syytä olla joistakin kohdista mainitsematta.

Syy, minkä takia rakennustyöläiset joutuivat tähän lakkotaisteluun tämän määrätyn vuoden varrella talvella. Rakennustyö on, niinkuin tiedätte, kausiluontoista ja samana vuonna varsinkin Helsingissä, mutta myös ympäri maata rakennustoiminta kävi hiljaisemmaksi. Tätä hyväkseen käyttäen rakennustyönantajat lähtivät järjestelmällisesti pudottamaan rakennustyöläisten palkkausta käyttäen hyväkseen niitä mahdollisuuksia, mitkä palkkasääntöelänpäätöksen ja ohjeiden mukaisina olivat. Tästä syystä "rakennustyöläisten keskuudessa kehittyi levottomuutta ja myöskin vaatimusta.

että liiton on tältä kohdalta tämä kysymys hoidettava. Liitto sanoi irti, muistaakseni maaliskuun 1 päivänä, meidän työehtosopimuksen. Lindblom. täällä mainitsi, että tätä kysymystä pitkitettiin. Siihen ei ollut syynä meidän Rakennustyöntekijäin liiton jäsenistö, eikä niin ikään syynä meidän Rakennustyöntekijäin liiton johto (Kokouksesta: Vaan SKP) — kävivät taistelua, anteeksi, ei se ollut SKP — he kävivät neuvotteluja tästä kysymyksestä, mutta syyllinen oli hinta- ja palkkajaosto, ja siellä oli myöskin minun tietääkseni sosialidemokraatteja. Ei ollut SKP:n johto siellä määrävänä, ja rakennustyöläisten kohdalta hinta- ja palkkaneuvosto ei antanut lausuntoa ennen kuin lakko oli lopetettu, ja syyllinen oli siis hinta- ja palkkajaosto. Meillä oli tästä kysymyksestä jäsenäänestys. En puhu minikäänlaisena toimitsijana, vaan puhun työntekijänä ja rivimiehenä. Rakennustyöntekijäin liitosta yli 90 % jäsenistöstä kannatti äänestyksen perusteella uhkavaatimuksen antamista. Uhkavaatimus annettiin ja se annettiin. SAK:n luvalla.

Täällä Lindblom huomautti siitä, että rakennustyöläiset pitkittivät taisteluun lähtöänsä näin kauan. Minä mainitsin, mitkä syyt siihen olivat, mutta kun tähän taisteluun lähdettiin vihdoin ja viimein joukkojen pakotuksesta — tosiasia on, että SAK:n työvaliokunta kehoitti vielä kahdella viikolla siirtämään lakkoon lähtemistä, siis edelleen pitkittämään tätä kysymystä. Mutta joukkojen vaatimuksesta sitä kysymystä ei voitu enää pitkittää.

Tähän lakkoon, jota silloin nimitettiin korpilakoksi^ lähdimme heti voimakkaasti. Eivät ne olleet kommunisteja ne pojat, jotka siinä lakossa taistelivat, vaan siinä oli huomattava määrä myöskin sosialidemokraatteja. Minä uskallan sanoa, että esim. siitä osastosta, johon minä kuulun, oli sosialidemokraattiseen puolueeseen kuuluva meidän liittotoimikuntamme jäsen. Minä nostin hänelle hattua. Hän oli tässä lakkotaistelussa mukana.. Hän näki sen Oikeutuksen, mikä meillä oli olemassa. Me hävisimme tämän, lakon, mutta me emme hävinneet sitä sen takia, että työnantaja oli voimakkaampi. Me hävisimme sen sen takia, että sosialidemokraattisen puolueen ja osittain SAK:n taholta taisteltiin tätä meidän lakkoamme vastaan. Tästä lakosta tuli poliittinen vasta sen jälkeen, kun hallitus siihen puuttui, ja se tehtiin poliittiseksi. Sitä eivät tehneet Rakennustyöntekijäin liittort jäsenet, se tehtiin ehkä hallituksen ja ehkä jonkun muun taholta, mttitai ei kommunistisen puolueen eikä Rakennustyöntekijäin liiton taholta. Kyllä totuus on näin, värittäkää sitä millä tavalla tahansa.

Meillä on tällä kertaa samanlainen tilanne olemassa. Me tiedämme, että rakennustyöläiset eivät yksistään kykene taistelemaan suurestikaan palkkojensa ja elinehtojensa parantamisen puolesta. (Puheenjohtaja: Aika- on täysi.) — Minä yhdyin vain Salmisen tekemään esitykseen tässä kohdin.

A. Sumu: Täällä on keskustelun kuluessa puututtu moniin yksityiskohtiin. Niihin on täällä annettu myöskin vastauksia. Mm. Paperiteollisuuden Työntekijäin Liiton puheenjohtaja Rantanen on kosketellut näitä yksityiskohtia ja minä en niihin kaikkiin tässä puutu.

Tämän kokouksen avauspuheessa huomautin siitä, että meillä on erikokoisesti tämän edustajakokousperiodin aikana määrättyltä poliittiselta taholta puututtu ammattiyhdistysliikkeen asioihin tavalla, jota me emme voi hyväksyä, ja sellaisella tavalla, joka ei ole ammattiyhdistysliikkeen toiminnalle onneksi eikä menestykseksi eikä myöskään menestykseksi ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyydelle. Uudistan nyt, kun meillä on esillä vuoderi 1948 toimintakertomus, sen väitteen, minkä esitin avauspuheessani, että kesällä mainittuna vuonna SKPrn johdon taholta annettiin määräys kommunistis-johtoosille ammattiliitoille liikkeelle lähdöstä, ei liikkeelle lähdöstä palkka-

kysymyksen merkeissä, mutta liikkeelle lähdestä poliittisten päämäärien ja tarkoitusperien saavuttamiseksi tällä palkkaliikkeellä. Tämä on tosiasia ja minä toistan sen tässä uudelleen.

On valitettavaa, että meillä voidaan ammattiyhdistysliikkeen alaisia järjestöjä saada liikkeelle tällaisessa mielessä vastoin työehtosopimuksia, vastoin meidän sääntöjämme, vastoin meidän päätöksiamme, vastoin meidän periaatteitamme. Tämä on sellaista toimintaa, jota me emme voi hyväksyä, vaan josta meidän täytyy lausua tuomiomme.

On valitettavaa, että ammattiyhdistysliikkeen piirissä pääsee ilmeneään sellaisia tapauksia ja on valitettavaa, että meille tulee sellaisia tapauksia kuin Kemins tapaus, kuin ovat Arabian lakot jne., joissa järjestysvalta joutuu vastatusten työläisjoukkojen kanssa. Meidän maamme työläiset ovat temperamentiltaan suhteellisen rauhallisia verrattuna monien muiden maiden työläisiin. Tämän vuoksi tämän laatuiset valitettavat tapaukset, jotka saattavat johtaa kuten Kemissä ihmishenkien menetyksiin, ovat hyvin ikäviä.

Me joudumme kaikkien näiden tapausten edessä, tämän poliittisen lakokoseikkailun edessä, joka tapahtui Arabian lakkojen ja Kemins tapausten yhteydessä kysymään, kuka kantaa vastuun tällaisesta seikkailusta, kuka kantaa vastuun niistä tuloksista, niistä kärsimyksistä, joita niiden kautta on aiheutettu niin työläisille itselleen kuin heidän perheilleen. Minä sanoisin: Vastuun niistä kantavat ne piirit, jotka ovat nämä liikkeet ja liikehtimiset organisoineet, niitä kiihoittaneet ja kalkan keinoin yrittäneet toimia siten, että niihin johtaneita kysymyksiä ei olisi saatu ammattiyhdistysliikkeen menettelytavoilla selvitettyksi.

Kemins valitettavaan tapahtumasarjaan en pitkälti puutu. Totean vain sen, että paperiliiton silloinen toimihenkilö, muistaakseni puheenjohtaja, *ÖH* Kemissä nimenomaan organisoimassa tätä juttua. Sen me tiedämme, mikä on tämän Kemins tapahtuman alkujuttu. Minä viittaan siinä yhteydessä dokumenttiasiakirjaan, minä viittaan tässä yhteydessä tähän kirjaseen "MAL — SAK, mikä on totuus?" Siinä on pikakirjoitusmuistiinpanot niistä keskusteluista, joita me kävimme täällä Helsingissä, joissa keskusteluissa oli mukana mm. Neuvostoliiton ammattiliittojen keskusliiton puheenjohtaja toveri Kuznetsov.

Näissä keskusteluissa, joita käytiin ja joissa oli työvaliokunta läsnä kokonaisuudessaan, annettiin meidän taholtamme selvityksiä tästä asiasta. Työvaliokunnan kokouksessa oli kaikilla työvaliokunnan jäsenillä, niin sosialidemokraateilla kuin kommunisteillakin oikeus ja mahdollisuus käyttää puheenvuoroja. Yksikään kommunistisista työvaliokunnan jäsenistä ei käyttänyt puheenvuoroa näiden asiain esilläollessa. Tämä merkitsi sitä, että he olivat valmiit hyväksymään ne selvitykset, joita allekirjoittanut nimenomaan antoi tov., Kuznetsoville. Niin, tov. Kuznetsov antoi näistä seikoista hyvin huonon arvosanan näille meikäläisille tovereille.

En enempää hähin asioihin puutu. On turhaa, että täällä Lundström tulee ja esiintyy sillä tavoin kuin hän esiintyi. Lähtökohtana Kemins tapauksille oli työnantajain esittämä palkkojen alennusyritys. Tosiasia on myös se, että kun näytti siltä, että tämä Kemins palkkakysymys selviääkin ehkä neuvottelujen kautta, niin kommunisteille tuli kova häätä lisätä vaatimuksia, koska tässä oli luisumassa käsistä pois erittäin hyvä kiihoitusmomentti, joka oli laskelmoitu käytettäväksi heidän poliittiseen kiihoitustyöhönsä. On valitettavaa, että tämän kautta tämä juttu kehittyi siihen vaiheeseen, että siellä tosiaankin järjestysvallan toimesta kaksi työläistä menetti henkensä. Minä pidän tätä asiain kehitystä ja myöskin tätä lopputulosta erittäin valitettavana.

Minä korostan uudelleen sitä, että" me sosialidemokraatit ammattiyhdistysihmisinä niin Kemlin lakoissa, kuin muissakin kommunistien lakko-seikkailuissa olemme yrittäneet selvittää ja hoitaa näitä asioita ja neuvotella ja noudattaa järjestöpäätöksiamme asiain saamiseksi rauhalliseen ratkaisuun, mutta ne valitettavasti eivät ole kelvanneet.

- Täällä kommunistit ovat hyvin suurellesit puhuneet Kemlin lakkoseikkailuista, että heidän lakkoliikkeessään oli 30.000 työntekijää. Kysyn, missä oli sitten tämän maan varsinainen suuri työntekijäin enemmistö, sillä me tiedämme jokainen, että tässä maassa palkkatyöväen lukumäärä on paljon enemmän kuin 30.000, jo SAK:n jäsenmääräkin on lähes kymmenkertainen, ja niiden lukumäärä, jotka ovat SAK:n piirissä järjestäytymiskelpoisia, vähintään 600.000, lukuunottamatta vielä muita palkkatyöntekijäjoukkoja. Se joukko, minkä kommunistit liikkeelle saivat pieneksi aikaa, se oli aivan mittättömän pieni osuus siitä, mikä on meidän jäsenistömme ja mitä on tämän maan palkkatyöntekijät.

Useat kommunistiset puheenvuorojen käyttäjät ovat täällä päätöslauselmaesityksissään ja puheenvuoroissaan käyttäneet sanontaa, että SAK:n johto, ammattiyhdistysliikkeen johto on ollut näiden tapausten yhteydessä työnantajain asialla. Minä en ota vastaan tällaista syytöstä. Toverit saavat pitää tämän syytöksen omassa salkussaan. SAK:n johto, silloin kun se on käsitelty näitä kysymyksiä niin v. 1949 kuin kaikkinaikin vuosina, se on pitänyt kiinni meidän liikkeemme säännöistä, päätöksistä ja menettelytavoista, työehtosopimuksista ja haluaa pitää nämä kunniaissa. Sen takana on tässä ollut edellisen edustajakokouksen päätös. SAK:n valtuuston omat päätökset, joissa on lausuttu ankara tuomio korpilakoista, joissa on velvoitettu SAK:n työvaliokunta toimimaan niin, että kuri ja järjestys, työehtosopimusten määräysten kunnioittaminen ja ammattiyhdistysliikkeen arvovalta tässä mielessä säilyy. SAK:n työvaliokunta on toiminut näiden päätösten, edustajakokouksen ja valtuuston päätösten velvoittamana. Ja tämän vuoksi, hyvät toverit, pitääkää omassa salkuissanne syytökset työnantajain asialla olemisesta. Monta kertaa me olisimme voineet esittää kysymyksen, kenen asialla te olette, oletteko te työväen asialla silloin, kun olette määrättyissä vaiheissa toimineet siten, että olette ajaneet työläisjoukkoja juuri niihin rikkomuksiin, joihin edellä olen viitannut.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puheenjohtaja : Täällä on kohtaan VII tehty poikkeavasti kaksin eri ehdotusta, Lundströmin ja Salmisen, jotenka asiasta on äänestettävä. Esitän seuraavan äänestys ehdotuksen. Ne, jotka ovat tämän kohdan 7 hyväksymisen kannalla, nostavat ensinnä kortsinsa, ja sen jälkeen nostavat kortsinsa ne, jotka ovat Lundströmin ehdotuksen kannalla.

Äänestys ehdotus hyväksytään ja äänestys toimitetaan.

P ä ä t ö s : Toimintakertomuksen kohta VII puolesta on annettu 144 ääntä ja Lundströmin ehdotuksen puolesta 68 ääntä. Toimintakertomus on tullut hyväksytyksi tältä kohdalta muuttumattomana.

Puheenjohtaja : Nyt on vielä suoritettava äänestys Salmisen ehdotuksesta. Suoritetaan koeäänestys. Ne, jotka ovat tämän toimintakertomuksen VII." kohdan kannalla, nostavat kortsinsa.

Tämä tapahtuu.

Puheenjohtaja : Nyt nostavat kortsinsa ylös ne, jotka hyväksyvät Salmisen ehdotuksen.

P ä ä t ö s : Koeäänestyksen perusteella puheenjohtaja toteaa, että Salmisen ehdotus on tullut hylätyksi, joten toimintakertomuksen VII kohta hyväksytään sellaisenaan.

Päätöksen johdosta lausuu

Reuna: Esitän vastalauseeni tehdyn päätöksen johdosta ja ilmoitan samalla, että vähemmistöryhmä eli yhtenäisyysryhmä yhtyy tähän.

(Päätöksen johdosta jätetyt vastalauseet liitteenä n:o 12 a ja 12 b.)

Puheenjohtaja: Oliko Nurmisella mitään tähän työjärjestykseen sanottavaa?

A. Nurminen: Minä pyytäisin edellä käydyn keskustelun pohjalta esittää puhemiehistölle harkittavaksi, että täällä käytettyjä puheenvuoroja, joissa on arvosteltu toimintaa ja esitetty hyvin ilkeämielisiä vihjeitä ja lausuntoja, jotka ovat loukanneet ja loukkaavat mm. Neuvostoliittoa kuin myöskin kansandemokraattisia maita -« minä toivoisin, että me täällä käsittelemme kysymykset omana kansallisena kysymyksenä emmekä esitä mitään loukkauksia niihin maihin nähden, joihin me saamme, kuten esimerkiksi Neuvostoliittoon nähden, olla paljosta kiitollisia. Minä toivon, että puhemiehistö tämän huomioi, ja minä vakavasti protestoin näitä lausuntoja vastaan.

VIII. Ammattiyhdistysliikkeen asenne eräisiin päivänkysymyksiin.

V. Ahonen: Täällä toimintakertomuksen sivulla 74 on kohta Markan devalvointi. Tässä devalvointia koskevassa kappaleessa sanotaan kainostellen, että siitä vaativat eräät piirit. Tässä ei suoraan uskalleta sanoa, että devalvaatiota vaativat maamme suurkapitalistit. Samoin siinä todetaan, että sillä oli vaikutusta valtiotalouteen ja että tuontimarkkinoiden hinnat kohosivat devalvaation seurauksena. Negatiivisena ilmiönä tämän johdosta mainitaan, että eräät piirit pyrkivät hyötymään devalvaatiosta ja korottivat hintoja lisäten inflaatiomielialan syntymistä.

Tämä SAK:n työvaliokunnan toimintakertomus on hyvin suppea ja laiha tällaisen tärkeän talouspoliittisen kysymyksen selvittämisessä. Olisi uskonut, että jo vuoden loppuun mennessä SAK:n työvaliokunnalla olisi ollut devalvaation seuraukset paremmin selvillä ja että se olisi myöskin kyennyt antamaan paremman ja perustellumman selvityksen, tästä tärkeästä talouspoliittisesta kysymyksestä, joka ratkaisevalla tavalla vaikutti niihin elintason alentumisiin, jotka aiheuttivat työläisten keskuudessa myöskin voimakkaat palkkaliikkeet.

Sen lisäksi olisi toivonut, että lähemmin olisi selvitetty, mitä itse asiassa nuo devalvaatiot merkitsivät. Kuten tunnettua, pantiin silloin toimeen kaksi devalvaatiota. Heinäkuun alussa, toimeenpantu devalvaatio merkitsi 17,7, %:n markan arvon alennusta ja toinen, syyskuussa toimeenpantu, laajempi, 30,5 %:n markan devalvointia. Mitä nämä merkitsivät palkkatyöläisille, sen osoittavat jo sitä seuranneet hinnankorotukset. Talousmiehet laskevat, että yksistään heinäkuun devalvaatio merkitsi noin 15 %:n hintojen korotusta osaksi välittömästi ja osaksi myöhemmin. Syyskuussa toimeenpannun devalvaation jälkeen laskettiin, että ulkomailta tuotavien tarvikkeiden hinnat olivat kohonneet n. 40 %:lla ja että hinnat syyskuussa olivat nousseet 40 %, korkeammiksi siitä tasosta, mikä vallitsi heinäkuun alussa. Itse markan arvon laskettiin alentuneen n. 43 %:lla.

Kun ottaa huomioon, että kaupparamme ja tuontimme pääasiassa suuntautuu ns. dollarimaihin, devalvaatiolla jatkuvasti vahvistetaan ylöspäin vaikuttava paine, josta kärsivät yksinomaan palkannauttijat. Valtion rahatalouteen mainitaan tämän vaikuttaneen myöskin haitallisesti. Yksistään jo talousmiesten laskelmien mukaan devalvaatiot vaikuttivat n. 18 miljardin markan valtionvelan lisääntymisen. Kaikki eivät suinkaan näistä devalvaatioista kärsineet. Maamme suur- ja vientikapitalisteille se avasi mahdollisuu-

den uusien huimien voittojen hankkimiseen kohonneiden vientihintojen ansiosta. Mainitsen tässä vain erään vientiartikkelin, selluloosian, jonka hinta nousi 16066 markasta 27250 markkaan, todellista nousua siis n. 11.200 markkaa, joka merkitse suunnilleen n. 70 % :n korotusta. Laskettiin, että yksistään Suomesta USArhan vietävä selluloosa tuotti maamme vientikapitalisteille n. 161500.000 markan lisävoiton kuukausittain. Tämän lisäksi tulee luonnollisesti vienti muihin maihin. Poikkeuksen tekivät silloin ulkomailla tehdyt viljakaupat, joiden hinta oli pääasiassa siinä vaiheessa vielä ja on muistettava, että silloin viljaa tuotettiin pääasiassa juuri Neuvostoliitosta.

Tässä yhteydessä on syytä muistuttaa mieliin silloin hallituksessa olleen ministeri Varjosen toteamus, että ensimmäinen devalvaatio tuli omasta aloitteestamme, mutta toisessa devalvaatiossa oli Suomen pakko pienenä maana seurata perässä ja että devalvaation johdosta aiheutuvia hintojen nousuja ei voida välttää. SAK:n toimesta ei ryhdytty näitä devalvaatioita vastustamaan eikä tarmokkaasti ryhdytty valvomaan palkkatyöläisten etuja hetkellä, jolloin ilmeisen selvästi oli nähtävissä, että devalvaatiot vaikuttivat alentavasti työläisten elintason. On muistettava, että myöskin SAK:n valtuuston kokous lokakuussa peruutti syyskuussa tehdyn valtuuston päätöksen 5,5 % :n palkkoin korotuksesta, jolloin oikeistososialidemokraattisen ryhmän taholta perusteltiin asiaa sillä, ettei devalvaatioihin tarvitsisi mennä. Tämän lisäksi SAK:n taholta iskettiin päähän niitä palkkaliikkeittä joita eri liittojen taholta oli silloin syntynyt, kun ne ryhtyivät jäsenistöjensä etujen turvaamiseksi palkkataisteluihin.. Silloin oli maassamme ns. työväenhallitus, jonka politiikan vankkurin vetäjäksi SAK asettui ja yhdessä hallituksen kanssa ryhtyi murtamaan työläisten; palkkaliikkeitä.

Edellä esittämine perustein esitänkin tämän SAK:n edustajakokouksen päätettäväksi, ja hyväksyttäväksi seuraavan päätösehdotuksen:

"SAK:n kuudes edustajakokous käsitellessään vuoden 1949 toimintakertomusta toteaa, että suur- ja vientikapitalistien vaatimuksesta hallitus toimeenpani kaksi markan devalvointia. Toinen, 17,7 % :n markan devalvointi toimeenpantiin heinäkuussa ja toinen, vielä laajempi, 30,5 % :n markan devalvointi syyskuussa 1949. Toimeenpantujen devalvaatioiden seurauksena oli jyrkkä kulutustarvikkeiden hintojen nousu ja palkkatyöläisten elintason alentuminen. Samalla se lisäsi suurkapitalistien, etenkin maamme vientikapitalistien voittoja. SAK ei ole ryhtynyt vastustamaan näitä palkkatyöläisten elintason alentamiseen tähtäviä markan arvon alentamisia, vaan salli sen tapahtua vastaan sanomatta eikä ryhtynyt jäsenistön voimakkaista vaatimuksesta huolimatta toimenpiteisiin palkkojen korottamiseksi kohonneita elinkustannuksia vastaavalle tasolle. Tukiessaan hallituksen suurkapitalisteille suopeaa talouspolitiikkaa SAK:n johto ehkäisi ja mursi työläisten palkkataistelun ja menetteli täten räikeästi palkkatyöläisten etujen vastaisesti. SAK:n kuudes edustajakokous ei voi hyväksyä työvaliokunnan ja SAK:n valtuuston menettelyä tässä asiassa ja lausuu siitä jyrkän paheksumisensa."

E. Antikainen: Täällä Nurmisen puhemiehelle esittämän vaatimuksen johdosta minä puhemiehistön puolesta ilmoitan, että ei riitä tällainen ylimalkainen huomautus siitä, että on loukattu jotakin kansandemokratiaa tai Neuvostoliittoa. Tällaisen väitteen yhteydessä täytyy väitteen tekijän kyetä osoittamaan se kohta keskustelussa, jossa näin on menetelyt. Jos edustaja Nurminen tällaisen tarkemman huomautuksen tekee, joutuu asia puhemiehistön tel järjestävän valiokunnan käsiteltäväksi.

A. Happonen (työjärjestykseen): Ehdottaisin, että puheenvuorot rajoitettaisiin ja että puheaika rajoitettaisiin 5 minuuttiin.

Puheenjohtaja Puheenvuorot on ehdotettu rajoitettavaksi ja että puheaikaa rajoitettaisiin 5 minuuttiin.

Puheenjohtaja : Tehtänee näin.

Hyväksytään.

H. Koskinen: Ensiksi pyydän yhtyä täällä toveri Ahosen tekemään •vastalauseeseen.

Niinkuin täällä edellä edellisessä vuosikirjassa koskettelin vappukysymystä, on myöskin tässä vuoden 1949 vuosikirjassa tämä sama kysymys. Tässä ilmenee, että SAK:n työvaliokunnan kanta vappukysymykseen nähden on saanut jo toisenlaisia muotoja kuin edellisen vuoden vuosikirjassa. Ja niinkuin täällä edellä mainitsin, tulen siihen palaamaan vielä vuoden 1950 kohdalta.

Täällä vuosikirjassa on lauselmä, jonka SAK:n työvaliokunnan enemmistö on hyväksynyt, ja siinä lukee, että "sellaisten tapausten varalta, että jollakin paikkakunnalla ei päästä sopimukseen yhteisestä vappujuhlasta, on SAK:n työvaliokunta katsonut tarpeelliseksi antaa seuraavat edellisestä poikkeavat ohjeet ammatillisten järjestöjen noudatettaviksi:

a) Ammatilliset järjestöt eivät tällaisissa tapauksissa ryhdy järjestämään paikkakunnalla vappujuhlaa. Sen sijaan niiden on kehoitettava jäsenistöä mahdollisimman runsaslukuisesti osallistumaan järjestettäviin juhliin, jolloin akullakin jäsenellä on täysin henkilökohtainen vapaus valita se juhla, johon "vakaumuksensa mukaan haluaa osallistua.

b) Ammattiyhdistysliikkeen sisäisen eheyden säilyttämiseksi on tällaisissa tapauksissa huolehdittava siitä ettei järjestöä eikä sen lippua liitetä kumankaan poliittisen ryhmän järjestämän juhlan yhteyteen."

Työpaikalla, ammattiosaston kokouksessa, kun tästä keskusteltiin, kun annettiin eväitä edustajille, oltiin yksimielisiä siitä, että ammatillisten järjestöjen, lippujen on oltava työväen taistelujuhliissa mukana. Ja myöskin käsitettiin asia sellaiseksi, että SAK:n työvaliokunta on poikennut niistä periaatteellisista päätöksistä, mitä aikaisempina vuosina on vappujuhlien kohdalla tehty. Tähän tulen palaamaan myöskin seuraavan vuosikirjan kohdalta. Ja sen perusteella minä en voi niiden eväitten perusteella, joita minulle on työpaikalta annettu, hyväksyä tätä kohtaa tässä kirjassa, sillä jos ajattelette Joogillisesti tätä asiaa, oletetaan, että jollakulla paikkakunnalla on kumpiakin puolueyhtymä edustava joukko, toiseen voi kuulua kolme henkilöä, toiseen kolmekymmentä olkoon se sitten* kumpaa puoluetta tahansa, ja samalla paikkakunnalla voi olla 500 käsittävä ammatillinen järjestö, joka päättää viedä lippunsa juhla-alueeseen, nyt tämä kolmihenkinen puolueeseen kuuluva ryhmä saattaa myöskin päättää vappujuhlasta ja tämän päätöksen perusteella nuo 500 kielletään silloin viemästä lippuaan omaan juhlaansa. Se on liyvin epäloogillista. Ja kun sen lukee, siitä saa täyden selvyuden. Juuri tällä perusteella ei voida hyväksyä ainakaan niiden työläisten keskuudessa, joita minä täällä edustan, ja sen tähden minä olenkin tähän tehnyt pienen ehdotuksen, joka kuuluu:

Ehdotan SAK:n §. edustajakokouksen päätettäväksi, että valtuuston 1949 tekemät päätökset vappujuhlien viettoa koskevassa asiassa tuomitaan"

F. Jalonen: Työttömyyskysymys on yksi niitä tärkeitä-kysymyksiä, ja sellainen kysymys, joka on antanut mahdollisuuden SAK:n oikeistojohdolle harjoittaa työläisten etujen vastaista palkkapolitiikkaa, työmaaterria. TPäällä edustaja Jokinen vuoden 1948 toimintakertomuksen yhteydessä käytti tunnetun propagandapuheen heidän hoitamastaan työttömyysasiasta, jota nimenomaan sos.-dem. puolue on pitänyt propagandanaan koko viimeisten vuosien ajan. Se jääköön omaan arvoonsa. Tosiasiat ja teot,puhuvat, kuten täi» "laisen työläisten elintason kohdistuneeseen •hyökkäykseen lähteneet piirit •todistelivat tässä alkulähdössä- Työläiset eivät suinkaan antaneet kannatustaan ja tunnustustaan Pekkalan hallitukselle vain sen vuoksi, että se oli Pek-

kalan hallitus. Me voimme todeta näistäkin vuosikirjoista, että vielä vuodet 1947 aikana ei maassamme ollut työttömyyttä. Vuoden 1948 toimintakertomuksessa on viittaus työttömyyden ilmenemiseen maassamme. Silloin ennen. 1948, jolloin paljon mainostetun Pekkalan hallituksen aikana myöskin työttömyysohjeet olivat sellaiset, että ne turvasivat työntekijöille vapailta markkinoilla kullakin alalla saadun palkan. Eivät työläiset myöskään tuomitse Fagerholmin hallitusta sen johdosta, että se oli Fagerholmin hallitus, vaan nimenomaan sen johdosta, että se ajoi työläisten etujen vastaista politiikkaa», jossa työttömyyskysymys näytteli hyvin ratkaisevaa osaa.

Minä kysyisin edustaja Jokiselta, joka on ollut innokas työläisten etujen, puoltaja työttömyyskysymyksessä, onko tällä kertaa työttömyysohjeet sen luontoiset, että ne turvaavat työläisille samat palkka- ja työehdot, mitä vapailta markkinoilla maksetaan. (Jokinen: On!) Voisin sanoa, että ainakaax käytännössä sitä ei ole voitu noudattaa, ja syyski on esitetty juuri nykyiset työttömyysohjeet, jotka siltä kohdiltaan on muutettu. *

Täällä puhuttiin myöskin voimakkaasti siitä, että me saamme elää" Suomessa ja nimenomaan suomalaisina, myöskin sitä, että me ei oteta ohjeita eikä oppia mistään muualta. Tosiasia kuitenkin myöskin työttömyysasioidert kohdalla puhuu toista kieltä. Nimenomaan Fagerholmin hallituksen perustamisen jälkeen maahamme saapui verrattain arvovaltainen amerikkalainen, talousasiani tuntija, jonka lausunto ja vaatimukset maamme hallitukselle ja talousmiehille meille pitäisi olla kaikille tunnettuja. Hän esitti vaatimuksen, että maahan pitäisi saada "kohtuullinen työttömyys". Esittipä prosenttinumeröitä, että n. 5 % olisi kohtuullinen» työttömyys, silloin voitaisiin tilanne maassamme hallita. Tätä osoittavat tässä vuosikirjassa olevat numerot, että» nimenomaan tätä ohjetta pyrittiin välittömästi toteuttamaan, ja voin sanoa,, että sitä osittain yritettiinkin. Ei ole (Puheenjohtaja: Aika täysi!) sattuma,, että tälle toiminnalle annetaan ylistys ... (Puheenjohtaja koputtaa.)

E. Niitty : Minä kannatan edustaja Koskisen tekemää ehdotusta, joka koski moitetta toimintakertomuksen siihen kohtaan, jossa puhutaan vappujuhlia koskesden ohjeiden antamisesta.

A. Prunnila : Täällä edustaja Jokinen vuoden 1948 vuosikirjan käsittelyn yhteydessä tunnettuun karkeaan tapaansa syytti kansandemokraattista, eduskuntaryhmää siitä, että se on suhtautunut kielteisesti työttömyysmäärärahoihin nähden.

On totta, että kansandemokraattinen eduskuntaryhmä äänesti epäluottamuslausetta Fagerholmin hallitukselle, koska Fagerholmin hallituksen noudattama politiikka oli saanut aikaan sen, että Pekkalan hallituksen aikana, vallinnut täystyöllisyys oli muuttunut työttömyydeksi ja kun työttömyysmäärärahoja oli käytetty tarkoituksiin, jotka eivät suinkaan ole eduksi työtekeville ihmisille, oli työttömyysmäärärahoja käytetty kapitalistien tarkoituksiin, kuten uittovälien aukaisemiseen, jäiden sahaukseen y.m. tarkoituksiin, jotka eivät läheskään palvelleet yhteiskunnallisesti hyödyllisiä tarkoituksia. (Jokinen: Ja maksettu vielä korkeita palkkoja! — Puheenjohtaja: Prunnilalla puheenvuoro!) Minä toivoisin, että saisin käyttää puheenvuoron ja edustaja Jokinen pyytäisi sitten puheenvuoron.

Kansandemokraatit eivät ole suinkaan vastustaneet työttömyysmäärärahoja. Päinvastoin he ovat useaan eri otteeseen pyrkinet lisäämään määrärahoja. Niinpä esim. vuoden 1949 valtiopäivillä kun käsiteltiin y:n 1950 tulo- ja menoarviota, niin. kansandemokraattien taholta ehdotettiin lisäystä työttömyysmäärärahoihin 3,5 milj. markkaa. Edustaja Jokinen ei silloin ollut hyväksymässä tätä määrärahaa. Kun kansandemokraatit ovat pyrkinet yhi teiskunnan olojen parantamiseen, myöskin työntekijäin aseman parantamiseen, niin he ovat lähteneet myöskin siinä kohdassa, että myöskin työttö-

myyteen käytettyjä varoja ei kerättäisi veronmaksajilta. Nythän on käytäntö* se, että työttömyydestä aiheutuneet menot kerätään veroina työtekeviltilä-ihmisiltä. (Jokinen: Keneltä viljan hinnan korotus peritään?) Ja kun lisäksi otamme huomioon vielä sen seikan, että työnantajat on-täydellisesti vapau-tettu kaikista veroista, koska ne pistävät maksamansa verot tuotantokustan-nuksiin ja siten palkkatyöläiset hintoina maksavat kapitalistien maksamat verot niin työttömyysmäärärahoihin kuin. muihinkin nähden, sen vuoksi kan-sandemokraattien taholta ehdotettiin, että olisi perustettu n.s. työttömyys-rahasto, johonka työnantajilta, jotka pitävät vähintään 50 työntekijää, val-tioneuvoston päätöksen mukaan näiden tuotannon bruttovoitosta määrätty prosentti otettaisiin rahastoon, josta rahastosta kuntien ja; valtion järjestä-miä hyödyllisiä töitä, työttömyystöitä maksettaisiin. Olen sitä mieltä, että jos työttömyydestä aiheutuneet kustannukset asetettaisiin kapitalistien mak-settaviksi, joidenka politiikan tuloksena myöskin työttömyys ilmenee, niin työttömyyttä olisi vähemmän. Mutta tätä ei edustaja Jokinen otakaan huo-mioon. Sitä ei ole ottanut myöskään SAK huomioon.

O. Varpe: Täällä edustaja Ahosen esitys SAK:n asenteesta vuodert 1949 aikana tapahtuneisiin devalvatioihin oli kysymys, joka myöskin askar-rutti allekirjoittanutta koska m.m. saman vuoden SAK:n valtuuston kokouk-sessa, kun asiaa käsiteltiin enemmistö ei ottanut huomioon vähemmistön esittämää kantaa siitä, että tulevat devalvatiot tulevat aiheuttamaan jat-kuvasti hintojen korotuksia. Haluankin siis yhtyä toveri Ahosen tekemään esitykseen, mikä koskee juuri devalviokysymystä.

Edelleen haluaisin yhtyä toveri Koskisen tekemään vappujuhlaesityksestä- koskevaan esitykseen. Sillä henkilökohtaisesti minulle on tullut sellainen käsitys vappujuhlista, että ne ovat myös ammattiyhdistysliikkeen juhlia niin kansallisessa kuin kansainvälisessäkin mielessä. Kyllä ainakin Turussa, jossa allekirjoittanut joutuu työskentelemään, on vappujuhla ymmärretty sellai-sena juhlanä, ettei siihen aseteta mitään rajoituksia ammattiyhdistysliikkeen taholta. Ja myöskin viime vuoden vappujuhlat ovat osoittaneet, että näin asianlaita on. Siksi en voi yhtyä täällä SAK:n työvaliokunnan esittämään lausuntoon, koskien vappujuhlien järjestelyä, ja siksi- kannatan Koskisen tekemää esitystä.

O. Lindblom: Toveri Varpe väitti puheenvuorossaan, että SAK on yrittänyt rajoittaa vappujuhlien järjestämistä. Asia ori'kuitenkin aivan toisin. Eivät SAK:n ohjeet suinkaan rajoita vappujuhlien järjestämistä. Me olimme-sitä mieltä, että ellei yhteisiä, vappujuhlia saada syntymään, niin ammatilliset järjestöt jäävät niiden järjestämisestä pois. Ne eivät siis osallistu yksipuolisen poliittisen suuntauksen mukaisiin vappujiiliin.

Kun tilanne kehittyi tähän suuntaan, oli myöskin itsestään selvää, että ammatillisten järjestöjen symbooleja ei voida näihin tilaisuuksiin viedä. Tä-män mukaisia ovat ammattiyhdistysliikkeen ohjeet olleet, ja nimenomaan on kehoitettu jäsenistöä osallistumaan vappujiiliin. Se kuva, joka kommunisti-sella taholla pyritään vappujuhlien osalta antamaan, onkin tarkoituksellisen väärä. Kun toveri Koskinen kuitenkin on lupautinut keskustelemaan vappu-juhlista vuoden 1950 toimintakertomuksen osalta, niin minä en tässä yhtey-dessä puutu tähän asiaan toistaiseksi enempää.

Toveri Ahonen ei nähtävästi ole lukenut tätä toimintakertomusta, vaan on löytänyt siltä otsikon: Markan devalvointi, ainakin siihen viittaa hänen puheenvuoronsa sisältö. Vuosikirjassa nimenomaan todetaan kaikki ne vai-ikutukset, mitä devalvoinnilla on ollut ja missä järjestyksessä nämä vai-ikutukset vuoden 1949 aikana, esiintyivät. Mutta tärkeätä on palauttaa mieliin, että esim. elinkustannusindeksin kehitys osoittaa, että vielä loka--marras-kuulla elinkustannusindeksi pysyi 830 alapuolella, joten SAK:n käsitys vai-

tuuston kokouksen aikaan devalvointien vaikutuksesta että ne vaikuttavat hitaasti ja määrättyssä tahdissa pitää täysin paikkansa. Sitä paitsi SAK:n valtuuston kokouksessahan ei vielä suinkaan ollut syyskuun alussa mitään mahdollisuuksia arvostella tilanteen kehittymistä puolivälissä syyskuun 18 päivänä, toimeenpantu devalvaatiohan oli laajuudeltaan huomattavasti suurempi kuin heinäkuun alussa toimeenpantu devalvointi ja määrältään se oli myöskin kaksinkertainen. Tällaista huolimattomuutta toveri Ahosella on ollut muussakin suhteessa. Hän puhuu SAK:n valtuuston kokouksesta lokakuussa 1949. Valitettavasti minulla SAK:n pääsihteerinä on jäänyt sellainen valtuuston kokous kokonaan kirjoista, mutta minä en ole ainakaan kuullut, että sellainen on pidetty.

Koskisen vappujuhla-juuttuun on kuitenkin vielä eräässä suhteessa puuttava. Hän lausui täällä esimerkin, että kolme henkeä voi päättää ja estää 500 hengen osalta vappujuhliin osallistumisen. Otetaanpa nyt, toveri Koskinen, tämä esimerkki hieman toisessa valossa. Sanotaan, että tässä osastossa on sitten 503 henkeä. Jos näistä 252 tekee päätöksen osallistua kommunistien järjestämään vappujuhlaan ja 251 on toisella kanalla, niin onko oikein, että tämän järjestön symboli viedään toiseen näistä juhlista. Tuskinpa se on oikein.

Jalonen puhuu täällä työttömyysohjeista ja Pekkalan hallituksen myönteisestä vaikutuksesta. Työttömyysohjeet olivat samat Fagerholmin hallituksen aikana kuin ne olivat Pekkalan hallituksen aikana syntyneet ja ne olivat rSAK:n vaikutuksesta Pekkalan hallituksen aikana syntyneitä ja sellaisina niitä on myöskin edelleen ylläpidetty ja ne ovat tänä päivänäkin sille pohjalle rakentuvia, niitä on vain hieman parannettu. Mutta se on sitten johtaus omalaatuista, että Jalonen puheenvuorossaan kosketellessaan työttömyysohjmaa ja suhteita Fagerholmin hallitukseen sanoo, että tarkoitus ei ole ollut taistella Fagerholmin hallitusta vastaan, vaan pyrkiä työntekijäin etujen mukaiseen toimintaan ja senvuoksi hän sanoo äänestetyin maalaisliittolaisten mukana. (Jalonen: En minä sellaista sanonut.)

Prunnila sanoi, että eduskunnan luottamuslauseäänestyksessä kommunistit menivät maalaisliittolaisten mukaan saadakseen Fagerholmin hallituksen nurin. Ja kun sanotaan, että tällainen äänestys olisi työntekijäin etujen mukainen, niin kyllä kuljetaan ulkopuolella tavallisen ihmisen käsityskyvyn, koska ehdotuksena oli tuossa vaiheessa moitelause hallitukselle siltä, että se oli käyttänyt liian paljon varoja työttömyystöiden järjestämiseen ja oli sallinut, että niissä maksetaan liian korkeita palkkoja. Kyllä tämä nyt on mahdotonta, hyvät toverit, teidän vääntää päinvastaiseksi tässä tapauksessa tätä juttua.

Minä toteaisin, että näissä puheenvuoroissa, joita nyt on tässä suhteessa Tsäytetty' toimintakertomusta vastaan, esiintyy se sama aivan gramofonilevy-mäinen leima, jonka tarkoituksena on pyrkiä antamaan todellisuudesta poikkeava ja väärä kuva tapahtumista vuoden 1949 aikana.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puheenjohtaja Kohtaan-VIII on Ahonen esittänyt muutosehdotuksen, joten asiasta on suoritettava äänestys. Esitän, että suoritetaan koeäänestys.

Koeäänestyksen päätyttyä toteaa

Puheenjohtaja: VIII kohta on tullut hyväksytyä ja Ahosen ehdotus hylätyksi. Näin ollen tässä toimintakertomuksessa on kohta VIII lopullisesti hyväksytty.

Vuoden 1949 toimintakertomus on näin ollen lopullisesti hyväksytty.

Puheenvuoro päätökseen:

V. Ahonen: Äskeisen edustajakokouksen tekemään päätökseen, joka leoskee toimintavuoden 1949 toimintakertomuksen VIII kohdan 6. lukua: "Markan devalvointi", esitän vastalauseen, johon yhtyy vähemmistöryhmä.

H. Koskinen: Minä pyydän esittää vastalauseeni päätöksen johdosta vappukysymystä koskevassa asiassa ja yhdyn kannattamaan myöskin Ahosen iekemää vastalauseetta.

(Päätöksen johdosta jätettiin liitteenä seuraava vastalause n:o 13.)

Kertomus ruoden 1950 •toiminnasta.

I. Yleiskatsaus kansainväliseen tilanteeseen, -

Keskustelu:

P. Ro sman : Kun kulunut vuosi on ollut varsin tapahtumarikas niin yleismaailmallisesti kuin meidänkin maamme kohdalta, niin on syytä ikään- kuin muistin verestämiseksi kosketella eräitä oleellisia tapauksia, jotka välit- tömästi ovat lyöneet leimansa maamme ammatillisen liikkeen toimintaan. On muistettavaa, että vuosi 1950 sai perinnökseen edellisen vuoden suuret palk- kaliikkeet, jotka tosin terroria, poliisivaltaa, valhetta ja vääryyttä käyttäen, tosin sanoen käyttäen apuna kaikkia kapitalistisen valtion suomia kansan lkuristamistoimenpiteitä, onnistuttiin silloin tukahduttamaan, mutta kun syyt, minkä vuoksi kansa oli liikehtinyt, ei pystytty voittamaan, jäivät seu- traukset odottamaan purkautumistaan. Se poliitiikka, jota Fagerholmin halli- tus poliisiterroreineen oli koko olemassaolonsa aikana noudattanut, sai kan- san kädestä ensimmäisen raskaimman tuomionsa tammikuussa suoritetuissa presidentin valitsijamiesvaaleissa. Se, että näissä vaaleissa taantumuksen edustaja Paasikivi kelpasi ehdokkaaksi myös oikeistolaisille johtajille, on vain osoitus sen puolueen periaatteettomuudesta ja rämettyneisyydestä. Olisin luullut, että samana vuonna syksyllä suoritettut kunnallisvaalit olisivat tilan- netta korjanneet sos.-dem.puolueen hyväksi, mutta niin ei käynyt. Kansaa ei voitu pakottaa poliisiruoskalla ajattelemaan. Koko kuluneen vuoden ajan -virta on vastustamattomasti vienyt kohti kansandemokratiaa, oli kysymys presidentin-, kunnallis-, luottamusmies- tai muista vaaleista. Rohkenenpa väittää, että tämänkin edustajakokouksen virallinen voimasuhde olisi päin- vastainen, kuin mitä se nyt on, ellei häikäilemätön vääryys SAK:n ja sos.- dem. puolueen junttamiesten kohdalta olisi näytellyt osansa. Todistihan järjestösihteeri Järvelä täällä avoimesti, että vain „sos.»dem. puolueen junt- tauksella ratkaistiin tämän kokouksen voimasuhteet. On selvää, että nyky- päivien työmies, jota mekin täällä olevat ainakin valtaosalta edustamme, ajattelee kuten työmies ainakin. Jos sille tarjotaan, kuten tapahtui tammi- kuussa noin puolitoista vuotta sitten nimellisenä 7,5 %:n palkankorotus aika- palkalla työskenteleville, josta pääsivät käytännöllisesti katsoen osallisiksi •vain tehtaiden portinvartijat tai heihin rinnastettavat, kun toisaalta keino- tekoisen indeksirukkauksen, jota johtaa toveri Hakulinen, avulla hinnat on •suorastaan päästetty ryöstäytymään, niin tähän ei luohollisesti voida eikä pidäkään tyytyä. Aivan samoin on laita sen sopimuksen kanssa, jonka isänä oli Kekkonen ja äitinä Fagerholm, joka kulkee F-sopimuksen nimellä ja johon sopimukseen näiden johtajien toimesta sisällytettiin se'n verran tai vähän rohkeamminkin hintojen korotuksia, että ne varmasti tuottajapiireille kompensoivat heille tästä aiheutuvat palkankorotukset. Me sanoimme jo sil- loin, että, on vain ajan kysymys, jolloin palkkatyöläisten on jälleen turvau- duttava avoimeen työtaisteluun toimeentulonsa turvaamiseksi. Kulunut vuosi ©n osoittanut arviomme oikeaksi. Se, että 100.000 työläistä joutuu noin 2 kuu-

kauden ajan käymään raskasta ja avointa taistelua, taistelua työnantajakapitalisteja vastaan, oh vain seuraamus edellisen vuoden aikana harjoitetusta, pakkotoimenpiteestä, jota erikoisesti SAK:n oikeistolaisten johtajien taholta, harjoitettiin palkkansa puolesta taistelevia työläisiä vastaan. Kun puheenjohtaja Sumu avauspuheessaan tahallisesti vääristellen antoi kokoukselle kuvan kansandemokraattisen ryhmän asenteesta palkkasäännöstelyyn-yleensä, on syytä mainita, että me emme milloinkaan ole tukeneet sellaista työläisten palkkojen säännöstelyä, joka olisi työläisten etujen vastainen. Me olemme aikaisemmin, jolloin mm. työmarkkinat olivat työläisille erittäin edulliset,, olleet sitä mieltä, että silloin ei pitäisi työläisten palkkoja säännöstelytoimenpitein jäädyttää, kun on ijnahdollisuuksia omatoimisen toiminnan ja edullisen työkonjektuurin avulla saada ne säännösteltyjen palkkojen yläpuolelle.

Mitä sitten tulee palkkasäännöstelyn purkamiseen 1950 tammikuussa, niin on muistettava, että silloiset työ- ja palkkaolot Fagerholmin hallituksen politiikan johdosta olivat työläisille erittäin epäedulliset, Ja toisaalta, koska palkkasäännöstelyn voimassapitäminen silloisissa oloissa olisi antanut työläisille ainakin yhden ellei kaksikin indeksikorotusta, kun Fagerholmin hallitus silloin esitti sellaisia toimenpiteitä,, jotka, merkitsivät näin ollen työläisten, elintason alentamista, niin eivät kansandemokraatit milloinkaan sellaista tulehyväksymään. Se mikä on työväestön etujen mukaista, on aina ollut ja tulee vastaisuudessakin olemaan kansandemokraattien ohjelmana.

Se poliittinen linjanveto, jota puheenjohtaja Sumu edustajakokouksen avauksessa suoritti, on ollut tämän kokouksen näkyvimpiä piirteitä. Tosi-asiassa, kuten Sumu mainitsi, se alkoi varsinaisesti jo v. 1949 oikeistososialidemokraattisten johtajien päällekkarkauksena lakkoilevia työläisiä vastaan. Kaikki ne toimenpiteet suoritettiin määrätietoisesti maamme ammatillisen, liikkeen hajoittamistarkoituksessa. Se oli kansainväliseltä foorumilta lavastettua hajoitusta missä silloin vielä varsinaisen hajoitustyön johtavat elimet eivät uskaltaneet astua päivänvaloon. Rinnakkaisosastojen perustamisella,, työnantajain välittömään apuun turvautuen pyrittiin työläiset työmaaterorin muodossa tekemään passiivisiksi hallitustyöhön nähden ja-sen kautta alistumaan työnantajain sanelemaan työ- ja palkkaehtoihin. Osittain tässä likaisessa tarkoituksessa onnistuttiinkin. Ja tämän hajoitustyön tähänastinert kruuhauspäivä oli 28 kesäkuuta 1951, jolloin SAK erotettiin MAL:sta.

K. Jokinen : Ei minulla oikeastaan ole muuta asiaa, kuin että haluan; vastata vain tälle edellisen puheenvuoron käyttäjälle sen vuoksi, että hän puheenvuorossaan halusi asettaa aivan pääläelleen.

Sanottiin, että sosialidemokraatit äänestivät taantumuksen voittoon presidentinvaaleissa. Minä haluaisin kysyä näiltä kommunisteilta, että kun he sodan jälkeen kirjoittivat ja vielä eduskunnassa presidentinvaalin yhteydessä, pitivät välttämättömänä ja katsoivat, että Paasikivi on ainoa henkilö, joka tässä maassa on kelpoitettu presidentin tuolille, että muuta henkilöä sodan, jälkivaiheissa ei ollut kuin Paasikivi, joka kommunistien mielestä .kelpasi presidentin tuolille (Kokouksesta: Teidän ehdokkaarinehan se oli!) — mutta sen jälkeen siitä tuli myöskin "jellona" aivan niinkuin Yrjö Leinosta!. Me sosialidemokraatit näimme, että olisi noudatettava hyviä suhteita Neuvostoliittoon,, aivan niinkuin Kommunistit olivat aikaisemmin lausuneet. Kun kommunistien edustaja Pekkala osallistui sodan aikana varsin voimakkaasti taisteluun Neuvostoliittoa vastaan ja sen jälkeen vielä Stellä Pölaris-juturi jälkiselvittelyyn, niin eivät he voineet rauhan sopimusta vaarantamatta nosr taa tällaista kansalaista Suomen tasavallan presidentiksi, joten me noudatimme sitä kommunistien antamaa neuvoa, että Paasikivi oli ain^a mälldolin.eh henkilö, joka tässä vaiheessa voi tulla kysymykseeni

P. Rosjnan: Pyytäisin ensinnäkin saada lausua käsitykseni työjärjestyksen, kokoussääntöjen siitä kohdasta, mikä on varsinainen alustava puheenvuoro, että käsitykseni njtikaan alustava puheenvuoro on se, mikä on Ikunkin vuosikirjan pääkohdalla. On kysymys vuosikirjan 1950 ensimmäisestä pääkohdasta ja näin ollen minun olisi pitänyt saada käyttää se askeinen puheenvuoroni loppuun, mutta koska en sitä saanut, niin käytän sen tässä yhteydessä.

Tämän lisäksi työn varsinaisena johtajana näyttää toimivan amerikkalainen herra Brown ja hänen tahdottomina välikappaleinaan Sumu, Lindblom ym. SAK:n oikeistolaiset, sosialidemokraattiset johtajat. Amerikan ääni, "isännän ääni", kaikui tuona päivänä määräävänä ja käskävänä tämän edustajakokouksen puheenjohtajakorokkeelta. Edustajakokouksen sos.-dem. edustajat pakotettiin loppuun, joka tulee muodostumaan maamme työväenliikkeen kohtalokalmiksi ja raskaimmaksi virheeksi.

Puheenjohtaja: Keskustelu asioita on päättynyt. Kohta hyväksytäneen.

Hyväksytään,

II. Talouselämä.

V. Ahonen: Toimintakertomuksen tässä toisessa kohdassa, missä käsitellään maamme talouselämää, todetaan välittömästi jo heti aluksi, että "Ne valoisat toiveet talouselämämme vakauttamiseen nähden, joita vuoden 1950 alkaessa oli olemassa, eivät toteutuneet". Emme voi yhtyä siihen kirjoittajan käsitykseen, etteivät todellakaan toiveet olleet valoisia. Ei tarvinnut olla suurikaan talousasiakin tuntija, kun vuoden vaihteessa jo pystyi näkemään sen, että toiveet vakauttamiseen eivät suinkaan olleet valoisia. On otettava huomioon, mitä oli edellä tehty.

Edellisen vuoden devalvaatiot eivät suinkaan voineet mennä ilman seurauksia. Puheenjohtaja Sumu avauspuheessaan totesi, että vuoden 1950 inflatio meillä tällöin jatkui hyvää vauhtia. Hän ei kuitenkaan vaivautunut tällä kohden selvittämään niitä syitä, mistä tämä, johtui. Olisiko hänen mahdollisesti ollut ikävää todeta, että eräänä suurimpana tekijänä tähän olivat vaikuttamassa juuri Fagerholmin hallituksen aikana suoritettujen markan devalvoimien. Hän syytti että suurimpana syynä inflatoriseen kehitykseen oli se, että maatalouspiirien vaikutusvalta pystyy nostamaan elintarvikkeiden hintoja ylöspäin. Meidän tulee tässä yhteydessä palauttaa mieliin se surkea T"-sopimuksen eräs klausuuli, missä eräs herra F olettaa, että työmarkkinajärjestöt ovat positiivisesti mukana maataloude. hintakompensatiota ratkaistaessa. Tässä sopimuksessa tietävästi SAK:n oikeistojohto oli myöskin multana ja varasi näin mahdollisuudet maataloustuottajain vaikutusvallan lisääntymiselle ja antoi mahdollisuudet tapahtuville hinnankorotuksille. ^Jokin: Se oli se ponsi, jonka kommunistit äänestivät eduskunnassa.)

Toimintakertomusten laatijoiden mielialoja kuvaa myöskin kohta sotakorvauksista, jossa sotakorvausten aiheuttamat rasitukset esitellään varsin tarkasti, kun sen sijaan esim. työttömyyskysymys esitellään siten, kuin se ei olisi aiheuttanutkaan minkäänlaisia taloudellisia rasituksia. Kuitenkin todellisuudessa työttömyyden aiheuttamat rasitukset ovat sotakorvausten rasituksia suuremmat.

Kertomuksen kohdassa "Teollisuus" pidetään tärkeänä ainoastaan lakkojen vaikutusta tuotantoon, mutta ei, mainita sanallakaan siitä, että kapitalistinen järjestelmä ja siinä noudatettava talouspolitiikka ovat aiheuttaneet teollisuustuotannon kasvun hidastumista verrattuna esim. vuosina 1946-48, Teollisuustuotannon kasvu v. 1946 Oli noin 20 %, 1947 11,4 %, 1948 13,6 %, 1949 6,7 % ja 1950 ainoastaan 2,5 %.. Tarkoitan teollisuustuotannon nousua

(Kokouksesta: MM on perusluku?)——ei siinä tarvita peruslukua. (Jokinen: Eikä hän pysty sitä esittämään!)——No totta kai siitä vaiheesta» kun lähdetään luomaan teollisuutta sodan jälkeiseltä ajalta.

Kun otamme huomioon, mitkä mahdollisuudet olivat olemassa työläisten, elintason korottamiselle ja inflation pysäyttämiseksi, puheenjohtaja Sumukin, Sosialidemokraatin ehkä toissapäiväisessä numerossa toteaa, että kansantulomme on vähintään kaksikymmentä prosenttia suurempi kuin ennen sotaa. Vientihinnat olivat edulliset, jopa "poikkeuksellisen edulliset", jota sanontaa hän käyttää. Kuitenkaan näissä olosuhteissa työntekijäin elintaso ei pystytä, nostamaan, vaan realitulon laskun annetaan edelleen jatkuu. SAK:n asennekysymyksessä olevaan asiaan nähden on perin ihmeellinen, v. 1950 kuluessa se tosin kaksikin eri kertaa esitti yleislakkovaroituksensa, mutta kuitenkin tyytyi sellaisiin sopimuksiin, jotka eivät tilanteeseen korjausta aiheuttaneet. Maassamme suoritettujen hinnannousujen ja indeksipisteiden ostojen jälkeen, voidaan todeta, että palkat ovat jääneet hinnosta jälkeen, ottaen lähtökohdaksi vuoden 1947 vuoden 1950 loppuun mennessä n. 40 %. (Kokouksesta: Älä puhu pehmoisia!)

Toimintakertomukseen yleensä tällä kohdin olisi pitänyt talouselämän kehitystä esitellä ammattiyhdistysliikkeen periaatteiden mukaisessa hengessä, eikä niinkuin porvarilliset talousmiehet sen tekevät. Niinpä siitä onkin jäänyt pois se tärkeä toteamus, että talouselämässä tapahtunut kehitys olisi kaikista hankaluuksista ja hidastumisista huolimatta antanut mahdollisuuden palkkatyöväen elintason kohoamiselle. Toimintakertomuksen talouselämää koskevassa kappaleessa on siis pidetty sos.-dem. oikeiston määräämää talouspolitiikan sievistelyä tärkeämpänä kuin tosiasioiden esille tuomista.

M. Salmi: Käsiteltävänä olevassa kohdassa, talouselämä, sivulla 7 heti alkukappaleessa todetaan, että maamme teollisuuden kokonaistuotanto oli, siitä huolimatta, vaikka edellisenä vuotena, tai siis kertomusvuotena ollut ollut lakkotaisteluja, oli siitä huolimatta huomattavasti noussut. Täällä sanotaan myöskin erikoisesti, että sahattua puutavaraa oli myyty enemmän kuin mitä pystyttiin toimittamaan; tarkoittaa nimenomaan ulkomaista vientiä.

Kotimarkkinateollisuuden kohdalta sanotaan, että kotimarkkinateollisuuden aloilla tuotanto sen sijaan yleensä lisääntyi 10—12 %. Me voimme todeta, että tuotanto on jatkuvasti noussut, mutta voimmeko me todeta, että työntekijäin elintaso on noussut. Maamme talous ja talouselämä ja se, mitä jo tässäkin toimintakertomuksessa sanotaan, olisi edellyttänyt, että työntekijäin palkkoihin olisi saatu tuotannon nousua vastaavia korotuksia. Täällä voidaan välttää, että vuoden 1950 aikana saatiin palkkojen korotuksia työntekijöille. Palkkojen korotuksia tosin saatiin jossain määrin* mutta ne palkankorotukset eivät vastanneet niitä hintojen korotuksia, joita nimenomaan viime vuoden, siis kysymyksessä olevan toimintavuoden aikana yleensä tapahtui.

Mutta yksi murheellinen paikka nimenomaan meidän talouselämässämme ja nimenomaan tältä kohdalta edelleen näkyy, työmarkkinat. Toveri. Ahonen äskeisessä puheenvuorossaan jo huomautti tuosta työttömyyskysymyksestä ja täällä myöskin SAK:n työvaliokunnan taholta todetaan, että työttömyys on ollut suurena vitsauksena ja kuten täältä toimintakertomuksesta myöskin voidaan^todeta, niin työttömiä työttömyyskortistojen mukaan oli lähes 60.000. Mutta koska suuri osa työttömistä on ollut sellaisia, joita ei ole työttömyyskortteihin merkitty, niin todellisten työttöminä olevien työntekijäin lukumääräniön hyvin paljon suurempi kuin mife viralliset tilastot osoittavat.

Onko meidän maamme kohdalta ja yleensä minkään kapitalistisen maan kohdalta voitu työttömyyskysymystä hoitaa siten, että työttömiä ei olisi? Niin, varmasti ei ole, eikä ilmeisesti myöskään tule olemaan. Siitä pitävät aivan varmasti huolen myöskin meidän maamme työnantajapiirit. Hehän ovat ni-

menomaan sanoneet, että täytyy olla työntekijöitä reservissä ainakin 5 %», että työpalkat ja työehdot voidaan pitää työnantajille edullisemmassa suhteessa.

Ulkomaankaupan kohdalta todetaan, että vuonna 1950, verrattuna edellisten vuosien vientiin, kokonaisvienti on ollut 81,4 miljardia markkaa. Ja kun me varsin hyvin tiedämme, kuinka paljon esimerkiksi meidän puukapitalistimme hyötyvät markan devalvoinnin johdosta, onhan laskettu, että he yksistään sen johdosta hyötyivät n. 12 miljardia markkaa, mutta kuinka paljon siitä viennistä, joka ulkomaille on viety, ovat työntekijät, kaiken arvon luojat, todellisuudessa saaneet elintasonsa kohottamiseksi? Me voimme kai siitä olla yksimielisiä, että ne markkamääräiset korotukset tai prosentuaaliset korotukset, joita palkkojen korotusten muodossa on saatu, eivät varmasti ole vastanneet sitä, minkä teollisuuskapitalistit näinä, tänäkin kertomusvuotena ovat saaneet. Siitä ovat todistuksena teollisuuslaitosten voitoista myöskin heidän omat esittämänsä numerot, jotka täysin selvästi todistavat sen tosiasian, että teollisuuskapitalistien voitot ovat hyvin huomattavasti kohonneet.

Me joudumme vuoden 1950 kohdalta, tämän toimintakertomuksen kohdalta, katselemaan tilannetta nimenomaan taloudellisessa mielessä, niitäkin kysymyksiä nimenomaan, jotka kytkeytyivät F-sopimukseen, A-sopimukseen ja silloin on välttämätöntä, että me myöskin tiedämme, minkälainen perusta, minkälaiset mahdollisuudet näissä kahdessa vaiheessa meidän ammattiyhdistysliikkeellämme olisi ollut ajaa työntekijäin etuja paremmin kuin mitä se on tehnyt.

Lopuksi voin myöskin yhtyä täällä edellisen puheenvuoron käyttäjän, toveri Ahosen äsken mainitsemiin ajatuksiin.

K. Jokinen: Minulla ei ole tässä paljon asiaa. Mutta kun täällä esiintyi eräs talousasiain tuntija, joka ilmoitti, että meillä työttömyysmenot ovat suuremmat kuin sotakorvausmenot, niin minä haluan tämän jutun sentään nyt jollakin tavoin oikaista.

Meillä nimittäin menee sotakorvauksiin noin lähes 20 miljardia markkaa vuodessa ja työttömyysmenot valtion budjetissa ovat vain noin 600 miljoonan markan vaiheilla. Niitä on eri momenteilla, joten minä nyt en aivan varmaan muista niitä tuhansien markkojen päälle, mutta se on siinä 600* miljoonan, markan paikkeilla, joten tuon talousmiehen, ekspertin tai miksikä, nimittäisin erehdys oli kolmikymmenkertainen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

- Kohta II Talouselämä hyväksytään

III. SAK:n jäsenistö ja hallintoelimet ja IV. Yhteistyö kotimaisten järjestöjen ja laitosten kanssa hyväksytään keskustelutta.

VI. Valistus- ja kasvatustyö.

V. Laitinen: Tarkasteltaessa vuoden 1950 toimintakertomuksen yhteydessä suoritettua valistus-, kasvatus- ja propagandatyötä, jota nyt ammattiopiston valmistuttua on kasvatustyön osalta voitu paremman suunnitelmallisuuden puitteissa suorittaa, on samalla todettava, että sekä ammattiyhdistysopistossa että myöskin niillä lyhyemmillä kursseilla, joita on pidetty SAK:n suomen- ja ruotsinkielisen kesäkoulun muodossa, niiden opetusohjelmien ja opetuksen olevan sisällöltään työväenluokalle vierasta ja työväestöä, vähemmän kiinnostavaa. Ja mistä tämä johtuu? Se johtuu ensinnäkin siitä, että opetus perustuu porvarilliseen talousoppiin ja myös johtajat ja opettajat, jotka opistoon on valittu ovat täysin porvarillisen koulutuksen ja sen mukaisen maailmankatsomuksen omaavia henkilöitä.

Valistus- ja kasvatustyössä on hylätty maamme ammattiyhdistysliikkeen perustamisesta alkaen sen useissa edustajakokouksissa korostamia päätöksiä, että maamme ammattiyhdistysliikkeen valistus- ja kasvatustyön tulee olla osa työväenliikkeen kokonaisuudesta ja perustua työväenluokan taisteluliikkeen periaatteelle lähinnä sen suurten opettajien Karl Marxin ja Friedrich Engellsin oppeihin. Näitä periaatteita on korostettu vielä sodan jälkeenkin mm. tehdyissä yhteistyösopimuksissa sekä koulun rakentamisen yhteydessä suoritetun rahankeräyksen yhteydessä annetussa vetoamuksessa. Siinä sanotaan SAK:n valistustyöstä, että sen tehtävänä on kasvattaa sellaisia työntekijöitä, joiden johtotähtenä on työväenluokan taistelukelpoisuuden kasvataminen, yhtenäisen ammattiyhdistysliikkeen taistelukuntoisuuden lujittaminen siinä taistelussa, jota se käy kapitalistista riistoa vastaan. (Kokouksesta: Se pitää paikkansa!) Valitettavasti näistä opeista on luovuttu, SAK:n valistustyön teki joiden ja toimitsijain keskuudessa suoritetun poliittisen puhdistuksen jälkeen on myöskin ammattiyhdistysliikkeen ja työväenliikkeen periaatteita koskevat muutkin toimintavelvoitukset täysin yksipuolisesti reformoituja kapitalistista yhteiskuntajärjestelmää puolustavia ja ylistäviä, joten opistossa ja kursseilla opiskelleista henkilöistä ei tule eikä voi tulla sellaisia työntekijöitä, joita täällä edellä noissa yleisissä periaateissa on korostettu, vaan näistä oppilaista kasvatetaan todella, kuten tässä kokouksessa mukanaolevista useat todistavat äänestyksillään, todella SAK:n sos.-dem. johdon enemmistön työväestölle epäedullisten ratkaisujen äänettämiä siunaajia täällä ja niiden mainostajia kentällä.

Kun katsomme sitä propagandatyötä, jota varsinkin viime ja vielä aktiivisemmin tämän vuoden aikana julkaistaan Palkkatyöläisen ja Löntagarenin palstoilla ja SAK:n vaalien yhteydessä levitetyissä lentolehtisissä, joita SAK:n varoilla on painettu ja järjestöjä käyttäen perusjärjestöille levitetty, niin on todettava selvästi, että siinä suoritetaan yksinomaan sitä Amerikas- annettua lupautta, että SAK:n voimilla ja varoilla todella käydään kommunismin vastaista taistelua ja samalla hajoitetaan ammattiyhdistysliikettä, halvaannutetaan sen taistelukuntoisuutta ja sen kautta alennetaan työväen ehtoja, heikennetään sen taistelua sekä yhdytään porvarien harjoittaman työväen terrorisoinnin ja sodan valmistelujen hiljaisuudella siunaamiseksi ja avustamiseksi.

Kun näin on, niin näiden edellä esitettyjen seikkojen perusteella esitän; että SAK:n edustajakokous tuomitsee tämän vuoden 1950 aikana suoritetun ammattiyhdistys- ja työväenliikkeelle vieraan ja vahingollisen valistus- ja kasvatustyön sekä erikoisesti sen sos.-dem. puoluetta palvelevan propagandatyön ja velvoittaa työvaliokunnan ja valtuuston hoitamaan SAK:n valistus- ja kasvatustyön työväenliikkeen luokkataisteluperiaatteita ja SAK:n V edustajakokouksessa viitotetulle ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyyttä edustavalle pohjalle.

U. Valjanti: Täällä on osoittautunut näiden vuosikertomuksien käsittelynsä, että jatkuvasti luetaan samoja luntia, sen vuoksi minä esittäisin, että kokouksen kallista aikaa ei käytettäisi näin runsaasti. Esitän, että puheenvuorot rajoitetaan toimintakertomuksen käsittelyn ja selostuksen aikana 3 minuuttiin.

P. Virtanen: Pyydän saada kannattaa Valjantin puheajan rajoittamista tarkoittavaa esitystä.

A. Reunamo: Kun tämän kokouksen pitäisi käsitellä kysymystä siitä, mille pohjalle perustuu kasvatustyö ammattiyhdistysliikkeessä, niin minä vastustan puheenvuorojen rajoittamista tässä kysymyksessä ja myöskin, ettei sitä vuoden 1950 toimintakertomuksen yhteydessä laisinkaan tule siitä syystä, että tämä on maamme palkkatyöväestölle tärkeä kysymys.

M. Salminen: Kun täällä äsken tehtiin esitys puheajan rajoittamisesta 3 minuuttiin, niin minä yhdyin kannattamaan toveri Reunamon esitystä, että puheaikaa ei rajoiteta. Meille on erittäin tärkeätä keskustella nimenomaan niistä kysymyksistä, jotka ovat tänäkin päivänä meille hyvinkin ajankohtaisia, koska käsiteltävänä on vuoden 1950 toimintakertomus.

E. Antikainen: On tietysti oikein, että edustajilla on tilaisuus lausua omia käsityksiään käsiteltävinä olevissa asioissa. Mutta tällaisiin kokouksen aika erikoisesti tänä päivänä on osoittanut, että edustajat kommunistien taholla eivät lausukaan omia käsityksiään, vaan lukevat niitä Umjia, jotka on tarkoitettu 10 minuutin puheenvuoron pituiseksi, ioita leille. tuodaan jatkuvasti tähän taloon, että ne voitaisiin sitten hyvänä vaalipropagandana julkaista sanomalehdissä. Vahinko puheenvuorojen ajan rajoittamisesta ei ole edustajien vaan näiden lunttien kirjoittajien. Sen vuoksi puheenvuorot voitaneen rajoittaa.

Puheenjohtaja: Puheenvuorot rajoitettaneen.

Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Puhe aika myös rajoitetaan 3 minuuttiin.

Hyväksytään.

A. Siro: Ben lisäksi, mitä toveri Laitinen täällä esitti valistus- ja kasvatustyöstä, haluan omalta kohdaltani kajata muutamalla sanalla tähän valistustyöhön. Tätä ennen haluan kuitenkin yhtyä siihen päätöslauselmaesitykseen, minkä toveri Laitinen täällä teki asiasta.

Kohdassa "Yleisarvio" havaitaan, että valistusosaston toimesta juoksettiin taloudellisten syiden johdosta kurssia ja kasvatustoimintaa pariin otteeseen supistamaan. Jälkimmäisellä kerralla käytiin käsiksi piiriastejnesverkostoon. SAK:n johto menetteli kuitenkin piiriasiamieliiä väljennettäessä; täysin puolueellisesti kohdistuen vähennystoimenpiteensä vain vasemmistoon lukeutuviin, mistä kuitenkaan ei näy mitään mainintaa vuosikertomuksessa. Uskaltaisimme sanoa, että SAK menetti tämän kautta mitä pätevintä toimitsijavoimaa. Mutta sehän oli SAK:n oikeistojohdolla tarkoituskun silmälläpitäen edustajakokousvaaleja. Supistuksiin johtanut heikentynyt taloudellinen asema oli seurauksena osittain siitä suuresta jäsenkadosta, mikä oli aiheutunut SAK:n oikeistojohdon noudattamasta epätyytyvästä palkka- ym. politiikasta. Onkin sen vuoksi outoa, että vähennykset kohdistettiin vasemmistoon, vaikka varojen puutteen oli aiheuttanut oikeistojohdon harjoittama ammattiyhdistysliikkeen etujen vastainen toiminta.

Kohdassa "Aparahat" kiintyy huomio siihen, että SAK ei ole jakanut apurahojaan tasapuolisesti. Sirola-opistossa olleet, joita SAK vielä edellisenä vuonna piti samassa asemassa apurahojen saantiin nähden kuin Työväen Akatemiassa opiskelevia, jätettiin kertomusvuoden jaossa puolta vähemmälle. Tämä SAK:n oikeistojohdon osoittama ahdasmielisyys vasemmistotyöläisten sivistyspyrkimyksiä kohtaan ei varmaan ole kunniaksi ammattiyhdistysliikkeelle eikä SAK:He yleensä.

SAK:n oman valistustoiminnan ollessa niinkin puutteellista kuin se oli, olisikin sen ollut syytä paremmin tukea apurahoilla niitä vähävaraisia jäseniä, jotka ovat joutuneet hakemaan sivistystä muualtakin kuin SAK:n omista piireistä ja Työväen Akatemiasta.

Tässä yhteydessä todettakoon myös se räikeä epäkohta, mikä vallitsee Ammattiyhdistysopiston johtokunnan jäsenten asettelussa. On todella karkeata menettelyä, että vasemmisto, joka muodostaa puolet SAK:n jäsenistöstä, syrjäytettiin kokonaan opiston johtokunnasta, pienenä pilana suotiin vasemmistolle yksi varamiespaikka. Nähtävästi tullaankin opistoa käyttämään sos.-dem. puolueen väljäytyneiden oppien opetuspaikkana.

E. Trygg: Minä ihmettelen, että meidän toveri -Laitinen täällä puuttuu näin ponnekkaasti valistustyöhön. Minä kysyisin toveri Laitiselta — härt ei «le puoleentoista vuoteen paljon muuta tehnyt kuin lukeut Työkansan-Sanomia ja lähettänyt kiertokirjeitä Metalliliiton paperille painettuna *mm*, lakon aikana SKP:n ammattiyhdistysjaoston nimessä. Tällaista valistustyötä toveri Laitinen kyllä on tehnyt — eikä pidä paikkaansa? (Välihuutoja.) Se on osoitettu, siitä on ollut jäljennös lakon aikana myöskin' sanomalehdistössä. Tällaista valistustyötä kommunistit kyllä harrastavat, mutta silloin kun on kysymys puhtaasti ammattiyhdistysliikettä koskevasta valistustyöstä, silloin he haluavat pistää myöskin pukinsorkkansa tähän peliin. Ei ole ihme, jos eivät kommunistit tunne Ojalan laskuoppia sen verran, että; ne erehtyvät 30-kertaisesti, mutta annettakoon se heille anteeksi. Minusta tuntuu — toveri Laitinen — koska sinä tätä oppia koetat antaa, että sinä koetat vielä SKP:n byroossa opettaa Ojalan laskuoppia.

Toveri Laitinen myöskin ihmetteli, että ei ole rauhan asioista puhuttu näistä valistusasioista. Minä kysyisin, eikös teillä Sirola-opistossa näitä hoideta, koska teillä on eräs sotasyllinen eversti, joka sai kommunistisen puolueen amnestian, koska hän tuli Sirola-opiston strategisten asioiden opettajaksi. Hän on kai opettanut myöskin näitä rauhan asioita teille, En minä, ainakaan jaksasuo, että hän rauhan asioita opettaa heille ja sota-asioita, vaan että- häneltäkin on lähtenyt ne strateegiset lakko-offensiivit ja muut, niitä hän on Reille siellä opettanut.

V. Virtanen: Tullessani tänne SAK:n kokoukseen tiesin, että täällä, luetaan lunttia ja toivoin, että puheaika olisi jo silloin ollut mahdollisimman lyhyt. (Kokouksesta: Niinhän sinäkin puhuit!) ja nyt se on toteutunut, ja tiedättekö mistä syystä? Siksi, että olen kirjallitossa ja omat ammattitoverini joutuvat latomaan tätä soopaa, jonka nämä veljet puhuvat näistä luntista. Ja täällä minä panen tyydytyksellä merkille, että nämä puheenvuorot näin rajoitetaan.

O. Järvelä: Tosin olen vähän väärä mies vastaamaan tähän asiaan,, sillä tähän asiaan olisi pitänyt vastata SAK:n valistuspäällikkö Junttilan,, mutta hänen on kai todennäköisesti se vähän vaikea tehdä, koska hän ei ole koko viimeisen vuoden aikana ollut kuin 10 tuntia korkeintaan töissä,, ollut kokonaan toisessa paikassa, puhelin 61951. (Kokouksesta: Ja SAK maksaa palkan!) Näin ollen täytynee tehdä niin, että allekirjoittanut, joka on hänen alamaisensa, vastaa näihin kysymyksiin.

Kun täällä on puhuttu ammattiyhdistysliikkeen opintotyöohjelmasta ja sanottu, että se -ei kulje työväenliikkeen hengessä, niin samanaikaisesti ei ole kuitenkaan osoitettu yhtään sellaista kohtaa, jossa, se olisi ollut sellaista, että se ei olisi palvellut tämän maan palkannauttijoita. Tosin se ei ole ollut täynnä fraaseja, se on totta. Me emme ~~se~~ ammattiyhdistysliikkeen kurssilla opettaneet kommunismia emmekä ole opettaneet sosialidemokratiaa, mutta ei myöskään tämän väitteen tekijä pysty osoittamaan, etteikö joka ainoalla Ammattiyhdistysopiston SAK:n jokaisella kurssilla ole selvitetty myöskin Marxin talousoppeja.

On kuitenkin todettava, että meidän maamme palkkatyöväestö tarvitsee tänä hetkenä hyvin paljon sellaisia tietoja, jotka jokapäiväisessä elämässä tulevat eteen. Me tarvitsemme matematiikkaa, parempaa kuin Matti Huhdan matematiikka. Me tarvitsemme hyvää suomenkieltä jne. Ja ne ovat niitä käytännön aineita, joita on opetettava, jotta me pystymme taistelemaan porvarien kanssa tasapäisesti kaikkien neuvottelupöytien ääressä. Me emme yksin ideologisilla aatteilla pärjää, koska emme niillä voi heidän kanssaan neuvotella. Niitä on oltava ohjelmassa niin paljon, että jokainensaa sen selvän tiedon, mikä yleensä työväenliikkeelle kuuluu, mutta muilta.

kohdiltaan on päästävä selvän käytännön opetuslinjalle. Sen vuoksi minä myöskin totean, että tässä kohdin ei varmastikaan ole kenellekään muistuttamisen sijaa. *

Toisaalta kun me olemme "näitä asioita käsitelleet, niin ainakaan minä en muista yhtään sellaista tapausta, että meillä olisi ollut ammattiyhdistysliikkeen sisällä ristiriitoja näiden ohjelmien, kurssien ja tilaisuuksien järjestämisessä.

Kun täällä puhutaan Ammattiyhdistysopistostar ja siitä puhutaan vähemmistön suulla, niin minä olisin melkein valmis sanomaan, että ammattiyhdistysliikkeen oman opiston rakentaneet ihmiset -ovat suurin piirtein valmiita siihen, että te haette, joka ainoan' tiilen siitä talosta pois, jonka te olette siihen hommanneet, ja minä voin ilmoittaa, että käsikärryillä suurin piirtein kaikki sieltä lähtee, (Naurua.) koska kaikki se, -mitä te olette Ammattiyhdistysopiston hyväksi tehneet, on ollut sen vastaista.

Meillä on Ammattiyhdistysopistolla noin 1.000 sivua käsittävä kirja, jota me hauskasti nimitämme Ammattiyhdistysopiston keräyksen "Mustaksi raamatuksi". Minä suosittelen, kun käymme lauantaina siellä, lukemaan sitä niin te saatte hyvän opetuksen siitä, mitä olette sen koulun hyväksi tehneet.

Kun tänä päivänä sanotaan, että Ammattiyhdistysopiston johtokunnassa ei ole vähemmistöllä sellaista edustusta kuin he katsovat, että heillä pitäisi olla siellä, niin minä sanoisin, viitaten äskeiseen lausumaani: jos otetaan kaikki se osuus, mitä he ovat Ammattiyhdistysopiston hyväksi tehneet, hiin heillä on tällä hetkellä siellä liikaa edustusta, koska he eivät ole mitään muuta sen hyväksi tehneet kuin yrittäneet hangata kaikin keinoin vastaan.

Kun täällä on edelleen puhuttu siitä, että ammattiyhdistysliikkeen suorittama propagandatyö ei olisi palvellut ammattiyhdistysliikettä, vaan että se olisi palvellut sosialidemokraattista puoluetta, niin minä sanoisin siihen, että ammattiyhdistysliikkeen propagandatoiminta on viime vuoden aikana ollut ja sen tulee olla aina sellaista, että se palvelee itse ammattiyhdistysliikettä. On turhaa tulla esittämään, että ammattiyhdistysliikkeen propagandatoiminnan tulisi palvella kommunistista puoluetta, sitä se ei tule tekemään, vaan sen tulee palvella itse ammattiyhdistysliikettä. Ja jos yleisessä julkisessa propagandassa hyökätään hillittömästi ja säälimättömästi ammattiyhdistysliikkeen kimppuun, niin on aivan selvää, että ammattiyhdistysliikkeellä täytyy olla myöskin oikeutensa puolustautua, ja sitä oikeutta ei edes vähemmistöllä ole oikeus itse ammattiyhdistysliikkeeltä kieltää.

Kun täällä on puhuttu apurahakysymyksestä ja sanottu, että niitä on jaettu epäoikeudenmukaisesti, niin on todettava, että viime vuonna, jolloin apurahoja jaettiin SAK:n toimesta, järjestettiin Työväen Akatemiassa kahdet erikoiskurssit, oli varsinainen Työväen Akatemian kurssi, joka vastaa Sirola-opiston kurssia, ja sen lisäksi oli siellä toinen vuosikurssi. Ja kaikille näille kurseille annettiin tasasuhtaiset apurahat. Jos Sirola-opistossa olisi silloin ollut samanlainen jatkokurssi käytännössä, niin sinne olisi myöskin annettu.

Kun on puhuttu tästä piiriasiamieskysymyksestä, niin minä totean, että, sodan jälkeen, jolloin piiriasiamiesverkosto luotiin, se jouduttiin luomaan niissä olosuhteissa, jolloin satamäärin perustettiin maahan uusia ammatiosastoja, joiden toimihenkilöt olivat kokemattomia, eivät pystyneet asioita saamaan liikkeelle, kokonaisuus ei pyörinyt sillä tavalla kuin olisi pitänyt. Oli aivan välttämätöntä kiinnittää ammattiyhdistysliikkeen palvelukseen henkilöitä, jotka jatkuvasti opastivat näitä kokemattomia osastoja toimintaan. Sehän tiedettiin jo silloin, että sitä mukaan kuin kehitys kulkee eteenpäin, päästään siihen, että kaikki ammattiosastoihin tulevat toimihenkilöt tulevat kyvyiltään sellaisiksi, että ne pystyvät, toimimaan itse —

sillä jo siinä vaiheessa, jolloin piiriasiamiesverkosto luotiin, tiedettiin, että se on taloudellisesti ammattiyhdistysliikkeelle niin raskas, että ajanoloon «itä ei voida käytännössä yllä pitää. Mutta tiedettiin myöskin, että se siinä vaiheessa on välttämätön. Sitä mukaa kuin kehitys kulki eteenpäin, myöskin todettiin, että tulee eteen se aika, jolloin tästä järjestelmästä voidaan siirtyä uuteen ja tässä vaiheessa tuli myöskin esille piiriasiamiesveroston lopettaminen ja samassa yhteydessä myöskin henkilökunnan vähentäminen. Kun täällä sanotaan ja väitetään, että ammattiyhdistysliikkeen, SAK:n johto on poistanut palveluksestaan yksinomaan vähemmistöryhmään kuuluvia toimitsijoita, niin todetaan, että heitä ei ole poistettu sen takia, että he olivat olleet tämän verkoston lakkauttamisen yhteydessä tapahtuneiden toimenpiteiden vuoksi kaikilta kohdiltaan vähemmistöä, vaan huomattava osa heistä on vapautettu SAK:n palveluksesta sen vuoksi, että he olivat harjoittaneet sellaista toimintaa, joka on ollut kokonaan tähdätty ammattiyhdistysliikettä vastaan. Ja ei voida vaatia sitä, että ammattiyhdistysliikkeen pitäisi pitää palveluksessaan sellaisia ihmisiä, joiden yksinomaisena tehtävänä on ammattiyhdistysliikkeen repiminen.

On selvää, että niissä olosuhteissa, joissa ammattiyhdistysliikkeen järjestö-, valistus- ja opintotyötä jouduttiin viime vuonna suorittamaan, ei voitu kaikissa kohdissaan lähestulkoonkaan sillä teholla työtä kehittää, kun olisi ollut välttämätöntä. Siihen ovat olleet ensisijaisesti syynä taloudelliset tekijät. Sitä mukaa kuin ne helpoittevat, sitä mukaa kun niiden kohdalla on mahdollisuuksia, myöskin ammattiyhdistysliikkeen valistus- ja kasvatustyötä kehitetään johdonmukaisesti eteenpäin ja minä vain viittaisin siihen pieneen kirjaseen, joka on jaettu teille edustajasalkussa. Kehoitetaan teitä tutustumaan siihen. Kirjasessa viitotaan periaatteita ja niitä linjoja, joita myöten tulevaisuuden ja tulevaa SAK:n ja ammattiyhdistysliikkeen valistus- ja kasvatustyötä tullaan suorittamaan.

L. Junntila: SAK:n valistus- ja kasvatustyössä viimeisen edustajakokouksen jälkeen on tapahtunut hyvin huomattavia muutoksia. On merkillä pantava se seikka, että tässä edustajakokouksessa ei olla kummanakaan ryhmän taholta arvosteltu valistus- ja kasvatustyötä vuosilta 1947, 1948, 1949, vaan ne kohdat on yksimielisesti hyväksytty. Tämä osoittaa sen ja sehän on tosiasia, että valistus- ja kasvatustyökysymyksissä SAK:n valistuspuolella olemme muutamia poikkeuksia lukuunottamatta tehneet päätöksemme yksimielisesti. Ja minä luulen, että toveri Järvelä, joka äsken käytti puheenvuoron, on tässä asiassa samaa mieltä kanssani.

Sen jälkeen kun SAK:n sisällä sosialidemokraattisten johtajien taholta aloitettiin yhä voimistuva hajoitustyö ja ryhdyttiin toimenpiteisiin myöskin valistustyöntekijäin piiriasiamiesten erottamiseksi sekä erinäisiin muihin toimenpiteisiin, johti se siihen, että se yhtenäisyys, mikä meillä oli ollut valistus- ja kasvatustyön alalla, se myöskin vähitellen murtui. Ja tänä päivänä me olemme sellaisessa tilanteessa SAK:n valistuspuolella, että siellä on ainoastaan kaksi vasemmistosuuntaan kuuluvaa toimitsijaa, mutta kaikki muut valistustyöntekijät ovat sosialidemokraattisen puolueen suuntaan kuuluvia. Tämä ilman muuta osoittaa sen, mihinkä valistustyötä on enemmistöryhmän taholta pyritty SAK:n piirissä suuntaamaan ja erikoisesti se osoittaa, mille ideologiselle pohjalle tätä valistustyötä enemmistöryhmän taholta on pyritty hoitamaan. Osoituksena tästä erittäin valitettavasta muutoksesta, mikä on tapahtunut valistus- ja kasvatustyössä SAK:n piirissä on se seikka, joka täällä jo mainittiin, että Ammattiyhdistysopiston johtokuntaan ei ole valittu muuta kuin yksi toveri vähemmistösuunnasta ja hänetkin varajäseneksi. Se merkitsee käytännössä sitä, että vähemmistöryhmällä ei ole käytännöllisesti katsoen minkäänlaisia mahdollisuuksia puut-

tua niihin ohjelmiin enempää kuin siihen opetukseenkaan, mitä ammattiyhdistysopistossamme harjoitetaan. Valistusjaostomme ei ole puuttunut eikä sillä ole oikeuttakaan hyväksyä niitä ohjelmia, mitä Ammattiyhdistysopistossa on viety lävitse, eikä ole mahdollisuutta ollut puuttua myöskään siihen, että opettajat siellä ovat yksinomaan melkein, yhtä tai kahta poikkeusta lukuunottamatta, olleet joko sosialidemokraattisen puolueen tai porvarillisten puolueiden jäseniä, josta seuraa, että opetustyö on luonnollisesti ideologiselta sisällöltään ollut vastaavanlainen.

Kun SAK:n työvaliokunnan päätöksellä ryhdyttiin supistamaan piirimiesverkostoa, niinkuin täällä toveri Järvelä esitti, tämä kohdistui yksinomaan ei-sosialidemokraattisiin piiriasiamiehiin, ja tällä hetkellä kaikki piiriasiamiehet ovat sosialdemokraatteja. Tämä toimenpide paljastaa selvästi mihinkä suuntaan valistus- ja kasvatustyötä on yritetty enemmistöryhmän taholta suunnata, ja se paljastaa myöskin selvästi sen puoluepoliittisen luonteen, mikä tälle valistustyölle on pyritty enemmistöryhmän taholta antamaan. On huomattava myöskin se seikka, että kun tarkastelee SAK:n lehdistöä Löntägaraa ja Palkkatyöläistä ja tarkastelee myöskin niitä kirjasia, mitä SAK:n nimissä on annettu, useammassa tapauksessa päätös niiden julkaisemisesta on tehty enemmistöpäätöksellä. Ne eivät suinkaan ole sisällöltään muuta kuin sosialidemokraattisen puolueen puoluepropagandaa. Tämä, on minun käsitykseni tästä asiasta ja minä olen vakuuttunut siitä, että suuremmalla osalla ammattiyhdistysväkeä on sama käsitys.

Tilanne on todellakin SAK:n valistuspuolella sellainen, että siellä ovat kahta toimitsijaa lukuunottamatta kaikki muut toimitsijat sosialidemokraatteja, ja erikoista on vielä se, että nämä kaksi toimitsijaa, niiden ohella, rayöskiö allekirjoittanut, on täydellisesti eristetty käytännöllisestä valistus- ja kasvatustyöstä. Kun täällä on mainittu se seikka, että piirimiesverkoston supistaminen johtui pääasiallisesti taloudellisista syistä, niin se pitää paikkansa. Valistustyömäärärahoja supistettiin lähes puolella ja tästä luonnollisestikin seurasi piiriasiamiesten lukumäärän supistaminen, joka sitten tapahtui tuolla tavalla kuten mainitsin. Mutta kun SAK:n vaalit lähestyivät, niin tässäkin suhteessa tapahtui merkittävä muutos. Nyt eivät Olleetkaan taloudelliset syyt esteenä uusien piirimiesten palkkaamiseen SAK:n palvelukseen. SAK:n työvaliokunnassa tehtiin nimittäin eräänä päivänä päätös 11 uuden piirimiehen palkkaamisesta osapalkalla ja siinä ehdotuksessa ja päätöksessä sanottiin, että ne kiinnitetään SAK:n palvelukseen valistus- ja kasvatustyön tekijöinä. Onkohan todellisuudessa asia näin. Minä esittelet! teille erään kirjelmän, jonka on allekirjoittanut SAK:n puheenjohtaja A. Sumu ja järjestösihteeri Järvelä, teidän nimensä ovat tällaisen otsikon, alla: "SAK:n vaalien sos.-dem. jaosto", ja tässä kirjelmässä sanotaan möi näin:

"SAK:n palvelukseen kiinnitetyt uudet toimitsijat. — SAK:n palvelukseen on kuluvan tammikuun 1 päivästä kiinnitetty 11 toimitsijaa, jotka tulevat työskentelemään järjestöneuvojina:

Näiden henkilöiden pääasialliset toiminta-alueet ovat seuraavat: Turku, Satakunta, Itä-Uusimaa, Kymenlaakso, Pohjanmaa, Pohjois-Karjala, Tampere ympäristöineen jne."

Sitten tällainen varsinkin edustajille mielenkiintoinen kohta: "On mahdollista, että näiden lisäksi tullaan johtojaoston — siis sosialidemokraattisen puolueen, johtojaoston palvelukseen kiinnittämään lähiaikoina vielä jotakin henkilöitä." (Kokouksesta: Niitä ei tarvita!) Niin, ei sitä todellakaan tarvitse, mutta tämä kohta merkitsee sitä, että SAK:n työvaliokunnan sosialidemokraattinen enemmistö on SAK:n varoilla, siis ammattiyhdistysväen yhteisesti keräämillä varoilla palkannut 11 piiriasiamiestä sosialidemokratia-

tisen puolueen johtajaoston palvelukseen.. Minä luulen niin, että tämä puheenjohtaja Sumun ja Järvelän allekirjoittama ilmoitus, salainen kirje, ohje, ei kaipaa sen pitempiä kommentaarioita. Ne kuvastavat ei ainoastaan sitä henkilöpolitiikkaa, mitä SAK:n työvaliokunnan enemmistö on työvaliokunnassa harjoittanut, mutta se antaa myöskin taustan sille ideologiselle ns. kasvatustyölle, mitä sos.-dem. enemmistö on pyrkinyt läpi viemään meidän valistus- ja kasvatustyössämme. Se puhuu itse puolestaan.

Puheenjohtaja : Että asiat tulisivat oikeaan järjestykseen, koska Junttila ei ollut halukas vastaamaan tähän kysymykseen ja Järvelä meni vastaamaan ja Järvelä provosoi siten Junttilan tavallaan tähän, niin on •voimennettävä pääsihteeri Lindblomille puheenvuoro vielä.

O. Lindblom : Täällä käytettiin valistustyöstä muutamia puheenvuoroja,, mutta SAK:n valistuspäällikkö ei tuntenut omasta aloitteestaan mitään kiinnostusta tähän asiaan ja järjestösihteeri; Järvelä näihin vastasi. No, hänen vastauksensa. Sisälsi erään lauseen, joka innostutti ja rohkaisi toveri Junttilaa edes hieman toimimaan valistustyön hyväksi. Mutta toveri Junttila ei vastannut siihen kysymykseen, jonka hän SAK:n palkkaa nauttivana valistustyöntekijänä olisi ollut itse asiassa velvollinen vastaamaan. Hän valitti täällä, että hänet on eristetty valistustyöstä ja puhui hyvin paljon siitä, että meidän palveluksessamme on kommunistisia valistustyöntekijöitä niin vähän, Voin sähöä, että kun kävi ilmi, että toveri Junttila oli hyvin heikosti. SAK:n valistustölmistössä näkyvissä, niin ryhdyttiin tarkkailemaan, kuinka paljon hän siellä oikeastaan on, ja niinkuin Järvelä mainitsi, tämä työaika supistui suurin piirtein 10 tuntiin viikossa. Siihen päälle tuli korkeintaan se aika, jonka hän on SAK:n työvaliokunnan kokouksissa läsnä. {Kokouksesta: Lukee sanomalehtiä!} Minä en käsität, missä suhteessa tällaiset henkilöt yleensä voivat esittää mitään valituksia näissä asioissa, mutta ei siinä kyllin. Toveri Junttila on ollut SAK:n opiston,, ammattiyhdistyskoulun rakennustoimikunnan jäsenenä, tämä työ kuului määrättyllä tavalla valistustyön piiriin, sillä siinä laskettiin määrättyjä peruskiviä ammattiyhdistysopiston osalle, ja hän oli myöskin keräystoimikunnan jäsen. Ammattiyhdistysopistoa rakennettiin toista vuotta. Tämän rakennustoimikunnan tuli kokoontua suhteellisen usein. Allekirjoittanut tämän rakennustoimikunnan puheenjohtajana muistaa hyvin jokaisen jäsenen intensiivisen työn ja toveri Junttilan osalta minä luulen, että se supistui yhteen puheenvuoroon, joka sisälsi seuraavat: "Tämä on hyvä idea, tämä toteutetaan.". Silloin oli meidän osaltamme tehty vissi ehdotus ja se olikin hyyä, sen minä myönnän. Mutta, että" hän olisi tämän rakennustoimikunnan "työssä yhtään ainoata aloitetta tehnyt tai työskennellyt millään tavoin positiivisesti, sitä hän ei tehnyt, (Kokouksesta: Ei pystynyt!) Voi'olla, että hän ei pystynyt, mutta minä olen kyllä siinä suhteessa pitkäaikaisen Junttilan kanssa muodostamamme yhteistyöpuolueen jäsenenä todennut, että kyllä hänessä sentään kykyäkin ori. Mutta hän ei ole halunnut käyttää tätä kykyään hyväksi ja miksi, vastaus" on yksinkertainenf hän kyllä tuntee ammattiyhdistysopiston tarpeellisuuden, mutta hän on lähtenyt siitä, että sitä. ei saa saada aikaan niin kauan kun kommunisteilla ei ole valtaa tässä maassa. Toveri Junttila on valittanut sitä, että SAK:n piirlasiamiehiä on vähennetty. Me emme. ole koskaan menneet siihen, että vähennyksiä olisi pitänyt, ruveta tekemään siten kuin. kommunistit Nenolamme suhteen puukkoineen. Toveri Junttila valitti ammattiyhdistysopiston johtokunnan jäsenpaikkojen vähyyttä heidän osaltaan. Miten Sinulla, toveri Junttila, voi olla häpyä ; sen jälkeen, kua te olette, asettaneet kaiken mahdollisen voimanne amiaattiyhdistysopiston syntymisen estämiseen; tulla vaatimaan sinne joi-takta paikkoja; -Senkin.paikan, minkä;te; olette -saaneet, te olette saaneet

Tnyvästä tahdosta, jotta te voisitte edes hiukan seurata sitä arvokasta työtä, mitä ammattiyhdistysopiston puiteissa tehdään. Mutta tämä yksikin jäsen -on suhteellisen harvoin osallistunut kokouksiin silloin kun häntä on kutsuttu. Toveri* Junttila mainitsi näistä taloudellisista seikoista ja totesi, että valistustyökenttäverkostoon on ryhdytty lisäämään henkilöstöä. Tämä pitää täysin paikkansa ja minä voin sanoa, että hyvin suurelta osaltaan siihen •on ollut vaikuttamassa myöskin se, että SAK:n jäsenmäärä on jälleen ryhtynyt nousemaan, kiitos sen työn, jolla me olemme palauttaneet ammattiyhdistysliikkeeseen järjestyksen.

Yielä muutama sana tästä ns. sos' -dem. puolueen propagandasta. SAK:n Tfalistustyökentällä harjoitettu propaganda, samoin kuin. julkaisutoiminnassa harjoitettu propaganda on siirtynyt, minä sanon sen avoimesti, kommunisteja ja kommunismia vastustavalle linjalle sen jälkeen, kun tämän maan Tjommunistfeet ainekset sanomalehdistöä myöten ovat ryhtyneet mitä törjimmällä ja häikäilemättömimmällä tavalla hyökkäilemään ammattiyhdistysliikettä vastaan sellaisenaan, kaiken lisäksi sitten erikseen sen otteisiin nähden. Jos meidän vastapropagandamme ei miellytä kommunisteja, niin ;sen ei tarvitse merkitä sitä, että se on sosialidemokraattista propagandaa. Se on kommunismin vastaista propagandaa, minä myönnän sen, ja sellaisena sen tulee myöskin pysyä, jos mieli ammattiyhdistysliikettä puolustaa .siihen kohdistuvilta häväistyksiltä. -

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Täällä käydyän keskustelun kuluessa on Väinö Xaittiin Siroa kannattamana esittänyt eriäviä mielipiteen toimintakertomuksen valistustyökohtaan, joten tästä asiasta on suoritettava äänestys. Usitan, että suoritetaan tässäkin tapauksessa koeäänestys.

- Hyväksytään.

Puheenjohtaja : Ensin nostavat korttinsa ne, jotka ovat tämän toimintakertomuksen kannalla ja sitten ne, jotka ovat Laitisen ehdotuksen kannalla.

Koeäänestys suoritetaan.

Puheenjohtaja : Äänestyksessä oh toimintakertomuksen kohta VI tullut hyväksytyksi ja Laitisen ehdotus hylätyksi.

V. Laitinen: Päätökseen. Tämän päätöksen johdosta minä haluan «sittää vastalauseeni pöytäkirjaan ja siihen yhtyy täällä vähemmistönä oleva kansandemokraattinen ryhmä.

(Vastalause liitteenä n:p 14.)

Puheenjohtaja : Seuraa VII. Palkka- ja työehtokysymykset.

(Kokouksesta: Ruoka-aika!)

VII. Palkka- ja työehtokysymykset.

P. Rantanen : Minä en toimintakertomuksen A-sopimuksen "kohdalla lialua tehdä muutosta toimintakertomukseen, se on asianmukaisesti laadittu, mutta ilmoitan, että tässä mainittu "työkohtainen" on sellainen kohta, johonka haluan kiinnittää huomiota. Ainakin Tampereen metallityöläiset "haluavat" protestoida sikäli, että heillä ei ollut mahdollisuutta siihen aikaisemmin tutustua ja heti sen jälkeen kun se tuli, niin todettiin, että se •on sellainen asia, jota ei olisi tähän sopimukseen pitänyt liittää, koska työnantajat näin ollen pääsivät käyttämään hyväkseen tällaista hyvin epä-määräistä sanontaa. Tästä olisi syytä ollut saada lähempi selvitys, tästä työ-kohtaisuus-käsitteestä. Sen lisäksi esim. Tampereella olevissa sekavalmistustehtaissa tällainen työkohtaisuus, miten se ymmärretään tässä, ei sovel- lialua työläisten palkkaoloihin. Myöskin tämän sopimuksen yhteydessä valitet- tavasti jätettiin huomioimatta se jäsenten taholta -esitetty toivomus, että tähän "spjiinukseen olisi saatu nimenomainen määräys kesälomista. Uusi •vuosilomalaki antaa mahdollisuuden työnantajille lakiin nojautuen, että he

voivat lakkoajalta vähentää lomapäiviä. Ja näin ollen tämä on kohdistunut työntekijöihin niin, että he aina kuuteenkin päivään saakka ovat menettäneet vuosilomistaan. Tämä olisi sopimusneuvotteluissa nimenomaisella määräyksellä, jos se olisi huomattu, pitänyt hoitaa työntekijöitä tyydyttävään muotoon.

A. Reunamo: Vuoden 1950 toimintakausi on siksi tapahtumarikas niistä petoksista, joita on kohdistettu maamme palkkatyöläisiä vastaan palkka- ja työehtokysymyksissä, ettei ole lainkaan ihmeteltävät, jos näistä kysymyksistä rajoitetaan puheenvuorojen käyttöä. Minä esittäiteinkin, että» se ryhmä myöskin, joka täällä päätösvaltaisena istuu vaiti ollen, käyttäisi puheenvuoroja näistä kysymyksistä vaikkapa Juntastakin.

Kuten toimintakertomuksen yhteydessä vuoden 1949 osalta jo todettiin,, niin saatiin huomata, mitkä sen seuraukset palkkapolitiikassa, näkiinnyt-tämispolitiikassa porvariston hyväksi ovat seuranneet myöskin vuoden 1950 toimintakertomuksen puolella. Tämä tapahtui samanaikaisesta jolloin sodanjälkeinen raskaissa taloudellisissa vaikeuksissa oleva kasantaloutemme alkoi päästä jaloilleen, jolloin mm. sotakorvauksia alennettiin puolella jne. Olisikin luonnollista, että nyt olisi ollut mahdollisuus kohottaa myöskin palkkatyöläisten elintaso, mutta näin ei kuitenkaan käynyt, vaan palkkatyöläisten elintaso aleni jatkuvasti ja tämä lähinnä johtui juuri siitä poliitiikasta, jota SAK:n oikeistososialidemokraattinen johto toimintavuoden aikana harjoitti maamme palkkatyöläisiä vastaan. Siitä on selvänä osoitukse- na mm. F-sopimus hintakompensatioineen. Joka nosti entistäänkin korkeammalle palkkatyöväestön leipä vartaan. (Kokouksesta: Ja palkan!) Sa- manlainen vaikutus ja suuntaus jatkui edelleen, jolloin myöskin sovellettiin ns. A-sopimusta, joka on selvä ja pelkkä kahle palkkatyöläisten elintason paranemiselle ja sillä vielä tänä päivänäkin voidaan todeta, että A-sopi- muksen mukaan ei ole saatu palkkasopimuksia solmituiksi useilla aloilla; juuri siitä syystä, että sen mukaan korotuksia palkkatyöläisille ei saatu.

Täällä puheenjohtaja Sumu käytti samaa termiä kuin oikeistososialide- mokraatit ja porvarit yleensä inflaatiosta. Hän näki inflaation perussyyn, siinä, että on jouduttu luovuttamaan maa-alaa Neuvostoliitolle.

Pu h e e n j o h t a j a koputtaa: Aika.

P u h u j a : No, hyvä, minä Jatkan seuraavassa puheenvuorossa.

V. feuna: SAK:n vuoden 1980 paikkapoliitiikan hoitaminen oh ölliit järjestelmällistä palkkojen alennuslinjaa, niihin toveri Reunamökin täällä, viittasi F- ja A-sopimuksineen sekä ns. indeksipoliteiden ostamishehen. (Ko- kouksesta: Jopa puötit pitkän valheen!) Siitä, että näin on tapahtunut, on Suomen Elintarviketyöläisten Liiton perusjärjestöissä hyvin ankarasti ar- vosteltu ja minuakin on evästetty näiden osastojen taholta tuoda tänne heidän kantanaan julki, että he eivät hyväksy SAK:n tällaista palkkapoli- tiikan harjoittamista.-

SAK:n palkkapolitiikan määrätietoinen työläisten elintason alentaminen on johtanut siihen, että työläisten elintaso vuoden 1950 aikana laski hyvin, huomattavasti. Siitä kaikki edustajat ovat varmasti tietoisia ja sen johdos- ta on myöskin perusjärjestöjen jäsenillä oikeus arvostella SAK:n edustaja- kouksessa tällaista menettelyä.

J. Kivi: Toimintakertomuksesta käy selville, että SAK esitti 10 % :n palkankorotusvaatimuksen hallitukselle ja työnantajille vuoden vaihteessa- Sitten me näemme, että tämä korotus supistui 7,5 % äin, ja kun sitä sitten lähdettiin käytännössä toteuttamaan, niin vain osa työläisistä tuli saamaan korotuksia, joten tältä kohdalta tämä korotushomma meni oikeastaan fars- siksi. Kun sitten palkkasäännöstelypäätöksestä luovuttiin hallituksen ja työnantajien toimesta, niin SAK ei tähän asiaan millään tavalla puuttunut, vaikka ajankohta tällaiseen luopumiseen oli työläisten kannalta mitä epä-

edullisin. Sillä silloinhan niihin aikoihin maassa oli n. 50.000—60.000 työtöntä, ja työnantajat voivat siis varsin hyvin luottaa siihen, että työläisten, esittämät palkankorotusvaatimukset eivät joudu käytäntöön, vaan pikemminkin työnantajat voivat alentaa palkkoja. Työläisten palkat jäivätkin, näin ollen jatkuvasti jälkeen siinä hintakehityksessä, joka seurasi markan arvon alentamisesta.

Silloin kun tämä markan devalvointi oli päiväjärjestyksessä, niin sosialidemokraattisella taholla SAK:ssakin pyrittiin todistelemaan, että devalvaatiosta on etua työläisille. Virallisessa lausunnossa-MAL:lle, joka on ilmeisesti pääsihteeri Lindblomin kirjoittama, sanotaan, että "markan arvon, tarkistaminen oli toimenpide työläisten eduksi eikä päivävastoin". Ratkaisu löydettiin varsin helposti sille tilanteelle, jossa silloin oltiin.

Kun työläisten vaatimukset olivat vieneet niin pitkälle, ettei-voitu enää löytää muunlaista ratkaisua kuin turvautua uhkavaatimuksen esittämiseen, niin silloin haettiin siihen mies, joka lähti kompromisseeraamaah. Työnantajien kanssa ja näin syntyi tuo 15 %:n korotus, mutta toisaalta myöskin lupaukset hintojen korottamiseen, ja loppujen lopuksi tämänkin korotuksen karissa kävi niin, että varmasti työläiset tässä kamppailussa hävisivät. Hinnat nousivat enemmän kuin nuo palkankorotukset ollenkaan ehtivät vaikuttamaan. (Puheenjohtaja: Aika. — Kokouksesta: Se oli teknillinen puhe.)

U. Syrjä: Vuoden 1950 palkkaliikkeessä on yhtä epäjohtonmukaista SAK:n toimintaa kuin v. 1949." Edellisen vuoden vaihteessa SAK:n piirissä oli hiukan terveempi tilanne. Silloin ei väitetty, että palkankorotus aiheuttaa, hintojen korotusta vaan sanottiin, kuten ryhmämme on esittänytkin, että palkankorotuksia voi vaatia. Tämä ehkä johtui siitä, että myöskin hallitus, vaihtui. Samassa yhteydessä olisi hauska tiedustella, mitenkä SAK:n työvaliokunta toukokuun 3 p:n antoi lakkovaroituksen, jonka piti tulla täytäntöön 8 päivän aamusta toukokuuta siitä huolimatta, vaikka olisi syytetty kommunisteja kaikkien lakien rikkomisesta ju useampaankin kertaan tässäkin kokouksessa. Joukkotyöriitojen sovittelulain mukaisesti pitäisi lakosta ilmoittaa kahta viikkoa aikaisemmin. Kun liittomme F-sopimuksen äänestyksen yhteydessä tiedusteli SAK:n kantaa, mitenkä F-sopimusta sovellettaisiin työntekijäin palkkoihin, niin pääsihteeri Lindblom vastasi, ei ole kysymys sen soveltamisesta, on kysymys äänestämisestä. Tällä tavalla työläiset asetettiin vain äänestämään ollenkaan selvittämättä", mistä oli kysymys. Kaikki ne, jotka osottivat, että F-sopimuksella ei voida rauhallisesti ratkaista palkkakysymystä, ne leimattiin hulinoitsijoiksi ja kaikki muut, jotka sen hyväksyivät, olivat ainoita laillisia ammattiyhdistysihmisiä*

Kuitenkin saman vuoden syksyllä osoittautui oikeaksi, että ne, jotka väittivät, että rauhallista ratkaisua ei F-sopimuksella saada, olivat oikeassa, sillä F-sopimuksen soveltaminen johti joka tapauksessa lakkoon. Tällä tavalla siis ne, jotka leimattiin hulinoitsijoiksi-, olivat siitä huolimatta oikeassa.

Samanlaista epäjohtonmukaisuutta palkkakysymyksessä on ollut erinäissä muissakin kohdissa. Marraskuun 7 päivänä antoi valtioneuvosto palkkaäännöstelypäätöksen. Voitte lukea täältä sivulta 68 SAK:h vastauksen ja sitten tämän tammikuun vastauksen samasta päätöksestä.

F. Jalonen: Minun täytyy ensiksikin kysyä puheenjohtaja Sumulta uusi osoite niille ajatuksille, joista varmaan täytyy johtopäätös vetää SAK:n vuoden 1950 palkkapolitiikasta. Nimenomaan toimintakertomuksessa surkutellaan sitä tilannetta, mikä palkkarintamalla on muodostunut. Sen jälkeen siellä korostetaan niitä tuloksia, F-sopimus, A-sopimus jne. Näemme, että tilanne jatkuu edelleen Samalla tavalla. Nimenomaan keväällä 1950 työläiset ja tietääkseni kaikki liitot lähtivät siitä, että heidän pitää saada,

palkkoihinsa korjausta. Sillä pohjalla esittivät esityksensä myöskin työntajille. SAK:n työvaliokunta teki päätöksen yleislakosta nimenomaan niissä merkeissä, että liittojen vaatimukset viedään lävitse. Tuloksena tiedämme kuitenkin tuon kuuluisan F-sopimuksen, jonka yleisesti työläiset ovat tuo-? minneet. Sen sijaan, näemme kaikkien esitysten yhteydessä, että työntajapiirit, sen keskusliittoa myöten, ovat korostaneet näiden esitysten merkitystä. Eikö voida silloin todeta, että 'nimenomaan työntajien asialla on liikuttu. Työntajat eivät ole koskaan kiittäneet työntekijöitä, sen järjestöjä silloin, jos niiden ratkaisutulokset ovat koskeneet heidän pussiansa. Sen takia minä tänään toin tämän harkittavaksi, että on vaikea pitää salussaan tällaisia ajatuksia, jotka ovat yleisiä työläisten keskuudessa.

Mitä tulee palkkasäännöstelyn purkamiseen tavella 1950, täällä korostettiin avauspuheessa, puheenjohtajan puheessa sitä, että vähemmistö "SAK:ssa toisinaan vaatii purettavaksi palkkasäännöstelyä, toisinaan pitää siitä tinkimättömästi kiinni. Lyhyesti viittaisin niihin tilanteiden erilaisuuteen, mitä oli vuonna 1947 ja mitä oli vuonna 1950. Vuonna 1947 maassa oli täystyöllisyys, SAK:n jäsenmäärä korkeimmillaan, sen taistelukunto parhaimmillaan, mutta talvella 1950 valtava työttömyys maassa.

Puheenjohtaja: Puheenvuoron työjärjestykseen on pyytänyt A. Koskinen.

A. Koskinen: Koska puheenvuoroista on muodostunut 3 minuutin esitelmiä, niin ehdotan, että puheenvuorot rajoitetaan. Ne eivät ole puheenvuoroja toimintakertomukseen.

Puheenjohtaja: On ehdotettu, että puheenvuorot rajoitettaisiin. Aikahan on jo rajoitettu.

P. Virtanen: Me näimme tämän tulvan, mikä tänne puheenjohtajan luokse tuli ja minä esittäisin, että puheaika rajoitettaisiin 1 minuuttiin.

Puheenjohtaja: Täällä on esitetty, että puheaika rajoitettaisiin. Äsken se jo rajoitettiin 3 minuuttiin, mutta nyt ehdotettiin, että se rajoitettaisiin yhteen minuuttiin.

O. Varpe: Kyllä minä vastustan jyrkästi tällaista toimenpidettä. Kun käsitellään palkkakysymystä vuoden 1950 kohdalta, että kehdataankin rajoittaa siinä puheenvuorot yhteen minuuttiin.

Puheenjohtaja: Puheenvuorot on rajoitettu ja annetaan nyt mennä kolmella minuutilla.

O. Varpe: Koskettelisin vuoden 1950 palkkakysymystä, joka pääasiassa koskee ns. A-Sopimuksen syntymistä, koska se tällä hetkellä kaikkein eniten askarruttaa juuri metallialalla. Kun F-sopimus ei tyydyttänyt työntekijäjoukkoja, johtuen pääasiassa siitä, että tämän sopimuksen yhteydessä päätettiin myöskin maataloustuotteiden hintojen korotuksista, josta oli välittömästi seurauksena myöskin monien muiden hyvin tärkeiden elintarvikkeiden hintojen korotukset, syntyi se keväinen palkkaliike, joka osittain pysäytettiin F-sopimuksella. Mm. metallialalla voidaan sanoa, että kaikki perusjärjestöt olivat yksimielisiä siitä, että he keväällä irtisanotut palkkakohdat työehtosopimuksessamme on saatava uudelleen solmituiksi. Mutta ehkä kaikkein suurin perussyö oli ensinnäkin palkkojen pienuus, mutta vielä eräs toinenkin seikka, että oli olemassa erittäin sekava palkkaus, joka pääasiassa johtui palkkasäännöstelypäätöksestä. Siksi perusjärjestöissä ensin oltiin pääasiassa sitä mieltä, että on siirryttävä pois pohjapalkkasysteemistä ja että käytäntöön "on saatava miniripalkkasysteemi, mikä käytännössä merkitsee sitä, että sovittiin kunkin palkkaryhmän alimmat palkat. Ja edelleen, että niistä monenmoisista lisistä loppujen lopuksikin päästäisiin, ioska muodostui tilanne työpaikoilla jo sellaiseksi, että oli paljon työntekijöitä, jotka eivät pystyneet edes omaa palkkaansa laskemaan. Näissä nier-

ieissä perusjärjestöjen esitykset liiton välityksellä jätettiin työnantajille, mutta koska hässä neuvotteluissa Työnantajain Keskusliiton esityksestä ei päästy minkäänlaiseen tulokseen, alkoi maassamme huomattava työtaistelu.

Kun tätä työtaistelua oli käyty muutama viikko, todettiin, että kaikki työläiset olivat yksimielisiä siitä, riippumatta mihinkä mielipideryhmään he Tkukin kuuluivat. Ei ollut kysymys oliko kommunisti vai sosialidemokraatti, vaan kaikki olivat yksimielisiä siitä, että nyt aloittamamme lakkotaistelu viedään voittoon ja että päässään pohjapalkasta ja päästään minimipalkka-järjestelmään.

J. Karvonen: Tämä vuosi 1950 on todella erittäin merkittävä siitä syystä, että oli monta lakkotaistelua ja siitä syystä, että oli porvarillinen hallitus olemassa ja sen seurauksena tämä on muodostunut erittäin vaikeaksi palkkatyöväestön kohdalla.

Tällä on syytetty yleensä sosialidemokraatteja siitä, niinkuin kommunistien tapana yleensä on, että he ovat tukeneet porvaristoa tai kieltäneet lakkoja, tai niin edelleen. Tällä 1950 vuoden ajalla niitä on kielletty. Mutta mitä sanotte, jos me olisimme eduskunnassa esimerkiksi hyväksyneet kommunistien aloitteet, joka vuonna 1950 tuli käsittelyyn, ns. kansallistamiskysymyksestä, jossa 10 § oli, että joka ryhtyy estämään, tai hidastuttamaan kansallistetun omaisuuden tai kansallistetun teollisuuden toimintaa, tuomitaan kuritushuoneeseen 2—8 vuodeksi, Kun meillä on sellaiset laitokset kuin rautatiet, Veitsiluoto, Outokumpu, Valtion Metallitehtaat ja muut, jotka ovat kansallisoimaisuutta ja kun meillä oli porvarillinen hallitus, meitä silloin syytettiin työväestön pettämisestä, kun hylkäsimme tämän lakialoitteen, mutta jos porvarillisella hallituksella tämä laki olisi käytettävänä, niin veturimiehet eivät olisi päässeet, enää luudan käsittelyllä, vaan ne olisivat tällä kertaa 2—8 vuoteen kuritushuoneessa samalla tavalla, kuin myöskin Outokummun ja samalla tavalla Veitsiluodon ym.: laitoisien lakkolaiset.

V. Vuori: Minun täytyy ensin pahoitella sitä* että tullessani edustajaksi tähän edustajakokoukseen, saan 3 minuutin puheenvuoron, kun sen sijaan ne, joille minun pitäisi vastata* saavat kyllä rajoittamattomasti ääntä. Palkkakysymys selvittelyä ei voi mitenkään suorittaa 3 minuutissa, joten lyhyesti esitän tässä vain muutamia kysymyksiä asianomaisille vastata* vaksi.

Ensinnäkin haluan yhtyä edustaja Olavi Järyelään siinä, kun hän mainitsi, että edustajakokouksen enemmistön olemassaolo perustuu junttaukseen. Minä pyytäisin Järyelää yhtymään siihen, että F-sopimuksen aikaansaaminen perustui myöskin junttaukseen, sillä aivan selvästi SAK:n toimitamat äänestysliput olivat täydellisiä junttalappuja aina mielessä, että siinä sanotaan, että "Hyväksyn saavutetun palkankorotuksen", "En hyväksy, vaadin lakkosi". Suurin piirteittäin lyhyesti ajatus oli, ainakin tämä.

Samoin haluan tietää, mihin joutuivat metallityöläisten kesälomat. Samoin pyytäisin tiedustaa, miten palkat nousivat markkamääräisesti, mitä A-sopimuksella on saatu, jotta iuottamusmiehinä voisimme selvittää ne työläisille ja saada tosiaankin A-sopimuksen mukaiset ansiot. Lisäksi minä totean, että tämän kokouksen enemmistö, sosialidemokraattinen enemmistö, tosiaankin perustuu porvarilliseen diktatuuriin, jos oikein ymmärrätte. Teidän oikeutenne on siinä, mikä perustuu poliisien patukkaan ja konepistoolin piippuun.

T. Kokko: SAK:n sääntöjen 2 §:n mukaan SAK:n tarkoituksena on jäsenistönsä palkka-asioiden hoitaminen. Niinkuin Te, hyvät edustajatoverit, jotka olette tulleet sieltä työpaikoilta, tiedätte, että työläisten palkkasalat ovat tällä hetkellä sellaiset, että siellä eivät ole tyytyväisiä myöskään.

teidän sosialidemokraattisten edustajien toverit. Kysymys on siitä työntekijäin palkka-asian käsittelystä, joka perustuu nyt viime vuoden toimintakertomukseen ja josta täällä teidän taholtanne on esitetty puheajan rajoittamista. Meillä ovat kumminkin sieltä ne jäsenet, jotka ovat meidät valinneet tänne edustamaan nimenomaan korostaneet, että palkka-asia on kaikkein tärkein työntekijöille tällä hetkellä. Me emme tätä asiaa saisi täällä, käsitellä ja siitä keskustella ja myös sen kohdalla antaa ohjeita seuraavalle SAK:n hallinnolle.

A-sopimus niin paljon kuin siitä on puhuttu, on nyt jo heikko. Sen myöntää varmasti suurin osa työntekijöitä, että se oli epäedullinen työntekijöille. Tästä on vaikka kuinka paljon konkreettisia esimerkkejä esitettävänä. Valitettavasti tämän 3 minuutin aikana niitä tietysti ei ehti tässä, esittää. Mutta otan yhtenä esimerkkinä ne työkohtaisuudet, jotka määrättiin ja jotka antoivat työnantajalle entistä täydellisemmän riistovallan työntekijöihin nähden.

A. Reunanamo: Minä olen tyydytyksellä merkinnyt, että arvostellessani A-sopimusta täällä myöskin yhtyi enemmistöryhmästä toveri Rantanen samaan ajatukseen A-sopimuksen työkohtaisuuden turmiollisuudesta ja myöskin kesälomakysymyksessä. Ihailen, että hän myöskin osoittautui saman kannan omaksuvaksi.

Viimeinen puheenvuoroni jäi minulta kesken mainitessani mm. inflaatiokysymyksestä ja kosketellessani Sumun esitystä avauspuheessaan, jossa hän näki inflaation perussyyn Neuvostoliitolle luovutetuissa maa-alueissa ja sotakorvausten maksamisessa. Hän unohti mainita siinä, kuka oli syyppää viime sotaan meidän maassamme, kutka silloin istuivat hallituksessa johtaessaan sotaa Neuvostoliittoa vastaan ja kuka myöskin oli syyppää siihen, että aiheutettiin se setelimäärän lisääntyminen, joka tosiasiaassa on perussyyn inflaation liikkeelle lähtemiseen.

Koska aikani on rajoitettu, pyydän saada esittää edustajakokouksen hyväksyttäväksi päätöksen:

"SAK:n edustajakokous antaa jyrkän paheksumisensa SAK:n työvaliokunnalle ja valtuustolle toimintavuonna 1950 harjoitetusta työläisten vastaisesta palkka- ja työehtojen hoitamisesta, että ns. Auran sopimus viipymättä puretaan ja työläisten palkat korotetaan elinkustannusten nousua vastaavasti."

O. Leskinen: Pyysin puheenvuoron tässä kysymyksessä sen takia, että puheenjohtaja Sumu täällä aikaisemmin väitti että vuoden 1950 suuret lakot olisivat epäonnistuneet sen syyn takia, että kommunistit noin löivät niinkuin tikarilla selkään siinä. Tämä juttu ei pidä paikkaansa, sillä metallilakkojen ja "muidenkin lakkojen epäonnistuminen johtuu siitä, että vuonna 1949 jo SAK:n taholta itsestään lähdeittiin lyömään toista osaa työväestöä ja vahvistettiin porvarien rintama; a. Se, että kommunistinen sanomalehdistö metallilakon aikana varoitti työläisiä siitä petoksesta, mikä tässä lakon yhteydessä tulee olemaan työläisiä kohtaan, se osoittautui oikeaksi, koska se sopimus, joka tehtiin metallilakon jälkeen, on osoittautunut tänä päivänä käytännössä monella alalla mahdottomaksi sovelluttaa. Tänä päivänä ja näihin aikoihin metalliliiton piirissä myöskin taistellaan kesälomien puolesta, jotka menetetettiin tässä — eikä tässä oikeastaan ollut jo yksi sellainen seikka, joka olisi pitänyt huomioida tämän lakon yhteydessä ja josta työväen lehdet varoittivat näitä lakonjohtajia, silloin kun lakko oli olemassa. Syy metallilakon epäonnistumiseen ei siis ole ollut se mitä täällä on väitetty, vaan syy on juuri siinä, että ammattiyhdistysliike on lyöty sitä kautta hajalle ja annettu työnantajille ja kapitalisteille valtit kouraan; ja ne tulevat lyömään joka ainoan liiton peräkkäin näissä lakko-

taisteluissa, kun näitä sillä tavalla käytetään, että yksi liitto kerrallaan vie-
dään lakkoon.

E. Niitty: Minä en tässä ajassa ylimalkaan lähde kahlaamaan sitä
jfcakkea, mikä viime vuoden palkkakysymyksen yhteydessä olisi aiheellista.
Minä vain haluan tässä siten, kuin aika riittää, todeta, että viime vuoden
aikana tämä A-sopimus ja sen yhteydessä hyväksytty työkohtaisuus on eräs
palkkapolitiittisesti tärkeä asia, ja mikä vielä on ikävällä todettava, se on
siinä mielessä ratkaiseva, että työnantajat ovat jälleen saaneet puhutettua
"meidän keskusjohtomme mukaansa omia tarkoituksiahsa ajamaan. Meillä
on aikoinaan hyväksytty yleissopimukseen ns. 1 kohta, jossa tarkoitetaan
työtutkimuksien ja rationalisoimisen hyväksymistä tuollaiseksi palkkauksen
poliittiseksi ohjelmakohdaksi. Tänä päivänä eivät vielä tiedä meidän liit-
tomme nokat, en tiedä, tietävätkö SAK:n nokat, mitä loppujen lopuksi
merkitsee yleissopimuksen 7 kohta. Me olemme siellä työpaikoilla joutuneet
työnantajan kanssa taistelemaan, ja te hyvät toverit, jotka ette vielä ole
«en kansa painaneet, tulette sen varmaan huomioimaan, että se on ollut koh-
talokas virhe, 7 kohta yleissopimuksessa. Nyt on tässä A-sopimuksessa edel-
lytetty työkohtaisuus toinen kohtalokas virhe, toinen sellainen ase työnan-
tajan kädessä, jolla se voi meitä kuristaa ja aina vain selittää olevansa ni-
menomaan sopimuksen pohjalla. Ja kun me emme saa ylempää apua, niin
me joudumme steUä taistelemaan siten kuin voimme. Täällä on minun syy-
tä yhtyä toveri Rantaseen, kun hän aivan vilpittömästi' arvosteli tätä työ-
kohtaisuutta — ihmettelen vain sitä, miksi hän ei ollut valmis taistelemaan
meidän kanssa tämän A-sopimuksen hyväksymistä vastaan. Mutta parempi
myöhään kuin ei millöinkaän. Minä sanoisin, että jos toveri Rantanen olisi
taistellut silläkin tarmolla kuin esim. allekirjoittanut A-sopimuksen hyväk-
symistä vastaan, hän vielä tänä päivänä olisi VL:n pääluottamiismiefaenä.

Puheenjohtaja: Kokous keskeytetään ruokailua varten kello 19.
Kokousta jatketaan kello 20.30 'täsmälleen.

Kokous keskeytetään kello 18.59.

Kokousta jatketaan kellj 20.30.

Puhetta johtaa Palander.

Jatketaan keskustelua:

Juholin: Tuon teille tähän edustajakokoukseen terveisiä työpaikoil-
ta ja niitä ajatuksia, mitkä siellä työntekijäin keskuudessa liikkuvat.

Viime syksynä käyty ankara metallilakko johti A-sopimukseen, jonka jäl-
keen totesimme työpaikoillamme joutuneemme uuteen taisteluun, taiste-
luun palkasta. Kesti puolitoista kuukautta, ennenkuin esimerkiksi Tampe-
reen teollisuuslaitoksilla päästiin A-sopimuksen soveltamisessa sellaisiin tu-
loksiin, että voitiin todeta urakkamiesten kohdalla asian olevan edes suun-
nilleen järjestyksessä ja tälläkin hetkellä on vielä olemasa epäselvyyksiä
asiassa..

A-sopimuksen solmiamisen yhteydessä tuli työehtosopimukseen lisäksi
muutamia oleellisia muutoksia, jotka huononsivat mainittua sopimusta. En-
simmäiseksi mainitsin kompehsaatiotakeen poistamisen aikapalkalla työs
lenteleville niiltä työntekijöiltä, sekä erikoisammattimiesten kohdalla ns.
tarkistusementin, joka määrittelee näiden työntekijäin palkan tarkistuk-
sen määräajoin. Lisäksi sopimukseen jäi varsin suuri aukko vuosijps&akor-
vauksen menettämiseen nähden, joka meillä nyt on näkyvissäkin' ollut,
koska työtuomioistuin on asian ratkaissut työntekijöille epäedullisesti.

Näin ollen valtaosa Tampereen metallityöläisiä tuo kauttani tälle edus-
tajakokoukselle sellaiset eväät, että' se on tyytymätön A-sopimukseen. Ja
toivonkin, että nämä edustajatoverit myöskin tässä etualalla tuovat tuolta

kentältä tänne edustajakokoukseen niitä eväitä, mitä he varmasti ovat saaneet kukin piiristään.

A. Prunnila: Täällä on useaan otteeseen mainittu toveri Pessin ja muiden kansandemokraattien esittämästä kansallistamislakiesityksestä oleva kurinpidollisuuspykälä. On tahdottu tämä pykälä esittää sellaisena, että sillä muka rangaistaisiin työntekijöitä.

• Nämä esittäjät varmastikin pitävät työntekijöitä tuotannon sabotoijina. Näinhän ei asianlaite ole. Työläiset eivät ole koskaan saboteeranneet tuotannon kehittämistä ja edistämistä, päinvastoin.

Tämä pykälä on tarkoitettu niitä vastaan, jotka tosiaankin pyrkivät ja pyrkisivät kansallistettua tuotantoa ja sen kehitystä jarruttamaan. Olisiko oikein, että tällaisia henkilöitä ei millään tavalla, rangaistaisi? Sehän ei ole oikeudenmukaista, että yhteiskunnan hallussa olevien tuotantolaitosten piirissä voidaan pitää ihmisiä, jotka tekevät kaikkensa tämän tuotannon jarruttamiseksi, ja juuri tällaisia henkilöitä varten on tämä kurinpidollisuuspykälä tähän lakiesitykseen otettu eikä suinkaan tavallisia ihmisiä, palkkatyöläisiä varten, jotka työskentelevät tuotantolaitoksissa ja varsinkin yhteiskunnallistetuissa tuotantolaitoksissa tuotannon edistämiseksi eikä jarruttamiseksi.

Täällä edustaja Karvonen esitti, että rautatieläiset, joutuisivat tämän kurinpitopykälän alaisiksi. On mahdotonta tällaista ajatusta ymmärtää. Mutta tämä antaa minulle myöskin käsityksen siitä, että minä alan ymmärtää edustaja Karvosta, joka meteäpalkkalautakunnassa saamiensa tietojen mukaan ehdotti, että hevosajomiesten kohdalta palkkakeroa alennettaisiin. Kun ajatukset (Puheenjohtaja; Aika loppuu!) ovat sellaiset kuin Kanervalla, että palkkatyöntekijät ovat tuotannon sabotoijia, niin silloin tämänkin aatoksen ymmärtää.

A. Happonen: Reunamon ensimmäisen puheenvuoron ja eräiden toisten puheenvuorojen provosoimana minä halusin antaa SAK:lle tunnustuksen sen harjoittamasta keskitetystä ja solidaarisesta palkkapolitiikasta, jota näinä vaikeina säännöstelyn vuosina on harjoitettu, ja erikoisesti siitä palkkapolitiikasta ja niistä tuloksista, jotka sisältyvät SAK:n viime vuoden toimintaan. Minun käsitykseni mukaan maamme ammattiyhdistysliike ei ole koskaan tehnyt niin hyvää sopimusta kuin oli tämä ns. F-sopimus. Myöskin A-sopimus, huolimatta siitä, että siinä epätarkkoja sanontoja on, on tuonut palkkatyöntekijöille melkoisia palkankorotuksia. Mm. juuri sille alalle, mitä minäkin edustan, se on tuonut 10—20 %, jopa hieman päällekin. Tämä F- ja paljon moitittu A-sopimus on tuonut liikealan pienipalkkaisille työntekijöille n. 70 %:n palkankorotuksen viime vuoden aikana, eräissä tapauksissa jopa 98:kin %.

On senvuoksi siivotonta käyttöä; sellaista kieltä, jota mm. Elintarvike-, työläisten Liiton puheenjohtajan asemassa oleva mies käytti SAK:n palkkapolitiikasta.

Tämä ei tietenkään merkitse sitä, että näiden sopimusten jälkeen liikealan enempää kuin muidenkaan alojen palkat ovat missään nimessä liian suuret, eteenpäin on mentävä, ja minä toivon, että SAK edelleenkin jatkaa tätä keskitettyä, palkkapolitiikkaa. Sillä tavoin parhaiten voidaan pienempipalkkaisten ja heikosti järjestäytyneiden ryhmien palkkakäsymykset hoitaa.

Kun täällä vähemmistön taholta on niin voimakkaasti esiinnytty palkkakäsymyksen ja työehtokäsymyksen rintamalla, niin minä en malta olla huomauttamatta, että kun me joudumme kenttätyössä valvomaan näiden tehtyjen sopimusten noudattamista, niin suurin vaikeus tai hyvin suuret vaikeudet meidän liittomme piirissä on ollut liikkeissä, joissa on kommunis-

tinen johto. Mainitsen vain erään osuusliikkeen tapauksen, jossa toimitusjohtaja on kommunistinen ja jossa palkkasaatavat juuri F-sopimukseen nojautuen tekivät lähes miljoonan markkaa, jotka perimme takakäteen. Ja jonkinlaisen käsityksen tämän summan suuruudesta saamme, kun mainitsen, että liikkeen edellisen vuoden vuosivoitto oli pienempi kuin mitä tämä liike joutui työntekijöilleen takamaksuina suorittamaan. Samainen liike on jo aikaisemmin ollut oikeudessa ja menee aivan näinä päivinä liittomme viemänä oikeuteen sen johdosta, että tehtyjä työehtosopimuksia (Puheenjohtaja: Aika loppui!) ei ole noudatettu. (Kokouksesta: Mikä liike se on?) — Alavuden Osuusliike,

J. Kanerva: Minä haluan jollakin tavalla puuttua kysymykseen, millä tavalla SAK on tätä palkkakysymystä hoitanut, sen syyn takia, koska siinä tapahtui sellaisia virheitä, sanoisin, joita ei olisi saanut syntyä näin suuren palkkaliikkeen yhteydessä. Meidän täytyy muistaa, että oikeastaan ensimmäisen kerranhan maamme järjestynyt palkkatyöläisten armeija joutui sellaiseen tilanteeseen, että se joutui luomaan uudet palkkasopimukset koko maan käsittävässä ~ mittakaavassa kaikkien liittojen kohdalta ilman, että niitä käsityksiä valtion määräämät ohjepalkat perustivat. Keväällä kun lähdettiin asiaa ajamaan, täytyy sanoa, että ennenkuin päästiin toukokuuhun, niin silloinhan oli kaikkien liittojen rintama, melko yksimielinen. Kaikki liitot olivat ja voin antaa tässä sen verran tunnustusta myös SAK:lle, että se johti kysymystä sikäli, että kaikkien liittojen oli tehtävä yhtäaikaaisesti sopimukset siihen asteeseen että voidaan antaa uhkavaatimukset myös työnantajille. Sitten syntyi tämä yleislakkovaroitus, niinkuin tiedämme, ja F-sopimus. Me tiesimme silloin jo mitä seuraa F-sopimuksen yhteydessä, koska peruskysymyksen, työehtosopimusten laatiminen jäi hämäämään tulevaisuuteen. Ainakin minun täytyy sanoa liittoni puolesta, että olisi ollut edullisempaa keväällä hoitaa, tämä työehtosopimuksien kysymys lopulliseen voittoon liittojen tekemien esitysten pohjalta kuin se, että siirrettiin syksyyn, joka syntyi sitten A-sopimuksen pohjalta. Ja täytyy huomauttaa vielä yksi äärettömän, kuinka voisi sanoa, suorastaan SAK:lta edesvastuuton teko siinä suhteessa, että lähdettiin työehtosopimuksia lopulliseen muotoonsa viemään rikkinaisissa riveissä. Kyllähän me tiedämme sen, ettei yksi metalliliitto, ei yksi puuliitto pysty työnantajien yhteistä armeijaa kukistamaan. (Puheenjohtaja: Aika loppui!)

P. Lehtinen: Viime vuosi oli ehdottomasti tärkein sodanjälkeisistä vuosista Suomen työväestölle huomioonottaen sen, että sinä aikana saatiin jo hyvinkin suuriin epäkohtiin liukuneisiin peruspalkkoihin huomattavat korjaukset, sellaiset korjaukset, jotka toivat mahdollisesti palkkatasoon tuollaisen yleisen rajankin. Varsinkin metallialalla tämä kysymys oli hyvin tärkeä, ja tämän johdosta voidaan nyt jo todeta, että konepajoissa palkkataso huomattavasti nousi. Jo tämän vuoden tähän ajankohtaan päästäessä monet työntekijät ovat todenneet, siitä keskusteltiin juuri tämän kokouksen kynnyksellä työpaikoilla, että heidän palkkatasonsa tai palkkansa määrä on nyt jo tänä vuonna noussut sellaisiin lukuihin, että ne lähentelevät viimevuoden kokonaisansiota, siis lähentelevät jo tuossa kahta ja puoltasataa markkaa. Se, että tämän tehdyn sopimuksen soveltaminen työpaikoille tuottaa suurta vaikeutta, se ei varmastikaan ollut SAK:n eikä metalliliitonkaansy, vaan hyvin suurelta osalta kommunistisen lehdistön ja kommunistisen ammattiyhdistysväen syy. Sehän aivan avoimesti antoi työnantajille asean tulkita tätä sopimusta mahdollisimman huonosti.

Tällä Juholta, ruokailutauon jälkeen valitti ja moitti tehtyä sopimusta ja mitenkä se työpaikoilla vieläkin tuottaa vaikeuksia, mutta muistaako hän, mitenkä hän itse neuvotteluja käytäessä Tampellassa tulkitsi tätä sopimusta?

Hänhän sanoi työnantajien läsnäollessa: "Ei tästä sopimuksesta mitään irti saa". Ei tällä puheella ainakaan korjattu sitä työntekijäin vaikeutta, mikä oli olemassa. Ja mitä tulee tämän käydyin taistelun tukemiseen, minä kysyn eräiltä tampeffelaisilta liittojen toimitsijoilta, jotka ovat nytkin täällä edustajan valtakirjalla, missä ovat ne listat, joilla teidän ainakin piti kerätä metallilakkolaisille varoja ja jotka he jättivät tilittämättä Tampereen keskusliiketoimikunalle. Minusta olisi ollut paljon reilumpaa, että nämä henkilöt ainakin olisivat jättäneet arvosteluja vähemmäksi, koska he eivät itsekään loppuun asti tukeneet käytyä taistelua. Kyllä minusta meidän olisi tässäkin kokouksessa annettava tunnustus SAK:He siitä politiikasta, millä se hoiti viime vuoden aikana palkkapolitiikkaa.

J. Kivi: Muutama kuukausi F-sopimuksen jälkeen syntyi uusi palkka-vaatimusten aalto ja sitä seurasi, niinkuin tunnettua, suuret lakot. Kun jouduttiin avoimeen taisteluun, oli sosialidemokraattisilla herjoilla kompromissinteko työnantajaherrojen kanssa paljon vaikeampi saada kuin F-sopimuksen aikana-. Kemoksi valittiin tällöin väsyttystaktiikka.. SAK antoi työläisten kamppailla pari kuukautta antamatta lakossa olleille minkäänlaista ratkaisevaa tukea, vaikka siihen olisi ollut monenlaiset mahdollisuudet. Mutta kun työläiset jo olivat lakossa väsyneet, uskallettiin näiden herrojen taholta lähteä tekemään sellaista sopimusta työnantajaherrojen kanssa, joka tunnetaan A-sopimuksen nimellä. (Kokouksesta: Jonka Kivi allekirjoitti!) Tämä sopimus alensi työläisten palkkoja varsinkin yläpäässä. Työkohtaisuusjärjestelmä, joka tähän sopimukseen on otettu, antaa työnantajille miltei rajattomat mahdollisuudet määrätä työläisten palkoista. Täällä on jo sanottu, että A-sopimus on saanut työläisten yleisen tuomion. Työläiset vaativat sitä purettavaksi. Tänä aamuna minua pyydettiin puhumaan Kone- ja Sillan työntekijäin kokoukseen, jossa oli läsnä n. 500—600 henkeä. (Kokouksesta: Paljonko?) Tämä kokous pyysi minua tuomaan tälle edustajakokoukselle sellaiset terveiset, että työläiset eivät hyväksy A-sopimusta. Erikoisesti tämä kokous vaati, että SAK:n on toimittava niin, että työläiset tulevat tänäkin vuonna saamaan täyden loman täydellä lomakorvauksella. Nämä työläiset korostivat sitä, että A-sopimus on niin kierosti laadittu, että sillä eksytetään työläiset mm. tässä vuosilomakysymyksessä. Mutta nyt ovat monien työläisten käsitykset muuttuneet. Työläiset näkevät, että kansandemokraatit olivat oikeassa vastustaessaan tätä A-sopimusta. Tämä on meidän jälleen todettava tämän toimintakertomuksen yhteydessä.

O. Varpe: Ennenkuin jatkan keskeytettyä puheenvuoroani, saan kai luvan esittää, että (Kokouksesta: Saat!) vähän ennen ruoka-aikaa allekirjoittaneen tykö tuli eräs lähetystö, joka tiedusteli pääsyä tänne kokoukseen, mutta joka heiltä evättiin, ja he esittivät seuraavan kirjelmän, mikä on osoitettu Suomen Ammattiyhdistysliiton 6. edustajakokoukselle.

Puheenjohtaja (koputtaa): Ei tässä kokouksessa lueta niitä kirjelmiä!

Varpe: Tämä koskee joka tapauksessa asiaa, josta tällä hetkellä keskustellaan.

Puheenjohtaja: Kehoitän puhujaa palaamaan asiaan.

Varpe: Tämä koskee A-sopimusta, on vuosilomasta kysymys nyt, tässä on kysymys nyt —

Puheenjohtaja: Ei ole kysymys siitä.

Varpe: Haluan kuitenkin jättää nämä tänne.

Puheenjohtaja: Se on eri asia.

Varpe: Jatkan keskeytynyttä puheenvuoroani.

Kun tämä A-sopimus solmittiin, totesivat täällä useat puheenvuoronkäyttäjät ensinnäkin sen sopimuksen heikkouden juuri siinä, että luovuttiin siitä

minimipalkkavaatimuksesta, joka tietääkseni oli kaikkien osastojen yksimielinen esitys liitoille. Siirryttiin edelleen ohjepalkkasysteemiin ja, mikä ikävintä, otettiin pykälä työkohtaisuudesta, josta täällä ovat useat edustajat maininneet. Erikoisesti Turussa on tätä kysymystä käsitelty ja lähtiessäni tänne oli myöskin edustajain evästyskokous, jossa annettiin eväksi esittää, että tämä A-sopimus purettaisiin ja työntekijöille vaadittaisiin SAK:n edustajakokouksen päätöksellä, että myös lomat saataisiin pitää keskeytymättöminä.

Koska näitä ei annettu lukea, niin joka tapauksessa näitä asioita koskivat.

U. R a j a l a : Kun on nyt tullut seuranneeksi viime aikoina, viime vuosieni aikoina kommunistilehtiä sekä myöskin niitä puheenvuoroja, joita yhbe-TOJsyysryhmäksi itseään nimittävä ryhmä tässä kokouksessa näinä päivinä on esittänyt, niin on tosiaankin tullut itseltään kysyneeksi, että kuinka alas työläisten elintaso Suomessa onkaan valunut. Täällä on vuodesta toiseen Tiibä kertomuksia käsitessä luettu prosenttilukuja, jotka ovat hyvin suuria, osoituksena siitä, kuinka paljon minkäkin kertomuksen yhteydessä on elintaso työläisiltä laskenut. Minun nähdäkseni alkavat jo nämä prosenttiluvut «Ha siinä pisteessä, että mitään elintasoa Suomen työläisillä tällä hetkellä ei ole olemassa. (Naurua.) Kyllä minun nähdäkseni asia kuitenkin on niin, «ttä seurailtuamme yleistä elintasoa Suomen maassa työläisten keskuudessa, •niin kyllä se sentään näidenkin vuosien aikana kaikista prosenttiluvuista huolimatta on noussut. (Naurua! Oikein!-huutoja.) Tällä en minä halua sanoa sitä, etteikö olisi korjaamisen varaa, kyllä sitä on yhä edelleenkin. Ei voida sanoa vielä tälläkään hetkellä, että työläisten, henkistä työtä tekevän kansanosan ja virkamiehistönkin keskuudessa elintaso olisi se, mikä sen tosiaankin tulisi olla. (Kokouksesta: El varmaankaan, miksi ei korjata!) "Mutta minä haluan sanoa sitä, että sitä on korjattu jo tämänkin kertomusvuoden aikana, jota me tällä hetkellä käsittelemme, senkin aikana sitä on iorjattu, yleisesti ottaen. (Kokouksesta: Hyvä!) Minä sanoisin, että itämän vuoden 'aikana tehdyt palkkapäätökset ovat huomattavasti laajentaneet Suomen kansan työväenluokan elintason korkeutta, siis antaneet huomattavasti useammille kansalaisille korkeamman elintason, kuin mitä se siihen saakka on ollut. Näin ollen täällä on esitetty vähemmistöryhmän taholta, «ttä lukekaa te enemmistöryhmäkin niitä tai käyttäkää enemmistöryhmäkin tästä toimintakertomuksesta puheenvuoroja vaikkapa luntista lukien, mutta nähdäkseni siihen el ole ollut aihetta, koska enemmistöryhmä on tyytyväinen tähän kertomukseen.

P. R o s m a n : Minulla on tosiaan käsissäni eräs lunttä, initä täällä Hietalahden työläisten taholla eilen pidetyn mielenosoituksen yhteydessä ja täällä käydyin mielenosoituslähetyksen yhteydessä tarjottiin puheenjohtaja Sumulle ja pääsihteeri Lindblomille. lähetystää ei ole otettu tähän edustajakokoukseen vastaan ja minä olen lupautunut esittämään heidän terveisensä. Se kuuluu seuraavasti: —

Puheenjohtaja (koputtaa)•_ Palaa toimintakertomukseen.

R o s m a n : "SAK:n 6. edustajakokous —"

Puheenjohtaja koputtaa.

R o s m a n : Tämä koskee palkkasääntelypäätöstä, näitä palkkoja.

Puheenjohtaja: Ei se koske. (Koputtaa.) Puheenvuoro on loppu.

R o s m a n : Pyydän pöytäkirjaan liitettäväksi tämän lausunnon..

Puheenvuoro työjärjestykseen:

J. H a k u l i n e n : Kommunistit näyttävät nyt kaikesta päätellen yrittävän, tehdä tätä kokousta suorastaan ranttamapeliksi. Mä nyt demokratiankaan nimessä sentään saa tehdä mitä tahansa. (Kokouksesta: Eikä puhua mitä tahansa!) Sillä eihän tämä kokous ole velvollinen ottamaan vastaan minkä-

laisten lähetystöjen tahansa lähettämiä kirjelmia. (Kokouksesta: Asiaan!> ne voidaan osoittaa ao. järjestöille kirjeellisesti, jos tarvitaan. (Kokouksesta r Asiaan!) taikka jättää ne kansliaan. Minä esittäisinkin puhemiehistön har- kittavaksi, että eikö ole syytä kieltää sellaisten edustajien puheoikeus, jotka, pyrkivät tarkoituksellisesti täällä häiritsemään kokouksen kulkua puhumalla sellaisista asioista, jotka eivät varsinaisesti kuulu työjärjestykseen. (Koko.uk- sesta: 'Hyvä!)

O. Lindblom: SAK:n edustajakokous kokoontuu sääntöjen mukaan, määrätyin väliajoin. Sen työjärjestykseen otetaan määrätyt kysymykset ja, asiat käsitellään siinä järjestyksessä, kuin ne ovat työjärjestyksessä. Kom- munistien toimesta on masinoitu eri työpaikoille kokouksia ja niiden lähe- tystöjä käymään täällä. Jokainen lähetystö on esittänyt vaatimuksen saada tulla esittämään kirjelmänsä tämän kokouksen edessä. Tämä on kuulunut siihen marssi-, viivyty- ja jarrutustadsteluun, joka on kokouksen vähem- mistöryhmän ohjelmassa. Mutta kaikkein mielenkiintoisinta on, että Rosmon tulee tänne esittämään kokouksen ulkopuolelta kirjelmia, vaikka hän tänä. aamuna, silloin kun puuliiton ryhmää pyydettiin valokuvattavaksi, halusi kokouksen lausuvan julki, että ulkopuoliset eivät saa häiritä kokousta.

U. Syrjä: Kaikissa edustajakokouksissa m.m. edellisessä SAK:n edus- tajakokouksessa tuli sähkösanomia ja lähetystöjä ja niitä otettiin vastaan. Onhan luonnollista, että jäsenistö, joka ei voi olla kokouksessa mukana, ha- luaisi myöskin tuoda tervehdyksen tälle kokoukselle ja lausua mielipiteensä.. Tämän johdosta esitän minä paheksumiseni siitä, että Hakulinen täällä esitti sellaista, että näitä lähetystöjä ja esityksiä ei otettaisi vastaan, joita, tälle- kokoukselle pyydetään esittämään, sillä yleisen tavan mukaan tällaisia esi- tyksiä on ennen otettu vastaan. (Kokouksesta: Menkää torille!)

Puheenjohtaja: Leskinen on pyytänyt työjärjestykseen. (Kokouk- sesta: Eivät ne kaikki ole työjärjestykseen.)

Leskinen: Olen pannut merkille, että ulkomaisten sanomalehtien, edustajille on varattu paikka kokoussalin parvekkeella. Näiden edustajien joutuessa on myöskin Neuvostoliiton ammattijärjestön pää-äänenkannattajan. Trud-lehden edustaja. Kun kyseessä on ulkomaisen lehden ja lisäksi veljes- järjestömme lehden edustaja, esitän, että puhemiehistö kutsuisi kyseessä ole- vien lehtien edustajat tänne, missä ovat muutkin ulkolaiset kutsuvieraat. Tilan ahtaus ei liene esteenä tämän varsin vaatimattoman huomaavaisuuden, osoittamiseksi ulkomaisia vieraita kohtaan.

A. Sumu: SAK:n sääntöjen 9 §:n 8) kohdassa sanotaan: "Alustuksia ja esityksiä varsinaiselle edustajakokoukselle ovat oikeutetut tekemään kaikki jäsenlii- toit ja niiden alaiset osastot. Ne on jätettävä kirjallisesti työvaliokun- nalle liittotoimikunnan lausunnon seuraamana viimeistään neljatoista viikkoa ennen varsinaista edustajakokousta. Jäsenliittojen alaiset osastot lähettävät esityksensä liittonsa toimikunnalle, vähintään neljä kuukautta ennen varsi- naista edustajakokousta." Esitysten jättämisaikä tälle SAK:n edustajako- koukselle on mennyt umpeen ja sitä paitsi tämä edustajakokous ei ota vas- taan mitään tilapäisten työpaikkakokousten kirjelmia eikä päätöslauselmia. Tälle edustajakokoukselle tarkoitetut esitykset on ollut jätettävä meidän, sääntöportaita myöten kulkien ja määräaikoja noudattaen.

A. K a u h a n e n: Minä pyydän yhtyä kannattamaan Leskisen tekemää, esitystä.'

A. S i r o: Täällä on vähemmistöryhmää syytetty aina epärehellisyydestä, vaikka tietäkseni me olemme menelleet kaikissa asioissa mallikelpoisesti. (Kokouksesta: Kyllä! Naurua.) Minä pyytäisin SAK :n oikeisto johtoa osoitta- maan rehellisyyttä ja tunnustamaan rehellisesti, että he ovat kaikessa viime- aikaisessa palkkaliikehtimiBessään joutuneet antautumaan, he ovat joutuneet

antautumaan työnantajille, he ovat joutuneet antautumaan myös omille hallitusherroilleen. Selvästihän on osoitettu, mitenkä SAK:n valtuusto antoi työvaliokunnalle ohjeen siitä, että aikapalkkalaisten palkkoihin on saatava määrätty korotus (Kokouksesta: Ja saatiin.)——saatan, mutta SAK antautui. Saatiin 7,5 %, mutta saatiin nollakin. Samoin kävi myös F-sopimuksen, (Kokouksesta: 15 %) samoin kävi myös A-sopimuksen. Minä sanoisin näin, että kun SAK on hoitanut näitä kysymyksiä, sen olisi pitänyt hoitaa ne myöskin siten, että jokainen ryhmä olisi tullut saamaan edes sen osan, mitä näillä sopimuksilla on aikaansaatu. Näin ei kuitenkaan käynyt meidän ryhmämme kohdalta. (Kokouksesta: Sinä olet huonosti hoitanut!)

Kun F-sopimusta sovellettiin ja kun se tehtiin aikaan, SAK:n taholta ilmoitettiin kaikille liitoille: Ellei sitä ole siihen ja siihen päivään mennessä saatu, ilmoitetaan tästä työvaliokunnalle. Me menimme ilmoittamaan tästä SAK:n työvaliokunnalle, me kolkutimme Lindblomin ovelle ja avasimme sen. Hän sanoi: millä oikeudella olette tulleet tänne, ette ole antaneet minulle puhelimitse tietoa. Meidän matkassamme oli eräs sosialidemokraatti Mäkelä, hän ihmetteli sitä tapaa, millä toveri Lindblom otti meidät vastaan. Me pyysimme moneen kertaan, että SAK antaisi tämän asian takia meille tukensa, siis F-sopimuksen perilleviemiseksi, mutta sitä tukea me emme saaneet. SAK on kyllä maininnut lehdistössä ja muuallakin, että vain SAK:n avulla me tulemme sen saamaan. Tämä on kuitenkin väärä olettaus, niinkuin voidaan todeta siitä kirjelmästä, jonka Kekkonen lähetti työvaliokunnalle vastauksena SAK:n kirjelmään. Kekkonen nimenomaan mainitsi, että tämä kysymys oli jo joutunut sille asteelle ilman SAK:n kirjetäkin, että tajonmiehille olisi tullut myönnettyksi tuo F-sopimuksella saatu korotus. Minä puhun vain tästä F-sopimukseen mukaisesta korotuksesta en puhu siinä mielessä, että se tuottaa työntekijöille mitään, vaan puhun siinä mielessä, että sopimuksena se olisi pitänyt saada syntymään meidän oman liiton——

Puheenjohtaja: Aika, loppuu.

Puhuja: — — myös kun oli puhetta——:——(Kokouksesta: Pitää kesittää!)

J. Lindgren: Täällä on paljon puhuttu A-sopimuksesta, mutta täytyy sanoa vain metallimiesten kohdalla, että vaikka se on kovasti kuohuttanut, niin se on kuitenkin metallimiehille taannut jonkunlaisen pohjan toisenlaisen pohjan kuin mitä oli silloin lakkoon lähettäessä palkkojamme hoidettaessa. Se on tosiasia, että palkoista jatkuu taistelu työpaikoilla eteenkinpäin ja meidän alallamme se tulee jatkumaan aina, tuli sopimus minkäläinen hyvänsä. Kuitenkin on otettava huomioon, että syksyllä tämän sopimuksen astuessa voimaan siinä sattui metalliliiton kohdalla eräitä teknillisiä virheitä. Mehän muistamme tuon teknillisen virheen, jonka toveri Jaakko Kivi teki, kun hän tunnusti tuon sopimuksen, pistäen sen alle nimensä, mutta kuitenkin sitten joutui sitä anteeksipyyttämään sanoen että ei hyväksykään tuota sopimusta. Kuitenkin meille ainakin valtion metalliteiltään työläisille oli toveri Kiven edesottamuksista vielä tässä palkkakysymyksessä jonkinlaisia ikävempiäkin seurauksia, sillä jouduimme neuvottelemaan työpaikoilla A-sopimuksen soveluttamisesta. Meille työnantajan edustaja ilmoitti, että mitäs te pojat tulette tänne palkkoja vaatimaan, että teidän liitonne toinen puheenjohtaja Kivihän esitteli siellä, sanoi hänelle, että sinä maksat liian korkeita palkkoja täällä, (Naurua.) että minkäs takia te tänne tulette niitä esittämään. No tämän on luonnollista, että kun näinkin arvovaltainen henkilö, joka on samalla SAK:n työvaliokunnan jäsen, esittelee tällaisia ajatuksia, että se ei luonnollisestikaan paranna työntekijän asemaa työpaikoilla, kun jouduimme palkkakysymykssiämme hoitamaan. Siispä toivonkin, että kun

kysymyksiä hoidetaan, ainakin SAK:n työvaliokunnan jäsenet pidättyisivät tällaisista lausunnoista työnantajain kohdalla.

P. Rosman : Sen johdosta, että kokouksen puheenjohtajat eivät näytä hallitsevan kokouksessa vallinnutta tilannetta, minä esitän jyrkän paheksumiseni, ja toivon, että tästä lähtien (Kokouksesta: Paras rikkoja!) että tästä lähtien kokouksen puheenjohtajat myöskin hallitsevat kokousta siten, ettei käy kuten edellisellä kerralla ja jo aikaisemminkin^ että kokouksen edustajilta tullaan häikäilemättömästi ottamaan mikrofooni edestä pois. On syytä mainita, että erikoisesti äsken kunnostautui tässä Kansanedustaja Kalle Jokinen, joka allekirjoittaneen edestä lupasi ottaa mikrofonin pois. (Kokouksesta: Mikroskoopin hän Jupasi ottaa!)

A. Sumu : Täällä toveri Leskinen — muistaakseni hän se oli — Muurarien Liitosta, esitti, että tänne kokoukseen alas saliin kutsuttaisiin Trudlehden edustaja, joka on täällä kutsuvieraana niinkuin hän muistaakseni mainitsi, sanomalehtimiesten joukossa.

Asian laita ei ble näin. Me olemme tänine kutsuneet ne kutsuvieraat, joiden nimet on mainittu myöskin painetussa osanottajaluettelossa, sekä lisäksi ne, joista ilmoitukset olivat saapuneet niin myöhään, etteivät heidän nimensä ennättäneet painettuun osanottajaluetteloon. Mutta on tarkoin määritelty ne järjestöt, joiden edustajat täällä ovat kutsuvieraina, ja tämän mukaisesti meille myöskin ovat saapuneet ilmoitukset asianomaisilta järjestöiltä siitä, ketkä henkilöt edustavat näitä järjestöjä tässä kokouksessa.

Meillä on täällä kokouksessa useita sanomalehtimiehiä, on Neuvostoliitosta Trud-lehdestä, muistaakseni Ivestijasta ja Pravdasta. He ovat kaikki olleet täällä ainakin Ulkopuolella saapuvilla. Lisäksi on sanomalehtimiehiä Ruotista ja muutamista muista maista. Kalkki nämä sanomalehtimiehet ovat samassa asemassa. Heidät on sijoitettu parvekkeelle, josta heillä on täysi tilaisuus seurata kokousta ja sen kulkua. Minä en näe mitään' edellytyksiä siihen, että me asettaisimme jonkun sanomalehtimiehen erikoisasemaan. Asia olisi toinen, jos tämän sanomalehden edustaja olisi Neuvostoliiton. Ammattiliittojen Keskusneuvoston' taholta ilmoitettu kuuluvaksi Neuvostoliiton delegaatioon. Nyt hän on täällä samanlaisena sanomalehtimiehenä kuin muitkin sanomalehtimiehet.

Tämä on minun kantani ja minä uskon, että tämä on myöskin puhe-miehistön kanta tässä asiassa.

J. Hakulinen : Minä olen parin päivän aikana seurannut tämän toveri Siron lausuntoja, joka edustaa talonmiehiä. Hänen lausuntonsa ovat olleet senlaatuaisia, että minä olen halunnut tässä sanoa muutaman sanan. Eiköhän hyvät toverit ole asianlaita niin, että talonmiehet, jos mitkään, ovat sellainen ryhmä tässä maassa, joka SAK:n aikana on todella huomattavalla tavalla voinut muuttaa elämänsä olosuhteita. Ja siinä, minä voin vakuuttaa, ei Sirolla ole ollut suuriakaan ansioita, sillä jokaisen palkkaliikkeen, joka on ollut, sen on täytynyt SAK:n hoitaa. Hän on melketo pyytänyt, että SAK niistäisi häneltä nenän. Minusta sentään nenän siivouksen Siro saisi hoitaa, itse.

Virtanen : Kannatan täydellisesti täällä toveri Reunan tekemää ehdotusta palkka- ja työehtokysymyksestä.

E. Trygg : On helppo hoitaa sellaista huutokauppapolitiikkaa ja palkkapolitiikkaa kuin tässä maassa kommunistit haluavat hoitaa. Jos meikäläiset esittävätkin 5 mk, niin siellä heti he hihkaisevat kympin. Jos me yhdymme siihen kymppiin, niin silloin he sanovat, että heille tuli teknillinen virhe niinkuin Kiven kirjoittaessa metallisopimuksen alle ja sitten täytyi huutaa 15. Tällaisen tovereitten kanssa kun ollaan hoitamassa tässä maassa palkkapolitiikkaa ja lakkoja, joissa jokainen puhe, jokainen salainenkin suunnitelma julis-

tetaan tuolla torikokouksissa kaduilla ja turuilla lakon ja taistelun aikana, niin minä luulen, että olemme hetken kuluttua Tšhekkoslovakian tiellä, niinkuin he pyrkivät tätä asiaa hoitamaan. Ja minä uskon, että jos meidän kommunistit olisivat edes sopimuksista halunneet ottaa irti sen, minkä heidän olisi ollut mahdollista ottaa, niin ei täällä valitettaisi, vaan tosiaankin olisi saatu taistella yhteistä vihollistamme kapitalistia vastaan, sitä työnantajaa vastaan, johon meidän on suunnattava taistelumme. Mutta olkoon SAK:n liitto mitkä hyvänsä, joka on ollut sosialidemokraattien johdossa, he ovat kohdistaneet taistelun näiden toimintaa vastaan, jotka pyrkivät tosiaan reaali-palkkaa korottamaan. Emme me usko siihen koskaan, eivätkä kommunistit saa meitä uskomaankaan siihen, että 10 tai 15 markan palkankorotus kohottaa reaali-palkkaa, ellei myös hintoja pidetä kurissa. Reaali-palkka on pidettävä kurissa eikä huutokaupalla haettava markkalisia. Minä luulen, että A-sopimus samoin kuin työkohtaisuuskin, jos me yhteisvoimin pyrimme sein oikein hoitamaani, niinkuin on pyrittävä, me tulemme siitä saamaan hyvän voiton, mutta, ei kommunistien taholta saada muuta kuin että palikoita heitellään rattaiden väliin. Mutta katsokaa toverit kommunistit vähän aikaa, niin te tulette näkemään, että teikäläiset siunaavat loppujen lopuksi meidän taisteluumme.

V. Liljeström: Minua miellyttää erikoisesti puhua A-sopimuksesta sekä myöskin A-sopimuksen merkityksestä. Mutta heti alkuun kyllä haluan sanoa, että en halua tästä A-sopimuksesta puhua suinkaan missään teknillisessä mielessä, vaan haluan puhua siitä siinä mielessä ja sellaisena kuin A-sopimus meillä on myöskin käsitettävä.

On totta, että palkkasäännöstelyn jälkeen meidän palkkajärjestelmämme muodostui varsin monimutkaiseksi, jopa niin monimutkaiseksi, että eräissä tapauksissa peruspalkoista ja niiden suuruudesta eivät olleet selvillä edes asianomaiset työnohjat puhumattakaan edes työntekijöistä. Tämä tunnettiin erikoisesti metalliteollisuudessa ja erikoisesti, konepajateollisuudessa, jossa palkkajärjestelmä kaikkinen monivaiheisine umkkajärjestelmineen oli muodostunut hyvin monimutkaiseksi. Tämä edellytti näin ollen Metallityöväen Liiton taholta totoenpiteitä sellaisen palkkajärjestelmän aikaansaamiseksi, joka olisi mahdollisimman yksinkertainen ainakin aikapalkkojen ja mikäli mahdollista myöskin urakkapalkkojen kohdalla. On huomattava, että metalliteollisuus, joka on valtaisesti urakkavoittoinen, jossa työskentelee n. 80 % työntekijöitä urakkatyössä, niin on selvää, että sellaisen urakkahinnoittelun laatiminen, joka monella muulla alalla on mahdollinen, kuten esimerkiksi mkennusiteollisuudessa, putkialalla, sähköalalla jne., ei ole enää metalliteollisuudessa yhtä mahdollinen. Ja tämä johtuu siitä, että jokaisella konepajalla on mitä suurimpia määriä artikkeleita. Mainitsen vaikka sellaisenkin konepajan kuin Rosenlewin konepajan Porissa, jossa yksistään on suurin piirtein n. 10.000 artikkelia valmistettavana. Näin ollen urakkahinnoittelun, yksityiskohtaisen hinnoittelun laatiminen liittojen Välisissä neuvotteluissa tuottaa silloin suuria vaikeuksia, ja voidaan sanoa, että se on jopa mahdotonkin.

Näin ollen on tyydyttävä siihen sopimukseen ylaismääräyksineen, siihen hinnoitteluperustaan, joka on myöskin työehtosopimuksessa määritelty. Ja siitä johtuu, että jokaisesta kappaleesta, joka konepajassa tehdään, joudutaan ratkaisevasti kamppailemaan sen urakkahinnan suuruudesta, sen mahdollisen urakkatyön ajasta jne.

Kommunistien taholta on erikoisesti moitittu A-sopimusta, ja minä myönnän kernaasti, että A-sopimuksen* sovelluttaminen on tuottanut meille suuria vaikeuksia, mutta miokä tatta se on tuottanut meille suuria vaikeuksia. Se on tuottanut vaikeuksia nimenomaan sen takia, että kommunistit ovat systemaattisesti jarruttaneet kaikilla mahdollisilla keinoilla A-sopimuksen oi-

keata toteuttamista käytännössä. Ja on selvää, että eihän parempaa palvelusta tässä suhteessa, työnantajille voi tehdä. Minä en voi ymmärtää sitä, että samanaikaisesti kun me neuvottelemme A-sopimuksesta välitysmiehen myötävaikutuksella, meitä on siellä neuvotteluissa kaksi puheenjohtajaa, ja kaksi sihteeriä, joista kaksi edustaa sosialidemokraatteja ja kaksi edustaa kommunisteja, me olemme tuolla neuvotteluissa kaikissa kysymyksissä yksimielisiä ja me allekirjoitamme sopimuksen ja, pari päivää myöhemmin me saamme sanomalehdistä lukea, että naapurit ilmoittavat, että me emme hyväksykään tätä sopimusta, vaan me pyydämme anteeksi.

Kun toveri Kivi tuli tänne puhumaan työntekijäin palkoista ja niiden muodostuksesta, minä olisin tässä tapauksessa pitänyt varsin kohtuullisena, että hän olisi pyytänyt myös edustajakokouksessa SAK:ltä anteeksi.

Mitä on sitten A-sopimuksella saavutettu? A-sopimus on sikäli merkilinen; jos voisi käyttää tuollaista leikkisätä sanontaa, että se on sopimus, jota voidaan sovelluttaa aina piispasta rajasuutariin asti, se sopii kaikille. Ja ihmeellistä. A-sopimuksessa on vielä se, että vaikka erällä tahoilla vastustetaan jyrkästi eikä haluta tunnustaa A-sopimuksen merkitystä, niin toisaalta on taas varsin suuria työntekijäryhmiä, jotka kiinteästi vaativat itselleen A-sopimuksen toteuttamista. (Kokouksesta: Totta kai, kun siitä tulee rahaa!) Aivan, ja varsin merkittävä vaihe on varsinkin rakennustyöläisten kohdalla. Ne varmasti mielellään ottaisivat tämän 8 %:n korotuksen. Minä uskon, että jokainen rakennustyöläinen ottaisi sen urakkahinnoittelussa hyvin mielellään. Mutta on ihmeellistä vaan se, että Rakennustyöläisten Liitto alistuu SKP:n määräyksiin siinä, että Rakennustyöläisten Liitto pakotetaan siihen, ettei se saa tunnustaa sitä, että A-sopimus merkitsee palkkojen korotusta.

Täällä keskustelun kuluessa ori moitittu myöskin F-sopimusta. Minä sanon, että F-sopimus oli varsin suurimerkityksellinen sopimus ja se oli hyvä sopimus. Se oli hyvä sopimus erikoisesti aikapalkalla työskenteleville työntekijöille, mutta sen eräänä heikkoutena kyllä oli, että F-sopimuksen perusteella ei päästy vielä sellaiseen peruspalkkaani, jota SAK:n ja liittojen taholta oli toivottu. Mutta A-sopimuksen perusteella saatiin taas—tämäkin epäkohta korjattua. Minä luulen, että minä tunnen metalliteollisuudessa palkkojen muodostuksen ehkä paremmin, kuin ehkä moni muu. Kun täällä toveri Kivi myöskin arvosteli A-sopimusta, niin minä haluan muistuttaa ja haluan tämän edustajakokouksen edustajille erikoisesti mainita, että me sattumalta olemme toveri Kiven kanssa erään valtion laitoksen hallintoelimestä, joidenka laitosten johtajat ovat meille huomauttaneet siitä, että A-sopimus merkitsee heille varsin suuria lisäkustannuksia—palkoissa. Mutta kun samalla kertaa toveri Kivi arvostelee sitä, että työnantajat menettelivät niin ja niin, niin ei ole myöskään oikein silloin, että jos joku työnantaja huomauttaa toveri Kivelle, että tuotantokustannukset ovat nousseet aika huomattavan suuriksi nimenomaan palkkojen kohdalta—ei ole oikein, että toveri Kivi menee silloin asianomaiselle työnantajalle sanomaan, että mitäs maksat sitten, niin, korkeita palkkoja. (Kokouksesta: Kivihän on poliittinen—)

„Minä olen ottanut toveri Kiven aina tuommoiselta leppoisalta kannalta enkä ole voinut ottaa häntä aina niin vakavasti—suotakoon anteeksi, jos minä olen väärässä.

„Kun täällä on puheenvuoroissa huomautettu myöskin siitä, että SKP:n taholta ja SKP:n sanomalehdistön taholta jo ajoissa varoitettiin työläisiä, että varokaa pettureita, minä haluaisin tämänkin johdosta sanoa muutaman sanan. »Kun Metallityöväen Liitto näki silmiensä, edessä sen tosiasian, että sillä ei ollut mahdollisuutta saada palkkakysymystä pois päiväjärjestyksestä ilman avointa työtaistelua, niin Uittotoimikunta teki yksimielisen päätöksen siitä, että palkkakysymys on ajettava lävitse, ellei muuten, niin vaikkapa

-työtaistelun avulla. Ja varmasti monella sosialidemokraatilla ainakin meillä liiton hallinnossa oli yleensä se käsitys, että kun me lähemme nyt yhteisesti näin vakavassa asiassa eteenpäin liikkumaan, niin me oletamme, että kun on kysymys työnantajista, niin me ainakin silloin voisimme olla yksimielisiä ja taistella riittävästi rinnan vaatimustemme läpiviemiseksi. Ja tässä mielessä "Metallityöväen" Liitto järjesti Helsingin Messuhalliin erikoisen suuren selostustilaisuuden, ja etukäteen sovittiin vielä niistä, että sieltä kummankin, osapuolen taholta annetaan selostus ja hoidetaan asia hyvässä yhteisymmärryksessä ja yksimielisyyden merkeissä. Mutta kuinka kävi tässä samaisessa Messuhallitilaisuudessa? Kun käiksi selostusta oli pidetty, sekä allekirjoitaneen että myöskin toveri Kiven, sieltä tuli heti sarja puheenvuoroja, joissa "heti ilman muuta, ilman todisteita leimattiin kaikki sosialidemokraattisen liiton johtajat Metallityöväen Liitossa jo etukäteen pettureiksi, vaikka lakkoa oli käyty vasta 3 päivää. Ja minä luulen, että tämän kokouksen edustajilla on ollut varmasti tilaisuus lukea niitä kommunistisia sanomalehtiä, joissa koko lakon aikana jatkuvasti mitä räävittömimmin yritettiin halventaa Metallityöväen Liiton sosialidemokraattisia toimitsijoita. Minä vain haluan kysyä kommunistisilta edustajilta tälläkö tavoin on työtaistelua käytävä työnantajia vastaan. Mitä te luulette näiden työnantajien' silloin ajatelleen. TCylä kai he lähtivät siitä, että tätä joukkoa on varmasti helppo hoitaa, sillä ei se yksimielisyyks näy heidän keskuudessaan sittenkään niin vakava olevan.

Kun toveri Kivi täällä puhuu siitä, että on ajettu jonkinlaista väsytystaktiikkaa, niin kyllä kai toveri Kiven täytyi varmasti tietää yhtä hyvin kuin minun ja monen muun, ettei SAK:lla enempää kuin Metallityöväen, "liitollakaan ole mitään syytä väsyttää tämän maan metallimiehiä. He ovat uskollisesti täyttäneet tässä maassa velvollisuutensa sopimuksiin nähden. He ovat tehneet pitkiä työpäiviä ja heillä olisi kerrankin ollut oikeus saada -tunnustusta työlleen. Mutta silloin heidän olisi pitänyt myöskin paremmin esiintyä yksimielisesti työnantajia vastaan, kuin mitä oli tapahtunut.

Toveri Kivi sanoi täällä myöskin, että uskallettiin tehdä herrojen kanssa -sopimus. No, jos me olemme sitten herroja, niin toveri Kivi on varmasti silloin yhtä suuri herra kuin kaikki toisetkin, koska hän on ollut yhtenä terrana sitä sopimusta tekemässä. Mutta jos vedotaan tässä asiassa vuosilomalakiin taikka vuosilomakysyntykseen, niinkuin toveri Kivi tässä on halunnut huomauttaa, niin haluaisin sen johdosta korostaa, että toveri Kivellä olisi ollut hyvä tilaisuus esittää, näissä neuvotteluissa myöskin vuosilomaa koskevat kysymykset, jos hän oli selvillä siitä, että asia on ilman muuta selvä, -että vuosilomia ei tule. Minun käsitykseni mukaan tämä asia ei ollut selvä, ja minä, olen edelleenkin siitä asiasta eri mieltä huolimatta siitä, että työtuomioistuin on tehnyt asiasta toisenlaisen päätöksen.

Mutta en minä pidä myöskään siitä, että jo ennen, kuin asia oli esillä työtuomioistuimessa, toveri Kiven suulla jo etukäteen, kommunistisessa sanomalehdissä toimitettiin, että nyt on vuosilomat menetetty. Mikä pakko siihen <M> mennä, toittottamaan etukäteen, päinvastoin olisi pitänyt tässä suhteessa esittää sellaisia näköaloja, jotka olisivat tukeneet niitä vaatimuksia, joita yleisesti työntekijöillä tässä suhteessa oli olemassa.

Mitä tulee sitten vielä A-sopimuksen merkitykseen, niin minä henkilökohtaisesti edustan sitä-käsitystä, että A-sopimuksella nimenomaan metalliteofisuus ja metalliteollisuuden työllisyyskysymystä silmälläpitäen on varsin suuri merkitys. Täällä on puhuttu työkohtaisuudesta. Minä en kiellä, että silloin, jos työmarkkinoilla ja sopimuksiin tulee joku uusi määritelmä ja uusi systeemi, ilmeisesti tuottaa, vaikeuksia alkuvaiheessa sen toteuttaminen. Sulä •••kukaan ole niin yksinkertainen, että kuvittelee, että työnantajat lähtisivät uutta systeemiä toteuttamaan siten, että se olisi työntekijöille miah-

dollisimman edullinen, vaan sehän on asia, joka on meidän itsemme valvottava.

Kim puhutaan työkohtaisuudesta, niin on huomattava, että siinä on erä ydta, eräs ajatus myöskin eräänlaisen urakkasysteemin aikaansaamiseksi myöskin konepa jateollisuuteen. Tällä hetkellä siinä suhteessa se on aivan, alkutekijöissään. Työkohtaisuussysteemin avulla avautuu meille tulevaisuudessa mahdollisuus päästä myöskin sellaiseen urakkahinnoitteluun* että et tarvitse työpaikoilla käydä työnantajan tai työnjohtajan ja työntekijään väliMä alituisesti kiistaa siitä, mikä on tämän ja tämän kappaleen hinta. Minä myönnän, että tämä työkohtaisuus-käsite tässä suhteessa oh tietysti vielä varsin outo, maitta sen selvittäminen työntekijöille ja sen oikein selvittämisen on myöskin hyvin tärkeä asia. Mutta erikoisesti kommunisteilleminä sanoisin, että teillä ei ainakaan pitäisi olla mitään muistuttamista työkohtaisuuskasitetta vastaan, koska tämä työkohtaisuus on Neuvostoliitossa. aivan yleinen. (Kokouksesta: Älä valehtele! — Antikainen: Mitäs Hertta., sanoo?) Tämä on totuus ja pitää, paikkansa. Ja jos tämän maan metalliteollisuutta ajatellaan kehittää eteenpäin, niin pitää todella kehittää sillä, tavoin, että me alemme myöskin kilpailukykyisiä. Ei se riitä, että me harjoitamme vain kauppaa itäänpäin, meidän pitää kauppaa harjoittaa, myöskin läpteen päin. Kyllähän minä -myönnän, että Rosman ja kumppanit hyvin, mielellään näkisivät meidät taas sidotuiksi vain yhdelle puolelle, mutta emme sentään Jumala paratkoon ole niin tyhmiä, ettemme halua harrastaa kaupapavaihtoa muuallekin päin maailmaa.

Mitä sitten tulee A-sopimuksen merkitykseen vielä aikapalkkoihin nähden*, niin siinä suhteessa sen merkitys on ollut varsin huomattava. Otetaan sellaiset täysin aifcapalfkaiset alat, kuten autokorjaamoala, sähköala, putkiala ja monet muut alat, ne ovat päässeet siinä suhteessa varsin huomattaviin saavutuksiin, eikä niiden kohdalla tässä suhteessa olekaan mitään muistuttamista.. Minä sanon vain tässä tämän edustajakokouksen kuullen, että kun täällä, viedä tullaan keskustelemaan putkimiehistäkin ja putkimiesten lakosta, niin, minä haluan sanoa, että se sopimus, joka MetallityöväenLiiton ja asianomaisen työnantajaliiton välillä tehtiin, tehtiin A-sopimuksen pohjalla ja merkitsee Helsingissä putkimiehille 192 markkaa tunnille, niin että ei se voi olla, silloin mikään huono sopimus. (Kokouksesta: Se ei takaa, se sopimus!)

O. Lindblom: On ollut varsin mielenkiintoista todeta, että siitä huolimatta, vaikka SAK:n työvaliokunta on toimittanut edustajille ennen edustajakoivousta enemmän materiaalia kuin koskaan aikaisemmin asioihin perehtymistä varten, niin ainakin vasemmistoryhmä on täällä toistamistaan, toistanut vastaväitteitä niihin kysymyksiin, joihin todistuskappaleina esiintyviin argumentteihin he eivät ole voineet esittää mitään muuta kuin nämä, propagandistiset väitteensä.

Täällä on puhuttu F-sopimuksen tuomitsemisesta erittäin jyrkässä sävyssä, ja edustajilla on ollut tilaisuus luifcea käsiteltävänä oleva vuosikirja ja* sen osalta eräs ehkä tärkein argumentointi. Minä palautan mieliin, että eir len, kun käsiteltiin kansainvälisyyskysymystä, kommunistinen ryhmä oLL sitä mieltä, että tämä edustajakokous ei ole kyllin pätevä arvestelemaan; ja puhumaan kansainvälisistä suhteista, vaan ne on saatettava jäsenäänestyksen alaisiksi, jotta se tulisi mahdollisimman kansanvaltaisella tavalla ratkaistuksi. Nyt kuitenkin palkkakysymyksessä järjestettiin jäsenäänestys, ja F-sopimuksen hyväksyi 165.204 äänestykseen osallistuneesta 95.468 ja sen hyväksymistä, vastaan äänesti 66.447 jäsentä. Jäsenistölle esitettiin vaihotehtoina Jcompromissitutoksen hyväksyminen tai työtaistelun alkaminen. Luuleeko joku arvoisista vasemmistoedustajista, että olisi ollut joku enkeli siinä välillä siunaa-massa jonkinlaisen muunlaisen tuloksen kuta tämän taistelun tien, sitten.

jos F-sopimus olisi hylätty. Jos teillä on niin naiivi käsitys, niin minun täytyy pyytää anteeksi niitä käytyksiäni, mitä mitoilta teistä on ollut.

Toinen toteamus lienee myöskin paikallaan. Kommunistiset lehdet esittivät sopimuksen syntymisen jälkeen ja esittivät syksyyn saakka; että tämä sopimus olisi sopimus, joka ei mitään antaisi jne. Mutta ei mennyt aikaakaan, kun syksyllä reväistiin vaateet sen puolesta, että F-sopimushan se jotain antoiinkin, mutta A-sopimus ei antanut mitään.

A-sopimuksessa on eniten moitittu sitä kohtaa, joka kulkee nimellä työkohtaisuus. Työkohtaisuus tuli tähän sopimukseen pääasiassa metalliteollisuuden piirissä esiintyvien olosuhteiden nimessä. Mutta mielenkiintoista on kuitenkin, että sillä pyrittiin antamaan oikeudenmukainen palkka kustakin suoritettavasta työstä. Toveri Liljeström täällä jo selosti yksityiskohtaisemmin ja ehkäpä kaikkein parhaiten tätä asiaa tuntevana sillä taholla, mitä se toi ja mitä mahdollisuuksia, mitä edullisia mahdollisuuksia se avaa metalliteollisuuden piirissä kiinteän, luotettavan ja työntekijöitä turvaavan urakkahinnoittelun saamiseksi. Minä en usko, että tässä salissa on yhtään sellaista ammattiyhdistysihmistä, joka voisi väittää, ettei oikea paBtkapolitiinen pyrkimys olisi pyrkiä oikeudenmukaiseen korvaukseen työstä sillä perusteella, mitä vaatimuksia työ tekijälleen asettaa. Raskas työ on asetettava edullisempaan asemaan kuin kevyt, likainen edullisempaan kuin puhdas jne. 'Se täytyy olla meffle jokaiselle selvää. Ja itsestään on selvää, että samanarvoiset työnsuoritukset on asetettava keskenään, oikeaan suhteeseen, niistä on suoritettava sama palkka. Täällä SKPita ja kansandemokraattisia järjestöjä edustava Hertta Kuusinen tämän totesi omassa puheessaan, ja ellette sosiaalidemokraattista sanaa usko, uskokaa nyt Hertta Kuusista, muussa tapauksessa joudutte huonoihin kirjoihin. (Kokouksesta: Älä sure!) Toveri Kuusinen tosin ei tunne muuta kuin fraasin, tästä.

Samanarvoista työsuoritusta ei voida muulla tavalla punnita kuin arvoistamalla nämä työnsuoritukset keskenään. Ja siihen tarvitaan jonkinlainen järjestelmä, joka liikkuu samalla pohjalla feikkiin töihin nähden, sukupuoliin ja kaikkiin ikäluokkiin nähden. Silloin on tarpeetonta uskotella teille, kommunistit, sen enempää kuin kenellekään muulle sitä, että työkohtaisuus ja työn arvostus käsittäisi menetelmän, joka pertetuisi erityisesti vääriin lähtökohtaan.

Tämä F- ja A-sopimuksesta. A-sopimuksesta voitaisiin kai sen verran vielä sanoa, että kömtnuunistinen lehdistö on muulloin sitä moittinut, mutta kun tämän maan virkamiehistö, ns. kaulusköyhälistö alkoi vaatia omien keltaisten järjestöjensä kautta samanlaisia palkkoja, kuin mihin SAK:n piirissä oli päästy A-sopimuksella F-sopimuksen nojalla, ja niitä ruvettiin niille antamaan, niin eikös silloin älähdetty, että stop. hyvät herrat, eihän se kuulu teille, mitä on saatu rasvanahkaisille työntekijöille.

Siro ansaitsee vastaukseni, koska hän sitä niin erikoisesti pyysi.

Siro ilmoitti, että hänen ystävänsä Urho Kaleva Kekkonen, tämän valtakunnan pääministeri, oli ilmoittanut hänelle tuttavallisessa keskustelussa, että olihan se jo selvää etukäteen, että te saatte F-korotuksen, eihän siinä SAK:lla mitään tekemistä ole. Minä muistan varsin hyvin ja varsinkin sen väitteen valossa, jonka toveri Siro täällä esitti, sen väitteen, jossa hän sanoi, että SAKSK» ei ole mitään apua Kitateisfcötyöntekijäin Liitolle, että Siro pyysi SAK:n edustajaa mukaan sosiaaliministerin puheille F-sopimutasen toteuttamiseksi. Ja me kävimme siellä. Mutta Sirolla ei ollut aikaa tulla mukaan ministeri Vesterisen luokse, hän lähetti starae Uitosta juoksupojan, SAK:sta lähetettiin allekirjoittanut. Me emme sillä kertaa saaneet muuta vastausta allekirjoittaneen varsin vakavaan huomautukseen kuin sen lupauksen, että arvon herra sosiaaliministeri tulee esittämään tämän asian vaka-

vassa mielessä hallituksen jäsenille. Me emme olleet saaneet tätä asiaa vielä lävitse, mutta kamppailtaessa sitä vaihetta, joka elokuussa käytiin (viitataan tähän kirjaan "Kuka on häjoittanut?" Sivulle. 95, sen kummallekin puolelle aukeaville sivuille), me kävimme ankaraa kamppailua siitä vaiheesta, joka oli ennen, syksyn 1950 suuria lakkoja, ja hallitus oli silloin valmis menemään verrattain pitkälle voidakseen välttää lakot. Mutta huomautimme, ettemme luota tähän ja totesimme, että mm. F-sopimus on toteutfeinatta kiintej&työntekijän piirissä.

26. päivänä elokuuta aamupäivällä pääministeri henkilökohtaisella kirjeellä Ilmoitti SAK:lie, että hallitus takaa, että kiinteistötyöntekijät saavat T-sopimuksen 15 %. Tästä toveri Siro riemastui niin, että syyskuun. 12 päivänä tai niillä main hän innostui vaatimaan 15 mk tunnilta lisääjä kun sekään ei hänen mielestään ollut oikein riemun osoituksen mitta, niin hän paria viikkoa myöhemmin vaati vielä kympin tälle määrälle lisää. — Tämä on palkkapolitiikan hoitamista, mutta minä halusin kuitenkin todeta, että toveri Siro ja hänen edustamansa liitto ovat kirjallisesti ilmoittaneet SAK:lle olevansa erittäin suuresti tyytyväisiä siihen tukeen, mitä SAK:n taholta heidän liitolleen heidän palkka-asioissaan on saatu.

A. S u m u : Kun häpeä kävelee kuivalla maalla, niinkuin on asianlaita silloin, -kun Siro täällä esiintyy, niin minä olin pyytänyt puheenvuoron. Toveri Lindblom tässä jo antoikin Sirolle sitä, mitä hän tarvitsee. Siroon nähden pitää, täysin paikkansa tuollainen vähemmän mairitteleva sanonta. Asia on täsmälleen niin, että ilman SAK:n apua Siro liittoinensa, jonka johdossa hän on, ei olisi saanut enempää työehtosopimusta tälle alalle, ei F-korotuksia, ei A-korotuksia kuin muutakaan. Tämä on kaikki tapahtunut SAK:n avulla siitä huolimatta, että Siro joka kerta ennen näitä korotuksia, Tcm ne on yleisratkaisuna saatu aikaan, lähettää meille niistä vastalausekirjelmänsä. Mutta vain parin viikon kuluttua sen jälkeen hän on tullut pyytämään SAK :n apua ja myöskin sen saanut.

Siro tässä puheenvuorossaan, jonka hän täällä piti, lausui: "Minä sanoisin näin, että kun SAK on hoitanut näitä kysymyksiä, sen olisi pitänyt hoitaa me myöskin sikäli, että jokainen ryhmä olisi tullut saamaan edes sen osan, mitä näillä sopimuksilla oli aikaansaatu. Näin ei kuitenkaan käynyt meidän ryhmämme kohdalta." Toveri Lindblom täällä jo viittasi siihen, että on Siro joskus sentään hairahtanut ja kirjallisesti lähettänyt meille kiitoksen. Minä pyytäisin tässä sitten siteerata tätä kirjelmää:

"Saamme täten ilmoittaa, että kuluvan lokakuun 19 päivänä allekirjoitetiin Suomen Asuntokiinteistöliiton ja Suomen Kianteistötyöntekijäin Liiton välillä talonmiehiä koskeva valtakirjaperiaatteelle perustuva työehtosopimus. Sopimuksen voimaantumispäiväksi on määrätty elokuun 1 päivänä 1949, josta lähtien korotetut palkat taannehtivasti maksetaan.

Lausumme SAK:lie kiitokserrime siitä tuesta, jota olemme saaneet käydyin työehtosopimusliikkeemme aikana. Erikoisesti haluamme huomauttaa, että kaikki se, mikä sisältyi SAK :n tammikuussa 1949 liitollemme myöntämään lakkolupaun, on saatu.

Ammattiyhdistysterveisin

Suomen Kiinteistötyöntekijäin Liitto r.y.

Arvo Siro."

Minä en tätä keskustelua halua jatkaa pitemmälle. Minä aivan eräänä yleisasetelmana palkkaliikkeiden käsittelystä ja; hoidosta ammattiyhdistysliikkeen piirissä nyt menneinä vuosina haluan mainita erään toteamuksen, ja se toteamus on: Kuten me kaikki tiedämme ammattiyhdistysihmiisinä,

luun on käynnissä palkkaliike tämän tai tuon liiton piirissä, siitä tehdään «sitykset määrättyssä järjestyksessä ja jätetään työnantajalle; niistä käydään neuvotteluja ja neuvotteluista useimmiten lopputuloksena, olkoon sitten, että lopputulokseen päästään ilman työtaistelua tai työtaistelun kauttakkin, lopputuloksena useimmiten on kompromissi; aivan aniharvoin saadaan täydellinen voitto. Useimmiten on lopputuloksena kompromissi, joka merkitsee sitä, että työntekijäliitto, työntekijäjärjestö joutuu, perääntymään siitä, alkuperäisestä vaatimuksestaan, jolla se on liikkeelle lähtenyt. Tämähän on melko luonnollinen asioiden kulku meidän liikkeessämme palkkakysymyksiä käsiteltäessä. Näin on ollut myöskin asianlaita näinä vuosina, olipa kysymys eri liittojen aikaansaannoksista tai sitten näistä ns. yleisratkaisuisista. Mutta tässä juuri onkin se mutta: silloin kun on kysymyksessä kommunistinen liitto, joka on liikkeellä palkka-asiassa, jos se tekee kompromissin, niin heidän propagandassaan tämä kompromissi tulkitaan suureksi voitoksi, mutta jos on kysymyksessä sosialidemokraattinen liitto, jos on kysymyksessä SAK:n johtama palkkaliike, joka päättyy kompromissiin, niin silloin tämän kompromissin nimenä on petos.

Ei ole oikein, että asioita propageerataan ja agiteerataan tällä tavoin. "Kyllä yhtä hyvin kummaltakin taholta hoidettu paHskalUfce, jos se on kompromissin tulos, se on käsitettävä sellaisena saavutuksena, myönteisenä saavutuksena, mitä se kussakin vaiheessa edustaa. Ei näitä asioita saa joka vaiheessa värittää poliittisen propagandan ja tarkoituksien mukaan, vaan kyllä niitä täytyy kyetä käsittelemään ja hoitamaan puhtaasti palkkakysymyksinä, sellaisina kysymyksinä, joiden kautta on yritetty eri vaiheissa eri tavoin saada niin hyvä tulos kuin mahdollista meille kaikille palkkatyöläisille.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Kohtaan VII on Reunamo esittänyt muutosehdotuksen ja siitä on Virtanen kannattanut. Esitän että suoritetaan koeäänestys.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Koeäänestys toimitetaan.

Puheenjohtaja: Äänestyksen perusteella todetaan toimintakertomuksen VII kohdan tulleen hyväksytyksi.

Reunamo: Esitän vastalauseeni päätöksen johdosta "palkka- j" työehtokysymyksessä" ja ilmoitan samalla, että vähemmistö- eli yhtenäisyysryhmä yhtyy siihen.

Merkitään pöytäkirjaan.

(Vastalauseet liitteenä n:p 15 a ja 15 b.)

VIII. Ammattiyhdistyksen asenne eräisiin päivänkysymyksiin.

E. Toivo: Kun tästä toimintakertomuksesta on nyt käsitelty kaikkein tärkein ja oleellinen osa ja kun seuraavassa kohdassa on kysymyksiä, joita on käsitelty jo osittain muiden kohtien yhteydessä, niin minusta tuntuisi, että riittäisi vain pelkkä kannanmäärittely näiden kysymysten kohdalla, Joten aika voitaisiin rajoittaa, ja minä ehdottaisin, että rajoitettaisiin» puhe-aika 1 minuutiksi. Meillä on tänä iltana aika pitkä työohjelma, joka meidän pitäisi käsitellä. On turhaa kuluttaa tarpeettomasti aikaa pitkien puhevuorojen käyttämisellä, joista, innoinkin on nähty, loppujen lopuksi useimmiten on vain pelkkää harmia.

E. Krook: Yhdyn kannattamaan toveri Toivon tekemää ehdotusta puheajan rajoittamisesta kohtaan VIII nähden 1 minuuttiin.

Puheenjohtaja: On ehdotettu, että punealka rajoitettaisiin 1 minuuttiin.

Laitinen: Edustajakokousta on nyt jatkettu iltaan. Minä uskoisin, «että täällä ihmisille annettaisiin nyt edes sen verran aikaa, että he kerkiäi-

eivät tuolta perältäkin asti tulla tänne edes ja lausua muutaman sanan sekä esittää ne mahdolliset päätöslauselmaehdotuksensa, mitä heillä mahdollisesti *mu* valmistettuna, mutta yhden minuutin puheenvuoron aikana tätä ei voi feehdä ja sen vuoksi minä vastustan tätä puheajan rajoittamistaTM

Koskinen: Minä esitan vastalauseeni sen johdosta, että täällä toteen, ryhmän taholta esitetään, että puheenvuorot rajoitettaisiin 1 minuuttiin. näissä feysymyksissä. Minä olen täällä tästä vappujuhlasta puhunut pariid. otteeseen Ja minulla on täällä pieni puhe, joka ei kestä ainakaan 10 minuuttia enemppää ja minulla on myöskin työläisjoukkojen eväät tästä asiasta. Meinaatteko te estää täällä' työläisedust&jia puhumasta. (Kokouksesta: Kyllä.) Silloin te olette väärällä asialla. Minä pistän vastalauseen sellaisia esityteitä vastaan. (Hakulinen: Tilaa Salomaaalta lyhyempiä puheita!)

Puheenjohtaja: On tehty kahdenlaisia ehdotuksia, suoritetaan koeäänestys.

Koeäänestyksen perusteella päätetään puhe aika rajoittaa 1 minuuttiin.

Puheenvuoro päätökseen:

Laitinen: Esitan tämän puheajan rajoittamisesta 1 minuuttiin vastalauseeni pöytäkirjaan ja siihen yhtyvät kanssani vähemmistönä olevat yhteinäisyysryhmän edustajat.

Vastalause merkitään pöytäkirjaan.

E. Niitty: Minun on pateko tässä yhteydessä lausua laajojen työläisjoukkojen vakava paheksuminen niitä toimenpiteitä vastaan, joita SAK:rt johto on ryhtynyt suorittamaan sen johdosta, että työläiset ovat halunneet ja edelleenkin haluavat kunnioittaa kansainvälistä juhlapäiväänsä vappua järjestämällä juhlia näissä, merkeissä, että SAK:n johto on lähtenyt erottajinaan paikallisyjärjestöjä vappujuhlien järjestämisen vuoksi. Se, että perustellaan SAK:n ohjeissa, että ei ole molempien mielipidesuuntien kesken saatu sopimusta aikaan, ei ole riittävä syy, ja ottamalla huomioon, että SAK:n oikeisto johto samaan aikaan, kun se on nämä ohjeensa antanut, on toiselta puolen tehnyt kaikkensa, että tällaista — puheenjohtaja koputtaa — pitämiseksi ei syntyisi.

Hanna Seppä: Minä edustan-yli 13,000 järjestynyttä fcutomatyöniteki-jää ja olisin tässä edustajakokouksessa halunnut tuoda muutamia meidän., ajatuksiamme julki, mutta koska tämä puhe aika rajoitettiin näin lyhyeksi, niin minä luovun tästä puheenvuorostani.

3. Linden: Hyvät ammattiyhdistystoverit, täytyy ihmetellä suuresti., että näin tärkeässä kysymyksessä kuin rauhankysymyksessä voidaan tehdä, tällä tavalla ja rajoittaa puhe aika 1 minuuttiin. Muistamme eilen, icuinka kauniita sanoja sosialidemokraatit esittivät täällä, muitta teot osoittavat toista. Samoin he tekevät vaalitulaisuuksissansa, mutta sitten, kun tulee aika, he valjastavat ammattiyhdistysliikkeen faseistien sotavintokureita vetämään. Tämä vain tästä ja jätän tämän puheenvuoroni sihteerille.

N. Rantanen: Samalla tavalla kuin SAK: n oikeisto johto pelkää tässä kokoushuoneessa työläisten esiintymistä, on se pelännyt myöskin työläisten yhtenäistä esiintymistä vappukysymyksessä. Minä en rupea tässä puhumaan valmistamaani puhetta, mutta jätän sen pöytäkirjoihin.

H. Koskinen: Kun ei tässä ole aikaa kuin 1 minuutti, niin minä tässä, muistuttaisin teille mieleen August Bebelin sanat: "Se on kuninkaiten onnettomuus, että he eivät tahdo kuulla kansan ääntä". Minä esitan v:n 1950-vappujuhlia koskevaan kohtaan toimintakertomuksessa seuraavan muutos-ehdotuksen:

Ehdotan, että edustajakokous tuomitsee työvaliokunnan menettelyn sen pyrkiessä estämään työväen yhteisten vappujuhlien toimeenpanoa ja kieltäessään ammatillisia perusjärjestöjä osallistumasta vappujuhliin ja mielen—

osoituksiin. Työvaliokunnan ja sen päätöksen hyväksyneen valtuuston enemmistön menettely on sitäkin törkeämpää, kun vappujuhliin osallistuneet paikallisjärjestöt työväenluokan yhtenäisyyden puolesta, taistellessaan eroteaan SAK:sta.

Eeva Kinnunen Yhdyn tähän edelliseen puheenvuoronkäyttäjän vastalauseeseen ja tämä osoittaa selvästi juuri SAK:n pyrkimystä rajoittaa työntekijäin vapautta. Me tiedämme, että vapun vieto on työntekijäin voimannäyte ja tätä pelkää porvaristo ja sitä pelkää myöskin tällä kertaa SAK; koska se pelkää tällä kertaa puheenvuoroja, työntekijäin ääntä työpaikoilta.

V. Reuna: Totean, että rauhankysymys, jonka täBä hetkellä pitää olla ammattiyhdistysliikkeessä keskeisin kysymys, SAK ei ole tämän rauhankysymyksenkään johdosta toiminut sillä tavalla, että olisi tätä, rauhankysymystä ajanut eteenpäin. Totean vain, että on liittynyt tähän rauhanpuolustajain yhteiseen järjestöön. Minun nähdäkseni ei rauhaa, puolusteta, että liitytään vain järjestöön, rauhan puolesta on toimittava. Minä kannatan myöskin näitä tehtyjä ponsia.

E. Antikainen: SAK:h taholla on tunnettu vappujuhlien suuri merkitys sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Niinkuin jo tämän päivän eri vuosikertomusten käsittelystä käy ilmi, on SAK:n työvaliokunnan pyrkimyksenä ollut, että vappujuhlat olisi voitu viettää myöskin ammatillisten järjestöjen mukanaollessa todellakin tämän päivän arvoa vastaavalla tavalla. Valitettavasti ei kuitenkaan käytännössä ole näin tapahtunut. Ne monet hyvät pyrkimykset, mitä SAK:n taholta on tässä asiassa tehty, eivät ole tuoneet toivottua tulosta. Eivät ne monet yritykset ole saaneet aikaan sellaista järjestystä, että myöskin määrättyillä tahoilla pidettäisiin tätä hyvää tarkoitusta ja vapun suurta arvoa riittävästi kunnia. Päinvastoin «a voitu riittävällä tavalla todeta, että kommunistit eivät ole antaneet arvoa järjestöissään eivätkä yksityisinä ihmisinä niille määritelmille eivätkä niille pyrkimyksille, mitkä SAK on ammattiyhdistysliikkeen osalta määritellyt viime vuonna juhliensa mukana olleiden osalta silloin, kun tehtiin sopimus siitä, niinkuin täällä toimintakertomuksessa käy Umi, että vappujuhlien järjestelyssä on noudatettava määrättyä sovittua linjaa, pyrittävä aikaansaamaan tilanne, jossa ei loukata toista osapuolta, vaan kotoistetaan vappujuhlien työväenluokalle suurta, merkitystä. Kommunistit, eivät suinkaan, niinkuin tiedätte, anna arvoa käytännössä tälle pyrkimykselle eikä tälle sopimukselle. Siinäkin tapauksessa, jolloin oli varsin tarkat määritelmät siliä, millä tavoin juhlat on järjestettävä, millä tavoin tunnukset sijoitettava jne., voimme käytännössä kokea, kuinka aivan ulkomaalaisia touvia tuotiin vappukulkueisiin kommunistien toimesta tahtomalla tällä tavoin rikkomalla rikkoo tehtyjä sopimuksia vappujuhlien vietoista. Kun oli sovittu siitä, millä tavoin vappujuhlat järjestetään, vappujuhlatilaisuuksiin aivan viime hetkessä nostettiin kommunistien puhujat, sen jälkeen kuin kaikki muu ohjelma oli jo sovittu ja osaksi suoritettu, myöskin tällä tavoin pyrkien osoittamaan, että kommunistit eivät anna arvoa vappujuhlia koskeville sopimuksille. SAK:n on ollut pakko todeta ja havaita, että kommunistit tässä maassa eivät anna arvoa vappujuhlille eikä siihen liittyville perinteille siinä mielessä kuin ammattiyhdistysliike on tarkoittanut. Tämän johdosta, että vappua ei häväistäisi tässä maassa enempää kuin on tapahtunut, on ammattiyhdistysliike ollut pakotettu vetämään tästä määrätty johtopäätökset ja määrittelemään kantansa vappujuhlien viettoon. (Kokouksesta: Nuija pöytään!)

Mitä täällä on puhuttu muista kysymyksistä mm. rauhan kysymyksestä, äskeisissä puheenvuoroissa siitä tulee erikseen sen käsittelyn yhteydessä oleva alustus.

Puheenjohtaja: Keskustelu asiasta on päättynyt.

Kohtaan VIII on muutosehdotuksen esittänyt Koskinen, ja sitä on myös» kin kannatettu. Esitän, että tässäkin suoritetaan koeäänestys, .

Koeäänestys toimitetaan.

Puheenjohtaja: Toimintakertomuksen kohta VIII on tullut hyväksytyksi ja Koskisen esitys hylätyksi.

Koskisella on puheenvuoro päätökseen.

Koskinen: Minä tulen jättämään vastalauseen tämän päätöksen johdosta.

Puheenjohtaja: Merkitään.

(Vastalause liitteenä n:o 16.)

Pöytäkirjat ja tilastotiedot hyväksytään keskustelutta.

Puheenjohtaja: Toimintakertomus vuodelta 1950 on kokonaisuudessaan tullut loppuunkäsittelyksi ja hyväksytyksi.

Puhetta ryhtyy johtamaan Yrjö Tuominen.

SAK:n sekä sen lehtien "Palkkatyöläinen" ja "Löntagaren" sekä Osakeyhtiö Työväentalon tilikertomukset vuosilta 1947—1950.

Puheenjohtaja: Seuraa työjärjestyksen 6. kohta, tilikertomukset vuosilta 1947—1950.

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton (SAK:n), "Palkkatyöläisen", "Löntagaren" lehtien sekä Osakeyhtiö Työväentalon tilit ja tilikertomukset vuosilta 1947—1950 hyväksytään keskusteluita.

Vastuuvapauden myöntäminen työvaliokunnalle ja valtuustolle.

Puheenjohtaja: Koska tilikertomukset ovat tulleet yksimielisesti hyväksytyiksi tilintarkastajain lausuntojen perusteella vuosilta 1947, 1948, 1949 ja 1950, niin totean, että edustajakokous yksimielisesti myöntää tilintarkastajain lausunnon perusteella työvaliokunnalle vastuuvapauden toiminnasta ja tileistä sekä valtuustolle toiminnasta kyseellisiltä vuosilta.

Hyväksytään.

Katsaus toimintaan vuoden 1951 aikana.

Puheenjohtaja Sumu: Arvoisat edustajat. Kansainvälisessä tilanteessa ei kuluvan vuoden alkupuolella ole tapahtunut mainittavia muutoksia. Viime kesänä syttynyt sota Korean niemimaalla jatkuu edelleen. Sitä on käyty vaihtelevalla menestyksellä, kuten termi kuuluu. Aivan viime päivät ovat tuoneet mukanaan yllätyksiä ja toiveita siitä, että tämä sota saataisiin loppumaan. Todennäköisesti ja toivottavasti syntynyt selkkaus, jonka pelättiin muodostavan vakavan uhkan maailman rauhalle saadaan nyt selvityksi ja ihmiskunta siten välttyy — ainakin toistaiseksi — mittamattomilta kärsimyksiltä, joita uusi maailmansota sota-aseiden jatkuvasti kehityttyä tulisi aiheuttamaan¹. Persian hallituksen toimeenpaneman öljyteollisuuden kansallistamisen yhteydessä syntynyt selkkaus on eräänlaisessa kriisivaiheessaan ja tällä hetkellä on vaikea sanoa, mihin suuntaan kehitys tässä asiassa tulee kääntymään.

Meidän maamme poliittiselle elämälle on kuluvan vuoden alkupuolella antanut voimakkaan värytyksensä muutaman päivän kuluttua toimitettavat eduskuntavaalit. Kun kansanvaltainen yhteiskuntajärjestelmämme ei rajoita sana- ja painovapautta, ei sanoja eikä painomustetta ole vaalipropagandassa säästetty. Poliittisen elämän kiihkeys ja poliittinen valtataistelu ei ole rajoittunut yksinomaan valtiollisiin- vaaleihin vaan se on heijastunut kaikkiin yhteiskunnallisiin toimintoihin.